

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

60. vuosikerta

30. kesäkuuta 2017

Sisältö

I Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot

PÄÄTÖSLAUSELMAT

Alueiden komitea

121. täysistunto, 8.–9. helmikuuta 2017

2017/C 207/01	Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Euroopan komission vuotuinen kasvuselvytys 2017”	1
2017/C 207/02	Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”60 vuotta Rooman sopimuksen allekirjoittamisesta”	5

LAUSUNNOT

Alueiden komitea

121. täysistunto, 8.–9. helmikuuta 2017

2017/C 207/03	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Investointivajeen umpeen kurominen: miten voittaa haasteet?”	7
2017/C 207/04	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Yhteinen rahoituskapasiteetti ja automaattiset vakauttajat talous- ja rahaliitossa”	15
2017/C 207/05	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Raja-alueiden puuttuvat liikenneyhteydet”	19
2017/C 207/06	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Satamakaupunkien ja satama-alueiden elvyttäminen”	25
2017/C 207/07	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Muuttoliikettä koskeva kumppanuuskehitys kolmansien maiden kanssa”	32
2017/C 207/08	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus uudeksi kehityspolitiikkaa koskeväksi eurooppalaiseksi konsensukseksi – Meidän maailmamme, meidän ihmisarvomme, meidän tulevaisuutemme”	39
2017/C 207/09	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Tehokas vesienhoitojärjestelmä: lähestymistapa innovatiivisten ratkaisujen löytämiseksi”	45

2017/C 207/10	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Kohti uutta EU:n strategiaa ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi – yhdennetty lähestymistapa”	51
2017/C 207/11	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Nuorten eurooppalaisten maataloustuottajien tukeminen”	57
2017/C 207/12	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Alkoholiin liittyviä kysymyksiä koskevan EU:n strategian tarve ja toteuttamisväylä”	61

III Valmistelevat säädökset

ALUEIDEN KOMITEA

121. täysistunto, 8.–9. helmikuuta 2017

2017/C 207/13	Euroopan alueiden komitean lausunto – Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistaminen – Paketti II ja unionin uudelleensijoittamiskehys	67
2017/C 207/14	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Tekijänoikeudet digitaalisilla sisämarkkinoilla”	80
2017/C 207/15	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Televiestintäpaketin tarkistus”	87
2017/C 207/16	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Tavoitteena kansainvälisiä kulttuurisuhteita koskeva EU:n strategia”	95
2017/C 207/17	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Arktista aluetta koskeva unionin politiikka”	100
2017/C 207/18	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Life-ohjelman väliarviointi”	104

I

(Päätöslauseimat, suositukset ja lausunnot)

PÄÄTÖSLAUSELMAT

ALUEIDEN KOMITEA

121. TÄYSISTUNTO, 8.–9. HELMIKUUTA 2017

**Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Euroopan komission vuotuinen kasvuselvytyk-
2017”**

(2017/C 207/01)

PES-, EPP-, ALDE-, EA- ja ECR-ryhmien esittämä

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK), joka

— ottaa huomioon Euroopan komission tiedonannon vuotuisesta kasvuselvytyksestä 2017 ⁽¹⁾ sekä vuoden 2017 EU-ohjausjakson käynnistymisen,

— ottaa huomioon Euroopan parlamentin 26. lokakuuta 2016 antaman päätöslauseiman ”Talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso: vuoden 2016 painopisteiden täytäntöönpano” ⁽²⁾,

1. on tyytyväinen siihen, että vuotuisessa kasvuselvytyksessä keskitytään investointeihin, rakenneuudistuksiin ja vastuulliseen finanssipolitiikkaan mutta olisi toivonut kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamisen painottamista vahvemmin yhtenä Euroopan taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristöä koskevan vuoden 2020 jälkeisen strategian pilarina.

2. panee merkille, että useat indikaattorit – BKT, investoinnit, työpaikkojen luominen, työllisyys- ja osallistumisaste – viittaavat siihen, että EU:n talous on elpymässä huolimatta epävarmuuden lisääntymisestä maailmanlaajuisesti. Komitea yhtyy kuitenkin komission näkemykseen siitä, ettei itsetyytyväisyyteen ole aihetta, sillä työttömyysaste on edelleen liian korkea monilla Euroopan alueilla ja useat perättäiset riittämättömän investointitoiminnan vuodet (”investointivaje”) vaikuttavat erittäin kielteisesti Euroopan kilpailukykyyn ja koheesioon.

3. on huolissaan siitä, että EU:n ja euroalueen epätasapainotilanteet ovat suuri haaste kasvulle ja koheesiolle ja että monissa tapauksissa jäsenvaltioiden välinen ja sisäinen lähentyminen polkee paikoillaan. Komitea korostaa, että jäsenvaltioiden sisäiset erot ovat yksi suurimmista EU:ssa yhä kasvavien taloudellisten ja sosiaalisten erojen aiheuttajista, ja pitää valitettavana, ettei niitä käsitellä järjestelmällisesti vuotuisessa kasvuselvytyksessä.

⁽¹⁾ COM(2016) 725 final.

⁽²⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0416+0+DOC+PDF+V0//FI>

4. korostaa, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari, jonka tulee olla toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukainen, voisi antaa merkittävän panoksen sosiaalisen vaatimustason koordinointiin ja lähentämiseen ylöspäin ja vahvistaa EU:n demokraattista legitimitettä.
5. kehottaa komissiota esittämään ehdotuksen euroalueen rahoituskapasiteetista, johon kaikki jäsenvaltiot voivat osallistua, sekä analyysin sen budjettivaikutuksista⁽³⁾.

Investointitoiminnan elvyttäminen

6. on tyytyväinen ESIR-rahaston ensimmäisen vuoden tuloksiin mobilisoitujen investointien määrän kannalta, mutta on huolissaan ESIRin epävarmoista tuloksista täydentävyyden suhteen, rahoitettujen hankkeiden epätasaisesta maantieteellisestä jakautumisesta ja rahastoon liittyvän yksityiskohtaisen ja avoimen tiedon puutteesta. Komitea panee merkille, että myös Euroopan tilintarkastustuomioistuin on huolissaan näistä asioista⁽⁴⁾ ja ne mainitaan komission julkaisemassa riippumattomassa arvioinnissa⁽⁵⁾. Komitea korostaa, että vähintään 10 miljoonan euron arvoisten hankkeiden tulisi voida saada ESIRin tukea, jotta paikallis- ja alueviranomaiset voisivat hyödyntää ESIR-rahastoa enemmän, myös investointijärjestelyjen avulla, ja pitää valitettavana, että niistä monet eivät vielä tunne rahastoa tarpeeksi. Komitea on vakuuttunut siitä, että hallinnollisiin valmiuksiin liittyvien ongelmien ratkaiseminen olisi nostettava ensisijaiseksi tavoitteeksi EU-ohjausjakson yhteydessä, sillä ne usein estävät paikallis- ja alueviranomaisia hyödyntämästä ESIR-rahastoa.

7. on tyytyväinen siihen, että vuotuisessa kasvuselvityksessä mainitaan investointitoiminnan esteet paikallis- ja aluetasolla, mutta pitää valitettavana, ettei EU-ohjausjakson 2016 yhteydessä käynnistetty investointiesteitä koskeva analyysi, johon AK on tuonut oman panoksensa arvioimalla näitä esteitä alue- ja paikallistasolla⁽⁶⁾, ole saanut jatkoa vuoden 2017 vuotuisessa kasvuselvityksessä. Komitea pitää tärkeänä, että sisämarkkinoiden syventämistoimenpiteillä tunnustetaan olevan tärkeä rooli yleisen investointi-ilmapiiirin parantamisessa EU:n tasolla ja investoinnin esteiden poistamisessa valtio-, alue- ja paikallistasolla.

8. painottaa ERI-rahastojen osuutta investointien rahoittamisessa ja korostaa, että vuoden 2016 maakohteisista suosituksista 61 on sisällytetty koheesiopoliittisiin ohjelmiin kansallisella tasolla. Komitea on samaa mieltä siitä, että ERI-rahastoja voitaisiin käyttää yhdessä ESIR-rahaston kanssa, ja painottaa samalla, että ERI-rahastot ovat EU:n tärkein investointiväline ja niiden tavoitteena on vahvistaa koheesiota perussopimusten mukaisesti.

9. on tyytyväinen siihen, että vuotuisessa kasvuselvityksessä mainitaan tarve jakaa globalisaation hyödyt oikeudenmukaisesti ja parantaa kauppapolitiikan legitimitettä. Komitea korostaa myös kansalaisia askarruttavien seikkojen tärkeyttä ja pitää tarpeellisenä turvata Euroopan unionin, jäsenvaltioiden parlamenttien ja hallitusten sekä alueiden toimintamahdollisuudet ja demokraattinen liikkumavara ja siten myös kansalaisten demokraattiset vaikutusmahdollisuudet. Komitea on sitä mieltä, että komission tulisi kauppasopimuksia neuvotellessaan ja tehdessään puolustaa voimakkaammin eurooppalaisten laatuvaatimusten ja kansallisten säännösten ja normien säilyttämistä mm. sellaisilla aloilla kuin ympäristön-, eläinten- ja ilmastonsuojelu, tietosuoja, terveyden suojelu ja kuluttajansuoja, jotta kauppasopimukset voisivat johtaa oikeudenmukaisiin ja avoimiin tuloksiin.

10. on tyytyväinen vuotuisessa kasvuselvityksessä esitettyyn toteamukseen, että selkeä ohjeistus valtiontukisääntöjen soveltamiselle, kun julkista rahoitusta annetaan infrastruktuurin rakentamiseen, helpottaa merkittäväällä tavalla reaalityökalouden rahoittamista. Komitea korostaa, että suuri osa tästä rahoituksesta koskee yleisen taloudellisen edun mukaisia palveluja, ja kehottaa komissiota laajentamaan yleisen taloudellisen edun mukaisten palvelujen soveltamisalaa siten, että uudet haasteet otetaan huomioon.

Rakenneuudistusten toteuttaminen

11. toteaa, että rakenneuudistukset ovat keskeisiä keinoja parantaa kilpailukykyä, jota tarvitaan enemmän kuin koskaan kestävä ja osallistava kasvu ja työllisyyden edistämiseksi maailmanlaajuisessa kauppa- ja kilpailutilanteessa.

⁽³⁾ Ks. AK:n lausuntoluonnos ”Yhteinen rahoituskapasiteetti ja automaattiset vakauttajat talous- ja rahaliitossa”, esittelijä Carl Fredrik Graf (EPP, SV), asiakokonaisuus ECON-VI-018, hyväksyttyäneen AK:n täysistunnossa helmikuussa 2017.

⁽⁴⁾ Euroopan tilintarkastustuomioistuin, ”EFSI: an early proposal to extend and expand”, lausunto nro 2/2016.

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/priorities/publications/independent-evaluation-investment-plan_en

⁽⁶⁾ AK:n seitsemäs Eurooppa 2020 -strategiaa ja EU-ohjausjaksoa koskeva seurantaraportti, <http://portal.cor.europa.eu/europe2020/pub/Documents/2016/7mp.pdf>

12. on tyytyväinen siihen, että julkisten hankintojen tärkeä rooli kilpailukyvyyn parantamisessa ja innovoinnin edistämisessä on tunnustettu, ja korostaa, että paikallis- ja alueviranomaiset tekevät suuren osan julkisista hankinnoista. Komitea painottaa, että julkisten hankintojen toteuttamiseen liittyvien hallinnollisten valmiuksien kehittämistoimet olisi kohdistettava erityisesti paikallis- ja alueviranomaisiin.

13. painottaa, että pk-yrityksiä, startup-yrityksiä ja yrittäjyyttä olisi tuettava helpottamalla rahoituksen saantia, kannustamalla investoimaan tutkimus- ja kehittämistyöhön, vähentämällä hallinnollista raskautta ja pitämällä sääntelyn parantamista ensisijaisena tavoitteena. Komitea tähdentää tarvetta varmistaa muun muassa elinkeino- ja sääntelypoliittisten tukitoimien avulla, että kaikkien alojen, myös palvelualojen, pk-yritykset pystyvät osallistumaan maailmanlaajuisiin arvoketjuihin.

14. korostaa, että julkishallinnon hallinnollisten valmiuksien vähyys kaikilla tasoilla ja erityisesti paikallis- ja aluetasolla on este rakenneuudistusten täytäntöönpanolle ja että komission tulisi laatia yhdistetty strategia-asiakirja, jonka avulla koordinoidaan kaikkia EU:n rahoittaman teknisen avun virtoja, jotka on suunnattu hallinnon tehostamiseen, myös rakenneuudistusten tukiohjelman puitteissa.

15. pitää tervetulleena vuotuisen kasvuselvitykseen sisältyvää mainintaa inhimilliseen pääomaan kohdistuvien investointien ensisijaisesta tukemisesta. Komitea pitää tärkeänä erityisesti nuorisotakuun täytäntöönpanon edistämistä ja kehoitusta tehostaa nuorisotyöttömyyden torjumista, sillä se on edelleen korkealla tasolla monilla alueilla ja paikallisyhteisöissä.

Finanssipoliittinen elvyttäminen ja vastuullinen finanssipoliitiikka

16. suhtautuu myönteisesti keskusteluun positiivisen finanssipoliitiikan virityksen aikaansaamisesta koko euroalueella, ja katsoo, että tämä edellyttäisi välttämättä rakenneuudistusten toteuttamista.

17. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisia kiinnostaa vakaus- ja kasvusopimuksen tarjoaman jouston täysimääräinen hyödyntäminen. Komitea toistaa pyyntönsä, että paikallis- ja alueviranomaisten ERI-rahastojen tuella tekemät investoinnit jätettäisiin alijäämä- ja velkakattolaskelmien ulkopuolelle kaikissa EU:n jäsenvaltioissa.

18. korostaa tarvetta varmistaa terve julkinen talous ja noudattaa julkisen velan rajoja kaikilla hallintotasoilla. Tässä yhteydessä komitea painottaa, että julkisten menojen rakennetta tulisi parantaa kaikilla tasoilla tehokkaita julkisia investointeja koskevien OECD:n periaatteiden pohjalta. Komitea on sitoutunut aloittamaan näiden sääntöjen täytäntöönpanon seurannan. Komitea pyytää komissiota ryhtymään toimenpiteisiin julkisen varainhoidon hajauttamisen edistämiseksi kaikkialla EU:ssa, sillä saatavilla olevan näytön mukaan tämä auttaisi parantamaan julkisten menojen tehokkuutta.

EU-ohjausjakson hallinnoinnin parantaminen

19. toteaa, että yli puolet maakohtaisista suosituksista koskee rakenneuudistuksia, jotka voidaan toteuttaa vain yhteistyössä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa. Komitea korostaakin, että paikallis- ja alueviranomaisten vähäinen osallistuminen on yksi EU-ohjausjakson puitteissa toteutettavan talouspolitiikan koordinoinnin tehottomuuden ja heikon sitoutumisen syistä. Tämä käy ilmi maakohtaisiin suosituksiin sisältyvien rakenneuudistusten heikosta toteuttamisasteesta.

20. pitää myönteisenä, että komission jäsenmailhin lähettämät talouspolitiikan EU-ohjausjaksosta vastaavat asiantuntijavirkamiehet tekevät jo nyt joissakin jäsenvaltioissa yhteistyötä alue- ja paikallisviranomaisten kanssa. Tämän tulisi olla vakiomenettelynä kaikissa jäsenvaltioissa.

21. pitää valitettavana, ettei paikallis- ja alueviranomaisten roolia ole tunnustettu vuotuisessa kasvuselvityksessä ja että maakohtaisissa suosituksissa ei oteta huomioon sitä, että aluetasolla on monissa asioissa yksinomainen toimivalta. Komitea valmistelee parhaillaan lausuntoa, jossa ehdotetaan paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista talouspolitiikan eurooppalaiseen ohjausjaksoon koskevia käytäntösääntöjä. Komitea suhtautuu myönteisesti Euroopan parlamentin ehdotukselle antamaan tukeen ja pyytää, että EU:n toimielimet keskustelevat ehdotuksesta heti kun se on julkaistu.

22. toteaa, että useissa maakohtaisissa suosituksissa kehoitetaan toteuttamaan rakenneuudistuksia, joiden täytäntöönpano voi kestää huomattavasti enemmän kuin yhden vuoden verran, jolloin vuoden kuluttua tehtävissä täytäntöönpanon mittauksissa saatetaan aliarvioida saavutettu edistyminen, mikä voisi olla harhaanjohtavaa ja lannistavaa mukana oleville valtiollisen tason ja alue- ja paikallishallinnon tahoille. Komitea kehottaa näin ollen komissiota ja neuvostoa laatimaan maakohtaiset suositukset siten, että edistyminen niiden täytäntöönpanossa voidaan mitata oikeudenmukaisesti ja avoimesti.
23. antaa komitean puheenjohtajan tehtäväksi toimittaa tämä päätöslauselma komissiolle, Euroopan parlamentille, neuvoston puheenjohtajavaltiolle Maltalle ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle.

Bryssel 8. helmikuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”60 vuotta Rooman sopimuksen allekirjoittamisesta”

(2017/C 207/02)

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Me Euroopan alueiden komitean (AK) jäsenet

1. osallistumme Rooman sopimuksen allekirjoittamisen vuosipäivän kunnioittamiseen pitäen sitä ratkaisevana hetkenä pohtia laaja-alaisesti Euroopan unionin (EU) tulevaisuutta ja toteamme jälleen, että unionin olemassaolon tarkoitus on perusoikeuksien kunnioituksen, rauhan, vaurauden, vakauden ja uusien EU:n laajuisten mahdollisuuksien takaaminen kaikille unionin kansalaisille.
2. kaipaamme Euroopan unionia, joka kykenee vahvistamaan kansalaistensa luottamusta ja vastaamaan aiempaa paremmin edessämme oleviin haasteisiin EU:ssa ja maailmanlaajuisesti sekä tekemään päätöksiä yhteisistä toimista solidaarisuuden hengessä kunnioittaen samalla toissijaisuusperiaatetta.
3. muistutamme, että Euroopan identiteetin juuret ovat vanhastaan Euroopan alueilla, kaupungeissa ja kylissä ja että paikallis- ja alueviranomaisten taloudellinen, kulttuurinen ja poliittinen panos Euroopan yhdentymiseen on kasvanut jatkuvasti.
4. muistutamme, että kansalaisten ja EU:n välinen kiulu tunnustettiin ja siihen puututtiin 25 vuotta sitten Maastrichtin sopimuksella, jolla luotiin muun muassa Euroopan unionin kansalaisuus ja Euroopan alueiden komitea. Lissabonin sopimuksessa määritellyn hajautettujen alue- ja paikallisyhteisöjen ensisijaisen roolin nojalla on kuitenkin vielä turvattava toissijaisuusperiaatteen noudattaminen ja osallisuus unionin lainsäädäntäprosessiin. Nykyistä tilannetta onkin ehdottomasti parannettava, sillä alue- ja paikallisyhteisöt ovat yhä aivan liian usein vain unionin politiikan kohteena eivätkä politiikan ja etenkin lainsäädännön laadintaan osallistuvia todellisia toimijoita huolimatta Euroopan alueiden komitean pyrkimyksistä sekä poliittisista ja institutionaalista sitoumuksista suhteissa muihin unionin toimielimiin.
5. katsomme, että EU:n alue- ja paikallisedustajien kokouksena AK edustaa kulttuurisessa ja kielellisessä moninaisuudessaan yhtenäistä unionia globalisoituneessa maailmassa. Olemme täysin sitoutuneet edistämään eurooppalaista demokratiaa ja aktiivista kansalaisuutta, edesauttamaan perusoikeuksien ja vähemmistöjen suojelun juurruttamista, vahvistamaan turvallisuutta ja edistämään tasa-arvoa sekä turvaamaan sopusointuisen ja kestävän kehityksen taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoitteidemme mukaisesti.
6. korostamme, että demokraattista yhteyttä Euroopan unionin ja sen kansalaisten välillä on syytä vahvistaa kiireesti huolehtimalla siitä, että unioni tarjoaa tehokkaita ja ripeitä ratkaisuja niihin keskeisiin yhteisiin haasteisiin, joihin kunnat, alueet ja jäsenvaltiot eivät pysty yksin vastaamaan. Näitä ovat EU:n kilpailukykyyn lisääminen, yhteenkuuluvuuden vahvistaminen, EU:n kehittäminen turvalliseksi alueeksi, missä vapaus, turvallisuus ja oikeus on taattu kaikille, konkreettisten tulevaisuudennäkymien tarjoaminen nuorille niin koulutuksessa kuin työelämässä, muuttoliike- ja pakolaiskriisin ratkaiseminen, Schengen-alueen turvaaminen, ilmastonmuutoksen torjuminen ja selviytyminen ja palautumiskyky katastrofitilanteissa, vähähiilisen talouden edistäminen ja energiaunionin tukeminen, unionin roolin vahvistaminen keskeisenä globaalina toimijana erityisesti Agenda 2030 -toimintaohjelman kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa sekä työttömyyden ja terrorismin torjuminen.
7. korostamme EU:n sisämarkkinoiden neljän vapauden eli henkilöiden, palvelujen, tavaroiden ja pääoman vapaan liikkuvuuden olevan konkreettisia saavutuksia EU:n kansalaisten kannalta ja kuuluvan poliittisen Eurooppa-hankkeen välttämättömiin osatekijöihin. Ne ovat jakamaton kokonaisuus, jota ei voida tarkastella osina, jotta ei hämärrettäisi EU:n olemassaolon perustan muodostavia arvoja. Tuommekin esiin huolestamme sen johdosta, että eräät jäsenvaltiot pyrkivät rajoittamaan näitä vapauksia, etenkin henkilöiden vapaata liikkuvuutta.
8. vahvistamme kuitenkin, että ”sisämarkkinoiden” on myös taattava sosiaalinen edistyminen ja että keskeisiä taloudellisia vapauksia ja kilpailua koskevia sääntöjä ei voi asettaa perusoikeuksien edelle – alkaen syrjinnän, köyhyyden ja työttömyyden torjunnasta.
9. katsomme, että Rooman sopimuksen allekirjoittamisen vuosipäivä on hyödynnettävä tilaisuutena saada unionin kansalaiset osallistumaan suoraan, ajattelemaan kriittisesti ja osoittamaan aktiivista kiinnostusta, kun kyse on unionin tulevaisuuden muotoilusta. Tähän liittyy myös se, että päätökset tehdään hallintotasolla, joka on mahdollisimman lähellä heitä. Tällaisen prosessin olisi mielestämme oltava osallistava ja edustava siten, että kaikilla kansalaisilla on yhtäläiset mahdollisuudet osallistua, antaa oma panoksensa ja sitoutua unioniin. Paikallis- ja alueviranomaisilla on sinänsä parhaat mahdolliset edellytykset viedä tätä prosessia eteenpäin ja auttaa tekemään kansalaisten Euroopasta totta.

10. katsomme erityisesti, että on tärkeää saada tarkka kuva yhtäältä siitä, mitä kansalaiset odottavat ja toivovat EU:lta, ja toisaalta siitä, mikä heitä askarruttaa ja turhauttaa. Suhtaudummekin myönteisesti Euroopan unionin kansalaisuutta vuonna 2017 koskevaan katsaukseen, joka perustuu kansalaisilta kyselytutkimuksissa ja julkisissa kuulemismenettelyissä saatuihin tietoihin. Katsaus on kolmas laatuaan.

11. tähdenämme näin ollen, että EU:n

- on kyettävä puuttumaan epätasapuoliseen vaikutukseen, joka globalisaatiolla on eurooppalaisten elämään, vahvistamalla sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen, taloudelliseen voimaan ja solidaarisuuteen perustuvan Euroopan periaatteita;
- olisi saatava jäsenvaltioilta valtuudet toimia yhdessä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa suurten haasteiden koetellessa yhteiskuntaa ja kansalaisia ja että sille olisi myös osoitettava tähän asianmukaiset hallinnointivälineet ja riittävät rahoitusvarat;
- on varmistettava hajautettu lähestymistapa viestinnässään ja tiedotettava toimintapolitiikoistaan ja prosesseistaan helposti ymmärrettävällä tavalla tuoden selkeästi esiin EU-tasolla tehtävien päätösten merkityksellisyyden EU:n eri osissa ruohonjuuritasolla vallitsevien olosuhteiden kannalta. Europe Direct -tiedotuspisteillä ja muilla paikallis- ja alueviranomaiset yhteen saattavilla eurooppalaisilla tiedotusverkostoilla on tässä yhteydessä ratkaiseva rooli;
- poliittisten tehtävien jaon on oltava nykyistä selkeämpi ja läpinäkyvämpi, minkä lisäksi EU:n on varmistettava toimielintensä vastuuvollisuus ja taattava kansalaisille päätöksentekoprosessiensa avoimuus, mikä saattaa merkitä tarvetta uudistaa perussopimuksia jälleen;
- olisi pohdittava institutionaalisia uudistuksia paikallis- ja alueviranomaisten osallisuuden vahvistamiseksi niin, että otetaan huomioon niiden lainsäädännöllinen rooli toissijaisuusperiaatteen toteuttamisessa sekä kansalaisten, alueiden, alue- ja paikallisyhteisöjen Euroopan alhaalta ylöspäin suuntautuvan demokraattisen hallinnon varmistamisessa.

12. sitoudumme Euroopan unionin tulevaisuudesta piakkoin käytäviin poliittisiin keskusteluihin annettavan panoksen valmistelemiseksi

- käynnistämään laajan kansalaisvuoropuheluprosessin kuullaksemme suoraan tavallisten kansalaisten näkemyksiä, ehdotuksia ja huolenaiheita eri puolilta EU:ta. Vuoropuhelujen ohella järjestetään poliittisia kuulemismenettelyjä, joihin osallistuu paikallis- ja alueviranomaisten eurooppalaisia ja valtakunnallisia järjestöjä ja muita sidosryhmiä kaikista jäsenvaltioista tavoitteena kehittää konkreettisia innovatiivisia ja käytännöllisiä ratkaisuja edessä oleviin haasteisiin;
- jakamaan näiden rinnakkaisten prosessien tuloksista tietoa muille EU:n toimielimille, jotta voimme osaltamme edistää mahdollisen perussopimusten tarkistamista pohjustavan valmistelukunnan työskentelyä Euroopan unionin tulevaisuutta varten;
- edistämään tarmokkaammin EU:n kansalaisuuteen liittyviä oikeuksia ja yhteisiä arvojamme sekä kansalaisten osallistumista demokratian toteuttamiseen unionissa;
- tutkimaan tapoja tiivistää entisestään EU:n toimielinten, erityisesti Euroopan parlamentin, kanssa käytävää vuoropuhelua;
- syventämään vuoropuhelua ja keskustelua unionin toimielinten ja etenkin Euroopan parlamentin kanssa sellaisten aloitteiden kuin ”Euroopan unionin toiminnan parantaminen hyödyntämällä Lissabonin sopimuksen tarjoamia mahdollisuuksia” tai ”Euroopan unionin nykyisen toimielinrakenteen mahdolliset kehityskulut ja mukautukset” pohjalta, jotta alueiden komitealle voidaan esittää vieläkin aktiivisempaa ja tehokkaampaa roolia unionin lainsäädännön laadintavaiheessa.

13. korostamme, että on tärkeää turvata nuorten oikeudet kaikkialla unionissa. Entistä helpommin saavutettavissa oleva EU edistää avointa vuoropuhelua kaikkia sukupolvia edustavien kansalaisten välillä. Rauhaa ja hyvinvointia koskevia perusperiaatteita ajatellen reagointikykyinen EU on nuorten odotusten mukainen.

14. annamme komitean puheenjohtajan tehtäväksi toimittaa tämä päätöslauselma Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, komissiolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, jäsenvaltioiden ja alueiden parlamenteille ja hallituksille sekä paikallishallintotahoille.

Bryssel 9. helmikuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

LAUSUNNOT

ALUEIDEN KOMITEA

121. TÄYSISTUNTO, 8.–9. HELMIKUUTA 2017

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Investointivajeen umpeen kurominen: miten voittaa haasteet?”

(2017/C 207/03)

Esittelijä: Markku MARKKULA (FI, EPP), Espoon kaupunginvaltuuston jäsen**POLIITTISET SUOSITUKSET**

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Nykyinen investointivaje Euroopan kunnissa ja alueilla

1. toteaa, että investoinnit ovat paitsi finanssi- ja talouskriisin välittömien vaikutusten vuoksi myös – kun on kyse julkisista investoinneista – talousarvion sääntelymekanismeista unioni- ja jäsenvaltiotasolla johtuvien rajoitusten vuoksi vähentyneet Euroopassa yhteensä 15 prosenttia ja että investointien kokonaismäärä EU:ssa kaiken kaikkiaan on nimellisesti pienempi kuin ennen kriisiä: vuonna 2015 se oli lähes 60 miljardia euroa vähäisempi kuin vuonna 2008 ⁽¹⁾. Komitea katsoo, että investointien absoluuttisen määrän supistumisen ohella Euroopan unioni kärsii kilpailukykyvajesta, joka johtuu vanhentuneista perusrakenteista ja riittämättömistä investoinneista digitaaliseen ja ekologiseen siirtymään ja innovointiin.
2. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisten osuus EU:ssa tehtävistä julkisista investoinneista on yli puolet ja että niiden infrastruktuuriin, energia-alaan, julkiseen liikenteeseen, koulutukseen, terveydenhuoltoon ja moniin muihin aloihin tekemillä investoinneilla on suora vaikutus paikallistalouteen, yritysdynamiikkaan sekä EU:n kansalaisten elämään ja hyvinvointiin.
3. suhtautuu myönteisesti Euroopan parlamentin kehoitukseen vahvistaa jäsenvaltio-, alue- ja paikallistason omavastuullisuutta kasvu- ja työllisyysstrategioiden laatimisessa ja täytäntöönpanossa ja on tyytyväinen siihen, että parlamentti kannattaa Euroopan alueiden komitean (AK) esitystä laatia käytännesäännöt paikallis- ja alueviranomaisten osallistumisesta eurooppalaiseen ohjausjaksoon ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Ks. Eurostat-taulukot tec00011 Gross fixed capital formation (investments) ja teina210 General government fixed investment.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin päätöslauselma 26. lokakuuta 2016 talouspolitiikan eurooppalaisesta ohjausjaksosta: vuoden 2016 painopisteiden täytäntöönpano (2016/2101(INI)): ”6. [Euroopan parlamentti] antaa täyden tukensa toimille, joiden tarkoituksena on varmistaa suurempi kansallinen omavastuullisuus maakohtaisten suositusten laatimisessa ja täytäntöönpanossa osana meneillään olevaa uudistusprosessia; katsoo, että kansallisen omavastuullisuuden lisäämiseksi ja maakohtaisten suositusten täytäntöönpanon edistämiseksi ja siksi, että paikallis- ja alueviranomaisten on toteutettava yli puolet maakohtaisista suosituksista, suositukset olisi selvästikin syytä niveltää tarkasti määriteltyihin ja jäsenettyihin unionin tason painopisteisiin ja tässä yhteydessä olisi tarvittaessa otettava mukaan kansalliset parlamentit sekä alueelliset ja paikalliset viranomaiset; katsoo, että kun otetaan huomioon valtuuksien ja toimivallan jako useissa jäsenvaltioissa, maakohtaisten suositusten toteuttaminen voisi kehittyä, jos paikalliset ja alueelliset viranomaiset olisivat siinä aktiivisesti mukana, ja kannattaa tämän vuoksi alueiden komitean ehdotusta käytännesäännöiksi paikallis- ja alueviranomaisten osallistumisesta eurooppalaiseen ohjausjaksoon; kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan kansallisten uudistusohjelmien asianmukaisen demokraattisen valvonnan niiden kansallisissa parlamenteissa;”

4. korostaa tässä yhteydessä, että julkiset investointimenot ovat nykyisellään puolet siitä, mitä ne olivat ennen kriisiä. Tämä tarkoittaa sitä, että Euroopan alueilla ja kunnissa jää vuosittain tekemättä investointeja satojen miljoonien eurojen arvosta.
5. palauttaa mieliin Euroopan alueiden komitean ja OECD:n vuonna 2015 tekemän yhteisen kyselytutkimuksen, jossa 96 prosenttia kuntia ja alueita edustaneista vastaajista ilmoitti julkisissa investointimenoissa olevan vajetta ⁽³⁾. Asialle saatiin vahvistus myös AK:n äskettäin tekemässä kyselyssä ⁽⁴⁾, jossa 75 prosenttia paikallis- ja aluetason vastaajista totesi kuntansa tai alueensa kokonaisinvestointien vähentyneen merkittävästi vuosien 2008 ja 2014 välisenä aikana ja vain yksi kolmannes katsoi tilanteen olevan nyt paranemaan päin.
6. toistaa OECD:n ⁽⁵⁾ ja IMF:n kehotuksen aloittaa maailmanlaajuinen koordinoitu finanssipoliittinen elvyttäminen ottaen huomioon tämänhetkinen suppea rahapoliittinen liikkumavara, erittäin alhaiset korot sekä se, että velan suhde BKT:hen on viime vuosien julkisen talouden vakauttamistoimien seurauksena laskenut monissa maissa ja että liikkumavaraa on siksi enemmän. Toiminnan piristämiseksi julkiset lisämenot olisi mitoitettava oikein ja erityisesti kohdistettava tarkasti kasvua edistäviin investointiprioriteetteihin, kuten tutkimus- ja kehitystyöhön, työntekijöiden koulutukseen ja vihreään infrastruktuuriin.
7. korostaa, että strategisten investointien mahdollisuudet kunnissa ja alueilla ovat paljon suuremmat kuin kriisiä edeltänyt yleinen kehityssuuntaus osoittaa. Tämä johtuu ennen kaikkea tietämyksen ja osaamisen laajamittaisesta kehityksestä, korkojen laskusta, digitalisoinnin ja yhteistyö- ja kiertotalouden avaamista mahdollisuuksista sekä liikkumavarasta, jonka turvin on mahdollista edistää pk-yritysten osallistumista yhä globaalistuneempaan liiketoimintaympäristöön.
8. muistuttaa, että edellä kuvatun lainen kokonaisinvestointien jatkuva väheneminen on kestäväntöntä ja että investointien vähäisyys paitsi hidastaa elpymistä myös heikentää taloudellista suorituskykyä ja haittaa työpaikkojen luomista pitkällä aikavälillä ja siten uhkaa EU:n tulevia kasvu- ja innovointimahdollisuuksia.
9. tähdentää, että investointitoiminta Euroopan kunnissa ja alueilla on ratkaisevan tärkeää – sekä kestäväen kasvun ja työpaikkojen luomisen edistämiseksi kaikkialla Euroopassa että nykyisten, tämänhetkisen riittämättömän investointitoiminnan uhkaamien työpaikkojen turvaamiseksi. Komitea painottaakin tarvetta edistää niiden esteiden poistamista, jotka vaikeuttavat kriisiä edeltäneen investointitasen saavuttamista Euroopassa, ja investoida todellisiin mahdollisuuksiin, joita alueilla ja kunnilla on Euroopan liikkeellepanevana voimana.
10. kannattaa nk. kärsivällisen pääoman (patient capital) kehittämistä maailmanlaajuisesti, Euroopassa ja valtiotasolla. Kyse on perustarpeiden rahoittamiseen tarkoitetusta pitkäjänteisestä lähestymistavasta, joka ei noudata julkisten menojen vuosilogiikkaa eikä yksityisellä rahoitusosalalla hallitsevaa kvartaalikulttuuria. Keskeisenä painotuksena tulisi olla investoiminen ilmastonmuutoksen torjuntaan, strategiseen infrastruktuuriin sekä innovointiin ja niukkojen resurssien saatavuuteen.
11. pitää erittäin tärkeänä, että kestäviä ja älykkäitä investointeja koskevan kokonaisnäkömyksen aikaansaaminen on toimikauden 2015–2020 keskeinen poliittinen painopiste ⁽⁶⁾. Käsillä oleva lausunto – yhdessä muiden lausuntojen sekä Bratislavan julistuksen ⁽⁷⁾ ja AK:n investointiaiheisen toimintasuunnitelman kanssa – auttaa viemään tätä prosessia eteenpäin.

⁽³⁾ AK, Results of the OECD – CoR Consultation of Sub-national Governments: Infrastructure planning and investment across level of government: current challenges and possible solutions (OECD:n ja AK:n valtiotasoa alempana oleville hallintotasoille järjestämän kuulemisen ”Infrastrukturisuunnitelmat ja -investoinnit eri hallintotasoilla: nykyiset haasteet ja mahdolliset ratkaisut” tulokset, maaliskuu 2016. Luettavissa verkossa

⁽⁴⁾ AK, Results of the CoR online consultation on obstacles to investments at local and regional level (AK:n järjestämän verkkokuulemisen ”Investointiasteet paikallis- ja aluetasolla” tulokset), syyskuu 2016. Luettavissa verkossa

⁽⁵⁾ Ks. OECD:n 28. marraskuuta 2016 esittelemät talousnäkymät: <https://www.oecd.org/eco/economicoutlook.htm>

⁽⁶⁾ AK, The political priorities of the European Committee of the Regions 2015–2020 (Euroopan alueiden komitean poliittiset painopisteet vuosina 2015–2020), lokakuu 2015. Luettavissa verkossa

⁽⁷⁾ AK, ”Uusi alku Euroopalle: Alueiden ja kuntien investointisuunnitelma pyrkii edistämään kansalaisyhteiskuntaa EU:ta”, <http://cor.europa.eu/fi/news/Pages/Regions-and-cities-launch-investment-plan-for-a-citizen-centred-EU.aspx>, ja AK:n Bratislavan julistus ”Investoinnit ja yhteydet”, heinäkuu 2016, luettavissa verkossa

Kokonaisvaltainen lähestymistapa investointeihin EU:n alueilla ja kunnissa: koheesiopolitiikan, investointiohjelman ja muiden rahoitusvälineiden rooli

12. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission ja Euroopan investointipankin (EIP) aloitteisiin ja siihen, että ne ovat ottaneet investointien edistämisen olennaiseksi painopisteekseen, ja muistuttaa EIP:n ja AK:n välisestä yhteiseen toimintasuunnitelmaan pohjautuvasta hedelmällisestä yhteistyöstä ⁽⁸⁾.

13. korostaa toimia, joita Euroopan komissio ja Euroopan investointipankki (EIP) ovat toteuttaneet useampia alueita kattavaan rahoitusvälineiden täytäntöönpanoon liittyen, sillä ne lisäävät osaltaan merkittävästi markkinalikviditeettiä ja tuottavat investointeja.

14. korostaa, että EU:n investointivälineillä voi etenkin olemassa olevien hallinnollisten valmiuksien näkökulmasta olla myönteinen vaikutus julkiseen rahoitukseen, varsinkin kun on kyse tuloa tuottavista hankkeista. Tästä syystä näiden välineiden yhteydessä olisi siirryttävä käyttämään lainoja, innovatiivisia rahoitusvälineitä ja innovatiivisia julkisia hankintoja. Komitea tähdentää kuitenkin lisäksi tukien olevan ratkaisevia välineitä sellaisten alueilla ja kunnissa toteutettavien hankkeiden rahoittamisessa, joilla vastataan markkinahäiriötilanteisiin tai jotka eivät tuota riittävästi tuloja sijoittajien houkuttamiseksi.

15. korostaa, että koheesiorahoitus on tärkeää ja sen on jatkossakin syytä olla EU:n investointipolitiikan selkäranka ja vahvistaa Euroopan alueiden välistä kumppanuutta yhteistyön ja solidaarisuuden todellisena ilmentymänä: koheesiopolitiikan tulevaisuus liittyy EU:n tulevaisuuteen. On siis tarpeen turvata koheesiopolitiikan roolin säilyminen EU:ssa myös vuoden 2020 jälkeen ⁽⁹⁾.

16. tuo jälleen esiin tarpeen arvioida kaikkia rahoitusmuotoja: monivuotista rahoituskehystä, koheesiopolitiikkaa ja Euroopan rakenne- ja investointirahastoja (ERI-rahastot), Junckerin ohjelmaa ja Euroopan strategisten investointien rahastoa (ESIR) sekä muita rahoitusvälineitä. Niillä kaikilla on omat perusperiaatteensa, mutta nämä eivät ole keskenään ristiriidassa, joten niiden olisi täydennettävä toisiaan ja luotava tarvittaessa yhteisvaikutuksia.

17. suhtautuu myönteisesti periaatteeseen ESIRin laajentamisesta ⁽¹⁰⁾ sekä keston että rahoituskapasiteetin osalta, sillä tämä tarjoaa tilaisuuden hienosäätää nykyisiä menettelyjä. Komitea huomauttaa kuitenkin, että yhteisvaikutuksia Euroopan koheesiopolitiikan kanssa ERI-rahastojen kautta tulee vielä selkiyttää, jotta ESIR 2.0:sta tulisi suurempi menestys. Komitea katsoo, että ESIRin ei pidä korvata nykyisiä EU:n koheesiopolitiikan välineitä. Kun otetaan huomioon alue- ja paikallisyhteisöjen rooli keskipitkän ja pitkän aikavälin investointien esittämisessä ja suunnittelussa, komitea kehottaa myös ottamaan ne nykyistä tiiviimmin mukaan rahaston hallinnointiin etenkin luotaessa yhden tai usean alueen kattavia rahoitusjärjestelyitä.

18. kehottaa asettamaan tarkempia tietoja ESIR-rahoitteisista hankkeista julkisesti saataville ja erityisesti korostamaan niiden täydentävyyttä soveltuvin osin. AK:n tiiviimpi osallistuminen raportointiin ja seurantaan helpottaa tiedonkulkua alueiden ja kuntien välillä. Komitea painottaa tältä osin tarvetta huolehtia ESIRin kautta rahoitettujen hankkeiden todellisesta täydentävyydestä erityisesti EU:n talousarviovarojen, kuten Verkkojen Eurooppa -välineen ja Horisontti 2020 -puiteohjelman määrärahojen, käytön suhteen.

19. katsoo, ettei ESIRiä pidä rahoittaa muista rahastoista tai kilpailevista ohjelmista.

EU:n alueiden ja kaupunkien täyden investointipotentiaalın saavuttamisen esteet

20. toteaa, että investointiesteiden poistaminen edellyttää kaikilla hallintotasoilla kauaskantoisia uudistuksia, joilla pyritään poistamaan sijoittajien investointihalukkuutta rajoittavat hallinnolliset, sääntelyyn liittyvät ja muuntuyppiset tekijät, jotta investointiympäristöä saadaan parannettua.

⁽⁸⁾ AK, "EIP ja alueiden komitea tiivistävät yhteistyötään Euroopan talouden elpymisen tukemiseksi", syyskuu 2015. Ks. lehdistötiedote
⁽⁹⁾ Lausuntoluonnos koheesiopolitiikan tulevaisuudesta vuoden 2020 jälkeen "Tavoitteena vahva ja vaikuttava eurooppalainen koheesiopolitiikka vuoden 2020 jälkeen", esittelijä: Michael Schneider (DE, EPP).

⁽¹⁰⁾ AK:n kanta Euroopan strategisten investointien rahaston voimassaoloajan pidentämiseen sekä kyseistä rahastoa ja Euroopan investointineuvontakeskusta koskevien teknisten parannusten tekemiseen, ks. AK:n lausuntoluonnos "ESIR 2.0", esittelijä: Wim van de Donk (NL, EPP).

21. muistuttaa, että paikallis- ja aluetasolla investointeja tehdään erilaisilla monialaisilla toimialoilla, kuten infrastruktuuri, liikenne, koulutus, tutkimus ja innovointi, ympäristö, terveydenhuolto, sosiaalipalvelut ja muunlaiset yhteiskunnallisen ja inhimillisen pääoman muodot, mikä on välttämätöntä strategisten investointien pitkän aikavälin vaikutusten lisäämiseksi.

22. toteaa, että paikallis- ja alueviranomaiset voivat toimia liikkeellepanevana voimana, joka kokoaa yhteen erilaisia julkisia ja yksityisiä toimijoita investointihankkeita varten, erityisesti kun on kyse suuremmista hankkeista tai julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksista. Jotta voidaan varmistaa, että poliittiset tavoitteet saavutetaan mahdollisimman tehokkaasti ja vaivattomasti, on komitean mielestä kuitenkin tarpeen parantaa rajatylittäviä yhteyksiä ja monitasoista yhteistyötä entisestään edistämällä aktiivisesti rajatylittäviä investointeja yleiseurooppalaisten sisämarkkinoiden vauhdittamiseksi etenkin pääomamarkkinaunionin kehittämisen avulla ja jatkaa puuttumista sääntelyyn liittyviin ja hallinnollisiin haasteisiin komission paremman sääntelyn agendan keinoin.

23. korostaa alueellisten älykkään erikoistumisen strategioiden merkitystä keinona luoda yhteisvoimin eurooppalaisia kumppanuuksia vertailuoppimista ja laadukkaiden monisidosryhmäisten ja moniulotteisten investointihankkeiden organisoimista varten. Komitea korostaa tässä yhteydessä, että investointiesteiden poistaminen voi kulkea käsi kädessä älykkääseen erikoistumiseen (RIS3) perustuvien alueellisten innovointistrategioiden EU:n laajuisen täytäntöönpanon kanssa. Älykästä erikoistumista koskeva tutkimus- ja innovaatiostrategia RIS3 voi olla hyödyllinen väline poliittisen tuen ja investointien kohdistamiseksi tärkeimpiin painopisteisiin ja haasteisiin ja auttaa siten edistämään yksityisiä investointeja.

Alueelliset esteet: raskas sääntelytaakka

24. toteaa, että huomattava osuus talouspolitiikan EU-ohjausjakson yhteydessä esiin tuoduista investointiesteistä on "alueellisia" siinä mielessä, että ne joko ovat merkityksellisiä paikallis- ja alueviranomaisten hoitamien investointeihin liittyvien tehtävien kannalta tai paikallis- ja alueviranomaisilla on mahdollisuus vaikuttaa niiden helpottamiseen tai poistamiseen.

25. toteaa, että nykyisten investointiesteiden syyt – ja näin ollen myös niiden vaatimat ratkaisut – saattavat siis usein löytyä paikallis- ja aluetasolta ja valtiorajat ylittävistä yhteistyöstä.

26. korostaa kuitenkin, että investointitoiminnan mallit ja investointiesteet vaihtelevat hyvin suuresti eri jäsenvaltioissa ja sen vuoksi ei ole olemassa yhtä kaikille sopivaa ratkaisua.

27. toteaa, että tämä johtuu lähinnä paikallis- ja alueviranomaisten erilaisista rooleista investointien suhteen: Kunnat ja alueet ovat ensisijaisesti sijoittajia, sillä niiden osuus EU:ssa tehtävistä julkisista investoinneista on yli puolet (54 prosenttia). Näitä investointeja tehdään erilaisilla ja toisiaan täydentävillä toimi- ja tehtäväaloilla: inhimillinen pääoma, osaaminen, koulutus, terveydenhuolto ja monet muut. Näin ollen kunnat ja alueet ovat palvelujen tarjoajia ja mahdollistajia. Paikallis- ja alueviranomaiset ovat myös suunnittelijoita, sillä ne ohjailevat kehitysstrategioita ja voivat ennakkosuunnittelun avulla kohdistaa poliittista tukea ja investointeja tärkeimpiin painopisteisiin ja haasteisiin edistäen tällä tavoin investointeja. Kunnat ja alueet toimivat niin ikään muutosten liikkeellepanevana voimana ja sääntelyviranomaisina, kun on kyse esimerkiksi aluesuunnittelusta ja rakennusluvista. Lisäksi ne ovat investointikumppaneita, jotka kokoavat yhteen erilaisia julkisia ja yksityisiä toimijoita investointihankkeiden toteuttamista varten ⁽¹¹⁾.

28. on tyytyväinen siihen, että Euroopan komissio keskittyy yksilöimään tällaisia investointitoiminnan esteitä ja haasteita talouspolitiikan EU-ohjausjakson yhteydessä vuotuisesta kasvuselvytyksestä ja siihen sisältyvästä investointihaasteiden luettelosta aina maaraportteihin ja maakohtaisiin suosituksiin asti. Julkisia menoja koskevan laatupainotteisemman lähestymistavan edistämiseksi EU:n tasolla komitea kannattaa kuitenkin ehdotusta siitä, että talouspolitiikan maakohtaisiin suosituksiin tulisi EU-ohjausjakson yhteydessä sisältyä myös julkisia investointeja koskevia vähimmäistavoitteita erityisesti suhteessa juokseviin menoihin ⁽¹²⁾.

⁽¹¹⁾ Paikallis- ja alueviranomaisten monitahoisia rooleja julkisten ja yksityisten investointien suhteen tarkastellaan yksityiskohtaisemmin AK:n teettämässä tutkimuksessa. Ks. erityisesti tutkimuksen 4 luku. Metis GmbH, Obstacles to investments at local and regional level (Investointiesteet paikallis- ja aluetasolla), AK:n teettämä tutkimus, 2016. Luettavissa verkossa

⁽¹²⁾ Tämä ehdotus olisi sopusoinnussa niiden suositusten kanssa, jotka Euroopan parlamentti esittää marraskuussa 2012 antamassaan päätöslauselmassa sosiaalisia investointeja koskevasta sopimuksesta – vastauksesta kriisiin. Ks. Danuta Jazłowiec (EPP, PL) laatima mietintö: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0419+0+DOC+XML+VO//FI>

29. toistaa tässä yhteydessä Euroopan komissiolle esittämänsä kehotuksen julkaista valkoinen kirja, jossa vahvistetaan EU:n tason typologia julkisten menojen kirjanpitoon sisältyvien julkisen investointien laadulle niiden pitkäaikaisten vaikutusten mukaan⁽¹³⁾.

30. muistuttaa myös tekemästään ehdotuksesta⁽¹⁴⁾, että Euroopan komissio vahvistaisi virallisesti taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) suosituksen ottaa käyttöön julkisiin investointeihin sovellettavat periaatteet⁽¹⁵⁾ (maaliskuu 2014). Komitea pitää myönteisenä, että suosituksessa tunnustetaan alue- ja paikallisviranomaisten tärkeä ja kasvava rooli julkisten investointien suunnittelussa ja toteutuksessa kaikilla toiminta-aloilla (julkisten investointien koordinointi, valmiuksien kehittäminen, yleisten puitteiden luominen).

31. korostaa, että vuoden 2016 maaraporteissa mainituista kaikkia maita ja politiikanaloja koskevista 178 alueellisesta kysymyksestä lähes 60 prosenttia liittyy investointiesteisiin ja kyse on lähinnä raskaista monialaisista ja alakohtaisista säännöksistä, julkishallinnon riittämättömästä laadusta sekä erityisistä esteistä työmarkkinoilla tai pk-yritysten rahoitusmarkkinoilla⁽¹⁶⁾.

32. tähdentää AK:n paikallis- ja alueviranomaisille äskettäin tekemän kyselyn vahvistavan jälleen kerran, että noin yhdeksän vastaajaa kymmenestä todella pitää investointi- ja liiketoimintaympäristöön, työmarkkinoihin, vähittäiskauppaan ja muihin aloihin vaikuttavia raskaita sääntöjä sekä toiminnan käynnistämisen, laajentamisen tai lopettamisen edellyttämiä kalliita, pitkiä tai vaivalloisia hallinnollisia menettelyjä ja liian hitaita tai raskaita oikeudellisia menettelyjä esteenä investointitoiminnalle.

33. suositaa, että investointeihin liittyvien haasteiden yksilöinti on jatkossakin talouspolitiikan EU-ohjausjakson keskeisiä painopisteitä. Tämä koskee myös vuotuisen kasvuselvityksen yhteydessä marraskuussa 2015 ensi kertaa esitetyn jäsenvaltioiden investointiympäristön haasteita käsittelevän asiakirjan ajantasaistamista vuosittain.

34. kehottaa ottamaan paikallis- ja alueviranomaiset tiiviimmin ja järjestelmällisemmin mukaan EU-ohjausjaksoon, jotta tällaisiin alueellisiin investointitoiminnan haasteisiin voidaan puuttua tehokkaasti, ja pyytää Euroopan parlamenttia osallistamaan AK:n tähän prosessiin antamalla sen osallistua aktiivisesti parlamenttien välisiin EU-ohjausjaksoa käsitteleviin kokouksiin.

Hallinnollisten valmiuksien puute paikallis- ja aluetasolla

35. muistuttaa, että yhteisesti hallinnoituja EU:n rahastoja on tarpeen yksinkertaistaa edelleen erityisesti rahoitusvälineiden käytön osalta, ja korostaa, että viranomaisten hallinnollisia valmiuksia ja institutionaalista asiantuntemusta on tärkeä parantaa EU:n investointivajeen umpeen kuromiseksi.

36. toteaa, että investointiesteitä kartoittaneen AK:n kyselyn⁽¹⁷⁾ vastaajat, joista useimmat ovat itse paikallis- tai alueviranomaisten edustajia, korostivat paikallis- ja alueviranomaisten hallinnollisten valmiuksien olevan investointitoimintaan vaikuttava haaste kunnassaan tai alueellaan. Itse asiassa 71 prosenttia vastaajista piti valmiuksia osallistua julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksiin haasteena tai keskeisenä haasteena investointien kannalta, kun taas 70 prosenttia totesi niiden olevan haaste tai keskeinen haaste julkisten hankintojen hallinnoinnin kannalta, etenkin monimutkaisempien menettelyjen yhteydessä⁽¹⁸⁾.

37. toteaa, että hallinnollisten valmiuksien puute ei koske vain muutamaa EU:n vähemmän kehittyntä jäsenvaltiota ja aluetta, sillä vuoden 2016 maakohtaisissa suosituksissa 28 jäsenvaltiosta 20:lle annettiin suosituksia julkishallinnon, myös alue- ja paikallishallinnon, laadun parantamisesta⁽¹⁹⁾.

⁽¹³⁾ Joulukuun 3 päivänä 2014 hyväksytty lausunto ”Julkisten menojen laadun parantaminen EU:n toimialoilla”, CdR 4885/2014, esittelijä Catuscia Marini (PES, IT).

⁽¹⁴⁾ Ks. edellinen alaviite.

⁽¹⁵⁾ <http://www.oecd.org/gov/regional-policy/oecd-principles-on-effective-public-investment.htm>

⁽¹⁶⁾ AK, Territorial Analysis of the Country Reports and accompanying Communication (Alueellinen analyysi maaraporteista ja niihin liittyvästä tiedonannosta), Eurooppa 2020 -seurantafoorumien ohjauskomitean raportti, toukokuu 2016. Luettavissa verkossa

⁽¹⁷⁾ Ks. alaviite 4.

⁽¹⁸⁾ Ks. alaviite 4.

⁽¹⁹⁾ Ks. alaviite 16.

38. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita lisäämään pyrkimyksiään hallinnollisten rasitteiden vähentämiseksi sekä kehittämään uusia ja vahvistamaan nykyisiä aloitteita julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuusprosesseissa tarvittavan tietämyksen, taitojen ja osaamisen sekä hallinnollisen tehokkuuden parantamiseksi erityisesti paikallis- ja alueviranomaisten tasolla ottaen eritoten huomioon näiden moninaiset roolit investointien suhteen (suunnittelija, sijoittaja, investointikumppani, sääntelyviranomainen, palveluntarjoaja ja toiminnan edistäjä tai helpottaja).

39. korostaa monimutkaisessa globaalissa ympäristössä tehtävien strategisten investointien vaativan uudenlaisia hallinto- ja hallinnointivalmiuksia tulevien liiketoimintamallien kehityksen ja arvonnun edistämiseksi niin, että voittoa tavoittelevat ja tavoittelemattomat organisaatiot otetaan mukaan paikallisiin ja alueellisiin arvonnun ekosysteemeihin.

40. tähdentää, että tuloksekkaita hallinnon tehostamisvälineitä ovat mm. osaamisen kehittämiseen tähtäävät paikallis- ja alueviranomaisten vertaisperiaatteeseen pohjautuvat keskinäiset vaihtojärjestelyt, asiantuntijavierailut, tutustumiskäynnit ja työpajat. Komitea viittaa tässä yhteydessä myös TAIEX REGIO PEER 2 PEER -välineen⁽²⁰⁾ yhteydessä sovellettuun toimintamalliin, josta on syytä ottaa esimerkkiä ja jota tulisi laajentaa.

41. korostaa, että rahoitusvälineiden tehokas käyttö on vaikeaa paikallis- ja alueviranomaisten hallinnollisten valmiuksien vuoksi, kuten AK:n kysely osoittaa⁽²¹⁾. Komitea antaakin suurta arvoa Fi-Compass-foorumien⁽²²⁾ perustamiselle ja komission ”heti käyttövalmiille” rahoitusvälineille⁽²³⁾. Molemmat näistä aloitteista ovat hyödyllisiä etenkin niille paikallis- ja alueviranomaisille, joilla on suurempia hallinnollisiin valmiuksiin liittyviä ongelmia. AK kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia hyödyntämään näitä välineitä saadakseen hankittua yksityistä ja julkista lisärahoitusta investointihankkeitaan varten ja tähdentää olevansa valmis tekemään Euroopan komission kanssa yhteistyötä aloitteen helpottamiseksi ja edistämiseksi.

Varainhankinta-, rahoitus- ja investointimahdollisuuksia koskevan tiedon puute

42. korostaa, että vaikka paikallis- ja alueviranomaisilla on ratkaiseva rooli ESIRin menestyksessä täytäntöönpanossa, ne tietävät rahastosta hyvin vähän. AK:n paikallis- ja alueviranomaisille tekemän kyselyn mukaan vain 7 prosenttia vastaajista katsoi tietävänsä hyvin, miten ESIRiä voitaisiin heidän kunnassaan tai alueellaan hyödyntää, ja lisäksi 18 prosentilla oli jonkin verran tietoa asiasta. Sen sijaan 35 prosenttia vastaajista ilmoitti omaavansa vain perustiedot ja 39 prosenttia katsoi, ettei heillä ollut tietoa asiasta⁽²⁴⁾.

43. tähdentää, että tiedonpuute koskee myös ESIRiin liittyviä muita aloitteita: 73 prosenttia AK:n kyselyyn vastanneista totesi, ettei heillä ollut tietoa mahdollisuudesta toteuttaa investointijärjestelyjä kuntansa tai alueensa investointien rahoittamiseksi ESIRin tuella, ja vain 2 prosenttia ilmoitti olevansa hyvin perillä Euroopan investointihankeportaalista tai Euroopan investointineuvontakeskuksesta⁽²⁵⁾.

44. kehottaa komissiota ja EIP:tä tehostamaan pyrkimyksiään parantaa ESIRin ja siihen liittyvien aloitteiden, kuten yksityisten ja julkisten toimijoiden neuvontakeskusten, tuntemusta ja ymmärtämistä paikallis- ja aluetasolla, sillä nykyinen tilanne vaarantaa investointiohjelman onnistumisen.

45. kehottaa tekemään yhteistyötä paikallis- ja alueviranomaisten, AK:n ja sen verkostojen sekä kansallisten ja alueellisten kehityspankkien ja muiden laitosten kanssa onnistuneiden jäsenvaltiokohtaisten ja alueellisten hanke-esimerkkien kartoittamiseksi ja vahvistaa olevansa valmis tukemaan alueiden ja kuntien vertailuoppimismahdollisuuksia parhaiden käytänteiden vaihdon avulla ja luomaan tällä tavoin edunsaajien ja hallintoviranomaisten kriittistä massaa.

⁽²⁰⁾ Lisätietoa TAIEX REGIO PEER 2 PEER -välineestä osoitteessa http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/improving-investment/taix-regio-peer-2-peer

⁽²¹⁾ Kaksi kolmasosaa kyselyyn vastanneista totesi innovatiivisten ja myös muiden rahoitusvälineiden käytön olevan haaste tai keskeinen haaste kunnassaan tai alueellaan. AK, Results of the CoR online consultation on obstacles to investments at local and regional level (AK:n järjestämän verkkokokouksen ”Investointiesteet paikallis- ja aluetasolla” tulokset), syyskuu 2016. Luettavissa verkossa

⁽²²⁾ Lisätietoa Fi-Compass-foorumista on saatavilla osoitteesta <https://www.fi-compass.eu/>

⁽²³⁾ Lisätietoa heti käyttövalmiista välineistä on saatavilla EC Regulatory Guidance -kohdasta osoitteessa <https://www.fi-compass.eu/resources>

⁽²⁴⁾ Ks. alaviite 4.

⁽²⁵⁾ Ks. alaviite 4.

46. pitää tervetulleena Euroopan komission pyrkimyksiä lisätä jäsenvaltioihin suuntautuvalla investointikiertueellaan tietoisuutta rahoitusmahdollisuuksista.

47. kiinnittää huomiota neuvonta- ja valistusstrategioiden epäsuhtaan ja on huolissaan siitä, että nykyisten keskusten pelkästään neuvontaan keskittyvä toiminta ei välttämättä riitä edistämään uusien hankkeiden yksilöimistä ja tekemään niistä houkuttelevia alueilla, joilla investointimahdollisuuksista ei juurikaan olla tietoisia.

48. korostaa, että olisi varmistettava, ettei ESIR lisää yhteenkuuluvuuden eroja EU:n sisällä. Olisi otettava käyttöön palveluita ja kannustimia maantieteellisen epätasapainon korjaamiseksi muun muassa niin, että laajennetaan niiden yleistavoitteiden joukkoa, jotka voivat saada ESIRistä tukea, parannetaan tai hajautetaan neuvonta- ja asiantuntijapalveluja ja vahvistetaan Euroopan investointineuvontakeskuksen roolia sekä hyödynnetään paremmin Euroopan investointihankeportaalia, jonka tavoitteena on rakentaa siltaa rahoitusta etsivien EU:n hankkeiden toteuttajien ja investointimahdollisuuksia maailmanlaajuisesti etsivien sijoittajien välille.

Talouden ohjauksjärjestelmä ja finanssipoliittinen kehys

49. korostaa, että talous- ja finanssipoliittiseen kehykseen tarvitaan perustavanlaatuisia muutoksia, joihin on liityttävä lisäpyrkimyksiä sääntelyesteiden poistamiseksi, jotta taloutemme pystyisivät houkuttelemaan lisää investointeja ja pääomaa. Vaikka talouden ohjauksjärjestelmää ja finanssipoliittisia sääntöjä ei ehkä suoranaisesti pidetä investointiympäristön osatekijöinä tai investointiesteinä, ne muodostavat yleisen kehyksen erityisesti julkisten investointien näkökulmasta.

50. on erittäin huolissaan siitä, että julkisia investointeja leikataan usein kriisiaikoina, koska niiden huomioarvo on pienempi ja niitä on poliittisesti helpompi vähentää kuin monia muita julkisia menoja. Tämä koskee erityisesti inhimilliseen pääomaan, terveydenhuoltoon ja koulutukseen tehtäviä perusluonteisia investointeja, joista saadaan korkeaa tuottoa pitkällä aikavälillä. Komitea korostaakin, että tuleva kestävä kasvu ja hyvinvointi ovat riippuvaisia erityisesti startup- ja kasvuyritysten taloudellisen toimintaympäristön parantamisesta sekä yksityisten investointien houkuttelemisesta ja pitkän aikavälin investointien ylläpitämisestä. Investoinnit olisi turvattava jopa julkisen talouden vakauttamisen aikana.

51. toteaa – vaikka kannattaakin vahvaa sääntöihin perustuvaa finanssipoliittista lähestymistapaa –, että julkisen investointitoiminnan elvyttäminen saattaa olla vaikeaa nykyisten finanssipoliittisten sääntöjen asettamissa rajoissa, ja tähdentää näin ollen tarvetta pohtia suotuisampaa lähestymistapaa investointien ja erityisesti, mutta ei ainoastaan, sellaisten julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien suhteen, joilla varmistetaan finanssipoliittisten sääntöjen täysimääräinen noudattaminen ja pyritään maksimoimaan investointimahdollisuudet Euroopan alueilla ja kunnissa.

52. katsoo, että nykyisessä finanssipoliittisessa kehyksessä on mahdollista löytää hyvä ratkaisu erityisesti vakaus- ja kasvusopimukseen ja finanssipoliittiseen sopimukseen sisältyvän keskipitkän aikavälin tavoitteen mukaisen rakenteellisen alijäämän velkajarrun muodossa. Sen varmistamiseksi, että investoinneille on riittävästi joustovaraa ja että samalla noudatetaan finanssipoliittisia sääntöjä, paikallis- ja aluehallinnon julkisille investoinneille tulisi määrittää kiinteä todellinen alijäämä, jota ei laskettaisi osaksi keskipitkän aikavälin tavoitteeseen verrattavaa rakenteellista alijäämää.

53. muistuttaa tässä yhteydessä vastustavansa sitä, että vakaus- ja kasvusopimuksen mukaiset makrotaloudelliset ehdot voivat johtaa suoraan ERI-rahoituksen keskeyttämiseen, sillä tämä vaikuttaisi kielteisesti EU:n osarahoittamien hankkeiden toteuttamiseen ja pahentaisi yleisemminkin asianomaisten jäsenvaltioiden ja alueiden investointitilannetta.

54. esittää jälleen kerran, ettei jäsenvaltioiden ja paikallis- ja alueviranomaisten julkisia menoja, jotka johtuvat ERI-rahastojen ja EIP:n edellyttämästä osarahoituksesta, sisällytetä vakaus- ja kasvusopimuksessa määriteltyihin rakenteellisiin menoihin, koska nämä investoinnit ovat luonteeltaan EU:n yleisen edun mukaisia investointeja, jotka todistetusti tukevat talouskasvua.

Ratkaisujen etsiminen: paikallisen ja alueellisen investointipotentiaalin lisääminen

55. muistuttaa, että AK:n ehdottomana prioriteettina on EU:n talouden elvyttäminen alhaalta ylöspäin suuntautuvan lähestymistavan pohjalta edistämällä paikallisiin tarpeisiin perustuvia kohdennettuja investointeja, hyödyntämällä ruohonjuuritason parhaita käytänteitä ja tukemalla uutta yrittäjähänkeä. Komitea korostaa tarvetta saada aikaan kansalasiin keskittyvä innovatiivinen ja yrittäjähenkkinen Eurooppa.

56. tähdentää sitoumustaan auttaa kuntia ja alueita hoitamaan kaikki tehtävänsä entistä paremmin. Tätä varten komitea helpottaa osaamisen yhdistämistä palvelevia vertaismenetelmiä ja tukee yhteistyökumppaneiden löytämistä eurooppalaisen kumppanuustoiminnan edistämisen yhteydessä. Näin voidaan kehittää tarvittavia valmiuksia luoda yhteisvoimin laadukkaita ja monitahoisia hankkeita rahoitusvälineitä, ERI-rahastoja ja ESIRiä tms. hyödyntäen.

57. pitää erityisen tärkeänä parhaillaan ruohonjuuritasolla toimivista investointihankkeista saatavaa tietoa, joka on nykyisin kehittymätöntä mutta tarjoaa suurta lisäarvoa kaikille hallintotasolle. Komitea ehdottaakin paikallisia ja alueellisia investointeja koskevan unionin tulostaulun luomista ja kehottaa jäseniään jakamaan hankkeita koskevia tietojaan, kokemuksiaan ja huoliaan tällaisen tietokannan perustamista silmällä pitäen.

58. korostaa, että EU:n on tarpeen jatkaa toimiaan liiallisen byrokratian vähentämiseksi, jotta investointiympäristö tarjoaisi enemmän osallistumismahdollisuuksia uusille mutta myös nykyisille yrityksille. Komitea painottaa, että vaikka kunnat ja alueet voivat omalla hallintotasollaan keventää sääntelytaakkaa tuntuvasti, niiden toimia on täydennettävä jäsenvaltio- ja EU-tason aloittein.

59. toistaa, että investoinneissa ei ole kyse vain liikenteestä ja muusta infrastruktuurista vaan niitä on kohdennettava myös inhimilliseen pääomaan, osaamiseen, koulutukseen, tutkimukseen ja innovointiin, älykkäisiin energiaverkkoihin, asumiseen, sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluihin sekä innovatiivisten ja dynaamisten yritysten perustamisen ja laajentamisen tukemiseen.

60. muistuttaa, että investointisuunnitelmien avulla olisi pyrittävä vihreämmän, älykkäämmän, osallistavamman ja alueellisesti tasapainoisemman talouden luomiseen, jotta EU säilyttäisi kilpailukykynsä maailmanlaajuisella areenalla.

61. on sitoutunut etsimään yhdessä yksityisen sektorin kanssa ratkaisuja investointien lisäämiseksi kunnissa ja alueilla. Tämä on myös AK:n 8. heinäkuuta 2016 antaman Bratislavan julistuksen "Investoinnit ja yhteydet" keskeinen poliittinen viesti ⁽²⁶⁾.

Bryssel 8. helmikuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

⁽²⁶⁾ Ks. alaviite 7.

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Yhteinen rahoituskapasiteetti ja automaattiset vakauttajat talous- ja rahaliitossa”

(2017/C 207/04)

Esittelijä: Carl Fredrik GRAF (SE, EPP), Halmstadin kunnanvaltuutettu

I. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

II. JOHDANTO

1. toteaa, että euro oli tarkoitettu suojaksi valuuttakurssivaihteluja vastaan ja että se luotiin välineeksi, jolla turvataan parempi kasvu pitkällä aikavälillä. Euron käyttöönotto on kuitenkin merkinnyt sitä, että poliittiset vaihtoehdot epäsymmetristen häiriöiden torjumiseksi ovat jääneet pois, vaihtokurssin devalvointi mukaan luettuna.
2. pitää valitettavana, että talous- ja rahaliitossa (EMU) on esiintynyt puutteita siitä lähtien, kun se perustettiin Maastrichtin sopimuksella, jossa rahapoliittinen toimivalta annettiin EU:lle, kun taas finanssipolitiikka säilyi jäsenvaltioiden vastuulla, ja sitä koskevat pelkästään määräykset kansallisten politiikkojen verrattain kevyestä koordinoinnista.
3. toteaa, että EMU:n haavoittuvuus paljastui maailmanlaajuisen finanssi- ja talouskriisin aikana, kun kestävämmät epätasapainotilanteet yhdistettyinä aivan liian korkeaan julkiseen ja yksityiseen velkaantumisasteeseen johtivat valtionvelkakriisiin, jossa valtion lainakulut tietyissä jäsenvaltioissa kasvoivat voimakkaasti, mikä todellisen finanssipoliittisen turvaverkon puuttuessa vaaransi koko euron olemassaolon.
4. panee merkille kriisin puhkeamisen jälkeen saavutetut tulokset riskien vähentämisessä ja EU:n toimielinten toteuttamat lukuisat toimenpiteet kansallisten finanssipolitiikkojen koordinoinnin vahvistamiseksi.
5. toteaa, että näistä ponnisteluista ja monin paikoin EU:ssa lähinnä ulkoisten tekijöiden johdosta plusmerkkiseksi palanneesta taloukskasvusta huolimatta pelkkä kansallisten finanssipolitiikkojen koordinointi ei ole lisännyt valtioiden valmiuksia selviytyä talouden häiriöistä eikä estänyt investointikuilun syntymistä tai eriarvoisuuden kasvua talous- ja rahaliiton piirissä⁽¹⁾. Politiikka on myös osoittautunut riittämättömäksi kasvua edistävien, kestäväpohjaisten ja yhteiskunnallisesti tasapainoisten rakenneuudistusten aikaansaamiseksi.
6. toteaa, että EKP on huolehtinut suhdannejakson vakauttamisesta kriisin alusta lähtien. EKP:n pääjohtaja on peräänkuulluttanut instituutioiden yhdistämistä ja vahvempaa ja ennakoivampaa finanssipolitiikkaa euroalueen tasolla sekä kehottanut euroalueen jäsenvaltioita toteuttamaan rakenneuudistuksia. AK varoittaa, että rahapolitiikka ei yksinään pysty piristämään taloutta, ja korostaa samalla, että nykyinen alhainen korkotaso edistää lainanottoa ja investointeja. Perusteelliset rakenneuudistukset ja sitoutuminen niihin kansalaisia lähimpänä olevalla hallintotasolla sekä vastuullinen finanssipolitiikka ovat perusedellytyksiä paluulle pitkän aikavälin kestäväpohjaiseen kasvuun.
7. panee merkille, että viiden puheenjohtajan kertomuksessa Euroopan talous- ja rahaliiton viimeistelystä huomautetaan, että euroalueen tasolla on oltava valmiudet käsitellä häiriötiloja, jotta kansallisia automaattisia vakauttajia voidaan tarvittaessa täydentää.
8. huomauttaa, että luottamuksen palauttamiseksi euron on täytettävä lupauksensa vakaudesta, lähentymisestä, kasvusta ja työllisyydestä. Yhteinen rahoituskapasiteetti voisi auttaa näiden tavoitteiden saavuttamisessa. Solidaarisuus kytkeytyy kiinteästi vastuuseen ja on siitä riippuvainen, mikä tarkoittaa sitä, että rahoitustukea tulisi euroalueen tasolla antaa lisää vain, jos sekä vastuullinen finanssipolitiikka että rakenneuudistusten toteuttaminen on jatkuvaa.

⁽¹⁾ Ks. komission 20. joulukuuta 2016 esittämä vuotuinen EU:n työllisyys- ja sosiaalिकासaus (Employment and Social Developments in Europe, ESDE).

9. toistaa, että kaikissa EMU:n kehittämistä koskevissa päätöksissä, kuten päätöksessä yhteisen rahoituskapasiteetin ja automaattisten vakauttajien käyttöönnotosta, on tunnustettava täysimääräisesti paikallis- ja alueviranomaisten rooli kestäväpohjaisen kehityksen edellytysten luojina ja vahvistettava sitä mahdollisuuksien mukaan, etenkin kun on kyse talous- ja sosiaalipolitiikan sekä rakenneuudistusten toteuttamisesta, työpaikkojen luomisesta helpottavan, yrityksille suotuisan toimintaympäristön luomisesta ja investointien edistämisestä.

III. YLEISET PERIAATTEET

10. toteaa jälleen, että pankkiunionin toteuttaminen on lyhyellä aikavälillä tehokkain keino ehkäistä rahoitusjärjestelmän kriisejä ja minimoida talouden häiriöiden kielteiset vaikutukset ⁽²⁾.

11. katsoo, että pankkiunioni antaa lisää uskottavuutta EKP:n periaatteelle, jonka mukaan kansallisten pankkijärjestelmien rahoitustarpeet eivät saa olla kytköksissä maiden julkisiin talousarvioihin, ja että yhden EU-valtion pankkikriisi ei saa johtaa koko unionin laajuiseen pankkikriisiin.

12. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaiset sekä talouselämän toimijat ja työmarkkinaosapuolet on kutsuttava mukaan keskusteluun uusien välineiden käyttöönnotosta. Esimerkkinä uusista välineistä voidaan mainita automaattiset vakauttajat, joiden tarkoituksena on lieventää epäsymmetristen häiriöiden vaikutuksia.

13. katsoo, että EMU-alueen sosiaalista ulottuvuutta on kehitettävä seuraamalla yksittäisten alueiden ja maiden kehitystä kuvaavia indikaattoreita. Painopisteen tulee olla aktiivisten työmarkkinatoimien ja rakenteellisten sosiaalisten indikaattoreiden seurannassa. Indikaattoreiden seurantaan on otettava mukaan niin alue-, valtio- kuin EU-tason työmarkkinaosapuolet.

14. panee merkille näkemyksen, että tilapäisen kriisinratkaisumekanismien luominen EMU:lle edellyttää yhteistä rahoituskapasiteettia ⁽³⁾. Mahdollisen rahoituskapasiteetin ei pidä olla päällekkäistä koheesiopoliittisten välineiden kanssa vaan sen tulee täydentää niitä.

15. katsoo kuitenkin, että EU-tason yhteistä rahoituskapasiteettia ei pidä muotoilla niin, että syntyy jatkuvien siirtojen vaara, mikä heikentäisi kannustimia terveeseen talous- ja sosiaalipoliittiseen päätöksentekoon ja politiikan täytäntöönpanoon valtio- tai aluetasolla tai kannustimia puuttua valtio- tai aluetason rakenteellisiin heikkouksiin. Moraalikadon välttämiseksi rahoituskapasiteetti on sen vuoksi kytkettävä tiiviisti lähentymistä koskevan EU:n yleisen hallintokehityksen ja edistymisen noudattamiseen.

16. esittää, että päästäkseen hyödyntämään talouden vakauttamiseen tähtäviä EU:n välineitä jäsenvaltioiden on osoitettava harjoittavansa vastuullista talouspolitiikkaa. Näiden välineiden hyödyntämisen on kuljettava käsi kädessä rakenneuudistusten tinkimättömän toteutuksen kanssa lähentymisen, koordinoinnin ja yhdentymisen edistämiseksi, eikä tuki saa missään tilanteessa johtaa jatkuviin, yksisuuntaisiin virtoihin maiden välillä ⁽⁴⁾. Tuki on määriteltävä EU-tasolla, sen on oltava tilapäistä, ja sille on laadittava selkeä aikataulu.

17. vaatii, että vakaus- ja kasvusopimusta noudatetaan siten kuin siihen sisältyvän jouston käytöstä tammikuussa 2015 annetussa komission tiedonannossa määritellään, ja pitää erityisen tärkeänä, että kullakin jäsenvaltiolla on terve talouspolitiikka ja vakaa julkinen talous, sillä ne ovat tarvittavien lyhyen ja pitkän aikavälin julkisten investointien edellytys.

18. katsoo lisäksi, että sen varmistamiseksi, että investoinneille on riittävästi joustovaraa ja että samalla noudatetaan finanssipoliittisia sääntöjä, tulee keskipitkän aikavälin tavoitteena olevaa rakenteellisen alijäämän velkajarrua täydentää määrittämällä paikallis- ja aluehallinnon julkisille investoinneille kiinteä todellinen alijäämä.

19. toistaa kehoituksensa vahvistaa taloudellista ja sosiaalista lähentymistä ja hyvää hallintoa, sillä se on ratkaisevan tärkeää jatkuvien siirtojen ja moraalikadon välttämiseksi, ja korostaa tarvetta lähentymisen syventämiseen.

20. korostaa lisäksi, että niin jäsenvaltioiden sisäisiä kuin niiden välisiä sosiaalisia, taloudellisia ja alueellisia eroja voidaan vähentää vain sellaisen toimintamallin avulla, joka kattaa alueellisen ja paikallisen ulottuvuuden. Finanssipoliittinen vastuu ei saa tarkoittaa vain yhteisen järjestelmän keskitettyä soveltamista, sillä mitä enemmän julkisia menoja hajautetaan ja paikallistetaan, sitä enemmän vastuullisen finanssipolitiikan ja uudistusten toteuttamiseen ja investointien houkuttelemiseen on kannustimia ja edellytyksiä.

⁽²⁾ 7. huhtikuuta 2016 hyväksytty Paul Lindquistin laatima lausunto ”Viiden puheenjohtajan kertomuksen ’Euroopan talous- ja rahaliiton viimeistely’ jatkotoimet”, COR-2015-05112, kohta 24.

⁽³⁾ Paul Lindquistin laatima lausunto, kohta 35.

⁽⁴⁾ Paul Lindquistin laatima lausunto, kohta 33.

21. katsoo, että sosiaalisen eriarvoisuuden vähentäminen, kasvun vahvistaminen, työpaikkojen luominen sekä kilpailukyvyyn ja yhteenkuuluvuuden parantaminen talous- ja rahaliitossa ja EU:ssa edellyttää alueellisiin eroihin puuttumista, ja korostaa paikallis- ja alueviranomaisien tärkeää roolia työnantajina, sijoittajina, tavarantoimittajina ja palveluntarjoajina, suunnittelijoina, muutoksen edistäjinä ja säätelijöinä sekä investointikumppaneina.

22. toteaa, että asianomaisten paikallis- ja alueviranomaisien voimakas sitoutuminen ruohonjuuritason rakenneuudistuksiin on ratkaisevan tärkeää uudistusten menestymisen kannalta. Komitea korostaa talouspolitiikan eurooppalaisen ohjauksjakson alueellista ulottuvuutta. AK toistaa komissiolle ja Euroopan parlamentille esittämänsä kehotuksen ottaa käyttöön menettelysäännöt, joilla taataan, että paikallis- ja alueviranomaiset otetaan järjestelmällisesti mukaan EU-ohjauksijaksoon. Siten voidaan myös valmistella rakenneuudistuksia ⁽⁵⁾.

23. kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan pääomamarkkinaunionin, sillä se mahdollistaa pääomavirrat yli valtionrajojen vaarantamatta eri alueiden ja maiden vakautta ja auttaa yrityksiä, etenkin mikro- ja pk-yrityksiä, saamaan käyttöönsä moninaisia rahoituslähteitä ja lieventää siten osaltaan talouden häiriöitä ⁽⁶⁾.

IV. BUDJETTINÄKÖKOHDAT

24. toteaa, että euro otettiin käyttöön ilman minkäänlaista finanssipoliittista tukirakennetta euroalueen epätasapainotiloihin puuttumiseksi ja että EU:n talousarvio ei pääosin sovellu rahoituksen järjestämiseen nopeasti, jos sellaista tarvitaan markkinoiden vakauttamiseksi, pankkien uudelleenrahoittamiseksi tai maksutasekriisien hoitamiseksi.

25. kehottaa komissiota ottamaan unionin tulevaa talous- ja finanssipoliittikkaa laatiessaan huomioon mahdollisuuden käyttää kutakin aluetta varten taloudellisia indikaattoreita, joiden avulla voidaan kartoittaa talouden tila julkisella velalla mitattuna sekä suhteellinen panos unionin bkt:n kasvuun.

26. korostaa tarvetta keskustella perusteellisesti rahoituskapasiteetin rakenteesta ja muotoilusta ja löytää ratkaisu, joka vastaa avoimuutta ja demokraattista valvontaa koskevia vaatimuksia ja on yhdenmukainen SEUT-sopimuksen 125 artiklan avustamiskielon kanssa ⁽⁷⁾.

V. RAHOITUSKAPASITEETTIA KOSKEVIA POHDINTOJA

27. katsoo, että täytettävänä olisi kaksi tehtävää: Ensinnäkin jäsenvaltioissa voitaisiin kannustaa tekemään rakenneuudistuksia hyvinä taloudellisina aikoina taloudellisen ja sosiaalisen lähentymisen edistämiseksi euroalueella ja alueen kilpailu- ja selviytymiskyvyn vahvistamiseksi. Toiseksi ottamalla käyttöön väline, jolla puututaan epäsymmetrisiin häiriöihin, voitaisiin lieventää rakenteellisista tekijöistä johtuvia euroalueeseen kuuluvien jäsenvaltioiden suhdannejaksojen eroja.

28. tähdentää, että kestäväpohjaisten rakenneuudistusten alalla tarvitaan huomattavaa edistymistä, jotta epäsymmetrisiä häiriöitä voidaan torjua tehokkaasti edistämällä lähentymistä, kasvua, työllisyyttä ja kilpailukykyä.

29. kehottaa jäsenvaltioita harkitsemaan aiempaa laajemman rahoituspoliittisen autonomian myöntämistä paikallis- ja alueviranomaisille keinona vahvistaa sitoutumista rakenneuudistuksiin ja varmistaa uudistusten sujuva täytäntöönpano.

30. toteaa, että olisi suhtauduttava harkiten muuhun kuin nykyisistä koheesipoliittisista välineistä myönnettävään EU:n rahoitustukeen soveltuvien rakenneuudistusten toteuttamiseksi jäsenvaltioissa. Minkäänlaisen mahdollisen lisätuen ei pidä olla päällekkäistä nykyisten välineiden kanssa, vaan sen tulee pikemminkin täydentää niitä.

31. katsoo, että rahoitustuki on kytkettävä maakohtaisten suositusten toteuttamiseen. Rakenneuudistusten tukiohjelmaa, jonka tarkoituksena on antaa teknistä tukea jäsenvaltioiden viranomaisille, voitaisiin kehittää edelleen osaltaan edistämään rahoituskapasiteetin rakenneuudistustehtävää.

⁽⁵⁾ COR-2016-05386-00-00-DT.

⁽⁶⁾ Paul Lindquistin laatima lausunto, kohta 30.

⁽⁷⁾ Päätöslauselma talous- ja rahaliiton (EMU) kestävästä tulevaisuudesta, kohta 21.

32. pitää järkevänä tarkastella, voiko rakenneuudistuksia edistävä lisäväline, joka toimii lainan muodossa julkisen investointistrategian rahoittamiseksi, olla tarkoituksenmukainen. Näin voitaisiin määrittää rahoituslähteet ja investointihankkeet, joita tarvitaan välttämättömien uudistusten toteuttamisen tukemiseksi.

33. toteaa, että huolimatta nykyisistä ponnisteluista lähentymisen ja kestäväpohjaisten rakenneuudistusten alalla ei euroalueen kokonaisvakauteen vaikuttavia epäsymmetrisiä häiriöitä voida täysin estää, kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden voimakas yhdentymisen euroalueella. Sen vuoksi tarvitaan väline, jolla saadaan aikaan välitön vakauttava vaikutus hätätilanteissa.

34. huomauttaa, että joidenkin maiden paikallis- ja alueviranomaiset voivat olla alttiimpia epäsymmetristen häiriöiden vaikutuksille, sillä niillä on keskeinen rooli jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmissä.

35. katsoo, että Euroopan vakausmekanismia (EVM) on kehitettävä edelleen ja että se on muutettava Euroopan valuuttarahastoksi, jolla on riittävät lainananto- ja lainanottovalmiudet ja selkeästi määritetty toimeksianto, joka kattaa myös sen mahdollisen osallistumisen euroalueen rahoituskapasiteettiin.

36. katsoo, että yhteistä rahoituskapasiteettia koskevan päätöksenteon ja täytäntöönpanon tulee olla yhteistä talous- ja rahaliiton tasolla, mutta euroalueen ulkopuolisten jäsenvaltioiden tulee voida osallistua siihen vapaaehtois pohjalta.

VI. LOPPUHUOMIOT

37. toistaa kehoituksensa kutsua alueiden komitea mukaan valmistelemaan valkoista kirjaa, jossa käsitellään siirtymää talous- ja rahaliiton uudistusten ensimmäisestä vaiheesta toiseen vaiheeseen.

38. korostaa, että rahaliiton syventämiseen tähtäävissä toimissa on myös tärkeää ottaa huomioon se, miten ne vaikuttavat euroalueeseen kuulumattomiin maihin.

39. vaatii, että kaikki talous- ja rahaliiton viimeistelyyn liittyvät toimenpiteet toteutetaan niin avoimesti kuin suinkin mahdollista ja pitäen kiinni rahaliiton demokraattisesta legitimiyydestä.

Bryssel 8. helmikuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Raja-alueiden puuttuvat liikenneyhteydet”

(2017/C 207/05)

Esittelijä: Michiel SCHEFFER (NL, ALDE), Gelderlandin lääninvaltuuston johtokunnan jäsen**POLIITTISET SUOSITUKSET**

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. toteaa, että Euroopan yhdentyminen ilmenee ensi sijassa rajoilla. Avoimet rajat ja ihmisiä yhdistävät infrastruktuurit muodostavat Eurooppa-ajatuksen ytimen. Euroopan raja-alueiden kehitykseen vaikuttaa tässä yhteydessä ratkaisevasti kaupunkien, yritysten ja kansalaisten väliset yhteydet molemmin puolin rajaa mahdollistavan infrastruktuurin olemassaolo.

Hiljattainen pakolaiskriisi, joka on johtanut rajojen sulkemiseen, on tuonut monille rajoilla sijaitseville alueille uusia haasteita alueen yhdenmisen kehityksen kannalta.

2. Raja-alueita pidetään enenevästi toiminnallisina alueina, jotka voivat hyödyntää tarjolla olevaa kasvu- ja työllisyyspotentiaalia vain, mikäli rajan kummallakin puolella sijaitsevien seutujen ja eurooppalaisen verkon välillä on riittävät yhteydet. Muuttoliikkeen vaikutuksia raja-alueilla tulisi arvioida tasapainoisella tavalla rajatyöntekijöiden, kuluttajien, pk-yritysten ja matkailijoiden edut huomioon ottaen.

3. toteaa, että alueiden ja maiden välisen yhteistyön tulee tähdätä lisäksi työllistymisen helpottamiseen molemmin puolin rajaa. Infrastruktuurin ja korkeatasoisten liikenneyhteyksien kehittäminen kannustaa raja-alueiden asukkaita ottamaan vastaan koulutustaan vastaavaa työtä vaikka kauempaakin asuinpaikastaan. Tämä lisäisi työllisyysastetta sekä pätevyyksien ja työmarkkinatarpeiden kohtaantoa, jolloin henkilöresursseja hyödynnettäisiin paremmin. Tässä ei ole kyse pelkästään talousalueiden vaan myös palveluiden saavutettavuudesta.

4. Tämän lausunnon keskipisteessä ovat rajatylittävät yhteydet rautatie- ja maantieliikenteessä sekä vähäisemmässä määrin vesiliikenteessä. Lausunnossa käsitellään pelkästään Euroopan sisäisiä raja-alueita. AK on kuitenkin ilmailustrategiasta antamansa lausunnon⁽¹⁾ huomioon ottaen tietoinen niin lento- kuin meriyhteyksien merkityksestä syrjäisten ja saaristoalueiden, syrjäisimpien alueiden sekä läheisten rajaseutujen välillä. Komitea kehottaa komissiota huolehtimaan siitä, että tämä tilanne otetaan huomioon TEN-T-ohjelman tulevassa tarkistuksessa.

5. Yhteyksien puuttuminen raja-alueilla on osa laajempaa kysymystä eli paikallisen ja alueellisen infrastruktuurin kehittämiseen tarvittavien määrärahojen puutetta. Tarvitaan innovatiivista ajattelua liikkuvuuskysymysten ratkaisemiseksi raja-alueilla.

6. Euroopan unioni on viime vuosina keskittynyt lähinnä keskitettyjen ratkaisujen etsimiseen suuren mittakaavan Euroopan laajuisia liikenneverkkoja varten erityisesti Verkkojen Eurooppa -välineen mutta myös Horisontti 2020 -puiteohjelman avulla. Suhteellisen vähän varoja on saatavissa sellaisille hajautetuille välineille kuin raja-alueiden pienen mittakaavan puuttuvien yhteyksien luomista tukeva Interreg-ohjelma, vaikka näissä ohjelmissa otetaan paljon paremmin huomioon asianomaisen rajatylittävän alueen paikalliset tarpeet.

7. Verkkojen Eurooppa -välineestä on vuosina 2014–2020 rahoitettu jo lukuisia merkittäviä hankkeita liikkuvuuden edistämiseksi unionissa, ja tähän liittyvät resurssit on jo suurelta osin osoitettu. Olisikin tärkeää uudistaa Verkkojen Eurooppa -välinettä koskeva taloudellinen sitoumus ja lisätä sen varoja, myös edistämällä toimia kattavien verkkojen sekä Euroopan laajuisia liikenneverkkoja koskevan yhteysjärjestelmän toteuttamiseksi raja-alueilla.

⁽¹⁾ COR-2016-00007.

8. Keskeinen tehtävä on näin ollen myös taloudellisten tukimahdollisuuksien selvittäminen ja tuen osoittaminen rajatylittävien liikenneyhteyksien luomiseen, kehittämiseen tai uudelleenavaamiseen. Näin pyritään kohteilemaan valtioita aiempaa yhdenmukaisemmin yhteisrahoitusjärjestelyissä. Jäsenvaltioilla on kuitenkin tärkeä rooli toiminnan rahoittamisessa.

9. Euroopan laajuinen liikenneverkko (TEN-T) on ratkaisevan tärkeä Euroopan alueiden kestävä kehityksen kannalta. Valtaosa taloudellisista voimavaroista ohjataan ydinverkkokäytäviin. Yhteyksiä paikallisiin ja alueellisiin kattaviin verkkoihin ei tulisi kuitenkaan unohtaa. Euroopan komission lokakuussa 2016 Verkkojen Eurooppa -välineen puitteissa käynnistämä menettely nimenomaan rajatylittäviä yhteyksiä koskevia TEN-T-hanke-ehdotuksia varten on erittäin tervetullut ensimmäinen askel.

10. Verkkojen Eurooppa -välineen menettely puuttuvia rajatylittäviä yhteyksiä koskevia hanke-ehdotuksia ajatellen on hyvä esimerkki mahdollisesta tuloksesta, kun Euroopan komissio, Euroopan parlamentti ja Euroopan alueiden komitea, jäsenvaltiot ja asianomaiset itsehallintoalueet tai alueet tekevät toimielintenvälistä yhteistyötä raja-alueiden yhteisten haasteiden kartoittamiseksi, mahdollisten ratkaisujen hahmottelemiseksi ja tarvittavien resurssien tarjoamiseksi haasteiden ratkaisemiseen. Tämä yhteistyö voisi auttaa mahdollisten päätelmien tekemisessä Verkkojen Eurooppa -välineen tulevasta muodosta vuoden 2020 jälkeen, ja se voisi toimia vastaavien toimenpiteiden mallina muilla EU:n toimintapolitiikan aloilla.

11. EU:n monivuotisen rahoituskehysten tarkistus vuoden 2016 lopussa ja parhaillaan käytävät keskustelut vuoden 2020 jälkeisen koheesiopolitiikan muotoilemisesta tarjoavat erinomaisen tilaisuuden esittää uusia ehdotuksia puuttuvan infrastruktuurin rakentamiseen raja-alueille suunnattavasta EU-tuesta. Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti tarkoituksenmukaisin ratkaisu olisi, että mahdollistetaan tämän infrastruktuurin (pienimuotoinen infrastruktuuri mukaan luettuna) rahoitus rajatylittävän yhteistyön ohjelmien (Interreg A) puitteissa ja lisätään näin ollen tarkoitukseen kohdennettavia varoja.

12. Selvityksessä *The potential of closing missing links of small scale infrastructure in Europe's border regions for growth and employment* ⁽²⁾ on esitetty joukko tapaustutkimuksia, jotka tukevat tätä näkemystä.

Talouskehityksen mahdollisuudet

13. Rajoilla sijaitsevia alueita pidetään usein syrjäisinä, mutta ne voivat olla talouden solmukohtia. Hyvin toimiva liikennejärjestelmä on tässä edellytys alueelliselle talouskasvulle ja yhteenkuuluvuudelle sekä rajatylittävien toiminnallisten alueiden potentiaalin kehittämiseksi. Nimenomaan raja-alueilla voidaan vielä tehdä paljon talouskehityksen ja työpaikkojen lisäämisen eteen.

14. kiinnittää huomiota siihen, että monet alueet saavat hyötyä rajatylittävästä kaupankäynnistä. Kulkuväylien kehittäminen sekä maantie-, rautatie- ja vesiyhteyksien laadun parantaminen edistäisivät epäsuorasti sosioekonomisten ongelmien ratkaisemista, mm. työttömyyden vähentämistä ja asukkaiden elintason kohottamista. Näiden näkökohtien on oltava etusijalla käytettäessä raja-alueita varten tarkoitettua rahoitusmekanismia.

15. Matkailu voi toimia infrastruktuurin parantamisen moottorina. Ja päinvastoin: infrastruktuurin parannukset voivat vuorostaan kasvattaa matkailua. Tällaisia katalysaattoreita tulisi hyödyntää kehityksen vauhdittamiseksi. Ei tule myöskään unohtaa rajatylittävien pyörätieverkostojen merkitystä matkailuarvon lisäämisen kannalta.

16. Rajatylittävien yhteyksien kohdalla markkinakäynnin muodostuminen voi kestää pitempään. Lisäksi korkeammat kustannukset johtavat etenkin käynnistysvaiheessa herkästi horjuvaan kustannusten ja hyödyn tasapainoon. Tämä on otettava huomioon hankkeiden rahoittamisessa. Hankkeiden rahoitusjärjestelyt ovat ratkaisevan tärkeitä myös investointien tuoton näkökulmasta ja siksi, että ne vaikuttavat rajatylittävän yhteistyön ohjelmien ja liikenteen kehittämissuunnitelmien yhteydessä tehtyjen infrastruktuuri-investointien taloudelliseen toimintaan. Rahoituslähteiden erilaiset kokoonpanot, oman rahoituksen määrä, toiminnan rahoittamisaste ja konsortion osapuolille aiheutuvat kulut ovat kaikki merkittäviä tekijöitä hankkeiden kannalta. Komitea suosittaa kaikki nämä osatekijät huomioon ottaen, että kun liikennejärjestelmään tehtävät muutokset ovat mittavia kummassakin asianomaisessa maassa, määritetään kullekin raja-alueelle omat suuntaviivat ja säännöt, jotka ovat jäsenvaltioille yhteisiä, jotta taattaisiin entistä tehokkaammin hankkeiden rahoituskelpoisuus.

⁽²⁾ <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Potential-missing-link.pdf>

Infrastrukturi ja palvelut

17. Puuttuvien yhteyksien luominen käsittää infrastruktuurin rakentamista mutta myös uusien julkisen liikenteen yhteyksien ja tavarakuljetusten kaltaisten palveluiden edistämistä. Kyse voisi olla myös olemassa olevan reitin avaamisesta uudelleen. Markkinakysynnällä on tässä määrävä rooli uusien yhteyksien toteuttamiskelpoisuuden kannalta.

18. Puuttuvien rajatylittävien yhteyksien luomiseksi tarvitaan yhdenmukaista lähestymistapaa tavaroiden ja henkilöiden kuljettamiseksi kaikilla liikennemuodoilla: maantie-, rautatie- ja vesiliikenteessä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä esteettömään rajatylittävään lippujärjestelmään ja tietotukseen, jotka edistävät intermodaalisuutta. Siksi olisi olennaisen tärkeää, että tällaisia yhteyksiä liikennöivät eri yritykset, erityisesti valtio-omisteiset yritykset, sekä valtiot ja alueet toimivaltuuksiansa puitteissa otetaan toimintaan mukaan ja että niiden toimia koordinoidaan.

19. Ensimmäinen askel on julkisen liikenteen aikataulujen yhteensovittamisen parantaminen raja-alueilla. Toisena askeleena voi olla rajatylittävien toimilupien myöntäminen julkisen liikenteen harjoittajille.

20. Hitaalla liikenteellä, kuten pyöräilyllä, voi olla raja-alueilla tärkeä rooli. Pyöräily täydentää monissa tapauksissa julkisia liikennevälineitä. Erityisesti ruuhkaisissa kaupungeissa pyöräilyä harrastetaan yhä enemmän ja se on yhä kilpailukykyisempi vaihtoehto. Tätä varten tarvitaan rajatylittävää lähestymistapaa ja laadukasta rajatylittävää pyöriteiden verkostoa. Eurooppalaiseen pyöräilyreitistöön liittyvän liikenteen kehittäminen auttaa myös parantamaan yhteyksiä matkailukohteisiin, ja sitä voidaan tästä näkökulmasta pitää sosiaalisena ja taloudellisena tavoitteena.

21. Myös maaseutumaisemilla ja taloudellisesti heikommin kehittyneillä alueilla on suositeltavaa huolehtia kokonaisvaltaisesta suunnittelusta, jotta voidaan välttää työpaikkojen ja palveluiden saavutettavuuteen liittyviä ongelmia.

Rajatylittävää yhteistyötä tarvitaan useilla tasoilla

22. Rajanylityspaikkoja on oltava pääinfrastruktuuriverkon lisäksi myös kattavilla verkoilla. Tämä mahdollistaa joustavamman työmatkaliikenteen sekä molemmin puolin rajaa sijaitsevien työpaikkojen saavutettavuuden. Saumattoman liikennejärjestelmän luominen vaatii entistä tiiviimpää rajatylittävää yhteistyötä kaikkien hallintotasojen ja asianomaisten kumppaneiden välillä.

23. Se edellyttää myös yhteistä poliittista aloitteellisuutta Euroopan parlamentilta, Euroopan komissiolta, Euroopan alueiden komitealta ja jäsenvaltioilta, ja siihen voisi sisältyä seuraavat osat:

- käytetään Euroopan komission meneillään olevaa rajatylittävää analyysiä rajatylittävien liikennetkaisu- ja palvelu-ohjelmien olemassa olevien esteiden poistamiseen. Alueiden komitea on sitoutunut aktiiviseen rooliin näiden esteiden voittamisessa;
- perustetaan foorumi olemassa olevien hankkeiden arvioimiseksi sekä suuntaviivojen ja hyvien käytänteiden levittämiseksi;
- kehitetään Euroopan komission MOVE-pääosaston vahvalla tuella yhteinen raja-alueiden liikenneinfrastruktuurihankkeiden valmisteluväline, jolla edistetään tiedonvaihtoa ja yhteistyötä rajatylittävien liikkuvuushaasteiden alalla;
- käytetään Interreg A -ohjelmia rajatylittävän infrastruktuurin ja rajatylittävien palveluiden sekä palveluiden integroinnin suunnittelun parantamiseen ja hyödynnetään paremmin eurooppalaista alueellista yhteistyön yhtymää (EAYY) rajatylittävien investointien toteuttamiseksi – myös jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisillä rajoilla – ja erityisesti rajatylittävien liikenneinfrastruktuuriolosuhteiden kehittämiseksi sekä muita rajatylittävän yhteistyön rakenteita, jotka edistävät tätä suunnittelua institutionaalisen toimintansa kautta.

24. Yksi osa aloitetta voisi olla yhteinen raja-alueiden liikenneinfrastruktuurihankkeiden sekä toimintasääntöjen yhdenmukaistamisen valmisteluväline, jota voidaan valvoa ja tukea poliittisella tasolla.

Euroopan komissiossa MOVE-pääosasto voisi toimia rajatylittäviin liikkuvuusongelmiin ja hankkeiden valmisteluvälineeseen liittyvien aloitteiden, tiedonvaihdon ja yhteistyön koordinoijana.

25. Interreg-ohjelma voi olla muutakin kuin pelkästään rahoitusväline: sillä voidaan myös edistää rajatylittävän infrastruktuurin ja rajatylittävien palveluiden suunnittelun parantamista. Interreg A -ohjelman puitteissa tapahtuvalla yhteistyöllä voi olla suuri merkitys rajatylittäviin liikkuvuusongelmiin liittyvässä koordinoinnissa ja tällaisten ongelmien ratkaisemisessa.

26. Investointeja voitaisiin hyödyntää paremmin eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymän (EAYY) avulla. Se tuo myös etuja rajatylittävien liikenneinfrastruktuuriosien kehittämisen kannalta.

Kansalaisten varhainen osallistuminen

27. Kansalaiset on kutsuttava osallistumaan rajatylittävien hankkeiden kehittämiseen varhaisesta vaiheesta alkaen. Se on ratkaisevan tärkeää erityisesti hankkeiden onnistumisen kannalta ja lisää hankkeiden hyväksyntää. Se myös vahvistaa ihmisten tietoisuutta raja-alueen tarjoamista mahdollisuuksista.

28. Rajatylittävien yhteyksien kehittämisessä on otettava huomioon muuttuva suhtautuminen avoimiin rajoihin. Erityisinä syinä tähän voidaan mainita pakolaiskriisi, työttömyys ja nationalismien nousu.

29. katsoo, että on tarpeen edistää aloitteita toisiinsa rajoittuvien Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja unionin naapurimaiden raja-alueilla elävien yhteisöjen integroimiseksi keskenään. Tuki liikenneyhteyksien verkottumiselle edistäisi keskinäistä ymmärtämystä. Nämä parannukset toisivat kansalaiset ja yritykset lähemmäksi toisiaan, millä olisi suotuisia vaikutuksia kansalaisten elämänlaatuun rajan molemmin puolin.

Tarve tekniikan ja lainsäädännön yhdenmukaistamiseen

30. Tekniikan, lainsäädännön ja rahoituksen yhdenmukaistaminen on tarpeen, jotta rajatylittävälle infrastruktuurille voidaan luoda hyvät yhteydet ja jotta lähestymistapa siihen olisi sama eri jäsenvaltioissa. Ennen kaikkea on standardisoitava rautatielinjoja ja -yhteyksiä, esimerkiksi sähköistämisen ja eurooppalaisten turvajärjestelmien (ERTMS) osalta ja jotta voidaan ratkaista monissa Itä-Euroopan maissa sovellettavista erilaisista raideleveysstandardeista johtuvat ongelmat. Teknisten näkökohtien yhteensovittamisen yhteydessä on mainittava myös viestintää ja tiedonlevitystä haittaavien esteiden poistaminen ja yhteisen alustan perustaminen käyttäjille suunnattua tiedotusta, lippujen verkkomyyntiä ja infrastruktuuria koskevan tiedonvälityksen modernisointia varten. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi olisi olennaisen tärkeää, että toimintaan otetaan mukaan rajatylittävien yhteyksien osalta toimivaltaiset rautatieinfrastruktuurista vastaavat valtiotason viranomaiset ja että niiden toimia koordinoidaan.

31. Teknisen yhdenmukaistamisen lisäksi tarvitaan myös sääntelyn ja lupamenettelyjen yhdenmukaistamista, jotta voidaan sovittaa rajatylittävien toimien toteuttamisaikatauluja yhteen. Julkisen liikenteen rajatylittävien toimilupien myöntäminen voi vauhdittaa rajatylittävän liikennejärjestelmän parantamista. Tarvitaan paljon enemmän yhteistyötä rajatylittävien alueellisten liikennealueiden ja rajatylittävien liikenneviranomaisten kanssa.

32. Olisi sovellettava ja mahdollisesti laajennettava Luxemburgin esittämää ehdotusta luoda väline erityisten säännösten käyttöönottamiseksi ja soveltamiseksi rajatylittävillä alueilla, sillä se mahdollistaisi yhden maan oikeudellisten ja teknisten säännösten soveltamisen naapurimaassa pienten rajatylittävien liikenneyhteyksien kohdalla. Näin voitaisiin vähentää teknisiä esteitä sekä kustannuksia. AK kehottaa komissiota tarkastelemaan ehdotusta eurooppalaiseksi rajatylittäväksi yleissopimukseksi raja-alueita koskevista erityisistä säännöksistä, arvioimaan sen mahdollista soveltamista ja tekemään ehdotuksen menettelytavoista sen täytäntöönpanemiseksi.

Infrastruktuuri avaa rajoja ja ansaitsee rahoitusta

33. Valtaosa (95 prosenttia) EU:n määrärahoista (TEN-T-CEF) ohjataan nyt Euroopan laajuisen liikenneverkon ydinverkkokäytäviin. Kattavan verkon pienet hankkeet ja yhteydet Euroopan laajuiseen liikenneverkkoon eivät nykyisin monestikaan täytä ehtoja (yhteis)rahoituksen tai kansallisen rahoituksen saamiselle, vaikka ne ovat keskeisen tärkeitä erityisongelmien ratkaisemiseksi sekä rajatylittävien suhteiden ja talouksien kehittämiseksi. Tämä johtuu osittain rajasijainnista. Kotimaisilla reiteillä ja yhteyksillä on usein suurempi volyyymi.

34. Suhteellisen pieniä toisiinsa liittyviä hankkeita niputtamalla voitaisiin edistää merkittävästi esteiden poistamista raja-alueilla. Rajatylittävillä pienillä infrastruktuurihankkeilla tulisi siksi olla yhtä tärkeä asema EU:n asialistalla kuin TEN-T:n tapaisilla suuremmilla hankkeilla. Infrastruktuuriin liittyvien toimenpiteiden lisäksi on asianmukaista korostaa erityisesti palvelujen kehittämisaloitteita ja rajavaltioiden koordinoimia aloitteita, joiden tarkoituksena on hallita liikenteen kysyntää.

Tällaisia ovat esimerkiksi toimet, joilla pyritään vähentämään yksityisautoilua ja edistämään joukkoliikennettä ja ajoneuvojen yhteiskäyttöä. Infrastruktuuri-investointeihin tarvitaan EU:n varojen lisäksi myös omia rahoitusosuuksia. EU:n varoin (ERI-rahastot) rahoitettuihin pieniin ja suuriin hankkeisiin tarvitaan omaa rahoitusta hankkeen kumppaneilta. Tätä panosta tulisi jäsenvaltioiden tasolla täydentää kansallisella (yhteis)rahoituksella, jonka suuruus voi vaihdella, jäsenvaltiossa sovellettavan toimivaltajaon pohjalta. Rajatylittävät hankkeet sekä konsortion osapuolten rahoitusvakaus ovat takeita täytäntöönpanon ja varainkeruun onnistumiselle.

35. Tavaraliikenteen osalta voi olla järkevää edistää toimenpiteitä, joilla yhdenmukaistetaan tieliikennesääntöjä, ja laatia aloitteita, joilla vähennetään eräissä jäsenvaltioissa voimassa olevista rajoituksista aiheutuvia vaikutuksia maantieliikenteeseen, sekä edistää rautatie- ja maantiekuljetukset yhdistävien intermodaaliterminaalien kehittämistä rajatylittävän liikenteen helpottamiseksi.

36. Vaihtoehtoiset rahoitusmallit voivat olla avuksi, ja julkisia hankintoja koskevien sääntöjen ja valtiontukisääntöjen yksinkertaistaminen on tässä yhteydessä olennaisen tärkeää. EU:n suorien rahoitusvarojen käytön suunnittelussa voi heti hankkeen kehitysvaiheesta alkaen ilmetä epävarmuutta valtiollisten ja valtiosta riippumattomien tahojen omien rahoitusosuuksien takeista. Kun otetaan huomioon infrastruktuuri-investointien laajuus, olisi aiheellista harkita omien varojen rahaston perustamista liikenteen kehittämistä ja hankkeiden kehittelyn tukemista varten sekä yhteisten ja kansallisten rahastojen perustamista. Rajatylittävän yhteistyön hankkeissa kumppanuusjärjestelyt voivat joutua ongelmiin jo suunnitteluvaiheessa omien rahoitusosuuksien puuttumisen vuoksi.

37. Euroopan strategisten investointien rahasto (ESIR) tarjoaa mahdollisuuksia raja-alueiden liikenne- ja infrastruktuurihankkeiden innovatiivista rahoitusta varten. AK pitää siksi tervetulleena, että ESIR 2.0:ssa keskitytään voimakkaammin entistä useampien rajatylittävien ja kestäväpohjaisten hankkeiden rahoittamiseen.

38. ESIR toimii paremmin, jos on olemassa rajatylittäviä rahoituslaitoksia tai rajatylittävää yhteistyötä. Tulisi tarkastella, miten EAYY:t voisivat soveltua tähän tehtävään ja miten niitä voitaisiin hyödyntää ESIRin ja EIP:n tukikelpoisuuden saavuttamiseksi.

39. ESIR-rahaston yhteydessä on aiheellista kehittää lisää rahoitusvälineitä takuita varten, jotta voidaan toteuttaa sellaisia rajatylittävän toiminnan kannalta tärkeitä toimia, joiden kannattavuus on alhainen, vaikka ne ovat keskeisen tärkeitä verkon sekä liikkuvuuden ja palveluiden parantamisen kannalta.

40. Olemassa olevan ja paljon käytetyn rautatieinfrastruktuurin sähköistäminen voisi olla hyvä kohde ESIRin koordinoitulle hyödyntämiselle.

Maantiede ja kustannustehokkuus ovat tärkeitä tekijöitä

41. Kaikilla raja-alueilla ei ole samoja erityispiirteitä, eivätkä ne ole samalla tasolla. On olemassa suurkaupunkialueita ja myös maaseutumaisempia alueita, jotka sijaitsevat rajaseudulla. Maantieteellinen sijainti ja luonnonesteet vaikuttavat mahdollisuuksiin luoda asianmukaisia ja tehokkaita rajatylittäviä yhteyksiä sen lisäksi, että ne ovat tekijöitä, joiden vuoksi toimita tulisi suosia sellaisia maaseutumaisempia tai syrjäisempiä alueita, joilla on strateginen sijainti ja joilla ei juuri ole rajatylittäviä yhteyksiä. Alueellisessa kehityksessä ilmenevien erojen vuoksi taloudelliset ja sosiaaliset ilmiöt ja etenkin työllisyystilanne vaikuttavat kolmansien maiden vastaisilla rajaseuduilla huomattavan paljon raja-alueiden taloudelliseen kehittämistyöhön.

42. Saaristoalueilla lautat muodostavat usein ainoan yhteyden ympäröivään alueeseen. Tähän näkökohtaan on kiinnitettävä erityistä huomiota.

43. Erityistä huomiota tulee kiinnittää myös vuoristossa sijaitseviin raja-alueisiin, koska eräät vuoristoketjut muodostavat hyvin vaikeasti ylittettäviä rajaesteitä, jotka edellyttävät erityistä ja kallista infrastruktuuria (maasiltoja, tunneleita). Parantamalla vuoristoalueiden rautatieyhteyksiä voidaan vähentää merkittävästi hiilidioksidipäästöjä ja kohentaa ilmanlaatua sekä optimoida matkailupotentiaalia ja näin edistää vuoristoalueiden väestökehityksen ja ympäristön elinvoimaisuutta.

44. Rajatylittävien hankkeiden kehittämisen ja niihin liittyvien päätösten yhteydessä on laadittava kustannus-hyötynalyyskejä ja valmistelutoimia, joilla varmistetaan kehittämishankkeiden onnistuminen. Rautatielinjan kaltainen infrastruktuuriyhteys on usein hyvin kallis. Hankkeita toteutettaessa on pohdittava olemassa olevia hankintamenettelyjä, oikeudellisia ja taloudellisia menettelyjä sekä riskien arviointimenettelyjä, jotka ovat usein erilaisia eri jäsenvaltioissa. Lisäksi myös rautatieyhteyden käyttökustannukset on otettava huomioon päätöksentekoprosessissa.

45. Perustaksi ei pidä ottaa pelkästään lyhyen aikavälin taloudellisia analyyseja, vaan huomiota on kiinnitettävä myös uusien yhteyksien strategiseen arvoon, sillä ne voivat vauhdittaa (syrjäisten) raja-alueiden kehitystä. Rajatylittävien hankkeiden yhteydessä onkin otettava heti infrastruktuurin suunnittelu- ja kustannusarviovaiheesta lähtien huomioon myös jäsenvaltioiden käyttöön ottamat liikenteen kehittämissstrategiat ja asiaan liittyvät kansalliset kehittämissstrategiat, jotka koskevat ympäristönsuojelua, teknologista tutkimusta ja innovointia, ja varmistettava johdonmukaisuus näiden kanssa.

Bryssel 8. helmikuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Satamakaupunkien ja satama-alueiden elvyttäminen”

(2017/C 207/06)

Esittelijä: Stanisław SZWABSKI (PL, EA), Gdynian kaupunginvaltuuston jäsen**POLIITTISET SUOSITUKSET**

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. korostaa, että satamakaupungit ja satama-alueet ovat tärkeä osa Euroopan unionin (EU) talousjärjestelmää ja että niillä on globalisaation lisääntyessä suuri vaikutus mahdollisuuksiin elvyttää taloutta, parantaa tehokkuutta, edistää innovointia ja varmistaa kilpailukyky pitkällä aikavälillä.
2. toteaa, että teknologiset muutokset meri- ja sisävesiliikenteessä johtavat satamatoimintojen maantieteelliseen keskittymiseen ja muuttavat monien keskisuurten ja pienten satamien merkitystä, minkä seurauksena niiden taloudelliset tehtävät supistuvat ja satama-alueet ja niihin liittyvät kaupunkialueet rappeutuvat.
3. toteaa, että satamien hallinnoinnin vapauttamissuuntaus on tärkeä pyrittäessä tehostamaan niiden toimintaa ja siten edistämään Euroopan liikennealan kilpailukykyä. Komitea panee tähän liittyen merkille huolen markkinoiden vapauttamisesta, joka saattaa vaikeuttaa yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen tarjontaa satamissa (tai sellaisten muiden satamille kuuluvien tehtävien hoitamista, jotka ovat keskeinen osa satamista ja kaupungeista muodostuvan kokonaisuuden toimintaa ja kehittämistä). EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 345 artiklassa kuitenkin määrätään, ettei perussopimuksilla puututa jäsenvaltioiden omistusoikeusjärjestelmiin. EU:n säännökset eivät myöskään velvoita satamien hallintoelimiä soveltamaan tiettyä satamahallintomallia.
4. katsoo, että tähänastiset paikallis- ja aluetason toimet, joilla on pyritty satamakaupunkien ja -alueiden elvyttämiseen myös saarialueilla, kaipaavat vahvempaa ja kohdennetumpaa koheisiopoliittista ja muuta EU:n tukea, joka perustuu alueellisen toimintasuunnitelman, kaupunkeja koskevan toimintaohjelman, Leipzigin peruskirjan ja Amsterdamin ohjelmajulistuksen tarjoamiin mahdollisuuksiin ja jossa noudatetaan niiden henkeä.
5. kannattaa satama-asetuksen 15 artiklassa säädettyjä periaatteita ja kehottaa Euroopan komissiota – saavutettua yhteisymmärrystä kyseenalaistamatta – antamaan tarkempia ohjeita sen täytäntöönpanosta. Komitea muistuttaa, että kauppasatamien toiminnasta ovat vastuussa yksityiset tahot ja että satamaviranomaisten on kuultava yksityisiä toimijoita sataman kehittämisestä.
6. kehottaa satamien hallintoviranomaisia, laivanvarustamoita, väyläviranomaisia, yksityisiä terminaalitoimijoita ja niiden eurooppalaisia tai alueellisia ryhmittymiä käymään vuoropuhelua rannikko-, saari- ja jokialueiden paikallis- ja alueviranomaisten kanssa joustavien kompromissiratkaisujen löytämiseksi kaikenlaisten meri- ja sisävesisatamakaupunkien ja satama-alueiden elvyttämistä varten.

ONGELMAT JA HAASTEET**Satamien ja satamakaupunkien merkitys EU:n taloudelle**

7. on tietoinen siitä, että merisatamat ja erityisesti 104 Euroopan laajuiseen liikenneverkkoon kuuluvaa tärkeintä satamaa ovat pääasiallisia portteja Euroopan talousalueelle ja että niiden yhteydet maailmanlaajuisesti merkittäviin satamiin ja satamakaupunkeihin (esim. Kiinassa) ovat keskeisessä asemassa EU:n talouden kilpailukyyn ylläpitämisen ja parantamisen ja sitä kautta hyvinvoinnin ja yhteiskuntarauhan kannalta.
8. on tietoinen siitä, että sisävesisatamat – erityisesti Euroopan laajuisen liikenneverkon runkoverkkoon ja kattavaan verkkoon kuuluvat 79 sisävesisatamaa – ovat alueiden ja paikallisyhteisöjen talouden solmukohtia. Ne toimivat Euroopan sisävesiliikenneväylien tehokkaina multimodaalisina solmukohtina, muodostavat liittymäkohdan mannertenvälisen ja meritse kulkevien liikenneosuuksien sekä sisämaan liikennemuotojen (raide-, maantie- ja sisävesiliikenne) välillä ja toimivat merisatamien jatkoportteina.

9. korostaa, että osa Euroopan paikallisviranomaisista erityisesti maaseudun ja saarten yhteisöissä toimii käytännössä myös satamaviranomaisina ja hoitaa tässä ominaisuudessa laajoja tehtäviä, jotka liittyvät rannikkoalueiden yhteisöjen tukemiseen, talouskehityksen edistämiseen sekä toimivien ja kestävyysperiaatteiden mukaisten merisatamien kehittämiseen. Alue- ja paikallisviranomaiset voivat toteuttaa keskeisiä varsinaiseen satamahallintoon liittyviä julkisia toimia.

10. päättelee monissa empiirisissä tutkimuksissa osoitetun ja dokumentoidun käsityksen mukaisesti, että Euroopan satamien ja satamakaupunkien väliset satojen vuosien kuluessa muovautuneet suhteet ovat viime aikoina muuttuneet nopeasti rahti- ja matkustaja-alusten koon kasvamisen sekä konttikuljetusten jatkuvan lisääntymisen ja satamatoimintojen maantieteellisen keskittymisen vuoksi.

11. toteaa, että huolimatta merenkulun yleisestä lisääntymisestä monet eurooppalaiset satamakaupungit ja niitä ympäröivät alueet menettävät taloudellisia toimintoja ja työpaikkoja ja kaupunkien sisällä sijaitsevat satama-alueet rappeutuvat.

12. muistuttaa, että taloudessa vallitsevan matalasuhdanteen ja heikkojen ennusteiden takia tulevan talouskasvun tärkeitä ennakoedellytyksiä ovat innovoinnin, automatisoinnin ja digitalisoinnin lisääminen sekä uusien mantereiden laajuisten ja kestäväan kehitykseen pohjautuvien markkinoiden, kuten kiertotalouden ja biotalouden, tarjoaman potentiaalin hyödyntäminen.

13. korostaa, että innovatiivisille hankkeille ja aloitteille tarvitaan vakaata investointiympäristöä ja jatkuvaa EU-rahoitusta. Komitea kannattaa alhaalta ylöspäin suuntautuvia aloitteita ja ideoita, kuten julkisille ja yksityisille sidosryhmille ja hallintoelimille suunnattua pitkäkestoista eurooppalaista sisävesiliikennefoorumia, joka edistää tutkimusta ja innovointia tarkoituksena parantaa satamien ja kaupunkien välisiä yhteyksiä sekä alan innovointikykyä.

14. kehottaa erityisesti kiinnittämään huomiota prosessiin, jossa satamien aikaansaamat myönteiset ulkoiset vaikutukset, jopa kaikkein suurimpien satamien tapauksissa, karkaavat globalisaation seurauksena kaukaisemmille alueille ja kaupungeille, myös Euroopan ulkopuolelle. Komitea pitää toisaalta tervetulleena sitä, että aikaisemmin taantuneet satamat monipuolistuvat ja vetävät puoleensa uudenlaista taloudellista toimintaa, millä on myönteisiä heijastusvaikutuksia lähiympäristöön.

15. korostaa, että kehittynyt sisävesiliikenneverkko, josta on yhteydet moniin sisävesisatamiin, avaa mahdollisuuksia sisävesiliikenteen merkityksen kasvattamiseen merisatamien ja sisämaan yhteyksien parantamisessa, kun otetaan huomioon tarve keventää maanteiden kuormitusta sekä EU:n tavoite siirtää vuoteen 2030 mennessä 30 prosenttia liikenteestä maanteiltä raiteille ja vesille (liikennettä käsittelevä valkoinen kirja, 2011, COM(2011) 144 final).

16. muistuttaa niin ikään TEN-T-verkkoon kuuluvien keskisuurten satamien sekä saarten, saaristoalueiden ja syrjäisimpien alueiden pienten satamien roolista talouskehityksen moottoreina. Niillä on ratkaisevan tärkeä merkitys myös EU:n alueellisen yhteenkuuluvuuden kannalta. Niillä tulisi olla merkittävästi paremmat mahdollisuudet saada rahoitusta Verkkojen Eurooppa -välineestä.

17. katsoo, että meri- ja sisävesisatamien tehokkuuden ja kilpailukyvyn lisääminen, satamakaupunkien toimivuuden parantaminen ja satama-alueiden elvyttäminen ovat olennaisia tärkeitä tekijöitä EU:n ja sen jäsenvaltioiden ja alueiden tämänhetkisten kehittämishankkeiden ratkaisemisen sekä yleisesti uudelleenteollistamisen kannalta.

18. huomauttaa lisäksi, että tuen lisääminen satamakaupunkien ja -alueiden elvyttämiseen koheesipolitiikan ja muiden toimintapolitiikkojen puitteissa auttaisi edistämään taloudellista, sosiaalista ja alueellista kehitystä EU:ssa.

SUOSITUKSET

Satamista ja satamakaupungeista muodostuvat erilaiset kokonaisuudet

19. toteaa, että eurooppalaiset meri- ja sisävesisatamat ja satamakaupungit ovat varsin erilaisia kooltaan, maantieteelliseltä sijainniltaan, laivauspotentiaaliltaan ja erikoisaloiltaan sekä kun otetaan huomioon niihin liittyvät muut taloudelliset toiminnot ja sataman merkitys kaupungin taloudessa.

20. panee merkille, että paikallisten, alueellisten ja metropolikokoisten rannikkokaupunkien suhteet satamiin, joiden laivauskapasiteetti voi olla pieni, keskiuuri tai suuri, aiheuttavat erilaisia ongelmatilanteita, jotka edellyttävät erilaisia

ratkaisuja. Komitea kehottaa Euroopan komissiota ottamaan toissijaisuusperiaatteen mukaisesti huomioon nämä eroavaisuudet sekä merialan sidosryhmien ja rannikkoalueiden paikallis- ja alueviranomaisien näkemykset, kun se esittää toimenpiteitä näiden ongelmien ratkaisemiseksi.

21. huomauttaa, että sataman valta-asema satamakaupunkiin nähden tai päinvastoin johtaa yleensä sataman ja satamakaupungin muodostaman kokonaisuuden epätasapuoliseen kehittämiseen, joka on vahingollista molemmille osapuolille. Tätä täytyy torjua alueellisen toimintasuunnitelman periaatteiden mukaisesti kehittämällä koordinoitujen EU:n alakohtaisten toimintapolitiikkojen tarjoamien oikeudellisten ja rahoituksellisten välineiden tuella yhteisyrityksiä, joihin osallistuvat merialan taloudelliset toimijat, teollisuus ja palvelualat sekä kaupunki- ja alueviranomaiset.

Yhdennetty lähestymistapa satamakaupunkien ja -alueiden elvyttämiseen nähden

22. on tietoinen siitä, että satama-alueet ovat erityisluonteisia alueita, joissa lukuisat taloudelliset toiminnot ja niihin liittyvät tarpeet ja edut keskittyvät erittäin pienelle alueelle ja muodostavat monitahoisen alueellisen, taloudellisen ja sosiaalisen järjestelmän, jossa väistämättä esiintyy ristiriitoja ja konflikteja, jotka edellyttävät erityistä yhdennettyä, kumppanuuteen perustuvaa ja monitasoista lähestymistapaa.

23. toteaa, että monet eurooppalaiset satamat ja erityisesti 1800-luvulla kehittyneet satamat ovat todellisuudessa yhdistettyjä satama- ja teollisuusalueita, joihin ovat keskittyneet veden saantia edellyttävät tuotantolaitokset ja satamissa laivattavien raaka-aineiden ja puolivalmisteiden prosessointitehtaat sekä monet palvelutoiminnot, jotka liittyvät merenkulkuun, laivaukseen ja muihin satamatoimintoihin, kuten kalastukseen ja vesiviljelyyn, virkistykseen ja energiantuotantoon.

24. korostaa tarvetta varmistaa toimiva koordinointi samalla hallinnollisella alueella sijaitsevien satamien välillä sekä lisätä yhteistyötä samalla rannikolla sijaitsevien satamien välillä riippumatta siitä, mihin alueeseen ne kuuluvat.

25. korostaa tarvetta parantaa satamakaupunkien ja -alueiden välisiä institutionaalisia suhteita ja suosittaa, että perustetaan satamien ja kaupunkien yhdistymistä käsitteleviä komiteoita noudattaen sellaisten eurooppalaisten satamien hyviä käytäntöjä, joissa on jo olemassa tällainen paikallis-, alue- ja satamaviranomaisista koostuva komitea.

26. kehottaa TEN-T-verkon liikennekäytävien foorumeja käsittelemään satamakaupunkien ja satama-alueiden välisiä yhteyksiä ja suosittaa, että perustetaan erityisiä alustoja kaupunkisolvukohdiksi luokiteltuja satamakaupunkeja varten.

27. korostaa, että satamakaupunkien ja -alueiden elvyttämisessä tulee ottaa kokonaisvaltaisesti huomioon monenlaisia tekijöitä: satamakaupunkien strateginen hallinnointi, satamakaupunkien väliset ja sataman, satamakaupungin ja rannikkoalueen muodostaman kokonaisuuden synergiavaikutukset, julkiset kannustimet ja investoinnit, satamakaupunkien ja -alueiden taloudellisen rakenteen monipuolistaminen, yhteydet sisämaa- ja sisävesikuljetuksiin, yhteydet rautatiekuljetuksiin, ympäristöongelmat, sataman, kaupungin ja rannikkoalueen maankäytön suunnittelu sekä sataman osallistaminen kaupunkiyhteisön elämään.

28. korostaa, että satamakaupunkien kestävä kehittäminen tarvitsee innovatiivisia ja kokonaisvaltaisia ratkaisuja, joissa noudatetaan EU:n yhdennetyn kaupunkikehityksen periaatteita ja otetaan huomioon kyseisten alueiden taloudelliset, sosiaaliset ja ekologiset näkökohdat.

Synergian tarve sataman ja kaupungin välisissä suhteissa

29. panee merkille, että vaikka suuntauksena näyttää olevan nykyaikaisten kontti- ja massatavaraterminalien perustaminen muualle kuin kaupunkien yhteydessä ja usein kaupunkikeskustoissa sijaitseville satama-alueille, sataman ja kaupungin välinen synergia-ilmiö muuttuu muttei kuitenkaan heikkene etenkään kun on kyse liikenneyhteyksistä sisämaahan, tietoliikenne- ja sähköenergiainfrastruktuurista, kaupunkipalvelujen saatavuudesta, osaavasta työvoimasta, turvallisuudesta sekä pitkälle erikoistuneista satamapalveluista ja liiketoimintaympäristöstä.

30. korostaa, että sataman ja kaupungin väliset synergiavaikutukset täytyy nostaa esille ja niitä täytyy vahvistaa. "Pehmeät" poliittiset välineet, kuten edellytysten luominen kokemustenvaihdolle sekä tiedonantojen, käytännesääntöjen ja oppaiden antaminen, saattavat olla hyödyksi siellä missä niille on tarvetta.

Kannustimet ja julkiset investoinnit satama-alueilla

31. toteaa, että satama-alueet, joilla laivaustoiminta tai rannikkoteollisuus on vähentynyt tai kadonnut, ovat toisaalta merkittävä rasite satamakaupungeille mutta toisaalta suuri kehittymismahdollisuus, ja uhan ja mahdollisuuden välinen tasapaino riippuu pääasiassa siitä, millainen on sataman ja kaupungin välinen suhde.

32. toteaa, että satama- ja rannikkoteollisuusalueet edellyttävät lähes aina kalliita, pitkäkestoisia ja raskaita teknisiä ja ympäristöön liittyviä elvyttämistoimia, kun taas ympäröivät alueet saattavat edellyttää sosiaalista elvyttämistä, joka on keskeinen ja välttämätön edellytys, jotta niihin voidaan investoida. Investoinnit, joilla tuetaan elvyttämistä ja edistetään muutoksia, voivat olla keskeisen tärkeitä.

33. vaatii, että kaupunkeja koskevan toimintaohjelman ja Amsterdamin ohjelmajulistuksen täytäntöönpanon yhteydessä luodaan oikeudellisia välineitä, jotka mahdollistavat oikeudellisen ja taloudellisen tuen näiden alueiden tekniselle ja ympäristöä koskevalle elvyttämiselle.

34. toteaa, että satamat tarjoavat maaseutualueille, saarialueille ja syrjäisille alueille myös tärkeitä elinehtoja talouden, kulttuurin ja historian suhteen. Kasvun avain on matkailu-, risteily- ja purjehdustoiminnan lisäämisessä siten, että hyödynnetään mahdollisimman tarkoin alueen luonnon- ja kulttuuriperintöä. Maaseutumaisemmissa yhteisöissä, saarilla tai syrjäseuduilla voi olla vielä tärkeämpää elvyttää kaupunkikeskuksia ja investoida niihin.

35. ehdottaa, että mahdollistetaan erityistalousalueisiin rinnastettavien institutionaalisten ratkaisujen luominen entisille satama- ja rannikkoteollisuusalueille noudattaen toissijaisuusperiaatetta sekä rahoituksen avoimuutta koskevaa periaatetta ja määrittäen selkeät kriteerit valtiontuelle.

36. nostaa esiin myös mahdollisuudet hyödyntää tähänastisia kokemuksia ja EU:n tasolla ja jäsenvaltioissa kehitettyjä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuusratkaisuja etenkin rannikolla sijaitsevilla kaupunkialueilla.

Yksityiset investoinnit satama-alueisiin

37. muistuttaa, että satamat ovat osa EU:n julkista liikenneinfrastruktuuria ja että niiden hallinnoinnista vastaa pääasiassa valtion, alueen tai kaupungin hallinto ja että näin on oltava jatkossakin, jotta voidaan vastata tarpeeseen vahvistaa taloutta ja kehittää sitä kestäväpohjaisesti EU:n laajuisesti.

38. on tietoinen siitä, että satama-alueiden elvyttäminen ja siihen liittyvä satamakaupunkien talouden piristäminen edellyttävät investointeja, jotka ylittävät selvästi julkisten talousarvioiden mahdollisuudet. Tästä syystä tarvitaan myös yksityisiä investointeja ja siten rahoituslaitosten osallistumista. Komitea kehottaakin kaikkien hallintotasojen viranomaisia kaikkialla Euroopassa houkuttelemaan politiikkayhdistelmien avulla tällaisia investointeja. Tällä tavoin etenkin sellaisten julkisten talousarvioiden varat, jotka ovat kovalla koetuksella, voidaan kohdentaa paremmin sinne, missä markkinavoimat eivät yksin kykene vastaamaan tarpeisiin asianmukaisesti.

39. korostaa, että julkisten ja yksityisten etujen tasapainottaminen, kun otetaan huomioon satamien ja satamakaupunkien erilainen tärkeys EU:lle ja niiden erilaiset kehitystilanteet, edellyttää yksilöllistä, tapauskohtaista lähestymistapaa ja kompromisseihin pyrkimistä pitkäkestoisten yhteisten etujen saavuttamiseksi.

40. kehottaa Euroopan komissiota kehittämään ratkaisuja, jotka mahdollistavat yksityisten investointien toteuttamisen satama-alueilla ja joissa taataan taloudellinen vapaus, osapuolten yhdenvertainen kohtelu, rahoituksen avoimuus ja selkeät julkisen tuen kriteerit sekä otetaan samalla huomioon pitkän aikavälin alueelliset ja paikalliset edut.

Satamakaupunkien ja -alueiden toimintojen monipuolistaminen

41. muistuttaa, että monien eurooppalaisten satamien ja satamakaupunkien asema kansallisissa ja alueellisissa asutus-, liikenne- ja talousjärjestelmissä on muuttunut globalisaation ja meri- ja sisävesiliikenteessä tapahtuneiden teknologisten muutosten seurauksena.

42. toteaa, että nämä muutokset heikentävät niiden taloudellista pohjaa mutta myös johtavat kaupunkien ja paikallisyhteisöjen toimintojen monipuolistumiseen ja tarpeeseen löytää uusia käyttötarkoituksia hylätyille satama- ja

rannikkoseutujen teollisuusalueille. Komitea korostaa, että satamien ja satamakaupunkien uudet taloudelliset toiminnot eivät aina edellytä sijaintia veden äärellä, vaan sijoittajat valitsevat ne hyvien kaupunkiyhteyksien, olemassa olevan infrastruktuurin ja myös maisema- ja kulttuuriarvojen vuoksi.

43. korostaa erityisesti, että moniin eurooppalaisiin meri- ja sisävesisatamiin liittyy erityistä kulttuuriarvoa ja ne edellyttävät erityisluonteensa takia erityisiä Euroopan kulttuuriperinnön suojeluohjelmien ja -hankkeiden piiriin kuuluvia toimenpiteitä.

44. toteaa, että entisten satama-alueiden ja rannikkoteollisuusalueiden elvyttämiseen tarkoitetuilla tukiohjelmilla ja -välineillä tulee tukea yksityisiä ja julkisia hankkeita, joissa pyritään käyttämään alueita parhaalla mahdollisella tavalla, vaikka hankkeilla ei olisi yhteyttä merielinkeinoihin tai vesiliikenteeseen.

Satamien ja satamakaupunkien sekä sisämaan välisten liikenneyhteyksien merkitys

45. toteaa, että merkittävä osa eurooppalaisten merisatamien kehityksen esteistä johtuu niiden riittämättömistä sisämaayhteyksistä. Tämä puute heikentää liikenne- ja logistiikkaketjujen tehokkuutta. Komitea kehottaaakin niveltämään satamat ja satama-alueet nykyistä paremmin kaikkiin muihin liikennemuotoihin ja erityisesti rautatieliikenteen yhteyksiin ja järjestämään lisäarvoa tuottavaa toimintaa, jonka avulla edistetään ympäröivien alueiden kestävä kehitystä.

46. korostaa, että tehokkaan kuljetusverkon rakentaminen yhdenmukaisen logistiikan tavoitteen mukaisesti edellyttää välttämättä logistiikkakeskusten perustamista sisämaahan tavaroiden varastointia, järjestelyä ja säilyttämistä varten sekä intermodaalikuljetusten tarpeisiin.

47. katsoo, että komission tulisi tukea olemassa olevien tai suunnitteilla olevien satamien sisämaayhteyksien parantamishankkeita sekä syrjäisten alueiden, saarialueiden ja syrjäisimpien alueiden yhteyksien toimivuutta etenkin luomalla tarvittava oikeudellinen kehys ja myös uusia rahoitusvälineitä. Tätä varten olisi modernisoitava olemassa olevia TEN-T- ja TEN-R-liikenneyhteyksiä sekä Euroopan laajuisia energiaverkkoja (TEN-E) ja Euroopan laajuisia televiestintäverkkoja (TEN-Telecom) ottaen huomioon satamakaupunkien tarpeet ja edut kaupunki- ja alueliikenteen alalla.

48. toteaa, että rannikkoalueilla – etenkin niillä alueilla, missä sijaitsee satama – on luontaisten kilpailuvalttiensa ansiosta erinomaiset mahdollisuudet kehittyä uusiutuvan energian, kestäväpohjaisen matkailun ja luovien alojen huipputaamisen keskuksiksi. Usein kyse on kuitenkin syrjäisistä tai syrjäisimmistä alueista, missä infrastruktuuria on kehitettävä, jotta ne saadaan yhdistettyä EU:n sisämarkkinoiden ydinalueisiin ja oman alueensa muihin osiin.

Satamien ja satamakaupunkien toiminnan ja kehittämisen ympäristönäkökohdat

49. toteaa, että satamien toiminnasta ja kehittämisestä aiheutuu lukuisia vakavia ympäristöongelmia, jotka eivät koske vain satamakaupunkeja vaan koko rannikkoalueita ja vesistöjä: näitä ovat rantojen tasapainon häiritseminen ja rakentaminen, veden pilaantuminen, vesiekosysteemien tuhoutuminen ja paikallisella tasolla jätteen ja myös vaarallisen jätteen syntyminen, bakteriologiset uhat, melu ja ilmansaasteet.

50. toteaa, että entiset satama- ja rannikkoteollisuusalueet ovat usein pahasti saastuneita ja edellyttävät ympäristön ennallistamista. Tähän olisi saatava erityistä tukea eritasoisista ympäristönsuojeluohjelmista ja -hankkeista ja erityisesti niistä, jotka koskevat ympäristön ja meri- ja jokirantojen suojelua. Tämä koskee erityisesti öljyn, öljytuotteiden ja maakaasun laivaustermiinaaleja ja jalostamoja, joihin liittyy erityisiä ympäristöriskejä.

51. korostaa, että uusien laivaustermiinaalien rakentaminen yleensä kauas olemassa olevista satama-alueista aiheuttaa usein huomattavia ympäristövaikutuksia ja edellyttää siksi erityisen huolellista suunnittelua paikallis- ja alueyhteisöjen, yhteiskunnan sidosryhmien ja ympäristöjärjestöjen kanssa, jotta voidaan minimoida tällaiset vahingot ja sopia mahdollisista ympäristön ennallistamistoimista.

52. pitää työntekijöitä tukevia riskinarviointi- ja turvallisuusjohtamisjärjestelmiä äärimmäisen tärkeänä osana ammatti- ja huviliikenteen satamien jatkuvaa toimintaa. EU:n satamien ja niitä ympäröivien alueiden maineen tahrautumiseen tältä osin ei ole varaa.

53. muistuttaa vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta annetun direktiivin 2014/94/EU satamille aiheuttamista uusista velvoitteista. Direktiivin mukaan satamalaitureille on viimeistään 31. joulukuuta 2025 asennettava nesteytetyn maakaasun (LNG) tankkauspiste ja sähkönsyöttöpiste. Nämä uudet säännökset ovat ympäristön ja satamakaupunkien väestön terveyden näkökulmasta täysin perusteltuja, mutta ne edellyttävät EU-tason rahoitustukea, joka olisi sisällytettävä liikennepakettiin jo tässä vaiheessa ja eritoten seuraavalla, vuoden 2020 jälkeisellä ohjelmakaudella.

54. toteaa, että ympäristökysymysten täytyy olla pysyvä näkökohta kaikissa EU:n ohjelmissa ja hankkeissa, joilla pyritään elvyttämään satamakaupunkeja ja -alueita ja jotka liittyvät ympäristön ja erityisesti meri- ja vesiympäristön suojeluun tähtääviin ohjelmiin ja hankkeisiin.

Sataman osallistaminen satamakaupungin elämään

55. muistuttaa, että satama-alueet sijaitsevat usein aivan kaupunkikeskustojen läheisyydessä historiallisten teknisten ja taloudellisten olosuhteiden vuoksi ja ovat joskus kaupunkien houkuttelevimpia vetonauloja.

56. on tietoinen siitä, että koska lukuisat toiminnot on hajautettu keskustan ulkopuolelle kaupunkien laitamille, monet eurooppalaiset kaupungit kaipaavat teknistä, taloudellista ja sosiaalista elvyttämistä parantaakseen houkuttavuuttaan asukkaiden, kaupan, ravintoloiden, kulttuuripalvelujen ja julkisten ja yhteiskunnallisten instituutioiden näkökulmasta.

57. panee merkille mahdollisuuden soveltaa yhdenmuetä lähestymistapaa rappeutuneisiin keskusta-alueisiin ja entisiin satama- ja rannikkoteollisuusalueisiin, jotka kaipaavat elvyttämistä ja tukea kaupungeja koskevan toimintaohjelman ja Amsterdamin ohjelmajulistuksen tavoitteiden mukaisesti.

58. korostaa, että paikallisyhteisön osallistumisella ja sillä, että ainakin osa kunnostettavasta alueesta muutetaan julkiseksi tilaksi, joka on sekä vakituisten asukkaiden että matkailijoiden käytettävissä, on keskeinen merkitys tällaisten hankkeiden onnistumiselle.

59. kiinnittää huomiota siihen, että satama-alueita kunnostettaessa on hyödynnettävä nykyistä laajemmin EU-tason, valtiollisia ja alueellisia ohjelmia ja hankkeita, jotka on tarkoitettu julkisten tilojen muokkaamiseen ja paikallisyhteisöjen tukemiseen.

Strateginen suunnittelu ja maankäytön suunnittelu merialueilla, rannikolla, satamakaupungeissa ja satama-alueilla

60. toteaa, että satamakaupunkien ja -alueiden elvyttämisen tehokas hallinnointi edellyttää tiivistä yhteistyötä kaikkien sidosryhmien (yksityiset, julkiset ja yhteisölliset) välillä ja innovatiivisia ratkaisuja rannikkoalueiden strategisen suunnittelun ja maankäytön suunnittelun alalla paikallis- ja aluetasolla, kun kyse on merialueista, sisävesistöistä, satamakaupungeista ja rannikkoalueista.

61. toteaa, että satama-alueiden strategisen suunnittelun ja maankäytön suunnittelun ja hallinnoinnin periaatteiden ja menettelyjen epäjohdonmukaisuus vaikeuttaa suuresti niiden elvyttämistä. Elvyttäminen edellyttää EU-tason tukea, kokemustenvaihtoa ja mahdollisesti pehmeää sääntelyä.

EU:n kaupungeja koskeva toimintaohjelma ja Amsterdamin ohjelmajulistus suhteessa erikokoisten satamakaupunkien ja -alueiden ongelmiin

62. kehottaa ottamaan huomioon kaupungeja koskevassa EU:n toimintaohjelmassa kaupunkien maantieteelliset ja toiminnalliset erot ja etenkin satamakaupunkien erityiset kehittämisingelmat, joihin olisi puututtava tehokkaammilla täytäntöönpanotoimilla.

63. toteaa tyytyväisenä, että molemmissa asiakirjoissa peruslähtökohtana on kumppanuusperiaate ja näkemys, jonka mukaan kaupunkien viranomaisten, kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, tieto- ja innovaatioinstituutioiden ja yritysten osallistuminen on ratkaisevan tärkeää.

LOPPUPÄÄTELMÄT JA SUOSITUKSET

64. katsoo, että vaikka satamien ja satamakaupunkien ongelmat kuuluvat ensisijaisesti alue- ja valtiotason viranomaisille, tehokkaasta EU-tason yhteistyöstä ja tuesta voi olla etua. Erialaisten Euroopan laajuisten verkkojen kehittämistä, kuten TEN-T-, TEN-E- ja TEN-Telecom-aloitteita, on tärkeää jatkaa kiinnittäen erityistä huomiota liikenneyhteyksien nykyaikaistamiseen ja painottaen TEN-R-liikenneyhteyksiä sulkematta pois mahdollisuutta luoda uusia yhteyksiä.

65. suosittaa, että satamien ja satamakaupunkien kehittämishaasteet otetaan huomioon EU:n toimintapolitiikoissa, jotka koskevat liikennettä, merielinkeinoja ja meri- ja vesiympäristön suojelua.
66. suosittaa, että kaupunkeja koskevan toimintaohjelman ja Amsterdamin ohjelmajulistuksen täytäntöönpanoon liittyvässä jatkotyössä otetaan huomioon satamakaupunkien toiminnan ja kehittämisen erityispiirteet.
67. suosittaa, että reuna-alueiden satamien ja satamakaupunkien rautatieliikenneyhteyksiä laajennetaan ja parannetaan.

Bryssel 8. helmikuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Muuttoliikettä koskeva kumppanuuskehys kolmansien maiden kanssa”

(2017/C 207/07)

Esittelijä: Peter BOSSMAN (SI, PES), Piranin pormestari**Viiteasiakirja:** Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle ja Euroopan investointipankille – Euroopan muuttoliikeagendaan perustuva uusi kumppanuuskehys kolmansien maiden kanssa

COM(2016) 385 final

POLIITTISET SUOSITUKSET***Yleistä taustaa***

UNHCR:n mukaan maailmassa on yli 60 miljoonaa pakolaista ja asuinseudultaan siirtymään joutunutta henkilöä, ja heistä puolet on peräisin kahdelta alueelta: Lähi-idästä ja Afrikasta.

Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön arvioiden mukaan vuonna 2015 Eurooppaan tuli meriteitse yli 1,2 miljoonaa muuttajaa ja maateitse lähes 35 000. Vertailun vuoksi mainittakoon, että vuonna 2014 tulijoita oli sekä maa- että meriteitse 280 000. Näissä luvuissa eivät ole mukana viranomaisten huomaamatta Eurooppaan tulleet muuttajat.

Meriteitse tulevien muuttajien määrä on huomattavasti vähentynyt EU:n ja Turkin tekemän sopimuksen myötä, mutta muuttovirta Afrikan pohjoisrannikolta on jälleen vahvistunut. Länsi-Afrikassa sijaitseva Niger on Länsi- ja Keski-Afrikasta tulevien muuttoreittien tärkein risteyskohta. Toukokuusta 2016 lähtien on arvioitu, että Nigerin kautta kulkee pohjoiseen viikoittain yli 16 000 henkilöä. Eräiden arvioiden mukaan Libyassa oleskelee tuhansia muuttajia, jotka etsivät keinoja päästä EU:n alueelle.

Alueiden komitea on kannattanut näkyvästi sellaista kokonaisvaltaista lähestymistapaa muuttoliikkeeseen nähden, joka mahdollistaa hajautetumman ja tehokkaamman muuttoliikkeiden hallinnan. AK kannattaa varauksetta kestävä kehityksen toimintaohjelman 2030 käsitystä, että kansainvälinen muuttoliike on moniulotteinen ilmiö ja erittäin merkittävä alkuperä-, kauttakulku- ja tulomaiden kehitykselle ja että se edellyttää yhdenmukaisia ja kattavia vastauksia.

AK on myös sitoutunut panemaan täytäntöön velvoitteita, jotka perustuvat vuonna 2015 julkaistun Euroopan muuttoliikeagendan mukaisen muuttoliikkeen hallinnan neljään pilariin: sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen kannustimien vähentäminen, EU:n ulkorajojen valvonnan ja turvallisuuden parantaminen sekä toimet muuttajia merellä uhkaavien vaaratilanteiden ehkäisemiseksi, vahvan yhteisen turvapaikkapolitiikan täytäntöönpano sekä laillista muuttoliikettä koskevan uuden politiikan käyttöönotto.

AK on korostanut, että EU:n olisi puututtava sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen perimmäisiin – myös taloudellisiin tai yhteiskunnallisiin – syihin niiden lähteellä.

AK kannattaa alueellista ja paikallista yhteistyötä, jotta varmistetaan turvallinen, laillinen ja sääntöjenmukainen muuttoliike, jonka yhteydessä kunnioitetaan täysin ihmisoikeuksia ja kohdellaan inhimillisesti niin muuttajia muuttajastatuksesta riippumatta kuin pakolaisia ja siirtymään joutuneita henkilöitä, kuten korostetaan kestävä kehityksen toimintaohjelmassa 2030.

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. suhtautuu myönteisesti tiedonantoon uuden kumppanuuskehityksen luomisesta, sillä siinä korostetaan, että muuttoliikekysymys on monitahoinen ja että siihen on puututtava eri tasoilla. Komitea muistuttaa, että turvapaikka on ihmisen perusoikeus, jota kansainvälinen oikeus ja kaikkia jäsenvaltioita sitovat kansainväliset velvoitteet suojelevat. Se

kehottaakin EU:ta ja jäsenvaltioita luomaan pakolaisia varten turvallisia ja laillisia väyliä, kuten humanitaarisia käytäviä ja viisumeita humanitaarisiin perusteisiin, sekä edistämään perheenyhdistämistä. Jäsenvaltioiden olisi tarkasteltava mahdollisuutta sallia turvapaikan hakeminen niiden suurlähetystöissä ja konsulaateissa.

2. toteaa, että tiedonannossa esitetään innovatiivinen lähestymistapa, joka perustuu ennen kaikkea yhteistyöhön kolmansien maiden kanssa ja jossa otetaan huomioon sekä EU:n että kumppanimaiden intressit, jotta varmistetaan muuttoliikkeen parempi hallinta.

3. pitää tärkeänä ja korostaa, että EU:n on esinnyttävä yhtenä rintamana ja otettava toimiin mukaan kaikki asianosaiset sidosryhmät ja instituutiot. Paikallis- ja alueviranomaiset voivat ja niiden tulisi olla mukana EU:n, jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden yhteisissä pyrkimyksissä panna täytäntöön kattavia muuttoliikettä koskevia kumppanuuksia (kumppanuussopimuksia) erityisesti, kun kyse on alueista ja kunnista, joilla on merkittävä kumppanuuskehityksen kattamista maista peräisin oleva maahanmuuttajaväestö.

4. on samaa mieltä siitä, että on tehtävä paljon nykyistä enemmän, sillä EU:lla on edelleen ratkaistavanaan humanitaarinen kriisi. Kolmannet maat ja EU:n kumppanimaat ovat ottaneet vastaan miljoonia kodeistaan paenneita pakolaisia, joista suuri osa on ilman huoltajaa olevia alaikäisiä, sekä monia taloudellisista syistä muuttavia, jotka haluavat tulla Eurooppaan. Tässä yhteydessä EU:n ja kolmansien maiden välisessä kansainvälisessä yhteistyössä tarvitaan uutta ulottuvuutta, ja siinä on otettava käyttöön lisävälineitä, joiden avulla voidaan puuttua asianmukaisesti äskettäisiin ja tuleviin muuttoliikehaasteisiin.

5. kehottaa Euroopan komissiota kannustamaan kaikkia toimijoita – jäsenvaltioita, EU:n toimielimiä ja keskeisiä kolmansia maita – tekemään kumppanuusyhteistyötä, jotta muuttovirtoihin saadaan järjestystä ja jotta estetään turvapaikanhakijoiden ja paperittomien taloudellisten muuttajien vaaralliset merimatkat ihmiskäsiä ja -käsissä. AK on samalla tietoinen siitä, että on puututtava pikaisesti sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisiin syihin alkuperämaissa ja poistettava ne. Kansainvälinen, valtiollinen, alueellinen ja paikallinen yhteistyö on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan toteuttaa yhteinen EU:n muuttoliikepolitiikka Euroopan muuttoliikeagendan mukaisesti.

6. toteaa, että muuttoliike ja kehitys yhteistyöpolitiikat ovat tiiviisti sidoksissa toisiinsa. Tämä yhteys on ollut keskeisellä sijalla keskusteluissa, joita on käyty vuoden 2015 jälkeisestä YK:n kehitys yhteistyöohjelmasta, josta tehtiin päätös New Yorkissa syyskuussa 2015. Muuttoliikkeen tehokasta ja inhimillistä hallintaa on pidettävä ohjelman onnistuneen toteuttamisen kannalta ratkaisevan tärkeänä. AK on täysin tietoinen turvallisen, laillisen ja sääntöjenmukaisen muuttoliikkeen tarjoamista eduista ja mahdollisuuksista muuttajille sekä alkuperä-, kauttakulku- ja tulomaille. Se myös korostaa, että on tärkeää ottaa maahanmuuttajayhteisöt mukaan alkuperämaiden kehittämiseen. Komitea on tietoinen myös sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen kielteisistä vaikutuksista muuttajiin sekä alkuperämaiden velvoitteesta ottaa vastaan kansalaisiaan takaisinotto- ja palauttamismenettelyissä EU:n palauttamisdirektiivin ja kansainvälisten välineiden mukaisesti.

7. vahvistaa tukevansa vuonna 2015 julkaistua Euroopan muuttoliikeagendaa, jossa esitetään erilaisia samanaikaisesti toteutettavia toimia, jotta voidaan puuttua nykyisen muuttoliikekysymyksen ulkoisiin ja sisäisiin näkökohtiin. Ulkoisessa toimintaohjelmassa keskitytään kumppanuuksiin kolmansien maiden kanssa ja pyritään laatimaan uskottavat ja saavutettavissa olevat tavoitteet, jotta voidaan sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen perimmäiset syyt huomioon ottaen vähentää pakenemaan joutuvien ihmisten määrää.

8. on samaa mieltä siitä, että EU:n jo toteuttamien toimien, kuten Vallettan huippukokous, EU:n ja Turkin julkilausuma, muuttoliikettä käsitelleet korkean tason vuoropuhelut, tarkistettu Euroopan naapuruuspolitiikka ja Länsi-Balkanin johtajien kokous, ohella on edelleen vahvistettava EU:n strategista pitkän aikavälin lähestymistapaa kolmansien maihin nähden sekä parannettava sisäistä johdonmukaisuutta ja koordinoitua EU:n jäsenvaltioiden kanssa. Jotta unionin sisäisiin ja ulkoisiin toimiin perustuvia synergiaetuja ja vaikutusmahdollisuuksia voitaisiin hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti, tarvitaan entistä koordinoitumpi, järjestelmällisempi ja jäsentyneempi menettelytapa. On myös varmistettava alue- ja paikallisviranomaisten suora pääsy Euroopan naapuruuspolitiikan rahoituksen sekä muun Välimeren aluetta koskevan rahoituksen piiriin.

9. on samaa mieltä siitä, että EU:n on sekä vähennettävä mahdollisuuksia sääntöjenvastaiseen muuttoliikkeeseen ja laittomaan matkustamiseen EU:hun että vahvistettava yhtenäisiä, uskottavia ja tehokkaita takaisinotto- ja palauttamispolitiikkoja alkuperämaiden kanssa ihmisoikeuksia ja palauttamiskielion periaatetta kunnioittaen ja osallistettava niihin myös unionin jäsenmaissa olevat maahanmuuttajayhteisöt sekä otettava huomioon alkuperä- ja kauttakulkumaiden todellinen kyky taata takaisin otettavien ja palautettavien henkilöiden oikeudet.

10. kehottaa perustamaan kansainvälistä suojelua hakevia henkilöitä varten järjestelykeskuksia (hotspots) kolmansiin maihin tämän vaikuttamatta kansainvälisiin velvollisuuksiin tarjota suojelua turvanpaikanhakijoille ja kaikille muihin kansainvälisen suojelun muotoihin oikeutetuille henkilöille riippumatta siitä, ovatko he saapuneet EU:n alueelle sääntöjenmukaisesti. Näitä kolmansissa maissa sijaitsevia järjestelykeskuksia hallinnoisivat EU ja kansainväliset järjestöt (UNHCR), ja niiden tehtävänä olisi tutkia, ovatko turvapaikkahakemukset perusteltuja. Henkilöille, joille myönnetään oikeus turvapaikkaan tai kansainväliseen suojeluun, on tarjottava kuljetus yleisillä kulkuneuvoilla heidän valitsemiinsa Euroopan maihin, jotta he voivat välttää merimatkan ihmissalakuljettajien käyttämissä huonokuntoisissa aluksissa.

11. on samaa mieltä siitä, että EU:n on tarjottava laillisia maahanpääsyväyliä niille, jotka pyrkivät EU:n alueelle saadakseen kansainvälistä suojelua tai etsiäkseen työtä, koulutusta tai tutkimus- tai investointimahdollisuuksia.

12. kehottaa painokkaasti EU:ta ja Euroopan komissiota vaatimaan ihmiskauppioiden ja ihmissalakuljettajien toimia torjuvien eri elinten ja virastojen – Frontex, Nato, EUNAVFORMED ja ihmisten salakuljetusta tutkiva eurooppalainen keskus Europolissa – välistä parempaa koordinaointia sekä näiden virastojen ja jäsenvaltioiden virastojen tiedustelutietojen parempaa vaihtoa.

13. kehottaa EU:ta tarjoamaan lisätukea Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön (IOM) kaltaisille organisaatioille, jotka auttavat palauttamaan muuttajia silloin, kun he kauttakulkumaihin päästyään huomaavat tulleen huijatuiksi tai eivät yksinkertaisesti enää halua jatkaa EU:hun.

Kumppanuuskehys – uusi kattava muuttoliiketyhteistyö kolmansien maiden kanssa

14. on tyytyväinen siihen, että kumppanuuskehysten on viime kädessä tarkoitus muodostaa yhdenmukainen ja räätälöity sitoumus, jonka pohjalta unioni ja sen jäsenvaltiot toimivat koordinoitusti ja eri rahoitusinstrumentteja, välineitä ja vaikutusmahdollisuuksia yhdistäen muodostaakseen kolmansien maiden kanssa kattavia kumppanuussopimuksia, jotta muuttoliike saataisiin paremmin hallintaan humanitaarisia ja ihmisoikeuksiin liittyviä kaikkien kumppanien velvoitteita täysimääräisesti noudattaen.

15. kannattaa varauksetta lyhyen aikavälin tavoitetta ihmishenkien säästämistä Välimerellä ja kehottaa asettamaan pitkän aikavälin tavoitteeksi rikollisjärjestöjen hallinnassa olevien hengenvaarallisten merenylitysmatkojen estämisen yhteistyössä kumppanimaiden kanssa. Komitea kannattaa myös pyrkimyksiä ottaa käyttöön kannustimia alkuperämaihin palauttamisen ja takaisinoton edistämiseksi sekä tarjota muuttajille ja pakolaisille mahdollisuus pysyä mahdollisimman lähellä kotiaan. Etusijalle on asetettava haavoittuvassa asemassa olevat hakijat ja erityisesti ilman huoltajaa olevat alaikäiset, joiden etu on aina otettava ensisijaisesti huomioon EU:n tuomioistuimen päätösten mukaisesti. Komitea kehottaakin Euroopan komissiota pohtimaan edelleen kysymystä ilman huoltajaa olevista alaikäisistä muuttoprosessissa, sillä asian hoitaminen kuuluu usein alueiden vastuulle. Komitea odottaa sen vuoksi kiinnostuneena komission uutta yleisstrategiaa, joka laaditaan täydentämään ilman huoltajaa olevia alaikäisiä koskevaa toimintasuunnitelmaa (2011–2014) kadonneiden tai vailla huoltajaa olevien lasten tilanteen huomioon ottamiseksi.

16. vahvistaa EU:n sitoumuksen puuttua kohdennetuilla uusilla laillista muuttoliikettä koskevilla toimintapolitiikoilla pitkän aikavälin taloudellisiin, sosiaalisiin ja väestökehitykseen liittyviin haasteisiin ja EU:n työvoimapulaan Euroopan muuttoliikeagendan ja muiden keskeisten muuttoliikepolitiikan välineiden mukaisesti. Tämä voidaan toteuttaa tukien myös pitkään oleskelleiden henkilöiden oikeutettuja pyrkimyksiä osallistua ja antaa panoksensa julkiseen ja poliittiseen elämään. Muuttoliike kolmansista maista saattaa varmistaa EU:n talouden kestäväpohjaisen kasvun, ja Eurooppa tarvitsee ammattitaitoisia työntekijöitä turvatakseen kilpailukykynsä kansainvälisellä tasolla. Samaan aikaan kumppanimaat pelkäävät aivovientiä. Aivoviennin vaaran välttämiseksi kumppanimaissa voisi ratkaisuna olla kiertomuutto.

17. muistuttaa neuvostoa siitä, että AK voi edistää vuoropuhelua ja yhteistyötä muuttajien alkuperä- ja kauttakulkumaiden paikallis- ja alueviranomaisten kanssa esimerkiksi olemassa olevien elinten ja foorumien kautta (ARLEM, CORLEAP, neuvoo-antavat sekakomiteat ja työryhmät). Tällainen yhteistyö on välttämätön edellytys sellaisten lähtöä edeltävien toimien toteuttamiselle, joiden avulla voidaan valmistaa muuttajia ennen laillista tuloa EU:hun tai pakolaisia ennen uudelleensijoittamista kumppanimaista, joissa he parhaillaan oleskelevat (esim. Turkista, Libanonista ja Jordaniasta).

18. ehdottaa, että helpotetaan EU:n ja taloudellisten muuttajien alkuperämaiden paikallis- ja alueviranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Näin vähennettäisiin huomattavasti sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen kannustimia. Tällaisen tiedonvai-

toon olisi sisällyttävä valvuttaminen takaisinottosopimuksista, EU:hun haluavien informoiminen todellisista työmahdollisuuksista EU:ssa ja tietoisuuden lisääminen laittomien muuttoväylien vaaroista, kansainvälistä suojelua koskevien sääntöjen ja säännösten todellisesta tilanteesta (esitetään usein vääristeltyinä, jotta muuttajat saadaan luottamaan ihmisalakuljettajiin), työllisyysmahdollisuuksista, saatavilla olevista sosiaaliturvaetuksista jne.

19. on samaa mieltä siitä, että EU:n kehitys yhteistyöpolitiikkaan olisi sisällytettävä myönteisiä kannustimia, joiden avulla voidaan palkita maita, jotka kansainvälisen velvoitteensa mukaisesti ottavat takaisin omat kansalaisensa, tekevät yhteistyötä hallittaessa muuttoliikettä kolmansista maista ja tarjoavat asianmukaisen vastaanoton konfliktia ja vainoa pakeneville henkilöille.

20. on samaa mieltä siitä, että uuden lähestymistavan onnistuminen edellyttää myönteisten ja kielteisten kannustimien yhdistelmän käyttöä kumppanimaiden suhteen. Samalla on löydettävä muuttoliikkeen hallintaan liittyvien aloitteiden ja EU:n maailmanlaajuisen kehitysavun välinen asianmukainen tasapaino. Kehitysavun edellytyksenä ei tulisi pitää ainoastaan kolmansien maiden kanssa tehtyjen takaisinottosopimusten velvoitteiden täytäntöönpanoa, sillä tämä voisi vaarantaa kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisen sekä äärimmäisen köyhyyden ja epätasa-arvon poistamiseen liittyvien, Lissabonin sopimukseen perustuvien EU:n sitoumusten toteuttamisen. Kumppanimaiden kyky ja halu tehdä yhteistyötä muuttoliikkeen hallinnassa EU:n kanssa olisi eroteltava selkeästi toisistaan, sillä kyseessä on kaksi täysin eri asiaa. Tässä mielessä AK katsoo, että virallisen kehitysavun käytössä tulisi keskittyä turvallisuusalan tai rajavalvonnan hankkeisiin vain siinä tapauksessa, että ne hyödyttävät selkeästi vastaanottajia. Kumppanimaiden, jotka eivät kykene panemaan täytäntöön muuttoliikejärjestelyjä, olisi silti voitava hyötyä taloudellisista ja muista välineistä, joiden tarkoituksena on varmistaa muuttoliikettä koskevien EU:n kumppanuussopimusten toteuttaminen.

21. kehottaakin EU:ta pyrkimään siihen, että se laatii kolmansien osapuolten kanssa räätelöityjä kumppanuusjärjestelyjä, jotka heijastavat aidosti näiden tarpeita, huolia ja valmiuksia, sekä ottamaan huomioon, että eri kumppaneilla on erilaiset haasteet ja erilaiset olosuhteet.

22. kehottaa niitä EU:n jäsenvaltioita, joilla on perinteisesti tiiviit (esim. historialliset, kulttuuriset ja taloudelliset) siteet tiettyihin maihin, hyödyntämään yhteyksiään yhteistyön edistämiseksi näiden maiden kanssa ja niiden välillä sekä helpottamaan takaisinottoa ja takaisinotettujen henkilöiden uudelleenkotouttamista.

23. kehottaa Euroopan komissiota viimeistelemään mahdollisimman pian Jordanian ja Libanonin kanssa kumppanuuden uudet painopisteet vuonna 2015 tarkistetun Euroopan naapurisuuspolitiikan mukaisesti. Libanon ja Jordania ovat Turkin ohella vastaanottaneet suuren osan viidestä miljoonasta Syyrian pakolaisesta. Jordaniassa joka yhdeksäs on tällä hetkellä Syyrian sisällissotaa paossa oleva pakolainen; 6,7 miljoonasta asukkaasta pakolaisia on 700 000. Libanonissa luku on 1,1 miljoonaa, 4,6 miljoonasta ja Turkissa yli 2,5 miljoonaa 79,5 miljoonasta asukkaasta.

24. on huolissaan EU:n ja Turkin 18. maaliskuuta 2016 tekemästä pakolaissopimuksesta etenkin useiden vakavien ihmisoikeuskysymysten vuoksi liittyen turvapaikanhakijoiden säilöönnottoon Kreikan Egeanmeren saarilla sijaitsevilla järjestelykeskuksissa mutta myös turvapaikanhakijoiden palauttamiseen Turkkiin "ensimmäisenä turvapaikkamaana" tai "turvallisena kolmantena maana" niiden pelkojen vuoksi, että Turkki saattaa palauttaa pakolaisia Syyriaan. AK on huolissaan myös Kreikan turvapaikkajärjestelmien valmiuksien hitaasta kehityksestä hallinnoitaessa turvapaikkamenettelyä järjestelykeskuksissa, viipeistä Kreikalle annettavassa tuessa, tähän asti hyvin vähäisestä Turkista tulevien pakolaisten uudelleensijoittamisesta sekä Syyrian pakolaisten tukemiseen tarkoitettuihin Turkin toimiin kohdennettavan EU:n rahoitusavun maksatusviipeistä.

25. suhtautuu kriittisesti tiedonannossa uusien sopimusten yhteydessä mainittujen 16 ensisijaisen maan määrittämiseen ilman todellisia takeita, sillä kaikkia niitä ei voida pitää "turvallisina kolmansina maina" ja/tai niiden ihmisoikeustilanne ei ole hyväksyttävä. Vaikka "turvallisen kolmannen maan" sääntöä ei sovelleta näissä sopimuksissa, Turkin esimerkki on tässä yhteydessä huolestuttava signaali. On luotava mekanismit, joiden avulla EU voi valvoa vastaanottoa kyseisissä maissa.

26. odottaa Tunisiaa koskevan strategisen tiedonannon hyväksymistä. Tunisian vallankumouksen jälkeisen rauhanomaisen ja demokraattisen siirtymän jatkaminen kohti vakaata taloutta ja turvallisuutta antaisi erittäin myönteisen signaalin alueelle, ja EU:n tulisi näin ollen tukea sitä.

27. muistuttaa, että Libyan tilanne edellyttää erityistä huomiota ja strategisia toimia, ja on tyytyväinen tiedonannossa esitettyihin asianomaisiin toimiin. AK korostaa Libyan paikallis- ja alueviranomaisten kanssa tehtävän yhteistyön merkitystä ja kehottaa Euroopan komissiota antamaan täyden tuen AK:n ja ARLEMIn pyrkimyksille edistää EU:n ja Libyan paikallis- ja alueviranomaisten välisiä yhteistyöaloitteita, jotka käynnistettiin Nikosiassa pidetyssä ARLEMIn viimeisimmässä täysistunnossa (Nikosian aloite).

28. on tyytyväinen kauttakulkumaiden kanssa tehtävän yhteistyön painottamiseen. Kauttakulkumailla on – etenkin paikallis- ja aluetasolla – yleensä huomattava taloudellinen taakka turvapaikanhakijoiden ja sääntöjenvastaisesti maahan tulleiden henkilöiden vastaanoton vuoksi. Syyskuussa 2016 hyväksytyssä YK:n New Yorkin julkilausumassa pakolaisista ja muuttajista todetaan, että pakolaisten ja muuttajien suuret liikkeet vaikuttavat suhteettomasti naapuri- ja kauttakulkumaihin ja rasittavat niiden valmiuksia. Tämän vuoksi kauttakulkumaiden paikallis- ja alueviranomaisten olisi voitava hyötyä EU-johtoisesta valmiuksien parantamisesta, taloudellista tuesta ja tiedon jakamisesta. Komitea kehottaa EU:ta ottamaan mukaan välineitä, joilla tuetaan EU:n ja kumppanimaiden paikallis- ja alueviranomaisten suoraa vertaistason yhteistyötä suunnittelu- ja hallinnointivalmiuksien lisäämiseksi paikallis- ja aluetasolla.

29. on samaa mieltä siitä, että kaikkiin kumppanuussopimuksiin olisi kuuluttava olennaisena osana kielteisen päätöksen saaneiden turvapaikanhakijoiden ja sääntöjenvastaisesti maahan tulleiden henkilöiden palauttamisen ja takaisinoton toimivuutta edistäviä yhteisiä toimia. AK toteaa, että alkuperämaiden paikallis- ja alueviranomaiset ovat muuttopolitiikan eturintamassa, sillä niillä on päävastuu monista asioista, kuten työmarkkinoille pääsystä, asumisesta, koulutuksesta ja terveydenhuollosta, jotka kaikki vaikuttavat suoraan niiden kykyyn uudelleenkotouttaa paluumuuttajia ja näin ollen varmistaa sosiaalinen koheesio ja kestäväpohjainen yhteiskunta. Muuttajien vastaanottoon, kotouttamiseen ja uudelleenkotouttamiseen liittyvät päivittäiset kysymykset ovat erityisen tuntuvia paikallis- ja aluetasolla. Näin ollen kumppanuussopimuksilla olisi pyrittävä edistämään palautusprosessin tehokkuutta ja kestäväpohjaisuutta, asettamaan käyttöön asianmukaista rahoitusta vapaaehtoista paluuta varten sekä auttamaan alkuperämaita takaisinotettujen kansalaisten uudelleenkotouttamisessa.

30. katsoo, että monitasoinen hallinto on paras keino saada aikaan tarvittava toimenpiteiden ja aloitteiden yhdistelmä, jonka avulla päästään parhaisiin mahdollisiin tuloksiin muuttajien vastaanottamisessa, kotouttamisessa ja uudelleenkotouttamisessa.

31. muistuttaa, että EU:n ja kolmansien maiden paikallis- ja alueviranomaisten on jaettava parhaita käytänteitä kaikkien muuttoliikkeen näkökohtien osalta. Tällaisia näkökohtia ovat muun muassa kotouttamis- ja uudelleenkotouttamispolitiikat, sääntöjenvastaisen maahanmuuton torjunta, kriisitilanteiden varhaisten hälytysmerkkien tunnistaminen ja/tai varhainen ehkäiseminen sekä ihmissalakuuljetuksen ja ihmiskaupan torjunta (siirtolaisten salakuuljetuksen vastaisen EU:n toimintasuunnitelman 2015–2020, maitse, meritse ja ilmaitse tapahtuvan maahanmuuttajien salakuuljetuksen kieltämisestä tehdyn YK:n lisäpöytäkirjan, ihmiskaupan hävittämiseen tähtäävän EU:n strategian 2012–2016 sekä Palermon pöytäkirjan mukaisesti). AK kykenee hyvin tavoittamaan kunnat ja alueet kumppanimaisissa, jotta helpotetaan ja kannustetaan innovatiivisten ajatusten ja käytänteiden vaihtoa ja edistetään paikallis- ja alueviranomaisten tehokkaampaa osallistumista muuttoliike- ja kotouttamispolitiikkojen suunnitteluun ja toteuttamiseen monitasoisen hallinnon ja toissijaisuusperiaatteen mukaisesti.

32. on samaa mieltä siitä, että jäsenvaltioiden asiantuntemus ja resurssit ovat tärkeitä toteutettaessa sopimuksia ja että tehokas yhteistyö riippuu paikallistasolla toimivien EU:n asiantuntijoiden, myös muuttoliikkeen paikallis- ja alueellisuuden tuntevien, verkostoista. AK on näin ollen tyytyväinen siihen, että muuttajien salakuuljettamista torjuvaa EU:n yhteistyötä tuetaan lähettämällä keskeisiin alkuperä- ja kauttakulkumaihin muuttoliikkeen eurooppalaisia yhteyshenkilöitä, ja kehottaa jäsenvaltioita nimeämään soveltuvat asiantuntijat tähän tehtävään pikaisesti.

Rahoitustuki

33. kannattaa nykyisten rahoitusvälineiden ja erityisrahastojen käyttöä sopimusten lyhyen aikavälin tavoitteiden saavuttamiseksi mutta kehottaa tässä yhteydessä EU:n jäsenvaltioita antamaan sovittulla tavalla ja viipymättä panoksensa näihin rahastoihin.

34. korostaa, että on tärkeää hyödyntää synergiaa olemassa olevien rahastojen kanssa. Tällaisia rahastoja ovat esimerkiksi Turkin-pakolaisavun koordinoitaväline (3 miljardia euroa), EU:n Afrikka-hätärahasto (1,8 miljardia euroa), Syyrian kriisin johdosta perustettu Euroopan unionin alueellinen erityisrahasto (1 miljardi euroa) sekä muut rahoitusvälineet, joista voidaan vuosina 2016–2020 myöntää mahdollisesti aina 8 miljardia euroa sopimusten toteuttamiseen. Mahdollisia synergioita rakennerahastojen kanssa olisi myös tutkittava.

35. suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen kunnianhimoisesta ulkoisesta investointiohjelmasta, jonka avulla on tarkoitus puuttua muuttoliikkeen perimmäisiin syihin ja tukea kumppanimaita sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen seurausten hallinnassa Afrikassa ja EU:n naapurimaissa sekä edistää samalla YK:n muiden kehitystavoitteiden saavuttamista. Komitea kehottaa komissiota laatimaan tämän välineen mahdollisimman pian tiiviissä yhteistyössä EU:n jäsenvaltioiden ja kansainvälisten kumppanien kanssa.

36. on tyytyväinen Afrikkaan ja EU:n naapurimaihin suunnattuun ehdotettuun ulkoiseen investointiohjelmapakettiin, jonka tarkoituksena on mobilisoida investointeja (parantamalla liiketoimintaympäristöä ja perustamalla keskitetty asiointipiste investointitarpeiden rahoituspyyntöjä ja yksityissektorin rahoitusta varten) ja edistää työpaikkojen luomista kumppanimaissa.

37. suhtautuu myönteisesti EU:n teknisen avun vahvistamiseen sekä taloudellisten ja rakenteellisten uudistusten tukemiseen liiketoimintaympäristön parantamiseksi. AK toivoo erityisesti, että ehdotettua teknistä apua tarjotaan paikallisviranomaisille ja yrityksille ja että niitä tuetaan nykyistä useampien luottokelpoisten, yleistä liiketoimintaympäristöä parantavien hankkeiden kehittämisessä ja tunnetuksi tekemisessä kansainvälisten investoijien parissa.

38. on vakuuttunut siitä, että ehdotettu investointiohjelma parantaa lyhyellä ja pitkällä aikavälillä kestävästä EU:n kumppanimaissa, jotka ovat muuttajien keskeisiä alkuperämaita tai turvapaikanhakijoiden ja sääntöjenvastaisesti maahan tulevien henkilöiden kauttakulkumaita. Ehdotetulla ohjelmalla puututaan suoraan sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen perimmäisiin syihin ja edistetään sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen kannustimien vähentämistä.

39. toteaa, että EU:n, jäsenvaltioiden, kolmansien maiden, kansainvälisten rahoituslaitosten, eurooppalaisten kahdenvälisen kehittämislaitosten sekä yksityisen sektorin on tärkeää antaa oma panoksensa investointiohjelmaan. AK on tyytyväinen Euroopan komission aloitteeseen esittää kunnianhimoinen ulkoinen investointiohjelma, jonka tavoitteena on saada käyttöön 62 miljardia euroa, jotta edistetään YK:n kehitystavoitteiden saavuttamista ja puututaan näin muuttoliikkeen perimmäisiin syihin.

40. kehottaa tässä yhteydessä panemaan täytäntöön komission aloitteen niin, että jäsenvaltioiden ja muiden kansainvälisten kumppanien kanssa allekirjoitetaan erityinen sopimus, joka sitouttaa ne osoittamaan osaltaan EU:n käyttöön asettaman kokonaisrahoituksen verran rahoitusta kannustimena uusiin julkisiin ja yksityisiin investointeihin.

41. on tyytyväinen syyskuussa esitettyyn ohjelmaan, joka perustuu kolmeen pilariin: yksityisten investointien kerääminen, teknisen avun lisääminen sekä yleisen liiketoimintaympäristön parantaminen. Komitea pahoittelee, ettei tiedonannossa ole viitattu kertaakaan paikallis- ja alueviranomaisiin, ja korostaa, että on tärkeä osoittaa paikallis- ja alueviranomaisille tukea ja resursseja. Paikallis- ja alueviranomaisten on ilman muuta osallistuttava myös toiseen pilariin, ja AK:n tulisi olla kumppanina mukana sen toteuttamisessa. AK:n ylläpitämä hajautetun yhteistyön atlas voi olla hyödyllinen väline, jonka avulla voidaan yksilöidä rahoituksen tarpeessa olevia hankkeita ja mahdollisia yhteistyökumppaneita. Komitea toivoo, että paikallis- ja alueviranomaiset ovat edustettuina ulkoisen investointiohjelman hallintorakenteessa.

42. kehottaa näin ollen Euroopan komissiota ottamaan AK:n mukaan ohjelman suunnitteluun edustamaan EU:n paikallis- ja alueviranomaisia, joista monilla on laaja kokemus kehitysyhteistyöstä.

43. kehottaa komissiota tutkimaan mahdollisuuksia ottaa erilaisia EU:n jäsenvaltioissa olevia maahanmuuttajaryhmiä kumppaneina mukaan heidän kotimaissaan toteutettaviin rahoitusinvestointeihin. Vuonna 2013 kehitysmaista lähtöisin olevat muuttajat lähettivät kotimaihinsa yli 400 miljardia euroa. Nämä rahalahetykset ovat yleensä vakaampia kuin muut yksityiset pääomavirrat, ja ne ovat alentuneet vain viisi prosenttia tuoreimman globaalin finanssikriisin aikana ja palautuneet nopeasti kriisiä edeltäneelle tasolle. Hyvä esimerkki rahalahetysten potentiaalista on se seikka, että vuonna 2013 maahanmuuttajien rahalahetysten osuus Senegalin bkt:stä oli lähes kymmenen prosenttia.

Paikallis- ja alueviranomaisten rooli tiedottamisessa

44. vahvistaa, että niin EU:n kuin kolmansien maiden paikallis- ja alueviranomaiset voivat ja niiden tulisi olla mukana EU:n, sen jäsenvaltioiden ja asianomaisten maiden yhteisissä pyrkimyksissä panna täytäntöön muuttoliikettä koskevia kumppanuuksia. Paikallis- ja alueviranomaisilla on keskeinen rooli etenkin tietoisuuden lisäämisessä ja tarvittavan tiedon antamisessa kansalaisille alkuperä-, kauttakulku- ja kohdemaissa.

45. toteaa, että mahdollisten muuttajien on oltava tietoisia riskeistä ja vaaroista, joita he kohtaavat pyrkiessään EU:hun sääntöjenvastaisesti. Heille on annettava tietoa myös kohdemaiden olosuhteista ja rakenteista sekä työmarkkinoista, mahdollisuuksista asianmukaiseen koulutukseen ja kielikursseihin sekä perheenyhdistämisen edellytyksistä. Mahdollisille muuttajille olisi kerrottava alkuperämaansa ja kohdemaansa kulttuurieroista sekä käytöksestä ja käytänteistä, jotka eivät ole hyväksyttäviä.

46. toteaa, että kohdemaiden kansalaisille ja yrityksille olisi kerrottava muuttoliikkeen hyödyistä sekä annettava asianmukaista koulutusta siitä, miten voidaan auttaa maahanmuuttajien kotoutumista. Tällaiset tiedot voidaan saada parhaiten paikallis- ja aluetasolla, jossa viranomaiset ovat lähimpänä kansalaisia. Hyvä laillinen muuttoliike ja pitkän aikavälin kotouttamispolitiikat paikallis- ja aluetasolla ovat keinoja rasismien ja muukalaisvihan torjumiseksi.

47. muistuttaa, että ehdotetun kumppanuuskehityksen johdannossa tosin mainitaan, että paikallistason valmiuksia on parannettava kehitysyhteistyö- ja naapuruuspolitiikoilla, mutta siinä ei tarkenneta konkreettisia toimia tämän tavoitteen saavuttamiseksi. AK voi ja sen tulisi olla kumppani pyrittäessä parantamaan paikallis- ja aluetason valmiuksia kumppanimaissa.

48. korostaa tarvetta investoida paikallisiin valmiuksiin ja paikallis- ja alueyhteisöjen toimiiin kumppanimaissa. Paikallisten hallintotahojen olisi oltava kumppaneina ulkoisen investointiohjelman kaikissa pilareissa. AK kannattaa Platforman ehdotusta EU:n ja kumppanimaiden kaupunkien yhteistyöstä keskeisenä välineenä uuden lähestymistavan täytäntöön panemisessa, valmiuksien parantamisessa ja paikallista muuttoliikkeen hallintaa koskevassa teknisen asiantuntemuksen jakamisessa. Tähän liittyen komitea katsoo, että ulkoisella investointiohjelmalla tulisi rahoittaa kaupunkien välistä ja alueiden välistä yhteistyötä.

49. korostaa, että EU, jäsenvaltiot sekä paikallis- ja alueviranomaiset EU:ssa ja alkuperä- ja kauttakulkumaissa voivat auttaa hallitsemaan muuttoliikettä nykyistä tehokkaammin kaikkien osapuolten eduksi. Tätä varten EU:n ja jäsenvaltioiden on tuettava paikallis- ja alueviranomaisia sekä taloudellisesti että poliittisesti.

Bryssel 8. helmikuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ehdotus uudeksi kehityspolitiikkaa koskevaksi eurooppalaiseksi konsensukseksi – Meidän maailmamme, meidän ihmisarvomme, meidän tulevaisuutemme”

(2017/C 207/08)

Esittelijä: Jesús GAMALLO ALLER (ES, EPP), ulkosuhteista ja suhteista Euroopan unioniin vastaava pääjohtaja Galician aluehallituksessa

Viiteasiakirja: Komission tiedonanto – Ehdotus uudeksi kehityspolitiikkaa koskevaksi eurooppalaiseksi konsensukseksi – Meidän maailmamme, meidän ihmisarvomme, meidän tulevaisuutemme

COM(2016) 740 final

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Johdanto

1. toteaa, että Yhdistyneiden kansakuntien syyskuussa 2015 hyväksymä kestävä kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 määrittää uudet, kunnianhimoiset puitteet sitoumuksille ja kannustaa kaikkia maita ponnistelemaan sen hyväksi, että sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla voidaan siirtyä osallistaviin ja kestäväpohjaisiin kehitystrategioihin.
2. katsoo, että kestävä kehityksen toimintaohjelma 2030 on lähtökohtaisesti universaali, sillä se edellyttää, että kaikki tahot ja kaikki maat, myös EU ja sen jäsenvaltiot, tarkistavat omia politiikkojaan ja omia kansainvälisiä sitoumuksiaan yhdenmukaistaakseen ne toimintaohjelman tavoitteiden ja päämäärin kanssa. Komitea kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että tämä tehtävä kuuluu kansallisen tason lisäksi myös EU:n alue- ja paikallishallintotasolle niiden toimintapolitiikkojen ja toimivaltuuksien puitteissa.
3. korostaa, että EU:lla ja sen jäsenvaltioilla tulee olla ratkaiseva rooli kestävä kehityksen toimintaohjelman 2030 kehittämisessä ja täytäntöönpanossa. Komitea pitääkin myönteisenä sitä, että on annettu tiedonanto aiheesta ”Seuraavat toimet Euroopan kestävä tulevaisuuden varmistamiseksi – Kestävyttä edistävät EU:n toimet” sekä Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspoliittinen globaalistrategia.
4. katsoo, että kestävä kehityksen toimintaohjelma 2030 tulee nähdä monitasoisena ja useisiin toimijoihin perustuvana ohjelmana, joka on suunnattu sitovasti kaikille viranomaisille kaikilla tasoilla (paikallisella, alueellisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla) ja muille yhteiskunnallisille toimijoille myös hallinnon ulkopuolella. Komitea kiinnittää samalla huomiota siihen, että monet kestävä kehityksen toimintaohjelman 2030 tavoitteista ja päämääristä vaikuttavat suoraan valtiotasoa alempien hallintotason toiminta-aloihin ja toimivaltuuksiin, joten ohjelman toteuttamiseksi on edistettävä alueiden ja paikallishallinnon täyttä osallistumista kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamiseen ja niiden saavuttamiseksi tarvittavien toimintapolitiikkojen kehittämiseen.
5. on komission kanssa samaa mieltä siitä, että on määriteltävä uusi kehityspolitiikkaa koskeva konsensus niin, että tarkistetaan ja ajantasaistetaan nykyistä, vuonna 2005 saavutettua konsensusta, jotta voidaan vastata kestävä kehityksen toimintaohjelman 2030 mukanaan tuomiin haasteisiin sekä kansainvälisen ympäristön ja kehitysyhteistyöjärjestelmän muutoksiin.
6. on komission kanssa samaa mieltä siitä, että paras tapa edetä kestävä kehityksen toimintaohjelman 2030 toteuttamisessa on vahvistaa EU:n ja sen jäsenvaltioiden kehitysyhteistyöpolitiikkojen koordinoitua. Komitea korostaa kuitenkin, että toimintaohjelman kattavan luonteen ja sen tavoitteiden välisten yhteyksien vuoksi on tarpeen myös pyrkiä edistämään unionin ja jäsenvaltioiden toimintapolitiikkojen johdonmukaisuutta.

Maailmanlaajuiset haasteet ja kestävä kehityksen toimintaohjelma 2030

7. toteaa, että globalisaation kehittyminen on luonut yhdentyneemmän ja monitahoisemman maailman, jossa vallan luonne ja jako on muuttunut maailmanlaajuisesti, kehitysmaiden heterogeenisyys on lisääntynyt, köyhyyden jakautuminen on muuttunut, eriarvoisuus on lisääntynyt maiden sisällä ja kansainvälisten julkishyödykkeiden oma tila on laajentunut. Komitea katsoo, että kestävä kehityksen toimintaohjelmalla 2030 pyritään selkeästi vastaamaan edellä mainittuihin muutoksiin ja kehityksen seuraavina vuosikymmeninä asettamiin haasteisiin.

8. katsoo, että kestävän kehityksen toimintaohjelma 2030 on luonteeltaan universaali, mikä tarkoittaa, että kaikkien maiden ja yhteiskuntien on ponnisteltava yhdessä pyrkiäkseen mukauttamaan politiikkojaan toimintaohjelman tavoitteisiin. Komitea huomauttaa kuitenkin, että näitä ponnisteluja on toteutettava kaikilla julkisen toiminnan tasoilla, myös alue- ja paikallisviranomaisten tasolla.

9. vahvistaa, että kestävän kehityksen tavoitteiden taustalla olevat päämäärät edellyttävät, että mennään virallista kehitysapua pidemmälle. Komitea katsoo, että vaikka virallinen kehitysapu on edelleenkin ratkaisevassa asemassa rahoituslähteenä köyhimmissä maissa ja muutosta eteenpäin vievänä voimana muissa maissa, uusi toimintaohjelma edellyttää perspektiivin laajentamista muihin lähteisiin ja välineisiin, jotka jäävät virallisen kehitysavun ulkopuolelle.

10. katsoo, että tarve mobilisoida resursseja ja kapasiteettia perinteisen avun ulkopuolelta pakottaa strategisempaan toimintaan nykyisten kansainvälisten yhteistyöjärjestelmien ja -menettelyjen kanssa. Vaikka pohjoisen ja etelän välisellä yhteistyöllä on tärkeä rooli tulevaisuudessakin, sen tulee niveltä koordinoitummin muun muassa etelä–etelä-akselilla tehtävän yhteistyön tai kolmitahoisien yhteistyön järjestelmien kanssa. Komitea kehottaa samoin kiinnittämään huomiota keskeiseen asemaan, joka hajautetulla yhteistyöllä voi olla uudessa toimintaohjelmassa edistäessään kokemusten vaihtoa valtiotasoa alempien tasojen toimijoiden välillä niiden omilla vastuualueilla. Komitea katsoo myös, että EU:n ja jäsenvaltioiden kehitysyhteistyötoimissa on toimittava entistä tiiviimmin yhdessä alueellisen ja monenvälisen yhteistyön eri mekanismien kanssa kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030 monitasoisen logiikan mukaisesti.

11. katsoo, että kattavan tavoitteensa ja luonteensa vuoksi kestävän kehityksen toimintaohjelma 2030 edellyttää entistä suuremman ja moninaisemman toimijajoukon osallistumista sen tueksi. Mukana tulee olla muun muassa alue- ja paikallisviranomaiset sekä kansalaisyhteiskunnan organisaatiot, yritykset, säätiöt, korkeakoulut ja koulutuskeskukset, jotta voidaan hankkia ja hyödyntää lisäarvoa, jota jokainen taho tuo mukanaan kokemuksensa ja toiminta-alansa pohjalta.

Euroopan unionin toimet

12. kannattaa sitä, että EU ja sen jäsenvaltiot sitoutuvat vakaasti ja aktiivisesti kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030 täytäntöönpanoon. Tätä varten on tarpeen edistää kestävän kehityksen tavoitteiden johdonmukaista huomioon ottamista kaikissa EU:n eri tasoilla – unioni-, valtio-, alue- ja paikallistasolla – sovellettavissa julkisissa politiikoissa. Komitea korostaa tarvetta mukauttaa asteittain toimijoiden käytössä olevat politiikat ja kannustimet toimintaohjelman päämääriin.

13. on samaa mieltä siitä, että EU:n ulkoisella toiminnalla on ratkaiseva rooli kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamisessa. Komitea on tyytyväinen edistykseen näiden tehtävien toteuttamisessa Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa (SEU – 21 artiklan 2 kohta) ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa (SEUT – 208 artikla) määriteltujen painopisteiden kautta. Komitea kannattaa komission pyrkimystä toimia niin, että kehityspolitiikkaa koskeva uusi konsensus edistää osaltaan Euroopan unionin ulkoisen toiminnan painopisteiden toteuttamista siinä muodossa kuin ne määritellään Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspoliittisessa globaalistrategiassa.

14. tukee komission aikomusta vahvistaa kehityspolitiikan ja unionin muiden, kansainvälisissä yhteyksissä sovellettavien politiikkojen välistä koordinoitua. Esimerkkeinä voidaan mainita muun muassa humanitaarinen apu, kauppa, alueellinen yhdentyminen, terveys, koulutus, energia, kalastus, maatalous, ympäristö, tiede ja teknologia, muuttoliike ja turvapaikkakäsitykset sekä Euroopan naapuruuspolitiikka. Komitea korostaa kuitenkin, että politiikkojen koordinoitun tason parantaminen ei riitä, vaan on myös parannettava näiden politiikkojen ja kansainvälisesti sovittujen kehitystavoitteiden välistä johdonmukaisuutta.

15. on komission kanssa samaa mieltä siitä, että tehokkuuden varmistamiseksi on toimittava yhdessä ja Euroopan unionin yhteisin kriteerein. Komitea korostaa kuitenkin, että näiden yhteyksien tulee toteutua EU:n ja jäsenvaltioiden välillä, mutta myös jäsenvaltioiden ja alue- ja paikallishallinnon välillä, sillä alue- ja paikallistasolla on osansa toimivallasta kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamiseksi.

16. kannattaa komission aikomusta ottaa Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden kehitysyhteistyön perustaksi oikeudet. Tämä lähestymistapa tekee ihmisistä sekä toimijoita että kohteita kehitystyössä. Komitea katsoo lisäksi, että lähestymistapa on johdonmukainen kestävän kehityksen tavoitteiden kanssa sekä sen kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030 periaatteen kanssa, että ketään ei jätetä ilman apua. Pyrkimyksenä on, että kehityksessä aikaansaatu edistys saavuttaa heikoimmassa ja haavoittuvimmassa asemassa olevat yhteiskuntaryhmät.

17. on komission kanssa samaa mieltä siitä, että sukupuolten tasa-arvolla on keskeinen asema tässä oikeuksiin perustuvassa lähestymistavassa ja että sen tulee olla EU:n ja sen jäsenvaltioiden kaikkien kehitysyhteistyötoimien sekä hajautetun yhteistyön taustalla. Tarkoituksena ei ole vain torjua epätasa-arvoa, vaan myös edistää naisten oikeuksia, voimaannuttamista ja koulutusmahdollisuuksia kaikilla tasoilla.

Yhteiset painopisteet

18. toteaa, että yksi EU:n ja jäsenvaltioiden kehityspolitiikan keskeisistä pyrkimyksistä on tukea maita köyhyyden torjumisessa. Tähän kuuluu sosiaalisten peruspalvelujen tarjonnan ja laadun parantaminen kaikille kansalaisille, kuten kestävän kehityksen toimintaohjelmassa 2030 vahvistetaan. Komitea kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että suuri osa näistä palveluista tarjotaan hajautetulla tasolla, joten on ratkaisevan tärkeää tukea alue- ja paikallisviranomaisia kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamisessa.

19. on samaa mieltä kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030 tavoitteesta kehittää yhteiskunnista osallistavia torjumalla eriarvoisuutta ja edistämällä sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Komitea katsoo samalla, että hajautetulla hallinnolla on keskeinen asema eriarvoisuuden taustalla olevien sosiaalisen syrjäytymisen prosessien tunnistamisessa ja korjaamisessa.

20. pitää tärkeänä, että rakennetaan rauhanomaisia ja hyvin hallintoituja yhteiskuntia niin, että poistetaan turvattomuutta ja väkivaltaa ja vahvistetaan tehokkaita ja avoimia instituutioita. Komitea korostaa, että tätä prosessia tulee rakentaa kansalaisia lähimpänä olevalta alueelliselta pohjalta tukien paikallisten ja alueellisten instituutioiden parantamista, jotta näin voidaan edistää demokraattisen osallistumisen ja valvonnan mekanismien juurtumista kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030 tavoitteiden saavuttamiseen sitoutuneiden kansalaisten keskuudessa. Maailmankansalaisuuskasvatuksesta on näin ollen tultava kansainväliseen kehitysyhteistyöjärjestelmään kuuluvien eri valtiollisten tai ei-valtiollisten tahojen ja toimijoiden toimintapolitiikkojen ja strategioiden välttämätön ulottuvuus.

21. kannattaa kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030 tavoitetta varmistaa ympäristön kannalta kestävät olosuhteet kehitysprosessissa siten, että parannetaan luonnonvarojen hoitoa ja hauraimpien ekosysteemien suojelua. Paikallis- ja alueviranomaiset ovat avainasemassa myös näiden politiikkojen toteuttamisessa pyrkiessään sovittamaan kestävän kehityksen yhteen kyseessä olevien yhteisöjen taloudellisen ja sosiaalisen edistyksen kanssa. Tämä pyrkimys on erityisen merkityksellinen kestävän kehityksen tavoitteen 11 kannalta: taataan osallistavat, turvalliset, selviytymiskykyiset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat.

22. pitää tärkeänä kannustaa valtioita osallistamaan ja kestävään talouskasvuun, joka luo ihmisarvoista työtä, kuten kestävän kehityksen toimintaohjelmassa 2030 todetaan. Komitea korostaa alue- ja paikallisviranomaisten mahdollista roolia näiden prosessien edistämässä, kun ne luovat tuotantorakenteita tietyn alueellisen perustan pohjalta toimijoiden, myös paikallisten pienten ja keskisuurten yritysten, kumppanuuksien kautta.

23. kiinnittää huomiota kumppanimaiden hajautetun hallinnon merkitykseen kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030 toteuttamisessa. Komitea korostaa hajautetun yhteistyön mahdollista roolia kokemusten ja valmiuksien vaihtamisessa näiden toimijoiden välillä ja kehottaa tunnustamaan tällaisen yhteistyön mahdollisuudet kehityspolitiikkaa koskevassa uudessa konsensuksessa ja edistämään niitä.

Kumppanuus: Euroopan unioni kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030 täytäntöönpanevana voimana

24. toteaa, että vaikka jokaisen maan tulee olla vastuussa omasta kehityksestään, kestävän kehityksen tavoitteet voidaan saavuttaa ainoastaan maailmanlaajuisella kumppanuudella, joka kattaa kaikki maat, monenväliset instituutiot ja muut yhteiskunnalliset toimijat ja jonka puitteissa tehdään yhteistyötä osallistavien ja kestäväpohjaisten kehitysstrategioiden rakentamiseksi, kuten toimintaohjelmassa vaaditaan. Komitea vahvistaa samalla, että alue- ja paikallisviranomaisten tulee olla mukana näissä yhteisissä toiminna ja tuoda mukanaan omaan toiminta-alaansa kuuluvat valmiudet ja resurssit.

25. korostaa ratkaisevaa roolia, joka hajautetulla yhteistyöllä voi olla useiden toimijoiden välisten kumppanuuksien luomisessa pyrittäessä edistämään muutoksia kehitysmaissa kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030 tarkoittamaan tapaan. Tällaisen yhteistyön panos ja sen täydentävyys muiden menettelyiden kanssa on tunnustettava kehityspolitiikkaa koskevassa uudessa konsensuksessa.

26. painottaa, että Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden olisi aiheellista edistää koordinoitua, tehtävien jakoa ja johdonmukaisuutta toimijoiden välillä tämän maailmanlaajuisen kumppanuuden yhteydessä. Komitea katsoo, että tavoite on helpompi saavuttaa, jos Euroopan unionin ja sen jäsenvaltiot vahvistavat yhteistä ohjelmasuunnittelua kehitysyhteistyön alalla lähtien kumppanimaiden kanssa neuvotelluista yhteisistä visioista. Komitea kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että alue- ja paikallisviranomaisten tulee osallistua tähän vuoropuhelu- ja neuvotteluprosessiin.

27. katsoo samalla tavoin, että näiden koordinoitupyrkimysten tulee toteutua toiminnallisesti siten, että käynnistetään kumppanimaiden kanssa yhteisiä maaohjelmia. Komitea korostaa myös, että yhteisiä toimia on tärkeää toteuttaa mahdollisuuksien mukaan kansallisella, alueellisella tai kansainvälisellä tasolla Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden toimien yhteisvaikutuksen parantamiseksi. Komitea painottaa lisäksi, että hajautetun yhteistyön toimijoiden tulee myös osallistua näiden ohjelmien määrittelyyn, toteuttamiseen, valvontaan ja arviointiin.

28. kehottaa turvautumaan kumppanimaissa aina mahdollisuuksien mukaan niihin yhteistyöjärjestelyihin, kuten suoraan budjettitukeen tai erityisrahastoihin, jotka helpottavat toimijoiden välistä koordinoitua ja mahdollistavat resurssien yhdenmukaisemman ja joustavamman käytön kumppanimaissa.

29. on komission kanssa samaa mieltä siitä, että kotimaisten ja kansainvälisten julkisten ja yksityisten resurssien massiivinen mobilisointi on tärkeää kestävä kehityksen toimintaohjelman 2030 tavoitteiden kannalta, kuten Accran toimintasuunnitelmassa todetaan. Komitea katsoo, että tähän on tärkeää käyttää julkisia resursseja. Tavoitteena on mobilisoida ja hankkia yksityisiä resursseja kehitystä varten turvautumalla innovatiivisiin rahoitusvälineisiin ja erilaisten rahoituslähteiden yhdistelmiin (lahjoitusten ja luottojen yhdistäminen). Komitea kiinnittää kuitenkin huomiota tarpeeseen varmistaa asianmukaisesti se, että mobilisoidut resurssit on i) suunnattu selkeästi kehitystarkoituksiin, ii) niillä vastataan kumppanimaiden painopisteisiin, iii) ne täydentävät selkeästi julkisia resursseja ja iv) niiden käyttöä/kohdentamista valvotaan tehokkailla mekanismeilla ja ilmoitettujen kehitystavoitteiden saavuttamista seurataan vaihteilla tarkastuksilla.

30. korostaa sen merkitystä, että EU:n ja jäsenvaltioiden kehitysyhteistyö kattaa, mobilisoi ja osallistaa mahdollisimman suuren määrän toimijoita kestävä kehityksen tavoitteiden tueksi niin, että mukana ovat muun muassa paikallis- ja alueyhteisöt, yksityissektori, kansalaisyhteiskunta ja tiedeyhteisö, kukin omien valmiuksiensa, kokemustensa ja resurssiensa pohjalta. Komitea painottaa, että hajautettu yhteistyö on erityisen soveltuva yhteistyömuoto tällaisten monien toimijoiden välisten, alueellisten kumppanuuksien edistämiseen ja muodostamiseen. Se kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tukemaan alue- ja paikallisviranomaisia, jotta ne voisivat sisällyttää kestävä kehityksen tavoitteet toimintapolitiikkoihinsa. Komitea korostaa, että hajautettu yhteistyö sopii erityisen hyvin luomaan tilaa maailmankansalaisuudelle. Pyrkimyksenä on, että kansalaiset pohtisivat kestävä kehityksen tavoitteita, osallistuisivat julkisten politiikkojen toteuttamiseen niiden saavuttamiseksi ja ottaisivat osaa kestävä kehityksen toimintaohjelman 2030 täytäntöönpanon seurantaan.

31. pitää kumppanimaiden teknisten ja institutionaalisten valmiuksien vahvistamista tärkeänä, jotta voidaan edistää muutosta kohti osallistavia ja kestäväpohjaisia kehitysstrategioita, kuten kestävä kehityksen toimintaohjelmassa 2030 esitetään. Komitea painottaa, että prosessin tulee kattaa myös kumppanimaiden hajautetun hallinnon tasot.

32. korostaa, että EU:n ja sen jäsenvaltioiden kehitysyhteistyön resurssit on aiheellista jakaa selkeiden ja avoimien sääntöjen pohjalta ottaen huomioon kumppanimaiden tarpeet, rakenteelliset erot ja kyky mobilisoida vaihtoehtoisia resursseja. Samaan aikaan komitea painottaa, että resurssien ja toimien käytössä tulee pitää mielessä periaate, jonka mukaan ketään ei jätetä ilman apua.

33. toteaa edellä mainitun mukaisesti, että alhaisen tulotason maat, erityisesti vähiten kehittyneet maat, ja hauraat tai konfliktien jälkeisessä tilanteessa olevat valtiot on asetettava etusijalle sovellettaessa EU:n ja sen jäsenvaltioiden kansainvälisen tuen saamisen edullisimpia ehtoja.

34. varoittaa kuitenkin, että monet keskitulotason maat kärsivät vakavista rakenteellisista rajoituksista, niiden sisäinen tilanne on hyvin epäyhtenäinen, instituutiot ovat heikkoja ja yhteiskunta hajanainen. Kehitysyhteistyö, myös rahoitusyhteistyö, voi olla hyödyksi näille maille, jotta ne pystyvät ylittämään rajoituksensa ja edistymään kestävässä kehityksessä, joka parantaa lisäksi niiden kykyä osallistua entistä aktiivisemmin kestävä kehityksen toimintaohjelman 2030 toteuttamiseen.

35. katsoo, että hallittu muuttoliike voi toimia edistystä edesauttavana tekijänä sekä lähtömille että vastaanottaville maille sen lisäksi, että se hyödyttää itse muuttajia. Komitean mielestä muuttoliikkeen hallittu hoitaminen tulee liittää kehitystoiminnan tavoitteisiin niin, että pyritään antamaan asianmukaisia lainsäädännöllisiä vastauksia ja riittävää tukea muuttajien ihmisoikeuksien suojelemiseksi muuttoreitillä ja kohdemaassa ja tarjotaan heille mahdollisuuksia kotimaissaan, jotta voidaan helpottaa hallitsemattomien muuttovirtojen aiheuttamia paineita.

36. toteaa, että kehitysyhteistyön välineet eivät rajoitu erityiseen kansainväliseen apuun, vaan niihin kuuluu myös muita keinoja, joilla on potentiaalisia vaikutuksia kehitysmahdollisuuksien luomiseen, vaikka niitä ei voida pitää virallisena kehitysapuna. Komitea katsoo, että EU:n ja sen jäsenvaltioiden kehitysyhteistyöhön tulee sisällyttää aktiivisesti nämä

keinovalikoimat ja mukauttaa käytössä olevat lähteet ja välineet kunkin kumppanimaan, myös keskitulotasomaiden, omiin olosuhteisiin.

37. kannattaa komission ehdotusta käynnistää kunnianhimoinen ulkoinen investointiohjelma, jotta voidaan pyrkiä mobilisoimaan yksityisiä investointeja, vahvistamaan teknistä tukea paikallisviranomaisten ja yritysten tarkoituksenmukaisten hankkeiden valmistelemiseksi ja suotuisan ympäristön luomiseksi kaupankäyntiä varten, ottaen samalla asianmukaisesti huomioon paikallis- ja alueyhteisöjen aluekehityspainotukset. Komitea katsoo, että investointiohjelma tulisi mukauttaa kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030 tavoitteisiin ja että sen tulisi edistää paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista asianmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi.

38. on komission kanssa samaa mieltä siitä, että on tärkeää tukea alueellisen yhdentymisen järjestelyjä, jotta voitaisiin vahvistaa kyseessä olevien maiden kehitystä ja parantaa alueellisten julkishyödykkeiden tarjontaa kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030 täytäntöönpanon parantamiseksi. Komitea kannattaa naapuruuspolitiikan tarkistamista toimintaohjelman uusien painopisteiden pohjalta. Komitea huomauttaa myös, että tämän politiikan yhteydessä on tarpeen vahvistaa alueiden välistä yhteistyötä asianmukaisin tukitoimenpitein.

Euroopan unionin vaikutuksen parantaminen

39. korostaa, että on tarpeen pyrkiä edelleenkin parantamaan kehitysyhteistyön tehokkuutta toteuttamalla sitä, mistä on sovittu Rooman, Pariisin, Accran ja Busanin huippukokouksissa. Samaan aikaan komitea katsoo, että on tärkeää tukea kumppanimaiden institutionaalisten valmiuksien kehittämistä ja muun muassa kannustaa kumppanimaita ottamaan kansallisissa suunnitteluasiakirjoissa huomioon myös paikallis- ja alueyhteisöjen keskeiset painotukset, jotta yhteistyötoimet tuottaisivat tuloksia ja vastaisivat kaikkia kyseisten alueiden ja asukkaiden tarpeita.

40. toteaa, että pelkällä kehitysyhteistyöllä ei voida rahoittaa kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030 edellyttämiä muutoksia. Komitea korostaakin, että EU:n ja jäsenvaltioiden tulee käyttää yhteistyötä vipumekanismina lisäresurssien saamiseksi muista lähteistä ja muutosta eteenpäin vievänä voimana kannustimien muuttamiseksi ja myönteisten muutosten edistämiseksi kehitysmaissa.

41. muistuttaa, että jos EU-maat haluavat tarjota uskottavan esimerkin kansainvälisissä yhteyksissä, niiden on täytettävä sitoumuksensa. Komitea katsookin, että valtioiden tulee pyrkiä saavuttamaan tavoitteet, jotka EU on hyväksynyt kehitysrahoituksen kansainvälisten ohjelmien yhteydessä. Komitea katsoo myös, että maiden tulee täyttää ilmastomuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen ja myös ympäristörahoitussopimusten sitoumukset.

42. vahvistaa, että on aiheellista mukauttaa yhteistyö niiden välineiden ja toimien puitteisiin, joita käytetään avun lisäksi kansainvälisessä järjestelmässä kehityksen tukemiseksi. Tässä yhteydessä komitea on samaa mieltä siitä, että on aiheellista jatkaa OECD:n toimia, jotta saataisiin käyttöön uusi mittausmenetelmä kehityksen rahoittamisen alalla. Tähän sisältyy myös kestävän kehityksen julkisen kokonaistuen käsite.

43. toteaa, että moniin ongelmiin, joihin kestävän kehityksen toimintaohjelmassa 2030 viitataan, ei ole teknisiä ratkaisuja ja että on etsittävä vaihtoehtoja, jotka perustuvat luovuuteen, tietämyksen edistämiseen sekä teknologiseen ja sosiaaliseen innovointiin. Komitea katsoo, että hajautetulla yhteistyöllä voi olla tässä merkittävä rooli välitettävässä edelleen paikallis- ja aluetasolla saatuja kokemuksia.

44. toteaa, että kestävän kehityksen toimintaohjelmaa 2030 ei voida toteuttaa, jos politiikkojen johdonmukaisuutta ei paranneta huomattavasti, kun otetaan huomioon kaikkien julkisten politiikkojen vaikutus kehitystavoitteisiin. Komitea korostaa lisäksi, että johdonmukaisuutta on edistettävä sekä julkisen toiminnan alojen välillä (horisontaalisesti) että eri hallintotasojen välillä (paikallinen, alueellinen, kansallinen ja unionin taso) koko hallinnon käsittävän lähestymistavan avulla lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin julkisissa politiikoissa ja ohjelmissa.

45. kiinnittää huomiota siihen, että EU:n kaikkien yhteistyötoimijoiden tulee osallistua avoimuuden edistämiseen. Tämän tulisi koskea kaikkien niiden mobilisoimia resursseja. Komitea katsoo, että (unioni-, valtio-, alue- ja paikallistason) viranomaisten tulee olla keskeisessä roolissa näissä toiminna, sillä näin voidaan parantaa vastuuvollisuutta ja toimien laatua.

46. katsoo, että muutokseen tähtäävien toimien aluelähtöisyys ja alueella yhdessä elävien toimijoiden osallistuminen yhdistettynä hajautetun yhteistyön tukemiseen voisi olla paras tapa edistää tiivistä ja hajautettua siirtymistä osallistaviin ja kestäväpohjaisiin kehitysmalleihin.

47. toistaa tähän liittyen olevansa osaltaan valmis osallistumaan kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030 täytäntöönpanoon sekä tietojen ja kokemusten vaihtamiseen muiden julkisten tahojen ja kehitysmaiden vastaavien viranomaisten kanssa. Tässä voitaisiin käyttää alue- ja paikallisviranomaisten kehitysaiheista tieto- ja keskustelufoorumia (portaali), joka toinen vuosi käytävää vuoropuhelua hajautetusta yhteistyöstä sekä kansainvälisinä tahoina Euro-Välimeri-alueen alue- ja paikallisedustajien kokousta (ARLEM) ja EU:n ja itäisten kumppanimaiden paikallis- ja alueviranomaisten konferenssia (CORLEAP). Alueiden komitea pyrkii edistämään ja koordinoimaan Euroopan unionin paikallis- ja alueviranomaisten hajautettua yhteistyötä naapurimaiden paikallis- ja alueviranomaisten kanssa erityisten aloitteiden, kuten Libyaa koskevan Nikosian aloitteen, yhteydessä.

48. pitää tärkeänä, että kestävän kehityksen alalla toteutetaan vakaata viestintäpolitiikkaa siten, että vahvistetaan tietoisuutta haasteista ja sovellettavista politiikoista ja saavutetaan kansalaisten entistä tietoisempi ja aktiivisempi tuki niin, että kehitysyhteistyö ja sitoutuminen kestävän kehityksen toimintaohjelmaan 2030 ymmärretään investoinniksi tulevaisuuteen. Kansalaisille on myös tehtävä selväksi kehitysyhteistyön tavoitteiden merkitys tuomalla esiin tämän politiikan molemminpuolisia hyötyjä, kuten vakaiden alueiden luominen. Lisäksi on tarpeen antaa näkyvyyttä prosessiin osallistuvien eri toimijoiden, kuten paikallis- ja alueviranomaisten toimille. Tämä koskee erityisesti syrjäisimpiä alueita, jotka ovat jo vuosien ajan harjoittaneet menestyksellistä kehitysyhteistyöpolitiikkaa naapurimaidensa kanssa.

Sitoumusten noudattamisen seuranta

49. kannattaa sitä, että kaikki yhteistyöhön osallistuvat toimijat mukauttavat raportointijärjestelmänsä ja seurantaindikaattorinsa asteittain kestävän kehityksen toimintaohjelmaan 2030. Komitea katsoo myös, että on laadittava yhteisiä yhteenvetoraportteja, joissa tehdään selkoa siitä, miten toimintaohjelman 2030 toteuttamisessa on edistytty ja että nämä raportit toimitetaan YK:n kestävän kehityksen korkean tason poliittiselle foorumille. Komitea kehottaa alue- ja paikallisviranomaisia osallistumaan aktiivisesti näiden raporttien laatimiseen tekemällä selkoa omaan vastuualueeseensa kuuluvista ja hajautetun yhteistyön puitteissa toteutetuista toimista.

50. on samaa mieltä siitä, että on tarpeen vahvistaa tilastojärjestelmiä, jotta voidaan seurata kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030 toteuttamista. Komitea korostaa, että on vahvistettava myös alueellisen ja paikallisen tiedon tuottamista, jotta voidaan varmistaa edistymisen kaikilla aloilla ja alueilla.

Bryssel 8. helmikuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Tehokas vesienhoitojärjestelmä: lähestymistapa innovatiivisten ratkaisujen löytämiseksi”

(2017/C 207/09)

Esittelijä: Cees LOGGEN (NL, ALDE), Noord-Hollandin lääninvaltuuston johtokunnan jäsen

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Yleistä

1. toteaa, että puhdas ja määrältään riittävä vesi on elämänlähtemme ja välttämätön asia terveydellemme ja hyvinvoinnillemme. Vesi tarjoaa monia kehitysmahdollisuuksia mutta on sen ohella myös uhka. Tulvat, kuivuus ja huono veden laatu uhkaavat elämäämme, terveyttämme ja vaurauttamme.
2. antaa Euroopan komissiolle kiitosta tämän vuonna 2000 aikaansaamasta vesipolitiikan puitedirektiivistä, joka täydennettynä seikkaperäisemmällä EU-säädöksillä⁽¹⁾ virtaviivaisti ison osan vanhoista säädöksistä ja jonka myötä tehtiin vesialuekohtaisesta vesienhoidosta yleinen normi ja asetettiin kunnianhimoiset pitkän aikavälin vesienhoitotavoitteet.
3. on tietoinen siitä, että Euroopan komissio työstää parasta aikaa EU:n vesipolitiikassa seuraavia osa-alueita:
  - a) vesipolitiikan puitedirektiivin (2000/60/EY) uudelleentarkastelu vuonna 2019: Euroopan parlamentin tutkimuspalvelu on laatinut selvityksen otsikolla Water Legislation – Cost of Non-Europe Report. Analyysistä käy ilmi koko joukko täytäntöönpanoon liittyviä ongelmia;
  - b) toimenpiteitä, mukaan luettuna ehdotus veden uudelleenkäytön kehittämistä koskevaksi säädökseksi: Veden uudelleenkäyttö on avainasemassa EU:n ympäristöteollisuusalalla. Veden uudelleenkäytön edistämistä koskeva aloite on kiertotaloutta koskevan toimintasuunnitelman keskeisiä tekijöitä, ja samalla tarvitaan säädösehdotus uudelleenkäytetyn veden vähimmäislaatuvaatimuksista esim. kastelua ja pohjavesivarannon täydentämistä ajatellen;
  - c) valmisteilla on juomavesidirektiivin (98/83/EY) tarkistus vuonna 2017: kuulemisten ja valmistelutyön yhteydessä on käynyt entistä vahvemmin ilmi tarve parantaa EU:n juomavesipolitiikkaa vettä ja sanitaatiota koskevan ihmisoikeuden toteuttamista silmällä pitäen;
  - d) yhdyskuntajätevesien käsittelyä koskevan direktiivin (91/271/ETY) mahdollinen uudelleentarkastelu.
4. kiinnittää huomiota siihen, että paikallis- ja alueviranomaisilla on vesienhoitoon liittyviä institutionaalisia ja poliittisia tehtäviä ja toimivaltuuksia useimmissa jäsenvaltioissa, jolloin ne vastaavat EU:n useimpien vesialan direktiivien täytäntöönpanosta. Paikallis- ja alueviranomaisilla on useimmissa tapauksissa vastuuta myös sellaisista kestäväpohjaisen vesihallinnon kannalta tärkeistä politiikanaloista kuin maankäytön suunnittelu, perusrakenteet, liikkuvuuspolitiikka, lupien myöntäminen, maatalous ja maisemanhoito, vesihuolto, pinta- ja pohjavesien suojelu, ilmastomuutokseen sopeutuminen sekä tulvasuojelu.
5. panee merkille 17. lokakuuta 2016 kokoontuneen neuvoston päätelmät kestäväpohjaisesta vesienhoidosta. Komitea kannattaa neuvoston päätelmää, että vesi on ensisijaiskysymys, ja suhtautuu myönteisesti toteamukseen, että vesialan tehtävät ovat moninaiset ja että EU:n on sen vuoksi osoitettava joustavuutta ratkaisumalleja valitessaan. Niihin kuuluu tarve kehittää vesivarojen sääntelemistä koskevia infrastruktuureja, joiden avulla saavutetaan erittäin hyvä ympäristön tila ja vesimuodostumien korkea taso ja taataan kysynnän tyydyttäminen.

⁽¹⁾ Pohjavesidirektiivi (2006), ympäristönlautunormeista annettu direktiivi (2008), yhdyskuntajätevesien käsittelyä koskeva direktiivi (1991), nitraattidirektiivi (1991), uusi uimavesidirektiivi (2006), juomavesidirektiivi (1998), tulvadirektiivi (2007), meristrategiapuitedirektiivi (2008) ja kaksi komission päätöstä (2005 ja 2008) ekologisesta tilasta.

6. muistuttaa siksi toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden noudattamisen tärkeydestä. Valtakunnallinen, alueellinen ja paikallinen konteksti on oleellinen esimerkiksi veden uudelleenkäytön ja kysyntäpuolen tehostamistoimien (vedensäätö) kohdalla, koska veden saatavuudessa on eroja. Siksi on tärkeää, että asiaa pystytään tarkastelemaan eurooppalaisista puitteista käsin valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla ja päättämään tarvittavista toimenpiteistä näillä tasoilla.
7. panee merkille Leeuwardenin ”Kaupungit ja vesi” -konferenssissa laaditun erittäin kunnianhimoisen kaupunkien vesihuoltoa käsittelevän vapaaehtoisen toimintaohjelman Urban Water Agenda 2030 ja kehottaa Euroopan kaupunkeja liittymään sen osapuoliksi.
8. kannattaa Euroopan komission aikomusta esittää vuonna 2017 kiertotalouden toimintasuunnitelman yhteydessä ehdotus veden uudelleenkäyttöä koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä ehdotus juomavesidirektiivin tarkistamisesta (REFIT) ⁽²⁾ ja huolehtia siitä, että mahdolliset kielteiset vaikutukset eivät kohdistu kohtuuttomasti muihin sektoreihin, kuten maatalouteen.
9. korostaa, että alueelliset erot veden riittävydessä tulee ottaa huomioon. Veden uudelleenkäyttöön ei tule perusteetta velvoittaa. Lähinnä se voi tarjota ratkaisuja niillä alueilla, missä veden riittävydessä on ongelmia.
10. kehottaa tässä yhteydessä Euroopan komissiota varmistamaan tasapainoisen ja yhtenäisen toimintamallin mukaisesti, että veden uudelleenkäyttö on pelkästään vesihuollon lisävaihtoehto ja että siihen liittyy samalla tehostamistoimia kysyntäpuolella ja että veden saatavuuden heikkenemisestä johtuvia mahdollisia vaikutuksia analysoidaan ja ne otetaan huomioon.
11. pitää olennaisen tärkeänä, että paikallis- ja alueviranomaiset esittävät tämän oma-aloitteisen lausunnon yhteydessä suosituksia EU:n voimassa olevan vesilainsäädännön täytäntöönpanon parantamiseksi ja että ne osallistetaan edelleen tiiviisti unionin tulevaan vesipolitiikkaan.

Lausunnon tausta ja sen aiheen rajaaminen

12. on ottanut kantaa vesienhoidon aihekokonaisuuteen useaan otteeseen jo aiemmin. Käsillä oleva oma-aloitteinen lausunto on jatkoa sellaisille AK:n aiemmille lausunnoille kuin
- a) lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivien 2000/60/EY ja 2008/105/EY muuttamisesta vesipolitiikan alan prioriteettiaineiden osalta”, CdR 1120/2012 ⁽³⁾;
- b) lausunto aiheesta ”Seitsemäs ympäristöä koskeva toimintaohjelma”, CdR 593/2013 fin ⁽⁴⁾;
- c) lausunto aiheesta ”Käyttöoikeussopimusten tekeminen”, CdR 100/2012 ⁽⁵⁾;
- d) lausunto aiheesta ”Alue- ja paikallisviranomaisten rooli kestäväpohjaisen vesihallinnon edistämässä”, CdR 5/2011 ⁽⁶⁾.
13. korostaa, että niiltä osin kuin on kyse ilmastonmuutoksen vaikutuksista vesienhoitoon, on varmistettava EU-, jäsenvaltio-, alue- ja paikallistason toimien yhdenmukaisuus ja johdonmukaisuus niiden toimien kanssa, joita toteutetaan ilmastonmuutokseen sopeutumista käsittelevän EU:n strategian yhteydessä. Komitea viittaa tässä yhteydessä lausuntoon aiheesta ”Kohti uutta EU:n strategiaa ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi – yhdenmukainen lähestymistapa”, CdR 2430/2016.
14. tiedostaa vesipolitiikan alan laajuuden ja toteaa, että tässä oma-aloitteisessa lausunnossa keskitytään maakohtaiseen vesienhoitoon eli vedenlaatuun, makean veden niukkuuteen sekä tulvasuojeluun. Siinä ei siis käsitellä meriä ja valtameriä koskevaa vesienhoitoa eikä siten myöskään meristrategian puitteita tai direktiiviä merten aluesuunnittelusta, sillä niitä on käsitelty aiemmissa AK:n lausunnoissa.

Asianmukaisen vesienhoidon merkitys

15. ilmastonmuutokseen ja alati intensiivisempään maankäyttöön viitaten kehottaa kiinnittämään huomiota edessämme oleviin suuriin haasteisiin vesienhoidon alalla:

⁽²⁾ Komission työohjelma 2017, COM(2016) 710 final, liite I.

⁽³⁾ EUVL C 17, 19.1.2013, s. 91

⁽⁴⁾ EUVL C 218, 30.7.2013, s. 53

⁽⁵⁾ EUVL C 277, 13.9.2012, s. 74

⁽⁶⁾ EUVL C 259, 2.9.2011, s. 13

- a) lyhyellä aikavälillä sateiden jakautumiseen liittyvä vaihtelevuuden lisääntyminen lisää tulvien ja kuivuuden vaaraa. Veden lämpötilan nousu ja tulvien ja kuivuuden kaltaisten ääri-ilmiöiden vaihtelu vaikuttavat veden laatuun. Lisäksi muutokset veden määrässä ja laadussa vaikuttavat veden saatavuuteen, vesivarojen vakauteen ja käyttömahdollisuuksiin sekä nykyisten infrastruktuurien toimivuuteen ja käyttöön ja vesihuoltoon liittyviin käytäntöihin;
- b) Keskipitkällä aikavälillä haasteena on saavuttaa asetetut veden laatua koskevat tavoitteet tosiasiallisesti;
- c) pitkällä aikavälillä suurimmaksi haasteeksi muodostuvat merenpinnan kohoamisen seuraukset ja pula (makeasta) vedestä, millä on suuret sosioekonomiset seuraukset, kuten muuttoliike seuduilta, missä merivesi tulvehtii maalle ja/tai makeaa vettä ei niukkuuden vuoksi enää ole saatavilla. Lisäksi ennustetut sateiden ja lämpötilojen muutokset vaikuttavat todennäköisesti myös tulvien esiintymiseen, ja ne aiheuttavat merkittäviä sosioekonomisia ja terveyteen liittyviä vaikutuksia.
16. katsoo, että on syytä ottaa huomioon vesisektorin ja hyvän vesienhoidon suuri taloudellinen vaikutus. Esimerkkejä:
- a) kaikkialla maailmassa veden toimittaminen, käsittely ja jakelu ovat yhteiskunnalle kriittisen tärkeitä tekijä: se antaa meille takeet elintarvikkeista, sanitaatiopalveluista, terveydestä ja hyvinvoinnista. Noin 70 biljoonan euron suuruista maailmantaloudesta on noin 63 biljoonaa euroa suorassa riippuvuussuhteessa veteen ⁽⁷⁾;
- b) äskettäisessä YK:n raportissa arvioidaan, että maailmanlaajuisesti on miljardi voimakkaasti vedestä riippuvaista työpaikkaa, siis 40 prosenttia kaikista työpaikoista, ja toiset miljardi työpaikkaa on siitä osittain riippuvaisia. Tämä tarkoittaa toisin sanoen sitä, että 80 prosenttia työpaikoista maailmassa on vedestä riippuvaisia ⁽⁸⁾;
- c) Eurooppalainen vesisektori koostuu 9 000 aktiivisesta pienestä ja keskisuuresta yrityksestä ja tarjoaa suoraan 600 000 työpaikkaa jo pelkästään vedenjakelualan yrityksissä ⁽⁹⁾;
- d) sanitaatio- ja vesihuoltopalvelujen toimialan arvioitu bruttoarvonlisäys vuonna 2010 oli 44 miljardia euroa, ja sen työpaikkojen määrä oli mainittuna vuonna noin 500 000 ⁽¹⁰⁾;
- e) viimeksi kuluneiden 15 vuoden aikana tulvat ovat aiheuttaneet ainakin 25 miljardin euron arvosta vakuutusten kattamia vahinkoja vakuuttamattomien kustannusten lisäksi. Arvioidut vahingot olivat lähes 5 miljardia euroa pelkästään vuonna 2014. Tämän vuotuisista kokonaisvahingoista kertovan luvun ennustetaan mahdollisesti viisinkertaistuvan vuoteen 2050 mennessä ⁽¹¹⁾.

Uudentyyppisen toimintapolitiikan tarve

17. katsoo, että ottaen huomioon, että edelleen vallitsee paljon epävarmuutta tulevien vesialan ongelmien vaikutuksista, ja koska myös säädöspuitteissa on poikkeamia, ”hahmotelmaan” perustuvaa toimintapolitiikkaa voidaan pitää hyvänä lähtökohhtana eri toimielinten välisten yhteyksien parantamiselle ja uusien innovatiivisten keinojen tutkimiselle sellaisen politiikanteon mallin laatimiseksi, joka mahdollistaa yhteistyön eri aloilla niin, että pyritään löytämään synergioita ja välttämään konflikteja. On toteutettava politiikka, jota kutsutaan ”mukautuvaksi toimintapolitiikaksi”. Käytettävissä olevat eri mahdollisuudet on esitetty seuraavassa kaaviossa.

		Normit ja arvot	
		yhtenevät	vaihtelevat
Tietämys	yhteisymmärrys	Suunnitelmallinen toimintapolitiikka	Normeja koskevien neuvottelujen käyminen
	kiistelyä	Tietämystä koskevien neuvottelujen käyminen	Mukautuva toimintapolitiikka

⁽⁷⁾ WssTP Water Vision 2030 ”The Value of Water: Towards a Future proof model for a European water-smart society”, October 2016. <http://wsstp.eu/publications/>

⁽⁸⁾ Maailman vesitilannetta koskeva YK:n kehitysraportti World Water Development Report 2016.

⁽⁹⁾ COM(2012) 216 final.

⁽¹⁰⁾ Eurostat (2013); viittaus komission asiakirjassa COM(2014) 363 final.

⁽¹¹⁾ Giovanni Forzieri ym., ”Multi-hazard assessment in Europe under climate change”, julkaisussa Climatic Change, heinäkuu 2016, vuosik. 137, nro 1, s. 105–119.

18. kehottaa Euroopan komissiota tutkimaan mahdollisuuksia soveltaa mukautuvaa toimintapolitiikkaa vesipolitiikan alalla, kun kohdakkoin tarkastellaan uudelleen juomavesidirektiiviä, veden uudelleenkäyttöä koskevia toimenpiteitä, kun mahdollisesti tarkastellaan uudelleen yhdyskuntajätevesien käsittelyä koskevaa direktiiviä ja kun vesipolitiikan puitedirektiiviä aikanaan tarkastellaan uudelleen. Arvioinnissa tulisi paneutua mukautuvan toimintapolitiikan tärkeimpiin edellytyksiin eli kokonaisvaltaisuuteen, tiedonvaihtoon, joustavuuteen ja eriyttämiseen niin tavoitteiden, toimintojen kuin innovoinnin suhteen. Tutkiessaan uuden politiikan mahdollisuuksia Euroopan komission olisi kuultava paikallis- ja alueviranomaisia, jotta varmistetaan, että mahdolliset tulevat ehdotukset ovat paikallis- ja alueviranomaisten intressien mukaisia ja että ne pikemminkin tukevat kuin vähentävät näiden toimivaltuuksia.

Kokonaisvaltainen toimintapolitiikka

19. kehottaa Euroopan komissiota muokkaamaan jokseenkin sektorikohtaisista vesipolitiikoistaan kokonaisvaltaista toimintapolitiikkaa ja pyytääkin Euroopan komissiota pyrkimään siihen, että vesienhoito sisällytetään horisontaalisena elementtinä muihin politiikanaloihin, joilla on tiiviit yhteydet tähän resurssiin. Niitä ovat esimerkiksi ihmisten kulutuskäyttäytyminen, energia, maatalous, kalastus, matkailu, ympäristö jne.

20. katsoo, että ennalta varautumisen periaatteen ja aiheuttaja maksaa -periaatteen on pysyttävä vesipolitiikan lähtökohdana. Eriytetyssä toimintamallissa on kuitenkin jätettävä kaikki mahdollisuudet avoimeksi, jotta päästään parhaiten toimivaan ja tuloksekkaimpaan ratkaisuun, ja jotta – poikkeustapauksissa – tästä lähtökohdasta voidaan poiketa. Mainitut ratkaisut saavutetaan soveltamalla erityisiä innovatiivisia ja ympäristön kannalta kestäviä tieteellisiä lähestymistapoja.

21. kehottaa kiinnittämään tässä yhteydessä huomiota havaintoon, että energia tai energiakustannukset voivat osoittautua merkittäväksi esteeksi innovaatioiden soveltamiselle, tavallisuudesta poikkeaville ratkaisuille vesipulaan, kuten veden kuljettamiselle kuivuudesta kärsiville alueille tai suolanpoistolaitosten hyödyntämiselle, ja korostaa, että uusiutuvan energian käyttö tässä yhteydessä sekä mahdollisuudet käyttää vettä energianlähteenä on otettava huomioon EU:n toimintapolitiikkojen suunnittelussa.

22. Komitea kiinnittää huomiota lääkkeiden, esimerkiksi antibioottien, käytön lisääntymiseen, jolloin vaikuttavat aineet kulkeutuvat viemärien kautta pintavesiin. Tämä hankaloittaa juomaveden tuotantoa pintavesistä ja voi myös kasvattaa bakteerien immunitetin riskiä. Ongelman ratkaisuna on lähestymistapa, jossa puututaan lääkejäämien hajakuormituslähteisiin: lääkejäämiin ja lääkeaineisiin virtsassa ja ulosteessa.

23. kehottaa jäsenvaltioita ja paikallis- ja alueviranomaisia sisällyttämään vihreän infrastruktuurin ja luonnollisten vedenpidätystoimien käsitteet perinteisten rakennetoimenpiteiden (esim. jokialueiden hydromorfologisen paineen vähentäminen) lisäksi tai vaihtoehtona vesipolitiikkaansa, ERI-rahoitteisiin toimenpideohjelmiinsa (esim. kosteikkojen ja metsien kunnostus) tai taajamasuunnitteluun (esim. sadeveden varastointi (uudelleenkäyttöä varten) tai vedenpidätyksen parantaminen tulvien vaikutuksen vähentämiseksi).

24. kiinnittää huomiota tarpeeseen parantaa vesienhoitoa siten, että varmistetaan puhtaan veden saaminen luonnonkatastrofien aikana ⁽¹²⁾.

25. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia tekemään yhteistyötä vakuutusyhtiöiden ja kansallisen hallituksen kanssa, jotta voidaan varmistaa, että kaikki kotitaloudet, maatilat ja yritykset, joihin tulviminen saattaisi vaikuttaa, voivat saada kohtuuhintaisen vakuutuksen. Tarvitaan myös lisää työtä sen varmistamiseksi, että kaikki sidosryhmät tunnustavat, että kestävyyn kehittäminen alusta alkaen on tehokkain keino minimoida riskit ja vähentää luonnonkatastrofeista aiheutuvia pitkäaikaisia kustannuksia.

Toimintapolitiikan toteuttajien ja poliittisten päättäjien tiedonvaihto

26. toteaa, että eri politiikanalojen tavoitteet sinällään ovat hyväksyttäviä ("suunnitelmallinen toimintapolitiikka") mutta että tarvittavat toimenpiteet osoittautuvat kuitenkin monesti ristiriitaisiksi toteutusvaiheessa. Komitea pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että alueilla ja kunnissa, missä toteuttaminen tapahtuu, täytyy useissa tapauksissa tehdä valinta tällaisten keskenään ristiriitaisten toimenpiteiden välillä.

27. kehottaa Euroopan komissiota tehostamaan tiedonvaihtovirtaa vesipolitiikan toteuttajien eli paikallis- ja alueviranomaisten parista poliittisille päättäjille Brysseliin ja hyödyntämään tietoa esimerkiksi ristiriitaisista tavoitteista uudessa toimintapolitiikassaan tai muokatessaan toimintapolitiikkaansa uudelleen.

⁽¹²⁾ CdR 2646/2014.

Voimassa olevan lainsäädännön tarkistus ja täytäntöönpano

28. odottaa, että juomavesidirektiivin suunnitellun tarkistuksen yhteydessä parannetaan seurantajärjestelmiä ja analyysiparametreja, varmistetaan juomaveden laatua koskevan tiedon parempi saatavuus kansalaisille, puututaan vuoto-ongelmiin, laaditaan sääntelykehys pieniä tai yksittäisiä juomavesivarastoja varten, esitetään ratkaisuja ongelmiin, jotka johtuvat juomaveden kanssa kosketuksiin joutuvista materiaaleista, sekä ajantasaistetaan lainsäädännön nykyisiä poikkeuksia.

29. kehottaa painokkaasti parantamaan yhdyskuntajätevesidirektiivin tulevassa tarkistuksessa etenkin seuranta- ja raportointia ja tiedon julkista levittämistä sekä ottamaan huomioon yhtymäkohdat kiertotalouteen ja resurssitehokkuuteen EU:ssa. Jäsenvaltioiden raportointivaatimuksia olisi lievennettävä ainakin niiden velvoitteiden osalta, jotka ne ovat jo täyttäneet.

30. pitää tervetulleena komission uutta noudattamisasteen arviointia koskevaa lähestymistapaa, jossa keskitytään jäljellä oleviin puutteisiin jäteveden nykyisessä asianmukaisessa keruussa, yhdistämisessä ja käsittelyssä ja jolla täydennetään yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetusta direktiivistä johtuvien oikeudellisten velvoitteiden noudattamisen virallista arviointia. Komitea panee tyytyväisenä merkille, että komissio on yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun direktiivin kahdeksannessa täytäntöönpanokertomuksessa tarkastellut ja ottanut mukaan ensimmäistä kertaa aluetason tuloksia, ja kehottaa komissiota säilyttämään sekä noudattamisastetta koskevan lähestymistavan että alueelliset lähestymistavat ja kehittämään niitä edelleen yhteistyössä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa.

31. kehottaa Euroopan komissiota, jäsenvaltioita ja paikallis- ja alueviranomaisia vähentämään veden niukkuutta ja parantamaan vedenkäytön tehokkuutta etenkin seuraavin toimin:

- a) asetetaan selkeästi etusijalle veden kysynnän hallinta sekä vedenkäytön tehokkuus kastelussa ja rakennus- ja energia-alalla;
- b) torjutaan liiallinen vedenhankinta tarkistamalla lupia tai parantamalla täytäntöönpanoa vesipuidedirektiivin mukaisesti;
- c) toteutetaan toimia mahdollisimman aikaisessa vaiheessa tuotepolitiikassa sekä tulevassa lainsäädännössä, jotta parannetaan laitteiden vesitehokkuutta ekosunnitteludirektiivin mukaisissa työsuunnitelmissa;
- d) tuetaan edelleen vedenmittausta kaikilla aloilla ja kaikkien käyttäjien keskuudessa;
- e) torjutaan vuodoista johtuvaa vesihävikkiä edistämällä infrastruktuuri-investointeja, joita rahoitetaan myös asianmukaisella veden hinnoittelulla ja asianmukaisin täytäntöönpanotoimin.

Tavoitteiden joustavuus ja eriyttäminen

32. toteaa, että vedenlaatua koskevien tavoitteiden ja yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) välillä vallitsee jännitteitä, ja kehottaa Euroopan komissiota parantamaan näiden kahden politiikanalan koordinoitua. EU:n tulisi välttää tällaisen vastakkainasettelun vahvistamista ja siihen liittyvää hallintotaakkaa, joka aiheutuu mahdollisesti ristiriitaisten säädösten täytäntöönpanosta, ja pikemminkin etsiä toimivimpia, kustannustehokkaimpia ja toisiaan tukevia kompromisseja.

33. pitää otollisena ja tarpeellisena edetä vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta 12. joulukuuta 1991 annetun direktiivin 91/676/ETY sisällyttämisessä osaksi vesipuidedirektiiviä, jotta voidaan yhdenmukaistaa toimenpiteet vesimuodostumien hyvän tilan saavuttamiseksi ja ihmisten käyttöön soveltuvuuden varmistamiseksi.

34. kehottaa Euroopan komissiota tutkimaan mahdollisuuksia joustavampaan ja eriytetympään vesipolitiikkaan. Tarvitaan joustavuutta, koska vesialan tulevasta ongelmista ei ole varmuutta. Sen vuoksi vesipolitiikan tavoitteissa ja toimintatavoissa on löydettävä tasapaino toisaalta tarvittavan oikeusvarmuuden, jolla mahdollistetaan pitkän aikavälin suunnittelu ja monivuotiset, kustannuksiltaan suuret investoinnit, ja toisaalta mahdollisesti vaadittavan uusiin tilanteisiin mukautumisen välillä. Tavoitteiden eriyttäminen ajallisesti ja paikallisesti on tarpeen toimenpiteiden tuloksekkuuden lisäämiseksi ja toimenpiteiden nauttiman kannatuksen kasvattamiseksi ⁽¹³⁾ tavoitetasosta kuitenkin tinkimättä.

⁽¹³⁾ On esimerkiksi paljon tuloksekkaampaa tehdä tietyllä vesistöalueella toimenpiteitä tulvien torjumiseksi ja vedenlaadun parantamiseksi vesistön ylä- kuin sen alajuoksulla. Tällöin on itsestään selvää, että alajuoksulla sijaitsevat alueet antavat panoksensa yläjuoksulla tehtäviin toimenpiteisiin.

35. kehottaa Euroopan komissiota kehittämään vaihtoehtoon seurantanormille ”one out = all out” vesipolitiikan puitedirektiivissä. Periaate ”one out = all out” ei anna kyllin tarkkaa kuvaa todellisesta ekologisesta ja kemiallisesta tilasta eikä toimista, jotka on jo suoritettu vedenlaadun parantamiseksi. Myös jotta ylläpidetään tarpeellisten toimenpiteiden nauttimaa kannatusta, on välttämättä kehitettävä seurantaväline, joka tekee oikeutta jäsenvaltioissa tähän mennessä saavutetuille tuloksille.

Tutkimus ja innovointi

36. on vakuuttunut, että toimintapoliittisen innovoinnin ohella myös jatkuva tekninen innovointi on äärimmäisen tärkeää, jotta tämänhetkiset ja tulevat vesialan ongelmat kyetään ratkaisemaan ⁽¹⁴⁾. Komitea painottaa tällaisen innovoinnin tukemisen tarkoituksessa sellaisesta eurooppalaisen vesialan innovoinnin EU:n tason toimintasuunnitelmasta saatavia mahdollisia hyötyjä, jolla pyritään kestävyysperiaatteiden mukaiseen ja vesitehokkaaseen kiertoyhteiskuntaan. Tällaisen kehityksen avulla voitaisiin Euroopan komission tuella kannustaa jäsenvaltioita sekä paikallis- ja alueviranomaisia soveltamaan kokonaisvaltaisia innovatiivisia lähestymistapoja ja rakenteita tai avittaa vesialan innovointihankkeisiin liittyviä kumppanuuksia. Vaikka nykyiset innovoinnin osaamisfoorumit ja rahoitusmahdollisuudet ovat vahvassa kehitys-, lujittamis- ja laajentamisvaiheessa, komitea panee merkille kaksi ongelmallista seikkaa, jotka jarruttavat innovatiivisten ratkaisujen käyttöönottoa. Komitea kehottaakin Euroopan komissiota

- a) jatkamaan hallinnollisen rasituksen keventämistä yhteistyön ja investointien avulla EU:n innovaatorihastoja hyödyntämään pyrkiviltä, jotta estetään huomattavat pitkän aikavälin vesienhoidon haasteet koko EU:ssa. Tärkeä huomiota vaativa seikka ovat keskenään ristiriitaiset säädökset valtiontukipolitiikan saralla ja yritysten kohtaamat vaikeudet niiden pyrkiessä hyödyntämään innovaatorihastoja;
- b) tutkimaan mahdollisuuksia laboratorio-olosuhteiden luomiseen tilanteissa, jolloin muilta politiikanaloilta peräisin olevat rajoitukset estävät toteuttamasta innovatiivisia ratkaisuja.

Päätelmät

37. painottaa, että vesienhoito on paljon pääomaa kysyvä politiikanala, missä tehdään suuria investointeja, ja että nämä investoinnit tulevat lisääntymään entisestään. Kun asioita tarkastellaan laajemmasta näkökulmasta sekä ongelmia määriteltäessä että ratkaisuja etsittäessä – ja parantamalla jo nykyisessä säännöstössä puollettua ulottamista myös läheisille politiikanaloille (kuten maatalous, energia, terveys) – kyetään investointien purkamisen todennäköisyyttä supistamaan, kehitetään uusia mahdollisuuksia ja niin muodoin luodaan kasvualustaa innovoinnille. Haasteena on tehdä järkeviä päätöksiä, joissa otetaan asianmukaisesti huomioon se, minkä tahdomme nyt säilyttää, mutta jotka tarjoavat samalla riittävästi mahdollisuuksia vastata epävarmuuden verhoamiin tuleviin haasteisiin, kun tehtävänä on **Manage the source of life!**

Bryssel 9. helmikuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

⁽¹⁴⁾ Esimerkkinä mainittakoon, että jätevesi on kahden puhdistuskerran jälkeen hyvää raaka-ainetta juomaveden valmistukseen. Näin on varmasti vaikkapa suolanpoistoon verrattuna. Tehtävänä on pikemminkin hankkia suuren yleisön hyväksyntä.

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Kohti uutta EU:n strategiaa ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi – yhdenmukainen lähestymistapa”

(2017/C 207/10)

Esittelijä: Sirpa HERTELL (FI, EPP), Espoon kaupunginvaltuuston jäsen**Viiteasiakirjat** Oma-aloitteinen lausunto**POLIITTISET SUOSITUKSET**

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. korostaa, että monet sen EU:n sopeutumisstrategiasta esittämistä alkuperäisistä suosituksista (ks. CDR3752-2013) ovat edelleen ajankohtaisia ja niitä olisi tarkasteltava nyt käsillä olevan lausunnon yhteydessä. Komitea kiinnittää erityisesti huomiota ehdotuksiin kytkeä sopeutumisstrategia nykyistä suuremmin käsitteeseen ”kyky sietää ilmastonmuutoksen vaikutuksia” ja kehittää edelleen eri alueiden ”haavoittuvuuden” käsitettä tai arviointia, ehdotukseen antaa enemmän painoarvoa vihreään infrastruktuuriin sekä biodiversiteetti- ja ekosysteeminäkökohtiin perustuville sopeutumisratkaisuille ja varoitukseen, että saattaa olla tarpeen kehittää sopeutumis suunnitelmia myös siltä varalta, että lämpötilan nousu ei rajoitu 2 celsiusasteeseen, jos Pariisin sopimuksen puitteissa toteutettavat globaalit ponnistelut eivät onnistu.

2. toteaa, että ilmastonmuutokseen sopeutumista käsittelevän EU:n strategian kaikkia kahdeksaa toimenpidettä koskeva työ on käynnissä ja että tulokset alkavat näkyä (esim. 75 prosenttia EU:n jäsenvaltioista on hyväksynyt kansallisen sopeutumisstrategian ja Mayors Adapt -aloite on käynnistetty ja yhdistetty nyt kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopöytäkirjaan). Komitea odottaa kiinnostuneena, että Euroopan komissio arvioi ja tarkastelee uudelleen EU:n sopeutumisstrategiaa. AK korostaa, että tämä on jatkuva prosessi, jonka yhteydessä myös jäsenvaltioiden olisi ajantasaistettava omia strategioitaan koko ajan, jotta nämä vastaisivat tietopohjan kehitystä ja asiaa koskevia oikeudellisia puitteita ja kansainvälisiä sopimuksia.

A. HALLINTOJÄRJESTELMÄ**Monitasoisen hallintojärjestelmän vahvistaminen**

3. toteaa, että Euroopan komissio ja jäsenvaltiot ovat keskeisiä toimijoita laadittaessa poliittisia ja sääntelykehelyksiä, kun taas paikallis- ja alueviranomaiset on etulinjassa vähennettäessä konkreettisten sopeutumistoimien avulla alueiden haavoittuvuutta ilmastonmuutoksen erilaisille vaikutuksille. Komitea painottaakin, että hyvin toimiva monitasoinen hallintojärjestelmä on ratkaisevan tärkeä asia.

4. kehottaa Euroopan komissiota edistämään eri hallintotasojen (EU, jäsenvaltiot, alue- ja paikallisviranomaiset) tiiviimpää yhteistyötä, jotta voidaan yhdenmukaistaa prioriteetteja, minimoida ristiriitaiset tai rinnakkaiset erilliset prosessit, maksimoida EU:n ja jäsenvaltioiden tasoilla sekä alue- ja paikallistasoilla laadittujen strategioiden ja suunnitelmien väliset yhteisvaikutukset sekä varmistaa näin paitsi politiikan parempi johdonmukaisuus myös koordinoitua ja täydentäviä toimet.

5. kannattaa EU:n aloitteita, kuten kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopöytäkirja ja kaupungeja koskevaan EU:n toimintaohjelmaan liittyvät uudet kumppanuudet, joilla edistetään koordinoitujen monitasoisten hallintojärjestelmien ja yhteistyöfoorumien luomista. Näiden aloitteiden puitteissa voitaisiin pohtia kaupunkien ja alueiden tarpeita ja parantaa yhteistyötä. Lisäksi komitea odottaa kiinnostuneena kaupungeja koskevan toimintaohjelman keskeiseen temaattiseen painopisteeseen eli ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja myös sen taloudelliseen, sosiaaliseen ja ympäristöluottavuuteen liittyvän kumppanuuden oikea-aikaista käynnistämistä.

6. korostaa tässä yhteydessä, että kaupunkien ja alueiden on osallistuttava nykyistä enemmän kansallisten sopeutumisstrategioiden ja -suunnitelmien laatimiseen ja toteuttamiseen. Komitea kehottaa EU:n jäsenvaltioita luomaan asianmukaiset institutionaaliset rakenteet tai foorumit, joilla edistetään jatkuvaa kuulemistä ja tiiviimpää yhteistyötä (esim. työryhmien avulla) jäsenvaltioiden erityispiirteet huomioon ottaen, ja pyytää Euroopan komissiota tukemaan ja edistämään tätä kehitystä.

7. katsoo, että alueiden keskeisen roolin olisi tultava paremmin esiin ilmastonmuutokseen sopeutumista käsittelevän EU:n strategian uudelleentarkastelussa (esim. erillisessä luvussa) ja että niiden toimia olisi tuettava enemmän. Alueilla on sopeutumisprosessissa koordinoijan tai välittäjän rooli, jotta varmistetaan, että jäsenvaltioiden määrittelemät painopisteet

vastaavat ruohonjuuritasolla esiin tulleita tarpeita ja odotuksia ja päinvastoin. Ne voivat myös toimia katalysaattoreina ja tukea paikallisviranomaisten pyrkimyksiä vahvistaa kykyään selviytyä uhkaavista ilmastovaaroista ja katastrofeista, parantaa valmiuksiaan ja hyödyntää käytettävissä olevaa rahoitusta, mistä ovat osoituksena alueet, jotka ovat jo koordinaattoreina mukana kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksessa. AK kehottaa Euroopan komissiota edelleen tunnustamaan velvoitteet, joihin paitsi paikallis- myös alueviranomaiset ovat sitoutuneet, ja toimet, joita ne ovat toteuttaneet kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen puitteissa (vaikkapa samoin kuin Regions Adapt -aloitteen pohjalta parhaillaan tapahtuu).

8. muistuttaa, että paikallis- ja alueviranomaiset pitävät sitovien säännösten puuttumista toimien esteenä tietyissä jäsenvaltioissa. Ne olisivatkin tyytyväisiä, jos EU ja kansalliset viranomaiset antaisivat selvemmän toimeksiannon sopeutumistoimien toteuttamisesta. Jäsenvaltiossa AK suhtautuu myönteisesti eräiden jäsenvaltioiden äskettäisiin toimiin tarkoituksena ottaa ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvät näkökohdat huomioon erityisessä lainsäädännössä (esim. vesipuitteidirektiivin ja tulvadirektiivin mukaisesti).

9. kehottaa Euroopan komissiota selvittämään jäsenvaltioittain, miten monella paikallis- ja alueviranomaisella EU:ssa on sopeutumisstrategia tai -suunnitelma. Tämän pohjalta ja yhteistyössä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa komissio voisi ehdottaa EU:n laajuisia ja jäsenvaltiotason tavoitteita edistääkseen paikallis- ja alueviranomaisten toimintaa paikallisten ja alueellisten sopeutumisstrategioiden tai -suunnitelmien kehittämiseksi.

B. OSALLISTUMINEN JA HALINNOINTI

Eri sidosryhmien sitoutumisen vahvistaminen ja siiloutumisen murtaminen

10. painottaa, että hyvin toimivan monitasoisen hallintojärjestelmän lisäksi ilmastonmuutokseen sopeutumista käsittelevän EU:n strategian uudelleentarkastelussa olisi korostettava eri sidosryhmien osallistumisen tarvetta sekä monialaista (eikä siiloperusteista) lähestymistapaa, jotta voidaan edistää tehokkaampia ja integroidumpia paikallisia sopeutumistoimia. Uudelleentarkasteluun voitaisiin sisällyttää (tai suunnata) muutamia konkreettisia esimerkkejä, joiden avulla osoitetaan, että yhteistyö on erillistä toimintaa hyödyllisempää pyrittäessä luomaan yhdessä ratkaisuja alue- tai paikallistasolla. Tällaista osallistavaa lähestymistapaa olisi edistettävä ja tuettava painokkaasti muun muassa EU-rahoitteisilla hankkeilla (esim. Life-ohjelman tai Horisontti 2020 -puiteohjelman tulevien ehdotuspyyntöjen yhteydessä).

11. korostaa, että on tärkeää tutkia perusteellisesti tieteentekijöiden, alan toimijoiden sekä paikallis- tai aluetason poliittisten päättäjien välisten erilaisten yhteistyömuotojen menestystekijöitä ja esteitä. Saadun tiedon pohjalta olisi annettava (eri sidosryhmien tai julkisen ja yksityisen sektorin) kumppanuutta koskeviin konkreettisiin esimerkkeihin perustuvia käytännön suosituksia, joista olisi tiedotettava laajalti esim. Euroopan ilmastonmuutosportaalin kautta (Climate-ADAPT).

12. muistuttaa tarpeesta lisätä kaikkia mahdollisia viestintäkanavia hyödyntäen tietoisuutta yhdenmukaisesti sopeutumis- ja hillitsemistoimien toteuttamisen tarpeesta, jotta näiden ilmastopolitiikan kahden osatekijän yhteisvaikutukset saataisiin mahdollisimman suuriksi ja voitaisiin välttää epäasianmukaisia sopeutumistoimia. Tätä varten AK kehottaa Euroopan komissiota tutkimaan uudelleentarkastelun yhteydessä innovatiivisia menetelmiä, joilla edistetään valvuttamista, lisätään hyväksyntää paikallisten ja alueellisten toimijoiden (myös kansalaisten ja yritysten) parissa sekä kannustetaan käyttäytymismuutoksiin.

Investoiminen valmiuksien parantamiseen ja tietämyksen jakamiseen

13. painottaa, että on tärkeää parantaa lisävalmiuksia ja korjata tiedonpuutteita Euroopan kaupungeissa ja alueilla. Komitean mielestä ilmastonmuutosportaali – ja siihen liittyvä kaupunkien sopeutumisen tukiväline (Urban Adaptation Support Tool) – tarjoaa tätä varten hyvän perustan. Sitä on kuitenkin jatkuvasti vahvistettava ja täydennettävä, sitä on edistettävä ja se on nivottava paremmin kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimukseen, ja sen käyttäjäystävällisyyttä on parannettava. AK kehottaa komissiota kuulemaan kaupunkia ja alueita, jotta voidaan yhdessä määritellä, miten ilmastonmuutosportaalia voidaan parhaiten muokata niiden tarpeita vastaavaksi, ja päättää, olisiko väline sisällytettävä kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen verkkosivustoon.

14. korostaa, että on kerättävä jatkuvasti paikallistasolla saatuja esimerkkejä hyvistä käytänteistä. Kaupunkien ja alueiden kartoittamat hyvät käytänteet on tallennettava yhteen, julkisesti saatavilla olevaan tietokantaan (kuten ilmastonmuutosportaaliin ja/tai kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen verkkosivuston vertailuesimerkkiluetteloon), josta on vaivatonta tehdä hakuja, jotta helpotetaan vertaisryhmien välistä kokemustenvaihtoa. Tällaisessa tietokannassa olisi erityisesti oltava asianmukaiset toiminnot, joiden avulla voitaisiin yksilöidä samanlaisiin olosuhteisiin (esim. ilmastonmuutoksesta johtuvat onnettomuusriskit, väestötiheys) tai samanlaisiin maantieteellisiin ominaisuuksiin (esim. vuorialueet tai niiden läheisyys, joki tai meri) pohjautuvia esimerkkejä sopeutumistypologioiden kehittämistä silmällä pitäen. AK on valmis

antamaan panoksensa kartoitettaessa onnistuneita alueellisia käytänteitä ja mobilisoitaessa edelläkävijäalueita käyttäen lähtökohdiana ENVE-valiokunnan jäsenten ja AK:n ilmastopimuslähettäjien ryhmän tekemää työtä, jota tulisi vielä laajentaa ja edistää.

15. korostaa, että osaamisen siirtoa olisi myös helpotettava kaupunkien välisellä yhteistyöllä. Euroopan komission tulee asianmukaisesti kartoittaa, edistää ja rahoittaa soveltuvaa vertaisperiaatteella tapahtuvaa ja mentorointitoimintaa. Kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen yhteydessä jo ehdotetut ystävyyskaupunkiohjelmat ovat osoittautuneet onnistuneiksi ja arvokkaiksi, ja niitä olisi toistettava ja levitettävä tulevaisuudessa (esim. vuotuisten hakumenettelyjen kautta).

16. kehottaa Euroopan komissiota vahvistamaan pyrkimyksiä luoda suotuisat puitteet valmiuksien parantamiselle kaupungeissa ja alueilla. Kaupungeille ja alueille erilaisia valmiuksien parantamismahdollisuuksia jo tarjoavat EU:n aloitteet, välineet ja ohjelmat (esim. seminaarit, verkkoseminaarit, ohjemateriaalit) luovat nykyisellään hämmennystä käyttäjäkunnassaan.

17. toteaa, että tähänastisista ponnistuksista huolimatta – mainittakoon etenkin uuden keskitetyn asiointipisteen portaalin käyttöönotto kaupunkia koskevan EU:n toimintaohjelman puitteissa – komission olisi selvennettävä kaupungeille ja alueille ilmastomuutoksen sopeutumisen ja siihen liittyvien alojen yhteydessä tarjottujen erilaisten palvelujen erityispiirteitä ja keskinäistä täydentävyyttä sekä pyrittävä täyttämään tiedoissa olevia aukkoja, jotka ovat syntyneet kartoitus- ja keräystoimien aikana. Tässä yhteydessä AK kehottaa komissiota

a. hyödyntämään parhaalla mahdollisella tavalla tärkeintä kaupunkien ja alueiden sopeutumista koskevaa EU-aloitetta, kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimusta, sekä tekemään siitä paikallisten ilmastotoimien keskeisimmän kokoavan aloitteen.

b. jatkamaan sopeutumisnäkökohtien sisällyttämistä muihin olemassa oleviin EU:n aloitteisiin, joissa on kaupunki-, alue- tai maaseutu-ullottuvuus.

c. vahvistamaan synergiaa muiden kumppanialoitteiden kanssa (esim. Regions Adapt, Under2MoU, kaupunkien selviytymiskykyä käsittelevä kampanja), jotta hyödynnetään niissä saatuja kokemuksia ja taitotietoa, varmistetaan yhdenmukaisuus ja edistetään yhteisiä toimia kaupunkien ja alueiden eduksi.

d. edistämään yhteyksiä jäsenvaltiokohtaisiin, alueellisiin ja paikallisiin aloitteisiin, joilla pyritään kunnianhimoisiin tavoitteisiin – riippumatta siitä, liittyvätkö ne mihinkään edellä mainituista aloitteista vai eivät – ja jotka tarjoavat verkostoitumismahdollisuuksia ja kumppanuustoimintaa.

Ilmastonmuutoksen riskejä ja haavoittuvuuksia koskevan tietopohjan parantaminen

18. toteaa, että kaikki hallintotasot – myös kaupungit ja alueet – tarvitsevat vahvaa ymmärrystä ilmastoriskeistä ja alueensa haavoittuvuuksista, jotta ne voivat ohjata päätöksentekoaan ja politiikan muotoiluaan. AK kehottaa tässä yhteydessä komissiota tukemaan alue- ja paikallistason riskien ja haavoittuvuuden arviointijärjestelmiä, sillä ne ovat kaikkien sopeutumisstrategioiden ja näyttöön perustuvien toimien lähtökohta.

19. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaiset tuovat säännöllisesti esiin, että sopeutumistoimien esteinä ovat 1) hyödyllisen ja ymmärrettävän ilmastotiedon puute (tai puutteellinen saatavuus) ja 2) asiantuntemuksen ja kokemuksen puute tällaista tietoa tulkittaessa. Ne tarvitsevatkin lisäapua dokumentoinnin ja hyvien käytänteiden jakamisen muodossa, jotta niitä ensin ohjataan jo olemassa olevan tiedon ääreen ja sen jälkeen autetaan tulkitsemaan ja vähentämään vaikutuksia kaupungeissa tai alueilla.

20. kehottaa komissiota tukemaan edelleen ilmastoennusteita ja riskinarviointia koskevia kaupunkien ja alueiden meneillään olevia toimia vahvistamalla (tutkimus)toimiaan, joiden avulla pyritään kartoittamaan asianmukaisia (riskimallinnuksen) työkaluja ja menetelmiä, kehittämään (makro)alueellisia ilmastovaikutuskkenaarioita ja luomaan (Horisontti 2020 -puiteohjelman yhteydessä) ilmastopalveluverkostoja kansainväliselle, unioni- ja jäsenvaltiotasolle (sekä valtiotasoa alemmille tasoille). Tällaiset ilmastopalveluverkostat työllistävät asiantuntijoita ja tiedon tarjoajia (esim. tiedeyhteisö) sekä asettavat olemassa olevaa tietoa ja osaamista paikallisten ja alueellisten poliittisten päättäjien saataville ja tekevät siitä näille selkoa.

21. painottaa, että on tärkeää tukea ilmastoriskien julkistamista, jotta edistetään sopeutumistoimia ja investointeja. Useita uusia vapaaehtoisia ja/tai yksityisten tahojen johtamia aloitteita ilmastoriskien julkistamiseksi on muotoutumassa, ja komissio voisi tukea ja edistää niitä.

22. suhtautuu tässä yhteydessä myönteisesti komission aloitteeseen tutkia yhteistyömahdollisuuksia keskeisenä tiedon tarjoajana ja tärkeänä mahdollisten investointien lähteenä toimivan vakuutusalan kanssa. AK kannustaa komissiota arvioimaan vakuutusmekanismeja, joilla voitaisiin kannustaa riskin ehkäisemiseen ja tukea vahinkojen vähentämistä, ja tekemään yhteistyötä vakuutusyhtiöiden kanssa sen varmistamiseksi, että ne jakavat osaamistaan ja asiantuntemustaan riskimallinnuksessa ja katastrofiriskin hallinnassa julkissektorin kanssa. Nykyisiä onnistuneita kumppanuuksia olisi edistettävä, jotta voidaan inspiroida ja motivoida muita. Lisäksi komitea korostaa tässä yhteydessä, että vakuutuslaitosten erittäin riskialttiina pitämät kaupungit tai alueet saattavat toisaalta myös kohdata erityisiä kehitystä ja investointeja haittaavia esteitä, ja kehottaa komissiota selvittämään uudelleentarkastelun yhteydessä, miten tällaisiin ongelmiin voitaisiin puuttua.

Sosioekonomisten hyötyjen kartoittaminen

23. on sitä mieltä, että uudelleentarkastelussa olisi tuotava esiin sopeutumisen sosioekonomisten vaikutusten arvioinnin hyötyjä. Tällainen sosioekonominen analyysi ohjaa päätöksentekijöitä tarjoamalla näille selkeämmän katsauksen sopeutumistoimien mahdollisista kustannuksista ja hyödyistä toimimatta jättämiseen nähden ja auttaa näin ollen parantamaan tietoisuutta, ymmärtämään kapasiteettirajoituksia ja kartoittamaan taloudellisesti toteutuskelpoisimpia toimintavaihtoehtoja.

24. painottaa, että kaupungit ja alueet tarvitsevat lisätietoja tällaisessa arvioinnissa nykyisin sovellettavista erilaisista menetelmistä (esim. kustannus-hyöty-suhde, monikriteerianalyysi, sidosryhmien päätökset, kokemukset ja havainnot) ja niiden merkityksestä erilaisissa yhteyksissä. Komitea ehdottaakin, että komissio tarjoaa soveltuvaa tukea asianomaisten foorumiensa, ilmastomuutosportaalin ja kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen, kautta.

Toimien seuranta, raportointi ja arviointi

25. painottaa, että paikallis- ja alueviranomaisten käyttöön on asetettava asianmukaisia seuranta-, raportointi- ja arviointivälineitä ja indikaattoreita, jotta voidaan tukea tietoon perustuvia paikallisia sopeutumissuunnitelmia. Tässä yhteydessä voitaisiin myös hyödyntää asianomaisia ilmastomuutokseen sopeutumisen foorumeita (ilmastomuutosportaali ja kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen).

26. pitää tärkeänä varmistaa, että kansainväliset, eurooppalaiset, kansalliset ja alueelliset tai paikalliset seuranta-, raportointi- ja arviointijärjestelmät ovat keskenään yhteensopivia ja täydentävät toisiaan. Näin varmistetaan yhtenäisyys ja minimoidaan kaupunkien ja alueiden taakka.

27. on tyytyväinen ilmastomuutokseen sopeutumista käsittelevän EU:n strategian julkaisemisen jälkeen saavutettuun edistykseen ja sopeutumisvalmiuden tulostaulun laatimiseen EU:n jäsenvaltioita varten sekä kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen seuranta- ja raportointimalliin sopimuksen allekirjoittaneita kaupungeja varten. Komitea suhtautuu myönteisesti näiden kahden välineen välisiin vahvoihin kytköksiin mutta katsoo, että niiden käyttö edellyttää vielä lisätietoja ja -ohjausta (esim. kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen verkkosivuston kautta).

28. korostaa, että olisi vielä tutkittava yhteisvaikutusta kansainvälisellä tai unionin tasolla samanaikaisesti esitettyjen sellaisten muiden kumppanialoitteiden kanssa (esim. Regions Adapt, CRAFT, kaupunkien selviytymiskykyä käsittelevä kampanja), joilla on omat seuranta-, raportointi- ja arviointijärjestelmänsä. Komitea toteaa kuitenkin, että yhtenäistämiseen tai yhteistyöhön tähtääviä lisätoimia ei tulisi toteuttaa kaupunkien tai alueiden tarpeiden ja intressien kustannuksella.

C. RAHOITUS

Julkisen rahoituksen saatavuuden tukeminen

29. suhtautuu myönteisesti EU:n nykyisiin rahoitusvälineisiin paikallisten ja alueellisten ilmastotoimien tukemiseksi (esim. Euroopan rakenne- ja investointirahastot, Horisontti 2020 -puiteohjelma, Euroopan unionin solidaarisuusrahasto ja luonnonpääoman rahoitusjärjestely) mutta korostaa, että näiden varojen saatavuus on edelleen kaupunkien ja alueiden suurin haaste. Tämän vuoksi AK kehottaa komissiota asettamaan Euroopan paikallis- ja alueviranomaisten käyttöön 1) helposti saatavaa ja ymmärrettävää tietoa toimintasuunnitelmien laatimiseen ja toteuttamiseen saatavilla olevista varoista ja rahoitusvälineistä ja 2) ohjausta ja tukea (esim. räätälöidyllä koulutuksella) siitä, miten olemassa olevia välineitä saadaan käyttöön ja miten niitä sovelletaan sekä mahdollisesti myös yhdistetään.

30. muistuttaa ehdotuksestaan soveltaa koko elinkaaren käsittävää lähestymistapaa arvioitaessa pääomainvestointien kustannuksia ja hyötyjä, jotta varmistetaan ilmastokestävyyteen tehtyjen investointien takaisinmaksu pitkällä aikavälillä. Olisi vaadittava, että kirjanpitoon ja riskirekistereihin sisällytetään toimimatta jättämisen tai niiden toimien ja pääomainvestointien taloudelliset, ekologiset ja sosiaaliset vaikutukset, joissa ei oteta huomioon ilmastonmuutosta.

31. toivoo, että uudelleentarkastelussa painotetaan aiempaa enemmän alueiden mahdollista roolia helpottaessa tiettyjen rahoitusjärjestelyjen käyttömahdollisuutta. Eräät alueet avustavat jo EU:n rakennerahastovarojen hallinnoissa ja uudelleenjakamisessa sekä alueensa kuntien pienempien hankkeiden yhdistämisessä ja yhteen kokoamisessa tai tarjoavat suoraan rahoitusta. AK korostaa kuitenkin, että tarvitaan vielä lisäohjausta, jotta hallinnointiviranomaisia autetaan hyödyntämään käytettävissä olevien EU:n varojen ja innovatiivisten rahoitusvälineiden potentiaalia täysimääräisesti.

32. kehottaa komissiota tutkimaan edelleen ajatusta tarjota tietyille paikallis- ja alueviranomaisille mahdollisuuksia saada rahoitusvälineitä nopeasti käyttöönsä esimerkiksi sellaisten tekijöiden perusteella, että ne ovat jo julkisesti sitoutuneet kattaviin sopeutumistoimiin (esim. liittymällä kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimukseen), laatineet kattavan riski- ja haavoittuvuusanalyysin ja kehittäneet sopeutumista koskevan toimintasuunnitelman. Jos komissio tarkistaisi tiettyjen varojen saamisen ennakkoodellytyksiä tai eri ohjelmissa (esim. Horisontti 2020 -puiteohjelma ja Life-ohjelma) myönnettävien avustusten valinta- ja myöntämiskriteereitä, se mahdollistaisi tällaisen nopean käyttömahdollisuuden ja edistäisi sitä. Tällaista toimintatapaa tulisi tutkia tarkemmin myös Euroopan rakenne- ja investointirahastojen yhteydessä, ja komitea suosittaa, että kaikki hallintoviranomaiset sitoutuisivat jo eräissä alueellisissa toimenpideohjelmissa valittuun vaihtoehtoon asettaa etusijalle toimet, jotka kuuluvat kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimukseen sitoutuneiden kuntien hyväksymiin kestävän energian toimintasuunnitelmiin ja kestäväää energiaa ja ilmastoa koskeviin toimintasuunnitelmiin.

Nykyisten rahoitusvälineiden hienosäätö

33. on tyytyväinen Euroopan komission aloitteeseen luoda seuraavaa monivuotista rahoituskehystä valmisteltaessa tilannekatsaus EU:n erilaisten rahastojen soveltamisessa sekä tukien ja muiden rahoitusvälineiden käytössä saavutettuun edistykseen (esim. kokemukset Life-ohjelmasta ja ilmastotoimien yleisestä huomioon ottamisesta ERI-rahastojen yhteydessä). Tämän pitäisi auttaa 1) ehdottamaan oikeanlaista yleisten ja erityisesti sopeutumiseen tarkoitettujen rahoitusvälineiden yhdistelmää supistamatta ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tarvittavia määrärahoja ja 2) laatimaan suosituksia tulevia hanke-ehdotuspyyntöjä varten (esim. Life-ohjelman tai Horisontti 2020 -puiteohjelman yhteydessä). Näin voitaisiin korjata puutteet, joita paikallisten sopeutumistoimien rahoituksessa vielä on.

34. korostaa, että kaupungit ja alueet pitävät Life-ohjelmaa – ja erityisesti Life-ohjelman ilmastotoimien alaohjelman integroituja hankkeita – yhtenä keskeisistä rahoitusvälineistä sopeutumistoimien testaamiseksi, kokeilemiseksi ja esittelemiseksi monialaista lähestymistapaa soveltaen ja alueellisesti laajassa mittakaavassa (aluekohtaisesti, monella eri alueella, valtakunnallisesti tai kansainvälisesti), ja kehottaaakin komissiota laajentamaan ohjelmaa ja jatkamaan sen tukemista.

Investointien edistäminen

35. panee merkille, että monilla Euroopan kaupungeilla ja alueilla on runsaasti käyttämätöntä potentiaalia uusien investointien houkuttelemiseksi ja että monilla niistä on myös vakavia omien investointien käynnistämisen esteitä.

36. katsoo, että komission olisikin jatkettava sellaisten innovatiivisten keinojen tutkimista, joiden avulla investointeja voidaan kanavoida paikallis- ja alueviranomaisille sopeutumistoimia varten, ja kehottaa komissiota tarjoamaan niille asianmukaista asiantuntevaa neuvontaa, ohjausta ja tukea toteutuskelpoisten investointien valmistelussa (esim. Euroopan investointineuvontakeskuksen tai muiden kohdennettujen, valmiuksien parantamiseen tähtäävien toimien kautta) ja rahoituksen varmistamisessa. Uudelleentarkastelussa voitaisiin antaa esimerkkejä järjestelyistä, joiden avulla toimitaan yksityisijoittajien kanssa ja tehdään yhteistyötä vakuutusyhtiöiden kanssa. Komission olisi myös tuettava tämäsuurtaisia kokeiluhankkeita.

Julkisen ja yksityisen rahoituksen sekoittaminen ja yhdistäminen

37. korostaa, että kaupungeja ja alueita olisi autettava löytämään sellainen – kansainvälisistä, EU-, jäsenvaltio- ja paikallistason rahoituslähteistä saatavien – julkisten ja yksityisten varojen yhdistelmä, joka soveltuu parhaiten sopeutumistoimien rahoittamiseen niiden omissa paikallisissa olosuhteissa. Kuten monivuotisen rahoituskehysten 2014–2020 väliarvioinnissa korostetaan, komissio tutkii edelleen mahdollisuuksia vastata jäljellä oleviin investointitarpeisiin yhdistämällä EU:n myöntämää, jäsenvaltiokohtaista ja yksityistä rahoitusta.

D. OSALLISTUMINEN kansainvälisellä tasolla**Kansainvälistä vastausta edellyttävä kansainvälinen haaste**

38. toteaa, että ilmastokysymyksistä on viime vuosina käyty yhä tiiviimpää kansainvälistä vuoropuhelua, mikä on johtanut uusiin kansainvälisiin sopimuksiin, kuten Sendain kehukseen katastrofiriskien vähentämiseksi 2015–2030, kestävä kehityksen toimintaohjelmaan 2030 ja Pariisin ilmastopöytäkirjaan. Komitea kehottaa komissiota nivomaan toimintansa entistä tiiviimmin osaksi näitä maailmanlaajuisia puitteita, vahvistamaan rooliaan esimerkin näyttäjänä sekä edistämään synergian luomista näiden aloitteiden välillä.

39. korostaa, että uudelleentarkastelussa on otettava paremmin huomioon ilmatoriskien hallintakäytännön rajatylittävä ulottuvuus. Makroalueyhteistyö vaikuttaa tässä suhteessa asianmukaiselta tavalta helpottaa tiedonvaihtoa ja yhdistää voimavaroja yli hallinnollisten rajojen ja siten edistää EU:n sopeutumista ilmastonmuutokseen. Komission tulee harkita esim. Tonavan, Itämeren, Alppien, Adrian- ja Joonianmeren alueilla toteuttamiensa kokeiluluonteisten valtiorajat ylittävien aloitteiden tukemisen jatkamista ja niiden laajentamista muille makroalueille Euroopassa ja muualla.

40. kehottaa komissiota painottamaan nykyistä enemmän alueidenvälisen (ja kaupunkienvälisen) yhteistyön hyötyjä. Uusi, maailmanlaajuinen kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopöytäkirja antaa maailman muille alueille uusia mahdollisuuksia hyödyntää Euroopassa saatuja kokemuksia ja eurooppalaisia esimerkkejä mutta tarjoaa myös Euroopan paikallis- ja alueviranomaisille tilaisuuden ottaa oppia muiden maanosien vastaavien tahojen toiminnasta.

41. toteaa, että – ottaen huomioon UNFCCC:n tuoreet ennusteet tulevista muuttovirroista – uudelleentarkastelun yhteydessä on perehdyttävä ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja muuttoliikkeen väliseen yhteyteen ja strategiaan on sisällytettävä uusi, ilmastoyhteistyöstä johtuvan muuttoliikkeen tuomia haasteita ja mahdollisuuksia käsittelevä luku. Komission tulee tältä osin tutkia mahdollisuuksia jatkaa niiden kaupunkien ja alueiden tukemista, joita muuttajien ja pakolaisten liikkuvuus ja mahdollisesti kotouttaminen koskevat.

42. toteaa lopuksi, että alueiden komitea on valmis osallistumaan ilmastonmuutokseen sopeutumista käsittelevän EU:n strategian uudelleentarkastelua koskevaan sidosryhmien kuulemismenettelyyn, joka Euroopan komission on määrä toteuttaa vuoden 2017 alussa. Komitea katsoo, että käsillä olevassa lausunnossa – mutta myös muissa ilmastonmuutokseen sopeutumista käsitellessä lausunnoissa ⁽¹⁾ – esitetyt suositukset ovat hyvä perusta tulevalle keskustelulle.

Bryssel 9. helmikuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ ”Tehokas vesienhoitojärjestelmä: lähestymistapa innovatiivisten ratkaisujen löytämiseksi”, esittelijä: Cees Loggen.

”Life-ohjelman väliarviointi”, esittelijä: Witold Stepień.

”Toimintasuunnitelma katastrofiriskien vähentämistä koskevasta Sendain kehuksesta 2015–2030 – Katastrofiriskien perustuva lähestymistapa kaikkia EU:n toimintapolitiikkoja varten”, esittelijä: Adam Banaszak.

”Maailmanlaajuisen ilmastopöytäkirjan toteuttaminen – alueellinen lähestymistapa Marrakechissa järjestettävään COP22-kokoukseen”, esittelijä: Francesco Pigliaru.

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Nuorten eurooppalaisten maataloustuottajien tukeminen”

(2017/C 207/11)

Esittelijä: Arnold HATCH (UK, ECR), Craigavonin kaupunkipiirivaltuuston jäsen**POLIITTISET SUOSITUKSET**

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. panee merkille, että EU:ssa kaikista tilanhoitajista on alle 35-vuotiaita vain noin kuusi prosenttia ja että yli 55-vuotiaita on yli puolet. Ikääntyneiden osuuden lisääntyminen on EU:n väestöön liittyvä yleinen ilmiö, ja se johtuu eliniänodotteen kasvusta ja syntyvyysasteen alenemisesta. Muihin talouden aloihin verrattuna tämä suuntaus on kuitenkin kärjistyneempi maatalousalalla. Iäkkäät maataloustuottajat elävät pidempään, ja heille on olemassa merkittäviä kannustimia jatkaa maataloustuotantoa ja harvoja kannustimia jättäytyä pois tästä toiminnasta, joten eurooppalaiset maataloustyöntekijät ovat asteittain ikääntymässä, mikä luo huomattavia esteitä uusille tulokkaille.
2. toteaa, että kaiken kaikkiaan iäkkäämpien maataloustuottajien haluttomuuteen siirtää maatalaansa toisille vaikuttaa myös se, että maataloustoiminta on yhteisöpohjainen elämäntapa, jota jatketaan lakisääteisen eläkeiän jälkeenkin. Tässä mielessä maatalousala eroaa monista muista talouden aloista. Maatilojen siirron esteet johtuvat usein siitä, että iäkkäämpien tilanhoitajien on vaikea lähteä maatiloiltaan ja lopettaa maataloustuotantoa, koska maataloustoiminnan harjoittamisen paikka on myös heidän asuinpaikkansa. Yleinen aivovuoto maaseutualueilta kärjistää ongelmaa, sillä yhä paremmin koulutettu työvoima ei ole enää kiinnostunut maataloustyöstä.
3. on sitä mieltä, että monet nuoret eivät pidä maataloustyötä toiveammattina alhaisen tulotason, heikon investoinnille saatavan tuoton, pitkien työpäivien, etenkin karjankasvattajien vähäisten lomamahdollisuuksien sekä lukuisten toimintaan liittyvien riskien ja epävarmuustekijöiden vuoksi. Suora periminen saman perheen sisällä on edelleen yleisin tapa siirtyä harjoittamaan maataloustuotantoa, mutta on olemassa merkkejä siitä, että niiden uusien tulokkaiden määrä, jotka eivät ole perineet maatilojaan, on kasvamassa. Maaseutualueiden haasteet – rajalliset tai vaikeat liikenneyhteydet, huonot viestintäyhteydet, koulutus-, kulttuuri-, sosiaali- tai terveydenhoitopalvelut – kärjistävät ongelmaa. Pysyäkseen maaseutualueilla nuoret edellyttävät kehittyneitä maaseututaloutta, joka tarjoaa palveluja ja vapaa-ajan mahdollisuuksia – muutoin he usein pitävät parempana muuttoa kaupunkeihin ja muiden kuin maatalousalan ammattien harjoittamista.
4. katsoo, että maatalousammateissa toimivien nuorten vähäisyys vaarantaa maaseutualueiden taloudellisen ja sosiaalisen kestävyuden. Nuorten maataloustuottajien tukeminen on välttämätön edellytys sille, että kaikkialla EU:ssa on jatkossakin maataloutta ja elinvoimaisia maaseutualueita ja että saavutetaan Lissabonin sopimukseen kirjattu alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoite.
5. toistaa komissiolle ja jäsenvaltioille esittämänsä kehotuksen, että niiden on oltava aloitteellisempia kannustettaessa ja helpotettaessa nuorten ja etenkin naisten asettautumista maaseudulle edistämällä toimia, joilla autetaan maataloustuottajia saavuttamaan entistä helpommin työ- ja yksityiselämän välinen tasapaino ⁽¹⁾.
6. on sitä mieltä, että olisi panostettava sen kartoittamiseen, minkälaisia esteitä naisilla on edelleen aloittaessaan ja luodessaan uraa maatalousalalla, ja puututtava näihin esteisiin.
7. panee merkille, että Euroopan nuorten maataloustuottajien neuvoston vuonna 2015 esittämässä asiakirjassa Young Farmers Manifesto kehoitetaan edistämään maan käyttömahdollisuuksia ja lainan saantia julkisilla tukitoimilla; laatimaan säännöksiä hyvän kauppatavan vastaisten käytäntöjen poistamiseksi elintarvikeketjusta; luomaan toimia nuorten maataloustuottajien tulojen vaihtelun hillitsemiseksi; suojelemaan lakisääteisesti kaikkia EU:n normeja kauppaneuvotteiluissa ja lisäämään menekinedistämistukea EU:n tuottajille; tukemaan maan käyttömahdollisuuksia maaperän turvaamiseksi ja suojelemiseksi sekä optimoimaan nuorten viljelijöiden maankäyttöä elintarviketuotantoa varten.

⁽¹⁾ EUVL C 225, 27.7.2012, s. 174.

8. on samaa mieltä 6. syyskuuta 2016 annetussa Cork 2.0 -julistuksessa esiin tuodusta huolesta, joka koskee maaltapakoa ja nuorten maaltamuuttoa, sekä tarpeesta varmistaa, että maaseutualueet ja -yhteisöt (maaseutu, maatilat, kylät ja pienet kaupungit) säilyvät houkuttavina asuin- ja työpaikkoina. Tätä varten on parannettava palvelujen saatavuutta ja muita mahdollisuuksia maaseudulla asuville sekä edistettävä yrittäjyyttä niin perinteisillä maaseutualueilla kuin uusilla talouden aloilla.

Taloudellisia näkökohtia

9. katsoo, että nykyinen talouskriisi on vaikeuttanut monien nuorten maaseutuyrittäjien lainansaantia ja että heillä ei useinkaan ole tarvittavia vakuuksia lainojensa turvaksi. Monet saattavat myös kohdata liiallista byrokratiaa.

10. on tyytyväinen komission ja Euroopan investointipankin maaliskuussa 2015 esittämään maatalouden vakuusvälineeseen, jonka on määrä helpottaa nuorten maataloustuottajien lainansaantia.

11. suhtautuu myönteisesti siihen, että YMP:n uudistuksessa 2014–2020 otettiin käyttöön uusia toimia, joilla tuetaan nuoria maataloustuottajia tilojen perustamisessa. Komitea on kuitenkin huolissaan siitä, että byrokratia ja hallinnollinen taakka saattavat estää näiden välineiden hyödyntämisen. On kuitenkin huolehdittava siitä, ettei liiallinen byokraattinen sääntely estä heitä hyödyntämästä näitä uusia toimia parhaalla mahdollisella tavalla. Eräissä jäsenvaltioissa nuoret maataloustuottajat tukeutuvat esimerkiksi kumppanuusperustaisiin yhtiömuotoihin. Brysselissä päätettyjen toimien onkin sovittava yhteen tällaisten paikallisten oikeudellisten ja taloudellisten rakenteiden kanssa.

12. kehottaa jäsenvaltioita käyttämään uudessa YMP:ssä nuoria maataloustuottajia ja sukupolvenvaihdosta varten tarjottuja tukimahdollisuuksia, kuten asetuksen (EU) N:o 1307/2013 50 ja 51 artiklassa mainittu tuki.

13. kiinnittää huomiota ERI-rahastoissa ⁽²⁾ nuorille maataloustuottajille tarjottuihin mahdollisuuksiin, jotka liittyvät rahoitusvälineiden suunnitteluun ja käyttöönottoon lainan, vakuuden tai pääomasijoitusten muodossa, jotta tarjotaan rahoitusmahdollisuuksia niitä tarvitseville.

14. toteaa kuitenkin, että nuorten maataloustuottajien taloudellisen aseman vahvistaminen on tärkeintä ja tehokkainta sen jälkeen, kun maatalo on tosiasiallisesti siirtynyt heille. Jotta nuorten maataloustuottajien taloudellista asemaa siirtojen yhteydessä voidaan vahvistaa silloin, kun on kyse kumppanuusperustaisista yhtiömuodoista, asetuksen (EU) N:o 1307/2013 50 artiklan 5 kohtaa on muutettava. Alueiden komitea ehdottaakin, että asetuksen mahdollisen tulevan tarkistuksen yhteydessä poistetaan 50 artiklan 5 kohdan toinen virke kokonaan, jolloin kohta kuuluu seuraavasti: "Nuorten viljelijöiden tuki myönnetään kullekin viljelijälle enintään viideksi vuodeksi." Lisäksi komitea pyytää Euroopan komissiota ottamaan käyttöön väliaikaisratkaisun, jotta nuoret maataloudenharjoittajat voivat hyödyntää näitä toimia mahdollisimman hyvin.

15. panee merkille, että komissio aikoo laajentaa vuonna 2016 esittämässään koontiasetuksessa mahdollisuutta käyttää rahoitusvälineiden tarjoamaa tukea myös nuorille maataloustuottajille tarkoitetun käynnistystuen yhteydessä. Näin voidaan lisätä kyseisen ryhmän saamaa rahoitusta ottaen huomioon tämäntyyppisten välineiden luonne (lainan tai vakuuden tukisuus on paljon alhaisempi kuin avustuksen).

16. katsoo, että tukia olisi tarjottava ensi sijassa perheiloille, sillä ne luovat lisäarvoa ja työpaikkoja ja mahdollistavat uusien maataloustuottajasukupolvien tulemisen alalle, koska on helpompaa siirtää eteenpäin tiloja, jotka ovat elinkelpoisia ja järkevän kokoisia.

Maan käyttömahdollisuus ja maankaappauksen ⁽³⁾ torjunta

17. muistuttaa, että Euroopan komission esittämässä kertomuksessa nuorten maataloustuottajien tarpeista osoitetaan, että suurin nuorten maataloustuottajien ja uusien maatalousyrittäjien kohtaama ongelma on ostettavan tai vuokrattavan maan saatavuus ⁽⁴⁾.

⁽²⁾ Säännelty yleisistä säännöksistä annetun asetuksen (EU) N:o 1303/2013 37–46 artiklassa sekä sen delegoiduissa säädöksissä ja täytäntöönpanosäädöksissä.

⁽³⁾ Maankaappaus tarkoittaa maatalousmaan suurimittaista ostamista paikallisväestöstä ennakoon kuulematta tai ilman sen suostumusta. Tällä tavoin viime kädessä vähennetään maaseutuväestön mahdollisuuksia hallinnoida itsenäisesti maatalousyrittäjyyttä.

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/2015/young-farmers/final-report-1_en.pdf

18. toteaa huolestuneena, että maataloustuotanto on siirtymässä yhä nopeammin pois perinteisestä perhetilamallista jopa siinä määrin, että vuosi 2014 nimettiin kansainväliseksi perheviljelmien teemavuodeksi, jotta asiaan kiinnitettäisiin yleisesti huomiota. Komitea katsoo, että koska maa näyttää olevan turvallinen investointi maatalouden ulkopuolelta tuleville sijoittajille, maan hankkiminen on muodostumassa yhä vaikeammaksi nuorille maataloustuottajille, jotka haluavat perustaa maatalousyrityksen.

19. kehottaa komissiota arvioimaan maanomistuksen keskittymistä ja maankaappausta koskevan unionin politiikan suorita ja epäsuoria vaikutuksia Euroopassa. Esimerkiksi yhteinen maatalouspolitiikka (YMP) ja sen puitteissa myönnettyt tuet suosivat nimenomaan suuria tiloja ja sivuuttavat pienet tilat sekä saattavat vaikuttaa eri aloihin eri tavoin.

20. panee merkille, että useissa jäsenvaltioissa on kansallisia säännöksiä maanomistuksen tehostetun keskittymisen ja ulkomaalaisomistuksen estämiseksi esimerkiksi etuosto-oikeuden kautta. Komitea katsoo, että jäsenvaltioille ja alueille olisi annettava enemmän valtaa säännellä maatalousmaata ja asettaa rajoituksia tätä tarkoitusta varten, jotta torjutaan etenkin maankaappausten ja maanomistuksen keskittymisen kaltaiset ilmiöt Euroopassa, sillä ne rajoittavat toimintaa aloittavien nuorten maataloustuottajien vaihtoehtoja.

21. toteaa, että vaikka Euroopan komissiolla on erittäin vähän mahdollisuuksia puuttua maatalousmaan markkinoita käsittelevään lainsäädäntöön (joka kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan), voitaisiin tutkia seuraavia ajatuksia:

- Edistetään maaseudun kehittämismahdollisuuksien käyttöä, jotta voidaan tukea uusia toimia sen helpottamiseksi, että maaomaisuus siirtyy uudelle omistajalle (maavarannot, maatalousmaan välittämistä koskevat aloitteet ja muut paikallistasolla edistettävät aloitteet, joilla edistetään maan käyttömahdollisuuksia uusien toimijoiden keskuudessa).
- Laajennetaan tukitoimia uusiin maatalousyritysmalleihin (etenkin maataloustuottajien välisiin innovatiivisiin kumppanuuksiin).
- Kannustetaan aktiivisempiin kansallisiin politiikkoihin maan käyttömahdollisuuksia sekä parhaita käytänteitä koskevilla EU:n suosituksilla (tavoitteista riippuen).

22. on sitä mieltä, että teollisuus, vapaa-aika ja etenkin lisääntyvä kaupungistuminen ovat johtamassa maatalousmaan nopeaan uusiin käyttötarkoituksiin ottamiseen ja katoamiseen. Komitea katsookin, että paikallisyhteisöjen olisi osallistuttava maankäyttöä koskeviin päätöksiin ja että niille olisi näin ollen annettava lisäoikeuksia ja -mahdollisuuksia.

Työllistyminen ja koulutus

23. painottaa, että nuorille maataloustuottajille on tarjottava pitkän aikavälin näkymät, jotta voidaan puuttua maaseudun väestökatoon, ja kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan käyttöön aloitteita yrittäjyyden, kehittyvien toimialojen sekä maa- ja metsätalouden työmarkkinoiden tukemiseksi, jotta voidaan luoda uusia maatalousalan työpaikkoja ja säilyttää nykyiset työpaikat sekä tehdä niistä houkuttavampia nuorten keskuudessa.

24. panee merkille, että nuorten maataloustuottajien koulutus- ja tietotarpeet ovat huomattavat ja hyvin erilaiset: jotkut nuoret maataloustuottajat tarvitsevat kipeästi teknologisia taitoja ja maatalustrategian kehittämiseen liittyviä valmiuksia, toiset tarvitsevat yrittäjyyteen liittyviä taitoja, kuten markkinointi, verkostointi, viestintä ja rahoitus, pitääkseen maatilansa elinkelpoisena. He eivät aina ole tietoisia kaikkien näiden erilaisten taitojen hyödyistä ja pyrkivät hoitamaan maatilansa perinteisesti näkemättä tarvetta muutokseen.

25. katsookin, että olisi pyrittävä parantamaan tietoisuutta näistä mahdollisuuksista sekä osaamisen täydentämisen eduista toisen ja kolmannen asteen koulutuksessa. Paikallis- ja alueviranomaisilla sekä jäsenvaltioiden ja EU:n virastoilla on tässä yhteydessä merkittävä rooli.

26. korostaa, että nuoret maataloustuottajat ovat myös nuoria yrittäjiä, ja tuo tämän vuoksi esiin ”Erasmus nuorille yrittäjille” -ohjelman (rahoitetaan pk-yritysten kilpailukykyyn keskittyvästä COSME-puiteohjelmasta) merkittävän potentiaalin. Ohjelmassa edistetään rajatylittävää vaihtotoimintaa, joka tarjoaa nuorille yrittäjille – tai yrittäjiksi aikoville – tilaisuuden oppia ammattin saloja kokeneilta yrittäjiltä. Ohjelmaa olisi hyödynnettävä asianmukaisesti, ja sitä olisi sovellettava myös alkutuotannossa.

27. muistuttaa, että alueiden komitea suosittaa maaseututalouden innovoinnista ja modernisoinnista antamassaan lausunnossa maaseutualueilla annettavan ammatillisen koulutuksen ajanmukaistamista ja mukauttamista globaaleihin kilpailuolosuhteisiin ja paikallisyriyten tarpeisiin. Komitea suosittaa myös maaseutualueilla tarjottavaan ammatilliseen koulutukseen kohdennettujen Euroopan sosiaalirahaston varojen lisäämistä ⁽⁵⁾.

Bryssel 9. helmikuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

⁽⁵⁾ EUVL C 120, 5.4.2016, s. 10.

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Alkoholiin liittyviä kysymyksiä koskevan EU:n strategian tarve ja toteuttamisväylä”

(2017/C 207/12)

Esittelijä: Ewa May KARLSSON (SE, ALDE), Vindelnin kunnanvaltuutettu

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

ALKOHOLIKYSYMYKSIÄ KOSKEVAN EU:N TOIMINNAN EDELLYTYKSET

Toissijaisuusperiaate, konteksti ja työpaikat on otettava huomioon

1. katsoo yleisellä tasolla, että käsitteet ”liiallinen” käyttö, ”haitallinen” käyttö ja ”väärinkäyttö” on määriteltävä tieteellisin kriteerein.
2. toteaa, että haitallinen alkoholin kulutus aiheuttaa suuria yhteiskunnallisia kustannuksia. Komitea korostaa, että EU:n kansalaisten hyvinvointi ja terveys tulee asettaa taloudellisten intressien edelle.
3. toteaa, että perussopimuksen mukaan tervepolitiikan alalla toteutettavilla toimilla tähdätään kansanterveyden parantamiseen, tutkimuksen edistämiseen sekä sairauksien ja terveysriskien ehkäisemiseen, elintapoihin ja alkoholin väärinkäyttöön liittyvät riskit mukaan luettuina.
4. on tietoinen alkoholille altistumisen aiheuttamasta erityisestä haavoittuvuudesta raskauden, lapsuuden ja nuoruuden aikana sekä neurologisten kehityshäiriöiden aiheuttamista neurologisista vaurioista.
5. katsoo, että alkoholikysymyksiä koskevassa toiminnassa on noudatettava toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita, ja sen tavoitteena tulee olla jäsenvaltioiden alaa koskevien toimintalinjojen ja kansanterveystyön täydentäminen sekä kannustaminen jäsenvaltioiden väliseen yhteistyöhön.
6. korostaa, että on otettava huomioon kansalliset alkoholin kulutustottumukset, terveystilanne ja sitä koskevat jakaumat sekä kulttuuriset, maantieteelliset ja historialliset tavat ja taustat. On tärkeää huomioida Euroopan eri alueiden ja kuntien erilaiset olosuhteet ja tarpeet.
7. korostaa, että EU:n toimielinten tärkeänä tehtävänä on tukea jäsenvaltioita eri tavoin tutkimuksen edistämässä sekä arvioida toimintalinjoja, toimenpiteitä, toimia sekä muutettujen lakien ja rajoitusten vaikutuksia.
8. panee merkille 3 miljoonaa henkeä työllistävän viinialan⁽¹⁾, 2,3 miljoonaa työpaikkaa koko tuotantoketjussa käsittävän olutteollisuuden⁽²⁾ ja tuotannossa ja myynnissä yli miljoona henkeä työllistävän väkevien alkoholijuomien alan⁽³⁾ merkityksen. Lisäksi tuotanto hyödyttää matkailuelinkeinoa ja myötävaikuttaa siten lisätyöpaikkojen syntymiseen.

⁽¹⁾ <http://www.ceev.eu/about-the-eu-wine-sector>

⁽²⁾ http://www.brewersofeurope.org/uploads/mycms-files/documents/publications/2016/EU_economic_report_2016_web.pdf

⁽³⁾ <http://spirits.eu/spirits/a-spirit-of-growth/introduction-2>

Alkoholin väärinkäytön yhteiskunnalliset, sosiaaliset ja taloudelliset seuraukset

9. toteaa, että alkoholi on 15–49-vuotiaiden keskuudessa sairauksien kokonaismäärän kannalta tupakoinnin jälkeen suurin riskitekijä⁽⁴⁾. Jäsenvaltioiden tilastot osoittavat, että 15–64-vuotiaiden ikäryhmässä alkoholin kulutus on taustalla yhdessä kuolemantapauksessa seitsemästä, kun on kyse miehistä, ja yhdessä kuolemantapauksessa 13:sta, kun on kyse naisista⁽⁵⁾.

10. on tietoinen siitä, että alkoholin riski- ja väärinkäyttö sekä alkoholiriippuvuus aiheuttavat suuria taloudellisia kustannuksia tuotannonmenetysten (11,3 miljardia euroa) ja työttömyyden (17,6 miljardia euroa) muodossa⁽⁶⁾.

11. toteaa, että alkoholiin liittyvistä haitoista on koko EU:n alueella laskettu aiheutuvan suoraan 155,8 miljardin euron sosiaaliset kustannukset, joista suurin osa (82,9 miljardia euroa) on terveydenhuoltojärjestelmien ulkopuolisia kustannuksia⁽⁷⁾. Kun mukaan lasketaan välilliset haitat, joihin kuuluvat yhteiskuntaan sekä alaikäisiin henkilöihin ja alkoholia käyttäviä ympäröiviin henkilöihin kohdistuvat haitat, alkoholin aiheuttamat sosiaaliset kustannukset nousevat kaksinkertaisiksi⁽⁸⁾.

12. painottaa, että on toteutettava väkivaltaa ennalta ehkäiseviä toimia kiinnittäen erityistä huomiota heikoimmassa asemassa oleviin ryhmiin ja erityisiin tilanteisiin, kuten seksuaaliseen hyväksikäyttöön yöelämäntapa- ja viihteilypaikoissa.

13. korostaa, että alkoholiin liittyvien yhteiskunnallisten kustannusten arvioidaan vastaavan keskimäärin 1,3:a prosenttia yksittäisen maan bruttokansantuotteesta⁽⁹⁾.

14. toteaa, että alkoholin väärinkäyttö on riskitekijä yli 60 kroonisessa sairaudessa. Krooniset sairaudet lisääntyvät EU:ssa, ja terveydenhoitomenojen arvioidaan olevan suuruudeltaan 700 miljardia euroa vuodessa⁽¹⁰⁾.

Alkoholikysymyksiä koskeva tuleva toiminta EU:n tasolla

15. peräänkuuluttaa EU:lle uutta alkoholistrategiaa ja haluaa varmistua siitä, että EU:n toimielimet toimivat jatkossakin jäsenvaltioiden kapasiteetin vahvistamiseksi ja tehokkaan koordinoinnin varmistamiseksi. Komitea kannattaa näin ollen sekä neuvoston⁽¹¹⁾ että Euroopan parlamentin vaatimusta vahvasta poliittisesta johtajuudesta tässä kysymyksessä.

16. huomauttaa, että EU:n tasolla toteutettavaan yhteiseen toimintaan tulee sisältyä suosituksia ja hyviä esimerkkejä siitä, miten voidaan vahvistaa valtakunnallista, alueellista ja paikallista toimintaa.

17. korostaa, että Euroopan komission ei pidä haitata vaan sen tulee edistää niiden jäsenvaltioiden työtä, jotka päättävät kehittää alkoholin väärinkäyttöä ehkäisevää toimintaansa.

18. painottaa pitävänsä tärkeänä, että paikallis- ja aluetason toimijoille annetaan mahdollisuus tuoda kokemuksillaan ja tietämyksellään panoksensa toimintaan, sillä ne tuntevat parhaiten haitallisen alkoholinkäytön estämistä ja yhteiskuntaan kohdistuvien haitallisten vaikutusten rajoittamista koskevat tarpeet ja edellytykset ja pystyvät vaikuttamaan niihin. Paikallistaso on erityisen tärkeä, koska se on lähimpänä ihmisiä ja heidän muodostamiaan yhteisöjä.

⁽⁴⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/178163/E96726.pdf?ua=1

⁽⁵⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0017/190430/Status-Report-on-Alcohol-and-Health-in-35-European-Countries.pdf

⁽⁶⁾ Centre for Addiction and Mental Health (2012). Alcohol consumption, alcohol dependence and attributable burden of disease in Europe.

⁽⁷⁾ Ks. edellä.

⁽⁸⁾ Ks. alaviite 4.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf

Anderson P. & Baumberg B. (2006). Alcohol in Europe: A public health perspective. London: Institute of Alcohol Studies.

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/health/major_chronic_diseases/docs/reflection_process_cd_en.pdf

⁽¹¹⁾ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A52015XG1216\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A52015XG1216(01))

19. pitää kroonisten sairauksien torjuntaan tehtävien tulevien panostusten puitteissa toteutettavaa alkoholiongelmiin ehkäisyyn tähtävästä komission toimintaa myönteisenä asiana, mutta katsoo, että se ei riitä, sillä siitä puuttuu ennaltaehkäisevä näkökulma ja välillisten haittojen⁽¹²⁾ huomiointi.

20. katsoo, että EU:n yhteisiin toimiin olisi sisällytettävä suosituksia, joilla pyritään välttämään, että alkoholin väärinkäyttö siihen liittyvine riskeineen muodostuu houkuttimeksi matkailukohteiden myynninedistämisessä.

21. pitää tärkeänä, että alkoholikysymyksiin liittyvä strateginen työ tukee käynnissä olevaa kansainvälistä toimintaa ja että sitä koordinoidaan sen kanssa. Alueiden komitea korostaa näin ollen, että toiminnassa on jatkossa yhä enemmän pyrittävä aikaansaamaan WHO:n toimintasuunnitelmaan⁽¹³⁾ ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin nivoutuvia yhteisvaikutuksia.

22. huomauttaa, että kansalaisjärjestöt ovat asiantuntemuksensa sekä kansainvälisellä, valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla keräämänsä kokemuksen johdosta tärkeitä yhteistyötoimijoita.

ALKOHOLIKYSYMYKSIÄ KOSKEVAN TULEVAN TOIMINNAN SUUNTA EU:N TASOLLA

Yhteistyöfoorumien tarve EU-tasolla

23. toteaa, että aiemmin voimassa olleesta alkoholistrategiasta (2006–2012) kuluneiden neljän vuoden aikana toimintaa ja tuolloin perustettuja yhteistyöfoorumeja CNAPA:ta (kansallista alkoholipolitiikkaa ja alkoholihaittojen ehkäisytoimia käsittelevä komitea) ja EAHF:ää (EU:n alkoholi- ja terveysfoorumi) on osittain kehitetty edelleen⁽¹⁴⁾. Tarve näille ja muille areenoille, joilla alkoholikysymyksiä voidaan käsitellä, on yhä olemassa, ja kertynyttä osaamista ja oppia on käytettävä hyväksi ja kehitettävä.

24. panee merkille, että sekä nuorten alkoholinkäyttöä ja humalajuomisen haittoja koskeva toimintasuunnitelma (Action Plan on Youth Drinking and on Heavy Episodic Drinking) että yhteinen toiminta alkoholiin liittyvien haittojen vähentämiseksi (Joint Action on Reducing Alcohol Related Harm) päättyy vuonna 2016. Komitea toteaa, että on välttämätöntä jatkaa toimintasuunnitelmaa ja/tai käynnistää uusi alaikäisten ja nuorten hyväksi suunnattu toimintasuunnitelma.

25. korostaa sen merkitystä, että EU tukee tutkimustoimintaa ja sitä, että tietoa pystytään soveltamaan nopeammin käytäntöön ja muuntamaan uusiksi toimintatavoiksi. On tärkeää selvittää, miten toimilla voidaan samanaikaisesti osaltaan vähentää terveyttä koskevaa eriarvoisuutta.

26. suhtautuu myönteisesti hyvien esimerkkien vaihtoon jäsenvaltioiden sisällä ja niiden välillä. Se on strategisesti tärkeää ja kannustaa oppimiseen, tietämyksen syventämiseen ja yhteisten ongelmien kartoittamiseen. Toimenpiteiden ja toiminnan tulee perustua näyttöön ja kustannustehokkuuden kannalta parhaisiin toimintatapoihin.

27. korostaa alkoholipolitiikan kehityksen tarkoituksenmukaisen valvonnan merkitystä. On tärkeää kehittää edelleen nykyisiä tietokantoja vertailukelpoisten, luotettavien ja yhdenmukaisten indikaattoreiden käyttämiseksi seurannassa ja analyyseissä.

28. katsoo, että tieteellisen tiedonkeruuprosessin tueksi voitaisiin perustaa tieteellinen ryhmä.

Alkoholijuomien markkinointi ja mainonta

29. korostaa, että markkinointi ja mainonta ylittävät valtioiden rajat, joten yhteistoiminta jäsenvaltioiden välillä on ratkaisevan tärkeää.

30. katsoo, että toimien, joilla torjutaan lasten ja alaikäisten nuorten altistumista alkoholijuomien markkinoinnille ja mainonnalle, tulisi olla luonteeltaan rajoittavia ja pakottavia, toisin sanoen kieltää sekä alkoholin markkinointi että mainostaminen alaikäisille.

⁽¹²⁾ Käsite "välilliset haitat" viittaa haittoihin, jotka voivat kohdistua yhteiskuntaan sekä alkoholia käyttävään/käyttäviin yhteydessä oleviin henkilöihin. Vastaava englanninkielinen ilmaus on "alcohol's harm to others".

⁽¹³⁾ Ks. alaviite 4.

⁽¹⁴⁾ Alueiden komitean lausunto aiheesta "EU:n strategia jäsenvaltioiden tukemiseksi alkoholiin liittyvien haittojen vähentämisessä" (EUVL C 197, 24.8.2007).

31. korostaa olevan tärkeää, että alkoholijuomien tuottajat ja jakelijat noudattavat tarkasti markkinointia ja mainontaa koskevia sääntöjä.
32. katsoo, että toiminnassa, jolla pyritään vähentämään lasten ja nuorten altistumista alkoholimarkkinoinnille ja -mainonnalle, on otettava huomioon sosiaalisen median ja internetin välityksellä tapahtuva mainonta sekä tuotesijoittelu ja alkoholin tuotemerkkeihin liittyvät muut tuotteet. Suomessa on vuodesta 2015 lähtien kielletty kilpailujen ja pelien käyttö alkoholin markkinoinnissa sekä alkoholimainonta yleisillä paikoilla ja sosiaalisessa mediassa ⁽¹⁵⁾.
33. panee merkille, että urheilu- ja kulttuuritapahtumien sponsorointi muodostaa kasvavan markkinlohkon ja on kustannustehokas markkinointistrategia. Nuoret ovat yksi ryhmä, joka saavutetaan tällä tapaa ja joka altistuu alkoholin markkinoinnille sekä tapahtumapaikalla että televisioitujen tapahtumien välityksellä.
34. huomauttaa, että alkoholijuomien kaikkien markkinointiin ja mainontaan on tärkeää sisällyttää tietoa väärinkäytön riskeistä.
35. on tietoinen siitä, että EU:ssa alkoholin markkinoinnissa käytetään laajalti omavalvontaa ja itsesääntelyä siitakin huolimatta, että a) menetelmän tehokkuudesta alkoholialalla ollaan erimielisiä ⁽¹⁶⁾ ja b) ettei se riitä suojelemaan raskaana olevia, lapsia ja nuoria alkoholin kielteisiltä vaikutuksilta ⁽¹⁷⁾.

Lasten ja nuorten oikeudet

36. huomauttaa, että aivan liian monet lapset ja nuoret kasvavat perheissä, joissa esiintyy alkoholiriippuvuutta ja alkoholin väärinkäyttöä. EU:ssa arvioidaan olevan 5–9 miljoonaa lasta, jotka elävät perheissä, joissa esiintyy haitallista alkoholinkäyttöä ⁽¹⁸⁾. Vaarana on, että kouluttautumisen ja hyvän terveyden edellytykset ovat näillä lapsilla muita huonommat.
37. pitää tärkeänä kartoittaa ne toiminta-alat, joita jäsenvaltioissa on kehitettävä nuorten runsaan alkoholinkäytön vähentämiseksi, jotta voidaan varmistaa turvallinen ja terveellinen ympäristö lapsille ja nuorille, ja pitää tässä yhteydessä erittäin tärkeänä sellaisten vapaa-ajanvietto- ja juhlimistapojen edistämistä, joihin ei liity alkoholinkäyttöä.
38. toteaa, että raskaus ja imetys ovat erityisen herkkiä vaiheita, sillä sikiön alkoholioireyhtymän häiriöt ilmenevät nimenomaan silloin. Alkoholi vaikuttaa sikiön kasvuun ja kehitykseen kaikissa raskauden vaiheissa, eikä voida sanoa, että olisi olemassa jokin turvallinen määrä alkoholia, joka voidaan nauttia raskauden aikana.
39. on yhtä mieltä siitä, että yleissopimus lapsen oikeuksista tarkoittaa, että lapsia ja nuoria on suojeltava alkoholin haitallisilta vaikutuksilta. Sopimuksen osapuolina olevien valtioiden on 33 artiklan mukaisesti toimittava lapsen edun mukaisesti sekä selvítettävä lapsen oma näkökulma ja otettava se huomioon kaikissa lasta koskevissa päätöksissä.
40. pitää raskauden, lapsuuden ja nuoruuden aikaisia ennaltaehkäiseviä toimia ensisijaisina ennaltaehkäisyn kulttuurin ja terveyden edistämiseksi.
41. korostaa, että koulu on tärkeä foorumi, jossa voidaan edistää terveyttä vahvistamalla lasta ympäröiviä turvatekijöitä ja jossa alkoholin väärinkäyttö ja lasten vaikeuksiin ajautumisen vaara voidaan havaita varhaisessa vaiheessa. Kouluissa lapsille annettavan, alkoholin vaaroista kertovan koulutuksen tulee perustua tieteelliseen näyttöön, sillä pelkästään tiedottavilla ohjelmilla ja toimilla ei ole tarvittavaa tehokkuutta, ja niiden on katettava kokonaisvaltaisesti kouluyhteisön kaikki toimijat: oppilaat, perheet ja opettajat.

⁽¹⁵⁾ <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2013/20130070.pdf>

⁽¹⁶⁾ Babor, T. F. (2010). Alcohol: No Ordinary Commodity – a summary of the second edition. Addiction.

⁽¹⁷⁾ CAMY. (2003). Alcohol Advertising on Sports Television 2001 to 2003: Center on Alcohol Marketing and Youth, Madden, P. A., & Grube, J. W. (1994). The frequency and nature of alcohol and tobacco advertising in televised sports, 1990 through 1992. Am J Public Health.

⁽¹⁸⁾ http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf, sivu 6.

42. korostaa, että on tärkeää vähentää alkoholin väärinkäyttöä aikuisten keskuudessa muun muassa valistustoimenpitein, sillä aikuisten tarjoama esikuva on edellytys sille, että voidaan optimoida nuorille ja nuorille aikuisille suunnattujen ennaltaehkäisevien toimien vaikutukset. Sekä aikuisille että lapsille suunnatun valistusmateriaalin laadinnan tulee olla tieteelliseltä pohjalta toimivien riippumattomien elinten tehtävä. Tässä yhteydessä olisi tärkeää tehdä yhteistyötä majoitus- ja ravitsemisalan kanssa koulutuksen tarjoamiseksi vastuullisesta alkoholitarjoilusta, jotta vähennetään alkoholin väärinkäyttöä aikuisväestön keskuudessa.

43. pitää ensisijaisen tärkeinä perheille suunnattujen ennaltaehkäisevien ohjelmien toteuttamista, sillä perhe on lasten ensisijainen kasvatus- ja kouluttamisympäristö, jossa he oppivat toimintatapoja, arvoja, kykyjä ja taitoja.

Kuluttajatiedotus – ravintosisältöä ja kalorimääriä koskevaa tietoa sisältävä ainesosaluettelo

44. kehottaa EU:n toimielimiä parantamaan alkoholijuomien merkintöjä EU:n tasolla ja saattamaan valmiiksi kertomuksen siitä, miten alkoholipakkaukset tulee sisällyttää nykyisiin lakeihin, jotka koskevat ainesosaluetteloita ja niiden sisältämiä tietoja ainesosista, ravintosisällöstä ja kalorimääristä. Komitea korostaa, että kuluttajalla on oikeus tietää, mitä tuotteet sisältävät, jotta hän voi tehdä tietoon perustuvia valintoja.

45. katsoo, että erityinen raskaana oleville, lapsille, nuorille sekä ajoneuvon kuljettajille suunnattu varoitusteksti on olennainen täydentävä väline alkoholiin liittyvien riskien huomioon ottamisessa ja vähentämisessä. Varoitustekstejä on tärkeää mukauttaa kohderyhmän mukaan. Komitea on tyytyväinen eräiden tuottajien ja jakelijoiden alalla jo toteuttamiin toimiin.

46. suosittelee, että koulutuksessa ja tiedotuskampanjoissa keskitytään lisäämään tietoisuutta humalajuomisen vaaroista ja siitä, mistä saa neuvontaa, tukea ja hoitoa.

47. korostaa joukkoviestimien tärkeää roolia sen varmistamisessa, että alkoholin käytön riskeistä tiedotetaan asianmukaisesti.

Alkoholin saatavuus ja halvan alkoholin myynti

48. huomauttaa, että sosioekonomisesti haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät ja nuoret kärsivät voimakkaammin terveysongelmista, ja haluaa estää terveyttä koskevan eriarvoisuuden lisääntymisen. Eräs ongelma on aivan liian edulliseksi hinnoiteltu ja liian helposti saatavilla oleva alkoholi, joka saattaa johtaa suureen alkoholinkulutukseen, joka puolestaan voi aiheuttaa maksavaurioita ja ennenaikaisia kuolemia⁽¹⁹⁾. Jäsenvaltiot voivat harkita tutkimuksen kaltaisia yhteisiä toimia erittäin halvan alkoholin myynnin – internetin välityksellä tapahtuva myynti mukaan luettuna – estämiseksi.

49. toteaa, että alkoholin saatavuudella on merkitystä haitallisen alkoholinkäytön ja alkoholiin liittyvien haittojen laajuuden kannalta. Tutkimukset ovat osoittaneet, että alkoholin saatavuuden lisääntyminen johtaa suurempan kulutukseen ja sen seurauksena terveysongelmien ja haittojen lisääntymiseen⁽²⁰⁾.

50. katsoo, että jäsenvaltiot voivat tiukentaa rajoituksia ja myynnin ja oston valvontaa entisestään, vaikka useimmissa jäsenvaltioissa sovelletaan 18 vuoden ikärajaa. Muita mahdollisuuksia ovat myyntipaikkojen määrän supistaminen, alkoholinkäytön ja alkoholin myynnin kieltäminen julkisilla paikoilla tiettyinä kellonaikoina, aukioloaikojen ja anniskeluoikeuksien rajoittaminen sekä vastuullisen alkoholitarjoilun noudattaminen toteuttamalla ammattilaisille, jakelijoille sekä majoitus- ja ravitsemisalalle suunnattuja koulutustoimia. Rajoituksia tulee täydentää sääntöjen noudattamista koskevalla valvonnalla.

Ennaltaehkäisevä toiminta työpaikalla

51. toteaa, että alkoholin riski- ja väärinkäyttö sekä alkoholiriippuvuus lisäävät sekä sairauspoissaolojen että työpanoksen heikentymisen vaaraa ja vaikuttavat kielteisesti muihin henkilöihin. Alkoholin vaikutuksen alaiset henkilöt ovat turvallisuusriski: kaikista työtapaturmista 20–25 prosentissa on mukana alkoholin vaikutuksen alainen henkilö. Työpaikat ovat haitallisen käytön ennaltaehkäisyssä kannalta tärkeä arena⁽²¹⁾.

⁽¹⁹⁾ http://www.easl.eu/medias/EASLimg/News/3f9dd90221ef292_file.pdf

⁽²⁰⁾ Ks. alaviite 4.

⁽²¹⁾ http://ec.europa.eu/health/alcohol/docs/science_02_en.pdf

52. kehottaa tarkastelemaan mahdollisuutta, että vaihtoehtona sakoille tai muille sääntöjen noudattamista koskeville valvontatoimenpiteille rikkomuksen tekijä määrättäisiin osallistumaan valistus- ja koulutusohjelmiin, etenkin jos rikkomuksesta epäillyt ovat alaikäisiä.

53. korostaa, että alkoholin käyttöön tulisi puuttua työpaikalla (ns. varhainen puuttuminen). Työpaikalla tulisi olla ohjeet, miten tällaisessa tilanteessa tulisi toimia. Tämä olisi hyvää ennaltaehkäisevää työterveyshuoltoa.

54. korostaa, että julkinen sektori voi olla alkoholiin liittyvän ennaltaehkäisevän toiminnan alalla edelläkävijä vakaan ja turvallisen työympäristön luomisessa etenkin, koska monet julkisen sektorin työntekijät tarjoavat tärkeitä hyvinvointipalveluja kansalaisille.

Ennaltaehkäisevä toiminta terveydenhuollon alalla

55. katsoo, että apua ja hoitoa on voitava saada varhaisessa vaiheessa ja että alkoholiriippuvuuden ja alkoholin väärinkäytön vuoksi hoidossa olevien vanhempien lapset on otettava huomioon ja heille on tarjottava neuvontaa ja tukea. Yksi tapa ehkäistä sairauksia on terveellisten elintapojen edistäminen tarjoamalla tukea alkoholin riskikäytön muuttamiseen.

56. pitää tärkeänä, että työelämässä edistetään työntekijä- ja työnantajajärjestöjen välisiä sopimuksia, joiden nojalla työnantajat osallistuvat suunniteltuihin ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin.

57. toteaa, että alkoholiin liittyvistä maksasairauksista kärsivät usein työikäiset ihmiset. Alkoholin väärinkäytöllä on lääketieteellinen yhteys myös muihin vakaviin sairauksiin, kuten syöpään, sydän- ja verisuonitauteihin sekä psyykkisiin ongelmiin ⁽²²⁾.

Liikenneturvallisuus

58. huomauttaa, että liikenteessä sovellettavat veren sallittua alkoholipitoisuutta koskevat rajat, tiedotustoimet ja koulutus sekä valvonta parantavat osaltaan liikenneturvallisuutta. Alkoholi on syynä 25 prosentissa kuolemaan johtavista auto-onnettomuuksista EU:ssa ⁽²³⁾.

59. suhtautuu myönteisesti komission vuonna 2014 julkaisemaan tutkimukseen alkoholukoista ja siitä, miten niiden avulla voidaan vähentää alkoholiin liittyviä tieliikenneonnettomuuksia ⁽²⁴⁾.

60. katsoo, että vieläkin enemmän yhteistyötä on tehtävissä liikenneturvallisuuden parantamiseksi EU:ssa. Voidaan muun muassa toteuttaa alkoholiin liittyvien tieliikenneonnettomuuksien seuranta ja jakaa jäsenvaltioiden välillä kokemuksia tehokkaista toimista tällä alalla. On tärkeää, että uusilla kuljettajilla on tietoa seurauksista, joita alkoholin vaikutuksen alaisena ajamisella on.

Bryssel 9. helmikuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

⁽²²⁾ http://www.eurocare.org/library/updates/eurocare_eu_alcohol_strategy2

⁽²³⁾ http://ec.europa.eu/transport/road_safety/topics/behaviour/fitness_to_drive/index_en.htm

⁽²⁴⁾ https://ec.europa.eu/transport/road_safety/sites/roadsafety/files/pdf/behavior/study_alcohol_interlock.pdf

III

(Valmistavat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

121. TÄYSISTUNTO, 8.–9. HELMIKUUTA 2017

**Euroopan alueiden komitean lausunto – Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistaminen –
Paketti II ja unionin uudelleensijoittamiskehys**

(2017/C 207/13)

Esittelijä: Vincenzo Bianco (PES, IT), Catanian pormestari

Viiteasiakirjat: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (uudelleenlaadittu teksti)

COM(2016) 465 final

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiselle kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle ja myönnetyn suojelun sisällölle sekä pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta 25 päivänä marraskuuta 2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/109/EY muuttamisesta

COM(2016) 466 final

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kansainvälistä suojelua unionissa koskevan yhteisen menettelyn luomisesta ja direktiivin 2013/32/EU kumoamisesta

COM(2016) 467 final

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin uudelleensijoittamiskehyn käyttöön otosta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 516/2014 muuttamisesta

COM(2016) 468 final

I MUUTOSEHDOTUKSET

COM(2016) 466 final (Suojelun myöntämisperusteet)

Muutosehdotus 1

8 artiklan 3 kohta – Alkuperämaassa annettava suojele

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Tutkiessaan, onko hakijalla perusteltu pelko joutua vainotuksi tai todellinen vaara joutua kärsimään vakavaa haittaa tai mahdollisuus saada suojelua vainolta tai vakavalta haitalta alkuperämaan jossakin osassa 1 kohdan mukaisesti, määrittävien viranomaisten on tehdessään päätöksen hakeuksen johdosta kiinnitettävä huomiota alkuperämaan kyseisessä osassa vallitseviin yleisiin olosuhteisiin sekä hakijan henkilökohtaisiin olosuhteisiin 4 artiklan mukaisesti. Tätä varten määrittävien viranomaisten on varmistettava, että tarkkaa ja ajantasaista tietoa hankitaan kaikista tarkoituksenmukaisista lähteistä ja että tällaisia tietoja ovat esimerkiksi asetuksen (EU) XXX/XXX [asetus Euroopan unionin turvapaikkavirastosta] 8 ja 10 artiklassa tarkoitetut unionin tasolla saatavilla olevat alkuperämaati tiedot ja alkuperämaati tietoja koskeva yhteinen analyysi sekä Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun julkaisemat tiedot ja ohjeet.</p>	<p>Tutkiessaan, onko hakijalla perusteltu pelko joutua vainotuksi tai todellinen vaara joutua kärsimään vakavaa haittaa tai mahdollisuus saada suojelua vainolta tai vakavalta haitalta alkuperämaan jossakin osassa 1 kohdan mukaisesti, määrittävien viranomaisten on tehdessään päätöksen hakeuksen johdosta kiinnitettävä huomiota alkuperämaan kyseisessä osassa vallitseviin yleisiin olosuhteisiin sekä hakijan henkilökohtaisiin olosuhteisiin 4 artiklan mukaisesti. Tätä varten määrittävien viranomaisten on varmistettava, että tarkkaa ja ajantasaista tietoa hankitaan kaikista tarkoituksenmukaisista lähteistä ja että tällaisia tietoja ovat esimerkiksi asetuksen (EU) XXX/XXX [asetus Euroopan unionin turvapaikkavirastosta] 8 ja 10 artiklassa tarkoitetut unionin tasolla saatavilla olevat alkuperämaati tiedot ja alkuperämaati tietoja koskeva yhteinen analyysi sekä Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun julkaisemat tiedot ja ohjeet. Voidaan myös arvioida riippumattomista lähteistä ja asiantuntijoilta saatuja tietoja ja suuntaviivoja.</p>

Perustelu

Riippumattomat tiedot ja arviot voivat tuoda esiin seikkoja, jotka eivät aina ole saatavilla virallisten lähteiden kautta.

Muutosehdotus 2

15 artikla – Pakolaisaseman uudelleentarkastelu

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Edellä olevan 14 artiklan 1 kohdan soveltamiseksi määrittävän viranomaisen on tarkasteltava pakolaisasemaa uudelleen erityisesti</p> <p>a) jos asetuksen (EU) XXX/XXX [asetus Euroopan unionin turvapaikkavirastosta] 8 ja 10 artiklassa tarkoitetuista unionin tason alkuperämaati tiedoista ja alkuperämaati tietoja koskevasta yhteisestä analyysistä ilmenee, että alkuperämaassa on tapahtunut merkittävä muutos, jolla on vaikutusta hakijan suojelutarpeisiin;</p> <p>b) silloin, kun pakolaisen oleskelulupa uusitaan ensimmäisen kerran.</p>	<p>Edellä olevan 14 artiklan 1 kohdan soveltamiseksi määrittävän viranomaisen on tarkasteltava pakolaisasemaa uudelleen erityisesti</p> <p>a) jos asetuksen (EU) XXX/XXX [asetus Euroopan unionin turvapaikkavirastosta] 8 ja 10 artiklassa tarkoitetuista unionin tason alkuperämaati tiedoista ja alkuperämaati tietoja koskevasta yhteisestä analyysistä ilmenee, että alkuperämaassa on tapahtunut merkittävä muutos, jolla on vaikutusta hakijan suojelutarpeisiin;</p> <p>b) silloin, kun pakolaisen oleskelulupa uusitaan ensimmäisen kerran yksinkertaistetulla menettelyllä. Jos yksinkertaistetun menettelyn aikana ilmenee a kohdassa esitetyn kaltaisia tekijöitä oleskeluluvan pidentämistä vastaan, menettely on välittömästi muutettava tavanomaiseksi menettelyksi ja tästä on ilmoitettava hakijalle. Jos oleskelulupaa ei uusita, on joka tapauksessa aina mahdollisuus muutoksenhakuun.</p>

Perustelu

Komission ehdotuksessa otetaan käyttöön pakolaisaseman uudelleentarkastelu. Tällainen uudelleentarkastelu toteutetaan a) viran puolesta, aina kun Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto (EASO) ilmoittaa merkittävistä muutoksista alkuperämaan tilanteesta ja b) joka tapauksessa säännöllisin väliajoin, myös silloin, kun muutoksista ei ole ilmoitettu. Jälkimmäisessä tapauksessa oleskelulupa voitaisiin ja se tulisi kuitenkin uusia yksinkertaistetulla menettelyllä, jotta vältetään pakolaisille muutoin koituva liiallinen taakka ja huomattava epävakauden tunne.

COM(2016) 467 final (Kansainvälisen suojelun myöntämistä koskevat yhteiset menettelyt)**Muutosehdotus 3**

7 artiklan 4 kohta – Hakijoiden velvollisuudet

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Hakijan on ilmoitettava sen jäsenvaltion määrittävälle viranomaiselle, jossa hänen edellytetään olevan saapuvilla, asuinpaikkansa tai osoitteensa tai puhelinnumeron, josta määrittävä viranomainen tai muut vastuuviranomaiset voivat tavoittaa hänet. Hänen on ilmoitettava määrittävälle viranomaiselle kaikista muutoksista. Hakijan on vastaanotettava mahdolliset tiedoksiannot viimeksi ilmoittamassaan asuinpaikassa tai osoitteessa, erityisesti jos hän jättää hakemuksen 28 artiklan mukaisesti.	Hakijan on ilmoitettava sen jäsenvaltion määrittävälle viranomaiselle, jossa hänen edellytetään olevan saapuvilla, asuinpaikkansa tai osoitteensa ja puhelinnumeron, josta määrittävä viranomainen tai muut vastuuviranomaiset voivat tavoittaa hänet. Hänen on ilmoitettava määrittävälle viranomaiselle kaikista muutoksista. Hakijan on vastaanotettava mahdolliset tiedoksiannot viimeksi ilmoittamassaan asuinpaikassa tai osoitteessa, erityisesti jos hän jättää hakemuksen 28 artiklan mukaisesti.

Perustelu

Hakijan olisi ilmoitettava myös asuinpaikkansa ja osoitteensa eikä pelkästään puhelinnumeroaan, jotta hänelle voitaisiin tiedottaa hyvissä ajoin hänen menettelyään koskevista päätöksistä.

Muutosehdotus 4

15 artiklan 5 kohta – Maksuton oikeusapu ja oikeudellinen edustus (muutoksenhakumenettelyssä)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Maksuton oikeusapu ja oikeudellinen edustus muutoksenhakumenettelyssä voidaan evätä, jos	Maksuton oikeusapu ja oikeudellinen edustus muutoksenhakumenettelyssä voidaan evätä, jos
a) hakijalla on riittävät varat;	a) hakijalla on riittävät varat.
b) muutoksenhaulla ei katsota olevan konkreettisia edellytyksiä menestyä;	
c) muutoksenhaku tai uudelleentarkastelu on toisella tai korkeammalla muutoksenhakutasolla kansallisen lainsäädännön mukaisesti, mukaan lukien muutoksenhaun uudelleen käsittely tai uudelleenarviointi.	
Jos päätöksen maksuttoman oikeusavun ja oikeudellisen edustuksen epäämisestä tekee viranomainen, joka ei ole tuomioistuimien, sillä perusteella, että muutoksenhaulla ei katsota olevan konkreettisia edellytyksiä menestyä, hakijalla on oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin tuomioistuimissa muutoksen hakemiseksi tähän päätökseen ja tätä varten hänellä on oikeus vaatia maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustusta.	Jos muutoksenhaku perustuu vain välineellisiin syihin tai on selvästi perusteeton, tuomari voi päättää maksuttoman oikeusavun ja oikeudellisen edustuksen epäämisestä sekä valtion oikeusavustajalle (jos tämän käyttöä edellytetään) maksaman korvauksen alentamisesta tai poistamisesta.

Perustelu

Etenkin muutoksenhakumenettelyssä (sekä ensimmäisellä että toisella ja/tai korkeammalla tasolla) olisi maksuttoman oikeusavun epäämisen perustuttava riittävän tiukkaan kriteeriin, joka jättää mahdollisimman vähän tilaa sattumanvaraisuudelle tai harkinnalle. Asianomaisen arvioinnin tekijän on ehdottomasti oltava tuomari.

Muutosehdotus 5

33 artiklan 2 kohta – Hakemusten tutkiminen

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>2. Määrittävän viranomaisen on tehtävä kansainvälistä suojelua koskevia hakemuksia koskevat päätökset hakemuksen tutkittavaksi ottamisen edellytysten tai perusteiden asianmukaisen tutkimisen jälkeen. Määrittävän viranomaisen on tutkittava hakemukset objektiivisesti, puolueettomasti ja yksittäin. Tutkiessaan hakemusta sen on otettava huomioon seuraavat seikat:</p> <p>a) hakijan esittämät asiaan vaikuttavat lausumat ja asiakirjat, mukaan lukien tiedot siitä, onko hakija joutunut tai voiko hän joutua vainotuksi tai kärsimään vakavaa haittaa;</p> <p>b) kaikki tilannetta hakijan alkuperämaassa hakemusta koskevan päätöksen tekemisajankohtana koskevat merkitykselliset, tarkat ja ajantasaiset tiedot, mukaan lukien alkuperämaan lait ja asetukset ja tapa, jolla niitä sovelletaan, sekä kaikki muut asiaan liittyvät tiedot, jotka on saatu Euroopan unionin turvapaikkavirastolta, Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetulta ja asianmukaisilta kansainvälisiltä ihmisoikeusjärjestöiltä tai muista lähteistä;</p> <p>c) asetuksen (EU) XXX/XXX (EU:n turvapaikkavirastoa koskeva asetus) 10 artiklassa tarkoitettu yhteinen alkuperämaatietoja koskeva analyysi;</p> <p>d) hakijan asema ja henkilökohtaiset olosuhteet, kuten tausta, sukupuoli, ikä, seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuoli-identiteetti, jotta voidaan arvioida, onko hakijan henkilökohtaisten olosuhteiden perusteella niitä tekoja, joiden kohteeksi hakija on joutunut tai voisi joutua, pidettävä vainona tai vakavana haittana;</p> <p>e) onko hakijan alkuperämaasta lähtemisen jälkeen toteuttamien toimien ainoana tai tärkeimpänä tarkoituksena ollut luoda edellytykset kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tekemiselle, sen arvioimiseksi, asettaisivatko nämä toimet hakijan vaaraan joutua vainotuksi tai kärsimään vakavaa haittaa, jos hänet palautetaan tähän maahan;</p>	<p>2. Määrittävän viranomaisen on tehtävä kansainvälistä suojelua koskevia hakemuksia koskevat päätökset hakemuksen tutkittavaksi ottamisen edellytysten tai perusteiden asianmukaisen tutkimisen jälkeen. Määrittävän viranomaisen on tutkittava hakemukset objektiivisesti, puolueettomasti ja yksittäin. Tutkiessaan hakemusta sen on otettava huomioon seuraavat seikat:</p> <p>a) hakijan esittämät asiaan vaikuttavat lausumat ja asiakirjat, mukaan lukien tiedot siitä, onko hakija joutunut tai voiko hän joutua vainotuksi tai kärsimään vakavaa haittaa;</p> <p>b) kaikki tilannetta hakijan alkuperämaassa hakemusta koskevan päätöksen tekemisajankohtana koskevat merkitykselliset, tarkat ja ajantasaiset tiedot, mukaan lukien alkuperämaan lait ja asetukset ja tapa, jolla niitä sovelletaan, sekä kaikki muut asiaan liittyvät tiedot, jotka on saatu Euroopan unionin turvapaikkavirastolta, Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetulta ja asianmukaisilta kansainvälisiltä ihmisoikeusjärjestöiltä tai muista lähteistä;</p> <p>c) asetuksen (EU) XXX/XXX (EU:n turvapaikkavirastoa koskeva asetus) 10 artiklassa tarkoitettu yhteinen alkuperämaatietoja koskeva analyysi;</p> <p>d) hakijan asema ja henkilökohtaiset olosuhteet, kuten tausta, sukupuoli, ikä, seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuoli-identiteetti, jotta voidaan arvioida, onko hakijan henkilökohtaisten olosuhteiden perusteella niitä tekoja, joiden kohteeksi hakija on joutunut tai voisi joutua, pidettävä vainona tai vakavana haittana;</p> <p>e) onko hakijan alkuperämaasta lähtemisen jälkeen toteuttamien toimien ainoana tai tärkeimpänä tarkoituksena ollut luoda edellytykset kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tekemiselle, sen arvioimiseksi, asettaisivatko nämä toimet hakijan vaaraan joutua vainotuksi tai kärsimään vakavaa haittaa, jos hänet palautetaan tähän maahan;</p>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
f) voidaanko hakijan kohtuudella olettaa turvautuvan sellaisen toisen maan suojeluun, jonka kansalaisuuteen hänellä on oikeus.	f) voidaanko hakijan kohtuudella olettaa turvautuvan sellaisen toisen maan suojeluun, jonka kansalaisuuteen hänellä on oikeus; g) <i>hakijan esittämät lausunnot, jos niiden tueksi on virallisia asiakirjoja, ja asiakirjat, jotka ovat todisteenä tämän etusijaisuustoiveista, perhesiteistä, yhteyksistä alkuperämaan yhteisöihin sekä kieli- tai ammattitaidosta ja jotka voivat helpottaa kotouttamista yhteen tai useampaan kohdejäsenvaltioon.</i>

Perustelu

Muutos on yhdenmukainen Dublin-asetuksen (...) tarkistuksesta annetussa ja CIVEX-valiokunnassa jo hyväksytyssä lausunnossa olevan muutoksen kanssa. Sen mukaan on otettava huomioon hakijan etusijaisuustoiveet ja siteet määrittäessä vastuussa olevaa jäsenvaltiota.

Muutosehdotus 6

34 artikla – Tutkintamenettelyn kesto

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>1. Hakemuksen tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymistä koskeva 36 artiklan 1 kohdan mukainen tutkinta saa kestää enintään kuukauden siitä, kun hakemus on jätetty.</p> <p><i>Tutinnan määräaika on kymmenen työpäivää, jos se jäsenvaltio, jossa ensimmäinen hakemus on tehty, soveltaa asetuksen (EU) XXX/XXX (Dublin-asetus) 3 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti 36 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua ensimmäisen turvapaikkaan käsitettä tai 36 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua turvallisen kolmannen maan käsitettä.</i></p> <p>2. Määrittävän viranomaisen on varmistettava, että perusteita koskeva tutkintamenettely saadaan päätökseen mahdollisimman pian ja viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asianmukaista ja perusteellista tutkintaa.</p> <p>3. Määrittävä viranomainen voi pidentää kyseistä kuuden kuukauden määräaika enintään kolmella kuukaudella, jos</p> <p>a) suhteettoman paljon kolmansien maiden kansalaisia tai kansalaisuudettomia henkilöitä hakee kansainvälistä suojelua samanaikaisesti, minkä vuoksi menettelyä on käytännössä erittäin vaikea saada päätökseen kuuden kuukauden määräajassa;</p> <p>b) asiaan liittyy monimutkaisia tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin liittyviä kysymyksiä.</p>	<p>1. Hakemuksen tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymistä koskeva 36 artiklan 1 kohdan mukainen tutkinta saa kestää enintään kuukauden siitä, kun hakemus on jätetty.</p> <p>2. Määrittävän viranomaisen on varmistettava, että perusteita koskeva tutkintamenettely saadaan päätökseen mahdollisimman pian ja viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asianmukaista ja perusteellista tutkintaa.</p> <p>3. Määrittävä viranomainen voi pidentää kyseistä kuuden kuukauden määräaika enintään kuudella kuukaudella, jos</p> <p>a) suhteettoman paljon kolmansien maiden kansalaisia tai kansalaisuudettomia henkilöitä hakee kansainvälistä suojelua samanaikaisesti, minkä vuoksi menettelyä on käytännössä erittäin vaikea saada päätökseen kuuden kuukauden määräajassa;</p> <p>b) asiaan liittyy monimutkaisia tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin liittyviä kysymyksiä.</p>

Perustelu

Määräaikojen vaihtelu saattaa heikentää puolustautumisoikeutta, sillä puolustusasianajajalle avustettavan aseman tarkistamisesta ja ajantasaistamisesta koituva taakka kasvaa.

Kun otetaan huomioon kriisitilanteiden tai hakemusten erittäin suuren määrän mahdollisuus, on järkevää – myös ottaen huomioon EASOn tai muiden jäsenvaltioiden erityistuki – nostaa menettelyn enimmäiskesto yhdeksästä kuukaudesta vuoteen (kokonaiskesto).

Muutosehdotus 7

36 artiklan 2 kohta – Päätös hakemuksen tutkittavaksi ottamisesta **ja toimivallasta**

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Hakemuksen perusteita ei tutkita niissä tapauksissa, joissa hakemusta ei tutkita asetuksen (EU) XXX/XXX (Dublin-asetus) nojalla, ei myöskään silloin, kun jokin toinen jäsenvaltio on myöntänyt hakijalle kansainvälistä suojelua tai kun hakemus on hylätty tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi 1 kohdan mukaisesti.	Hakemuksen perusteita ei tutkita niissä tapauksissa, joissa hakemusta ei tutkita asetuksen (EU) XXX/XXX (Dublin-asetus) nojalla, ei myöskään silloin, kun jokin toinen jäsenvaltio on myöntänyt hakijalle kansainvälistä suojelua tai kun hakemus on hylätty tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi 1 kohdan mukaisesti tai jos hakija on asetuksen (EU) XXX/XXX (Dublin-asetus) 7 artiklan perusteella ilmaissut asettavansa etusijalle yhden tai useamman kohdejäsenvaltion, jossa ei EASOn neljännesvuosittain antamien tietojen mukaan ole saavutettu mainitun asetuksen 7 ja 35 artiklassa säädettyä raja-arvoa.

Perustelu

Myös tässä tapauksessa muutosehdotus on yhdenmukainen Dublin-asetuksen tarkistusehdotuksesta annetun ja CIVEX-valiokunnan jo hyväksymän lausunnon kanssa. Mainitussa tapauksessa sisällöllisestä tutkimisesta on vastuussa etusijaisuuden tai sitteen kriteerin perusteella määräytyvä jäsenvaltio eikä valtio, johon hakija on tullut ensimmäiseksi – sen on vain huolehdittava asianomaisen siirtämisestä vastuussa olevaan jäsenvaltioon.

Muutosehdotus 8

39 artikla – Hakemuksen implisiittinen peruuttaminen

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Määrittävän viranomaisen on hylättävä hakemus hakemuksena, josta hakija on luopunut, kun [– –]	1. Määrittävän viranomaisen on hylättävä hakemus hakemuksena, josta hakija on luopunut, kun [– –]
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa määrittävän viranomaisen on keskeytettävä hakemuksen tutkinta ja lähetettävä hakijalle 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuun asuinpaikkaan tai osoitteeseen kirjallinen ilmoitus, jossa hänelle ilmoitetaan, että hänen hakemuksensa tutkinta on keskeytetty ja että hakemus hylätään lopullisesti, koska hakijan katsotaan luopuneen siitä, jollei hakija ilmoittaudu määrittävälle viranomaiselle kuukauden kuluessa päivästä, jona kirjallinen ilmoitus on lähetetty.	2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettussa tilanteessa määrittävän viranomaisen on keskeytettävä hakemuksen tutkinta ja lähetettävä hakijalle 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuun asuinpaikkaan tai osoitteeseen kirjallinen ilmoitus, jossa hänelle ilmoitetaan, että hänen hakemuksensa tutkinta on keskeytetty ja että hakemus hylätään lopullisesti, koska hakijan katsotaan luopuneen siitä, jollei hakija ilmoittaudu määrittävälle viranomaiselle kahden kuukauden kuluessa päivästä, jona kirjallinen ilmoitus on lähetetty.
3. Jos hakija ilmoittautuu määrittävälle viranomaiselle tämän yhden kuukauden määräajan kuluessa ja osoittaa, että laiminlyönti johtui olosuhteista, joihin hän ei voinut vaikuttaa, määrittävän viranomaisen on jatkettava hakemuksen tutkintaa.	3. Jos hakija ilmoittautuu määrittävälle viranomaiselle tämän kahden kuukauden määräajan kuluessa ja osoittaa, että laiminlyönti johtui olosuhteista, joihin hän ei voinut vaikuttaa, määrittävän viranomaisen on jatkettava hakemuksen tutkintaa.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
4. Jos hakija ei ilmoittaudu määrittävälle viranomaiselle tämän yhden kuukauden määräajan kuluessa eikä osoita, että laiminlyönti johtui olosuhteista, joihin hän ei voinut vaikuttaa, määrittävän viranomaisen on katsottava hakemus implisiittisesti peruutetuksi.	4. Jos hakija ei ilmoittaudu määrittävälle viranomaiselle tämän kahden kuukauden määräajan kuluessa eikä osoita, että laiminlyönti johtui olosuhteista, joihin hän ei voinut vaikuttaa, määrittävän viranomaisen on katsottava hakemus implisiittisesti peruutetuksi.

Perustelu

Asianomaisen mahdollisten kommunikaatiovaikeuksien vuoksi olisi määriteltävä enemmän varmuutta tarjoava määräaika.

Muutosehdotus 9

43 artikla – Poikkeaminen oikeudesta jäädä alueelle myöhempien hakemusten yhteydessä

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Rajoittamatta palauttamiskiellon periaatteen soveltamista jäsenvaltiot voivat säätää poikkeuksesta, joka koskee oikeutta jäädä niiden alueelle, ja poiketa 54 artiklan 1 kohdasta, jos	Rajoittamatta palauttamiskiellon periaatteen soveltamista jäsenvaltiot voivat säätää poikkeuksesta, joka koskee oikeutta jäädä niiden alueelle, ja poiketa 54 artiklan 1 kohdasta, jos
a) määrittävä viranomainen on hylännyt myöhemmän hakemuksen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi tai ilmeisen perusteettomana;	a) määrittävä viranomainen on hylännyt myöhemmän hakemuksen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi tai ilmeisen perusteettomana;
b) jossakin jäsenvaltiossa tehdään toinen tai sen jälkeinen myöhempi hakemus sellaisen lainvoimaisen päätöksen jälkeen, jossa aikaisemmin tehty myöhempi hakemus hylätään tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi, perusteettomana tai ilmeisen perusteettomana.	b) jossakin jäsenvaltiossa tehdään toinen tai sen jälkeinen myöhempi hakemus sellaisen lainvoimaisen päätöksen jälkeen, jossa aikaisemmin tehty myöhempi hakemus hylätään tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi, perusteettomana tai ilmeisen perusteettomana. <i>B alakohdan säännöstä ei sovelleta, jos aiempi hakemus on esitetty ennen nykyisen asetuksen voimaantuloa ja jos kyseinen hakija ei ole saanut menettelyn aikana oikeusapua.</i>

Perustelu

Koska tiedotusta, edustusta ja apua koskevat velvoitteet otetaan käyttöön kaikilla tasoilla vasta komission nyt esittämässä ehdotuspaketissa, valtiot eivät voi evätä oikeutta oleskella alueellaan, jos hakija ei ole saanut ensimmäisen hakemuksensa yhteydessä oikeusapua.

Muutosehdotus 10

45 artiklan 3 kohta – Turvallisen kolmannen maan käsite

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Määrittävän viranomaisen on katsottava kolmannen maan olevan turvallinen kolmas maa tietyn hakijan kannalta hakemuksen yksilöllisen tutkinnan jälkeen ainoastaan, jos se on vakuuttunut kyseisen kolmannen maan turvallisuudesta tietyille hakijalle 1 kohdassa vahvistettujen perusteiden mukaisesti ja se on todennut, että	Määrittävän viranomaisen on katsottava kolmannen maan olevan turvallinen kolmas maa tietyn hakijan kannalta hakemuksen yksilöllisen tutkinnan jälkeen ainoastaan, jos se on vakuuttunut kyseisen kolmannen maan turvallisuudesta tietyille hakijalle 1 kohdassa vahvistettujen perusteiden mukaisesti ja se on todennut, että
a) hakijan ja kyseisen kolmannen maan välillä on yhteys, jonka perusteella hakijan olisi kohtuullista matkustaa tähän maahan, myös siksi, että hakija on kulkenut kyseisen kolmannen maan kautta, joka on maantieteellisesti lähellä hakijan alkuperämaata;	a) hakijan ja kyseisen kolmannen maan välillä on yhteys, jonka perusteella hakijan olisi kohtuullista matkustaa tähän maahan, myös siksi, että hakija on oleskellut kyseisessä maassa huomattavan ajan tai hänellä on siellä edelleen siteitä tai suhteita perheenjäseniin tai maanmiehiin;

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
b) hakija ei ole esittänyt vakavia perusteita sille, että tätä maata ei voida katsoa turvalliseksi kolmanneksi maaksi hänen henkilökohtaisessa tilanteessaan.	b) hakija ei ole esittänyt vakavia perusteita sille, että tätä maata ei voida katsoa turvalliseksi kolmanneksi maaksi hänen henkilökohtaisessa tilanteessaan.

Perustelu

Vain kulkua kolmannen maan kautta kohti EU:ta (tai oleskelua vain lähdön valmisteluun tarvittavan ajan) ei voida pitää riittävänä kriteerinä hakijan palauttamiseksi kyseiseen maahan.

Muutosehdotus 11

53 artiklan 6 kohta – Oikeus tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Hakijoiden on haettava muutosta 1 kohdassa tarkoitettuihin päätöksiin	Hakijoiden on haettava muutosta 1 kohdassa tarkoitettuihin päätöksiin
a) viikon kuluessa, kun on kyse päätöksestä, jolla myöhempi hakemus hylätään tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi tai ilmeisen perusteettomana;	a) viidentoista päivän kuluessa, kun on kyse päätöksestä, jolla myöhempi hakemus hylätään tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi tai ilmeisen perusteettomana;
b) kahden viikon kuluessa, kun on kyse päätöksestä, jolla hakemus hylätään tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi, tai kun on kyse päätöksestä, jolla hakemus hylätään sen nimenomaisen peruuttamisen tai siitä luopumisen perusteella, tai kun on kyse päätöksestä, jolla hakemus hylätään perusteettomana tai ilmeisen perusteettomana pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman suhteen nopeutetun tutkintamenettelyn tai rajamenettelyn jälkeen tai kun hakija on otettu säilöön;	b) viidentoista päivän kuluessa, kun on kyse päätöksestä, jolla hakemus hylätään tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi, tai kun on kyse päätöksestä, jolla hakemus hylätään sen nimenomaisen peruuttamisen tai siitä luopumisen perusteella, tai kun on kyse päätöksestä, jolla hakemus hylätään perusteettomana tai ilmeisen perusteettomana pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman suhteen nopeutetun tutkintamenettelyn tai rajamenettelyn jälkeen tai kun hakija on otettu säilöön;
c) yhden kuukauden kuluessa, kun on kyse päätöksestä, jolla hakemus hylätään perusteettomana pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman suhteen, jos tutkintaa ei ole nopeutettu tai jos on kyse kansainvälisen suojelun poistamista koskevasta päätöksestä.	c) yhden kuukauden kuluessa, kun on kyse päätöksestä, jolla hakemus hylätään perusteettomana pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman suhteen, jos tutkintaa ei ole nopeutettu tai jos on kyse kansainvälisen suojelun poistamista koskevasta päätöksestä.
Sovellettaessa b alakohtaa jäsenvaltiot voivat säätää rajamennellyssä tehtyjen päätösten uudelleentarkastelusta viran puolesta.	Sovellettaessa b alakohtaa jäsenvaltiot voivat säätää rajamennellyssä tehtyjen päätösten uudelleentarkastelusta viran puolesta.
Tässä kohdassa säädetyt määräajat alkavat kuluu päivästä, jolloin määrittävän viranomaisen päätös annetaan tiedoksi hakijalle, tai siitä hetkestä, jolloin oikeudellinen tai muu neuvonantaja nimitetään, jos hakija on pyytänyt maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustajaa.	Tässä kohdassa säädetyt määräajat alkavat kuluu päivästä, jolloin määrittävän viranomaisen päätös annetaan tiedoksi hakijalle, tai siitä hetkestä, jolloin oikeudellinen tai muu neuvonantaja nimitetään, jos hakija on pyytänyt maksutonta oikeusapua ja oikeudellista edustajaa.

Perustelu

Myös unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa olisi määriteltävä asianmukaiset ja yhdenmukaiset vähimmäismääräajat.

COM(2016) 465 final (Vastaanottoa koskevat vaatimukset)

Muutosehdotus 12

7 artiklan 5 kohta – Asuinpaikka ja liikkumisvapaus

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltion on vaadittava hakijaa ilmoittamaan toimivaltaisille viranomaisille kulloinenkin asuinpaikkansa tai osoitteensa tai puhelinnumero, josta hänet voi tavoittaa, ja ilmoittamaan näille puhelinnumeron tai osoitteen muutoksista mahdollisimman pian.	Jäsenvaltion on vaadittava hakijaa ilmoittamaan toimivaltaisille viranomaisille kulloinenkin asuinpaikkansa tai osoitteensa ja puhelinnumero, josta hänet voi tavoittaa, ja ilmoittamaan näille puhelinnumeron tai osoitteen muutoksista mahdollisimman pian.

Perustelu

Hakijan olisi ilmoitettava myös asuinpaikkansa ja osoitteensa eikä pelkästään puhelinnumeroaan, jotta hänelle voitaisiin tiedottaa hyvissä ajoin hänen menettelyään koskevista päätöksistä.

Muutosehdotus 13

19 artikla – Aineellisten vastaanotto-olosuhteiden korvaaminen, rajoittaminen tai peruuttaminen

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>1. Sellaisten hakijoiden osalta, joiden edellytetään asetuksen (EU) XXX/XXX [Dublin-asetus] mukaisesti olevan saapuvilla jäsenvaltioiden alueella, jäsenvaltiot voivat 2 kohdassa kuvatuissa tilanteissa</p> <p>a) korvata majoituksen, ruuan, vaatetuksen ja muut olennaiset muut tarvikkeet kuin elintarvikkeet, jotka tarjotaan rahallisina etuuksina tai maksukuponkeina, luontoissuorituksina annettavilla aineellisilla vastaanotto-olosuhteilla;</p> <p>b) rajoittaa päivärahoja tai asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa peruuttaa ne.</p> <p>2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan, jos hakija</p> <p>a) poistuu toimivaltaisen viranomaisen määräämästä asuinpaikasta ilmoittamatta tästä kyseiselle viranomaiselle tai ilman lupaa, jos sellaista edellytetään, tai pakenee;</p> <p>b) laiminlyö turvapaikkamenettelyyn liittyvän ilmoittautumisvelvollisuutensa tai ei ole noudattanut pyyntöä toimittaa tietoja tai kutsua saapua turvapaikkamenettelyä koskevaan henkilökohtaiseen haastatteluun kansallisessa lainsäädännössä säädetyn kohtuullisen ajan kuluessa; tai</p> <p>c) on jättänyt asetuksen (EU) XXX/XXX [menettelyasetus] [4 artiklan 2 kohdan i alakohdassa] määritellyn myöhemmän hakemuksen; tai</p> <p>d) on kätkenyt varoja ja saanut näin ollen aiheutonta etua myönnettyistä aineellisista vastaanotto-olosuhteista; tai</p> <p>e) on rikkonut vakavalla tavalla vastaanottokeskuksen sääntöjä tai käyttäytynyt törkeän väkivaltaisesti; tai</p>	<p>1. Sellaisten hakijoiden osalta, joiden edellytetään asetuksen (EU) XXX/XXX [Dublin-asetus] mukaisesti olevan saapuvilla jäsenvaltioiden alueella, jäsenvaltiot voivat 2 kohdassa kuvatuissa tilanteissa</p> <p>a) korvata majoituksen, ruuan, vaatetuksen ja muut olennaiset muut tarvikkeet kuin elintarvikkeet, jotka tarjotaan rahallisina etuuksina tai maksukuponkeina, luontoissuorituksina annettavilla aineellisilla vastaanotto-olosuhteilla;</p> <p>b) rajoittaa päivärahoja.</p> <p>2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan, jos hakija</p> <p>a) poistuu toimivaltaisen viranomaisen määräämästä asuinpaikasta ilmoittamatta tästä kyseiselle viranomaiselle tai ilman lupaa, jos sellaista edellytetään, tai katoaa kansallisessa lainsäädännössä säädetyn kohtuullisen pituisen ajanjakson ajaksi; tai</p> <p>b) laiminlyö turvapaikkamenettelyyn liittyvän ilmoittautumisvelvollisuutensa tai ei ole noudattanut pyyntöä toimittaa tietoja tai kutsua saapua turvapaikkamenettelyä koskevaan henkilökohtaiseen haastatteluun kansallisessa lainsäädännössä säädetyn kohtuullisen ajan kuluessa; tai</p> <p>c) on jättänyt asetuksen (EU) XXX/XXX [menettelyasetus] [4 artiklan 2 kohdan i alakohdassa] määritellyn myöhemmän hakemuksen; tai</p> <p>d) on kätkenyt varoja ja saanut näin ollen aiheutonta etua myönnettyistä aineellisista vastaanotto-olosuhteista; tai</p> <p>e) on rikkonut vakavalla tavalla vastaanottokeskuksen sääntöjä tai käyttäytynyt törkeän väkivaltaisesti; tai</p>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>f) jättää osallistumatta pakollisiin kotouttamistoimenpiteisiin; tai</p> <p>g) ei ole noudattanut asetuksen (EU) XXX/XXX [Dublin-asetus] [4 artiklan 1 kohdassa] säädettyä velvollisuutta ja on matkustanut toiseen jäsenvaltioon ilman riittäviä perusteluja ja tehnyt hakemuksen siellä; tai</p> <p>h) on paennut toiseen jäsenvaltioon ja lähetetty takaisin.</p> <p>Kun hakija on jäljitetty tai hän ilmoittautuu vapaaehtoisesti toimivaltaiselle viranomaiselle a tai b alakohdassa tarkoituisissa tapauksissa, on tehtävä katoamisen syihin perustuva perusteltu päätös korvattujen, rajoitettujen tai peruutettujen aineellisten vastaanotto-olosuhteiden uudelleen myöntämisestä kokonaan tai osittain.</p> <p>3. Aineellisten vastaanotto-olosuhteiden korvaamista, rajoittamista tai peruuttamista koskevat päätökset on tehtävä objektiivisesti ja puolueettomasti yksittäisen tapauksen näkökohtien pohjalta ja päätökset on perusteltava. Päätösten on perustuttava erityisesti sellaisten hakijoiden osalta, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, asianomaisen henkilön henkilökohtaiseen tilanteeseen suhteellisuusperiaate huomioon ottaen. Jäsenvaltioiden on aina varmistettava terveydenhuollon saatavuus 18 artiklan mukaisesti sekä ihmisarvon turvaava elintaso kaikille hakijoille.</p> <p>4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, ettei aineellisia vastaanotto-olosuhteita korvata, rajoiteta tai peruuteta, ennen kuin 3 kohdassa tarkoitettu päätös on tehty.</p>	<p>f) jättää osallistumatta pakollisiin kotouttamistoimenpiteisiin; tai</p> <p>g) ei ole noudattanut asetuksen (EU) XXX/XXX [Dublin-asetus] [4 artiklan 1 kohdassa] säädettyä velvollisuutta ja on matkustanut toiseen jäsenvaltioon ilman riittäviä perusteluja ja tehnyt hakemuksen siellä; tai</p> <p>h) on paennut toiseen jäsenvaltioon ja lähetetty takaisin.</p> <p>Kun hakija on jäljitetty tai hän ilmoittautuu vapaaehtoisesti toimivaltaiselle viranomaiselle a tai b alakohdassa tarkoituisissa tapauksissa, on tehtävä katoamisen syihin perustuva perusteltu päätös korvattujen, rajoitettujen tai peruutettujen aineellisten vastaanotto-olosuhteiden uudelleen myöntämisestä kokonaan tai osittain.</p> <p>3. Aineellisten vastaanotto-olosuhteiden korvaamista, rajoittamista tai peruuttamista koskevat päätökset on tehtävä objektiivisesti ja puolueettomasti yksittäisen tapauksen näkökohtien pohjalta ja päätökset on perusteltava. Päätösten on perustuttava erityisesti sellaisten hakijoiden osalta, joilla on erityisiä vastaanottotarpeita, asianomaisen henkilön henkilökohtaiseen tilanteeseen suhteellisuusperiaate huomioon ottaen. Jäsenvaltioiden on aina varmistettava terveydenhuollon saatavuus 18 artiklan mukaisesti sekä ihmisarvon turvaava elintaso kaikille hakijoille.</p> <p>4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, ettei aineellisia vastaanotto-olosuhteita korvata, rajoiteta tai peruuteta, ennen kuin 3 kohdassa tarkoitettu päätös on tehty.</p>

Perustelu

Katoamisesta olisi ilmoitettava vain, jos poissaolo jatkuu pidempään, jotta vältetään se, että satunnaiset tai välttämättömistä syistä johtuvat poissaolot johtavat ylimitoitettuihin rangaistuksiin. Päivärahoja olisi voitava ainoastaan rajoittaa, sillä niiden peruuttaminen kokonaan saattaisi johtaa sosiaaliseen epävakauteen.

Muutosehdotus 14

23 artikla – Ilman huoltajaa olevat alaikäiset

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Ilman huoltajaa olevat alaikäiset</p> <p>Jäsenvaltioiden on mahdollisimman pikaisesti ja viimeistään viiden työpäivän kuluessa siitä, kun ilman huoltajaa oleva alaikäinen tekee kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen toteutettava toimenpiteet sen varmistamiseksi, että edunvalvoja edustaa ja avustaa ilman huoltajaa olevaa alaikäistä, jotta hän voi hyödyntää tämän direktiivin mukaisia oikeuksia ja täyttää tämän direktiivin mukaiset velvollisuudet.</p>	<p>Ilman huoltajaa olevat alaikäiset</p> <p>Jäsenvaltioiden on viiden työpäivän kuluessa siitä, kun ilman huoltajaa oleva alaikäinen tekee kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, tai joka tapauksessa mahdollisimman pian, toteutettava toimenpiteet sen varmistamiseksi, että edustaja tai valtuutettu henkilö edustaa ja avustaa ilman huoltajaa olevaa alaikäistä, jotta hän voi hyödyntää tämän direktiivin mukaisia oikeuksia ja täyttää tämän direktiivin mukaiset velvollisuudet.</p>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<p><i>Jäsenvaltioiden on varmistettava, että edustajan tai valtuutetun henkilön nimeämiseen saakka jokainen jäsenvaltioissa säädetty soveltuva edustuksen muoto, jota voidaan myös lain nojalla käyttää ja jolla kyetään turvaamaan lapsen etu kiireellisissä ja tälle mahdollisesti korjaamatonta vahinkoa aiheuttavissa kysymyksissä, riittää siirtymävaiheessa myös tämän direktiivin tarkoituksiin.</i></p>

Perustelu

Aikana, jolloin EU:ssa otetaan vastaan lukuisia ilman huoltajaa olevia alaikäisiä, saattaa osoittautua tarpeelliseksi, ettei edunvalvojan nimeämiseksi aseteta sitovia määräaikoja. Käsite "edunvalvoja" ja itse termi saattavat olla harhaanjohtavia, eivätkä ne välttämättä vastaa monien jäsenvaltioiden lainsäädäntöä. Termi olisikin muutettava muotoon "valtuutettu henkilö".

II POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Yleistä

1. painottaa, että tarvitaan kattavaa ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jonka avulla edistetään turvapaikka-asioihin ja hakijoiden kotouttamiseen liittyvien poliittisten toimien kestävyttä ja saadaan unioni kokonaisuudessaan mukaan todellisen yhteisvastuullisuuden järjestelmään, joka toimii myös jäsenvaltioiden välillä.
2. korostaa lisäksi, että alue- ja paikallisviranomaiset ovat jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin välttämättömiä kumppaneita turvapaikanhakijoiden hallinnoinnissa ja vastaanotossa ja että niillä on tämän vuoksi erittäin vahva ensisijainen intressi saada asiassa aikaan oikeudenmukainen ja avoin sääntely yhteiskunnallisen rinnakkaiselon edellytyksiä ja perusihmisoikeuksia kunnioittaen. Komitea painottaa myös, että paikallisviranomaiset, jotka yleisesti ottaen varmistavat kansalaisten oikeudet, voivat toteuttaa tämän tehtävän paremmin, jos niillä on käytettävissään unionin lainsäädäntökehys ja asianmukaisia välineitä, joiden avulla voidaan varmistaa kansalaisten turvallisuus ja turvapaikanhakijoiden perusoikeudet.
3. vahvistaa, kuten jo ensimmäisestä ehdotuspaketista annetussa lausunnossa korostettiin, että tarvitaan kestäviä ratkaisuja, jotta ongelmaan voidaan puuttua suunnitelmallisesti ja luopua harhakuvitelmasta, että kyse on vain yksittäisistä kriisitilanteista. Komitea arvostaa komission pyrkimystä tarjota ratkaisuja asian kiireellisyyden ja siitä johtuvan poliittisen paineen vuoksi mutta katsoo, että tarvitaan ongelman syihin ulottuvaa syvällisempää pohdintaa. Tässä yhteydessä on otettava huomioon kansainväliset velvoitteet, muuttajien oikeudet sekä eri hallintotasojen tarpeet kaikilla unionin maantieteellisillä alueilla rasittamatta muodollisten tai periaatteellisten syiden vuoksi liikaa rajavaltioita tai turvapaikanhakijoiden keskuudessa parhaiten ulottuvilla olevia tai halutuimpia valtioita.
4. suhtautuu myönteisesti hakijoille myönnetyn avun edellytysten lähentämiseen ja yhtenäistämiseen, jotta estetään myös Euroopan unionin sisäistä edelleen liikkumista. Komitea pitää kuitenkin riittämättömänä lähestymistapaa, joka perustuu yksinomaan aineellisten edellytysten yhdenmukaistamiseen ja luvattomasta edelleen liikkumisesta johtuviin seuraamuksiin.
5. on sitä mieltä, että kotouttamisen edistämiseksi ja edelleen liikkumisen perimmäisten syiden poistamiseksi mahdollisuuksien mukaan on tärkeää ja välttämätöntä ottaa huomioon hakijoiden tosiasialliset yhteydet, ammattitaito ja etusijaisuusterveet yhden tai useamman jäsenvaltion suhteen, kuten komitea on jo korostanut Euroopan komission ensimmäisestä ehdotuspaketista antamassaan lausunnossa. Komitea korostaa, että tätä varten on tärkeää kerätä yhteistyössä asianosaisten kanssa olennaiset tiedot, jotta edistetään heidän sosiaalista ja ammatillista integroitumistaan.
6. suhtautuu myönteisesti kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten tutkimismenettelyjen nopeutumiseen mutta korostaa kuitenkin, että tämä ei saa johtaa perusoikeuksien rajoittamiseen ja että ehdotuspakettiin sisältyviä nopeutettuja menettelyjä on käytettävä erittäin varovasti ja vasta sitten, kun on ensin tutkittu huolellisesti, että niiden käytön edellytykset täyttyvät.
7. on erittäin huolestunut unionin uudelleensijoittamiskehystä – COM(2016) 468 final – varten valitusta sääntelyratkaisusta (viitekehysten hyväksyminen neuvoston säädöksellä ja täytäntöönpano komission päätöksellä), joka sulkee pois Euroopan parlamentin. Toisin kuin ulko- ja turvallisuuspolitiikassa, kyseisellä alalla tällainen ratkaisu on harvinaisen.

8. on tyytyväinen komission ehdotuksiin, joilla pyritään helpottamaan kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden pääsyä työmarkkinoille ja koulutukseen, myös ammatilliseen koulutukseen. Komitea myös kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan käyttöön joustavia ja tehokkaita mekanismeja, jotka mahdollistavat tutkintojen hyväksymisen ja ammattipätevyyksien tunnustamisen kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden työmarkkinoille pääsyn helpottamiseksi.
9. suhtautuu myönteisesti Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston (EASO) roolin vahvistamiseen jäsenvaltioiden tukemisessa.
10. pitää tervetulleena nimenomaan säädettyä yleistä oikeutta oikeusapuun ja korostaa sen mahdollisesti vaikuttavan myönteisesti myös siten, että muutoksenhakutapausten kesto lyhenee ja määrä vähenee tuomioistuimissa.
11. suosittaa, että vastaanottoedellytyksiin liittyvien toimien toteuttamista tuetaan parantamalla EU-varojen saatavuutta ja käyttöön asettamista. Tässä yhteydessä on edistettävä alueiden ja paikallisyhteisöjen mahdollisuuksia saada varoja, sillä niillä tulee olla oikeanlaiset edellytykset tarjota asianmukainen vastaanotto turvapaikanhakijoille ja uusille tulokkaille.
12. pitää myönteisenä, että komission ehdotuksissa otetaan lähtökohtaisesti huomioon ilman huoltajaa olevien alaikäisten etu ja säädetään muun muassa mahdollisimman pikaisesta edustajan tai valtuutetun henkilön nimeämisestä. Aikana, jolloin EU:ssa otetaan vastaan lukuisia ilman huoltajaa olevia alaikäisiä, saattaa kuitenkin osoittautua tarpeelliseksi, ettei nimeämiselle aseteta kiinteitä määräaikoja. Monissa jäsenvaltioissa nimeäminen tapahtuu tuomioistuinmenettelyssä. Tällaiseen menettelyyn liittyy vastaavia menettelyllisiä takeita, kuten tulkin nimeäminen, sekä tiettyjä tutkintavaatimuksia, joiden toteutuminen ei ole mahdollista komission ehdottamien määräaikojen kuluessa.
13. toteaa, että ehdotukset noudattavat toissijaisuusperiaatetta, sillä niissä käsitellään kattavasti luonteeltaan rajat ylittäviä ongelmia – esimerkiksi jäsenvaltioiden välistä solidaarisuutta, yhdenmukaisemman turvapaikkajärjestelmän luomista ja jäsenvaltioiden välisen tiedonvaihdon parantamista. Yksittäiset jäsenvaltiot eivät voisi yksinään saavuttaa tällaisia tavoitteita. Komitea panee merkille, että ehdotetut toimet, joilla luodaan koko Euroopan unionissa sovellettavat yhtenäiset säännöt, ovat myös suhteellisuusperiaatteen mukaisia. Komitea toivoo jatkuvaa seurantaa koko päätöksentekoprosessin ajan, jotta voidaan tarkistaa, että kyseisiä periaatteita noudatetaan.

COM(2016) 467 final

14. suosittaa, että käsitteellä "edunvalvoja" (4 artiklan 2 kohdan f alakohta) tuodaan esiin sen henkilön tai organisaation puolueettomuus ja riippumattomuus, joka on nimetty avustamaan ja edustamaan ilman huoltajaa olevaa alaikäistä asetuksessa säädettyissä menettelyissä.
15. suosittaa, että myös asianajajan on aina avustettava alaikäistä tämän hakemusta tutkivan hallintoviranomaisen kanssa käytävissä keskusteluissa (22 artikla).
16. suosittaa myös (22 artiklaan liittyen), että alaikäisen edustajana keskusteluissa on hallinnosta riippumaton henkilö tai organisaatio ja että tämä on nimetty lain perusteella tai oikeusviranomaisen toimesta ainoastaan alaikäisen intressin mukaisesti.
17. suosittaa myöhempiin hakemuksiin liittyen (42 artikla), että hakemuksen alustavan, kelpoisuutta koskevan tutkimisen yhteydessä tarkistetaan, että hakija on aiemman hakemuksen yhteydessä saanut asianmukaista tietoa ja oikeusapua, ja että tiedonsaannin tai oikeusavun puuttuminen katsotaan perusteeksi myöhemmän hakemuksen tekemiselle.
18. suosittaa, että tarkastellaan uudelleen asetusehdotuksen 22 artiklan 4 kohdan säännöstä, jonka mukaan edunvalvojana toimivan henkilön saa vaihtaa ainoastaan silloin, kun toimivaltaiset viranomaiset katsovat, ettei hän ole hoitanut asianmukaisesti edunvalvojan tehtäviään. Myös esimerkiksi silloin, jos alaikäisen asuinpaikka vaihtuu, voi olla tarpeen valita toinen edustaja kyseisestä paikasta.
19. suosittaa ensimmäisen turvapaikkamaan käsitteeseen viitaten, että ilmaisu "on saanut suojelua" tulkitaan siten, että tällainen suojelu on tunnustettu virallisesti eikä sitä ole vain myönnetty käytännössä.
20. korostaa ja suosittaa ensimmäisen tason muutoksenhaun keston liittyen (55 artikla), etteivät asianomaiset määrääjät ole sitovia ja että (kuten artiklassa nimenomaan todetaan) ne eivät rajoita muutoksenhaun asianmukaista ja perusteellista tutkintaa.

COM(2016) 466 final

21. vastustaa jyrkästi kansainvälisen suojeluaseman määräaikaisarvioinnin ja poistamisen menettelyn käyttöönottoa. Nämä toimet voivat paitsi lisätä (myös paikallisten ja alueellisten) hallintotahojen taakkaa pakolaisten kotouttamiseen liittyvien menettelyjen toteuttamisessa ja tehtävien hoitamisessa myös aiheuttaa epävarmuutta asianosaisille. Komitea tuomitsee tässä yhteydessä muukalaisvihamieliset ja populistiset poliittiset puheenvuorot, jotka synnyttävät väkivaltaa ja joissa turvapaikanhakijat ryhmänä leimataan rikollisiksi, mikä aiheuttaa tarpeettomia yhteiskunnallisia jännitteitä, ja peräänkuuluttaa poliittisilta vallankäyttäjiltä ja toimijoilta vastuullisuutta.

22. on hyvin huolissaan kansainvälisen suojelun enimmäiskeston aikarajoituksen käyttöönotosta ja tällaisen toimenpiteen laillisuudesta. Komitea kehottaakin lainsäätäjiä pohtimaan uudelleen tätä seikkaa.

23. suosittaa, että kansainvälisen suojelun poistamistapauksessa harkitaan mahdollisuutta sallia komission ehdotusta pidempi määräaika (esim. kuusi kuukautta) oleskeluluvan saamiseksi muista syistä (esim. työnhaku), sillä ehdotettu määräaika (kolme kuukautta) on liian lyhyt.

COM(2016) 465 final

24. suosittaa, että komission ehdotuksen 17 a artiklan säännöksiä pohditaan uudelleen, sillä niiden mukaan hakijalla ei ole muussa kuin vastuussa olevassa jäsenvaltiossa oikeutta mihinkään asetuksessa säädettyihin aineellisiin avustusedellytyksiin. Jos hakijan on pitänyt lähteä pakottavista tai muista välttämättömistä syistä kyseisestä jäsenvaltiosta, olisi säädettävä mahdollisuudesta taata tällaiset edellytykset määrääjäksi, mahdollisesti 19 artiklassa säädettyjen rajoitusten mukaisesti.

25. suosittaa, että tarkastellaan uudelleen direktiiviehdotuksen 23 artiklan 1 kohdan säännöstä, jonka mukaan edunvalvojana toimiva henkilö on vaihdettava ”ainoastaan, kun se on välttämätöntä”. Myös esimerkiksi silloin, jos alaikäisen asuinpaikka vaihtuu, voi olla tarpeen valita toinen edustaja kyseisestä paikasta.

26. suosittaa, että tarkastellaan uudelleen komission ehdotuksen 17 a artiklan säännöstä, jonka mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava ihmisarvon turvaava elintaso kaikille hakijoille, ja asetetaan Euroopan unionille ja jäsenvaltioille velvoite tukea myös taloudellisesti paikallisyhteisöjä, jotka osaltaan varmistavat ihmisarvon turvaavan elintason kaikille hakijoille.

COM(2016) 468 final

27. suosittaa, että harkitaan uudelleen päätöstä sulkea uudelleensijoittamisen ulkopuolelle hakijat, jotka ovat viimeisten viiden vuoden aikana tulleet sääntöjenvastaisesti Euroopan unionin alueelle. Koska matkustamiseen naapurimaista liittyy laajalti laittomuuksia, tällainen päätös rankaisee liiallisesti hakijoita, jotka ovat usein tällaisten ilmiöiden uhreja.

Bryssel 8. helmikuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Tekijänoikeudet digitaalisilla sisämarkkinoilla”

(2017/C 207/14)

Esittelijä:	Mauro D’Attis (IT, PPE), Brindisin kunnanvaltuutettu
Viiteasiakirjat:	Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Tekijänoikeuteen pohjautuvan oikeudenmukaisen, tehokkaan ja kilpailukykyisen talouden edistäminen digitaalisilla sisämarkkinoilla
	COM(2016) 592 final
	Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tekijänoikeudesta digitaalisilla sisämarkkinoilla
	COM(2016) 593 final

I. MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

Ehdotus direktiiviksi

Johdanto-osan 13 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<i>Ei ole tarpeen</i> säätää oikeudenhaltijoiden korvauksesta tällä direktiivillä perustetun tekstin- ja tiedonlouhintaa koskevan poikkeuksen mukaisten käyttöjen osalta, sillä poikkeuksen luonteen ja alan vuoksi <i>haitan pitäisi jäädä erittäin vähäiseksi.</i>	<i>Jäsenvaltiot voivat</i> säätää oikeudenhaltijoiden korvauksesta tällä direktiivillä perustetun tekstin- ja tiedonlouhintaa koskevan poikkeuksen mukaisten käyttöjen osalta, sillä poikkeuksen luonteen ja alan vuoksi <i>vähäinenkin haitta antaa kuitenkin tuntuvaan etua poikkeukseen oikeutetuille.</i>

Perustelu

Komissio mainitsee johdanto-osan 10 kappaleessa poikkeukseen oikeutettujen joukossa myös tutkimusorganisaatiot, jotka ”toimivat yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuushankkeissa”. Tämä tarkoittaa, että yksityissektori voi poikkeuksen ansiosta saada epäsuoran edun. Komission ei tulisi sulkea pois avoimempaa lähestymistapaa korvauskysymyksessä.

Muutosehdotus 2

Ehdotus direktiiviksi

Johdanto-osan 24 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tiukka ja hyvin toimiva yhteishallinnointijärjestelmä on <i>tärkeä</i> tällaisia lisensointijärjestelyitä varten. <i>Tällaiseen järjestelmään kuuluu</i> hyvää hallintotapaa, avoimuutta ja raportointia <i>koskevia erityissääntöjä</i> sekä yksittäisille oikeudenhaltijoille kuuluvien määrien säännöllinen, tunnollinen ja tarkka jakaminen ja maksaminen, kuten direktiivissä 2014/26/EU säädetään. Kaikkien oikeudenhaltijoiden saatavilla pitäisi olla soveltuvia lisäsuojatoimia, ja oikeudenhaltijoille olisi tarjottava mahdollisuus sulkea teoksensa tai muu aineisto tällaisten järjestelyjen soveltamisen ulkopuolelle. Näihin järjestelyihin liittyvien ehtojen ei pitäisi vaikuttaa niiden käytännön merkitykseen kulttuuri-perintölaitoksille.	Tiukka ja hyvin toimiva yhteishallinnointijärjestelmä on <i>keskeinen</i> tällaisia lisensointijärjestelyitä <i>sekä asianomaisten oikeudenhaltijoiden intressejä</i> varten. <i>Tällaisen järjestelmän perustana ovat</i> hyvää hallintotapaa, avoimuutta ja raportointia <i>koskevat erityissäännöt</i> sekä yksittäisille oikeudenhaltijoille kuuluvien määrien säännöllinen, tunnollinen ja tarkka jakaminen ja maksaminen <i>käytettävissä olevaa teknologista edistystä hyödyntäen</i> , kuten direktiivissä 2014/26/EU säädetään. Kaikkien oikeudenhaltijoiden saatavilla pitäisi olla soveltuvia lisäsuojatoimia, ja oikeudenhaltijoille olisi tarjottava mahdollisuus sulkea teoksensa tai muu aineisto tällaisten järjestelyjen soveltamisen ulkopuolelle. Näihin järjestelyihin liittyvien ehtojen ei pitäisi vaikuttaa niiden käytännön merkitykseen kulttuuri-perintölaitoksille.

Perustelu

Komissio korostaa yhteishallinnointiorganisaatioiden keskeistä roolia, mutta sen olisi nimenomaan kannustettava näitä organisaatioita kunnianhimoisempaan ajanmukaistamiseen. Tämä toteamus perustuu teknologiseen edistykseen, joka, jos yhteishallinnointiorganisaatiot omaksuvat sen ja kehittävät sitä täysimääräisesti, parantaisi ennen kaikkea nykyisiä menettelyjä lisenssien saamiseksi ja oikeuksien keräämiseksi ja jakamiseksi sekä edistäisi näin ollen jäsenten vaurautta.

Muutosehdotus 3

Ehdotus direktiiviksi

Johdanto-osan 38 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Kun tietoyhteiskunnan palveluiden tarjoajat tallentavat käyttäjiensä verkkoon lataamia tekijänoikeussuojattuja teoksia tai muuta aineistoa ja tarjoavat yleisölle pääsyn niihin, jolloin ne eivät ainoastaan tarjoa fyysisiä rakenteita ja toteuta välitystä yleisölle, niiden on tehtävä oikeudenhaltijoiden kanssa lisenssisopimuksia, elleivät ne ole Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/31/EY⁽¹⁾ 14 artiklassa säädetyn vastuuta koskevan poikkeuksen vaatimusten mukaisia.</p> <p>Mainitun 14 artiklan osalta on tarpeen varmentaa, toimiiko palvelun tarjoaja aktiivisessa roolissa, myös optimoimalla ladattujen teosten tai aineiston esitysmuotoa tai edistämällä niitä, riippumatta tähän käytettyjen keinojen luonteesta.</p> <p>Jotta varmistettaisiin mahdollisten lisenssisopimusten toiminta, tietoyhteiskunnan palveluiden tarjoajien, jotka tallentavat suuria määriä käyttäjiensä verkkoon lataamia tekijänoikeussuojattuja teoksia tai muuta aineistoa ja tarjoavat yleisölle pääsyn niihin, olisi toteutettava asianmukaiset ja oikeasuhteiset toimenpiteet teosten tai muun aineiston suojan varmistamiseksi, esimerkiksi ottamalla käyttöön tehokasta teknologiaa. Tätä velvoitetta olisi sovellettava myös silloin, kun palveluntarjoajat ovat 14 artiklassa säädetyn vastuuta koskevan poikkeuksen vaatimusten mukaisia.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2000, tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista (EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1)</p>	<p>Kun tietoyhteiskunnan palveluiden tarjoajat tallentavat käyttäjiensä verkkoon lataamia tekijänoikeussuojattuja teoksia tai muuta aineistoa ja tarjoavat yleisölle pääsyn niihin, jolloin ne eivät ainoastaan tarjoa fyysisiä rakenteita ja toteuta välitystä yleisölle, niiden on tehtävä oikeudenhaltijoiden kanssa lisenssisopimuksia, elleivät ne ole Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/31/EY⁽¹⁾ 14 artiklassa säädetyn vastuuta koskevan poikkeuksen vaatimusten mukaisia.</p> <p>Mainitun 14 artiklan osalta on tarpeen varmentaa, toimiiko palvelun tarjoaja aktiivisessa roolissa, myös optimoimalla ladattujen teosten tai aineiston esitysmuotoa tai edistämällä niitä, riippumatta tähän käytettyjen keinojen luonteesta.</p> <p>Jotta varmistettaisiin mahdollisten lisenssisopimusten toiminta, tietoyhteiskunnan palveluiden tarjoajien, jotka tallentavat suuria määriä käyttäjiensä verkkoon lataamia tekijänoikeussuojattuja teoksia tai muuta aineistoa ja tarjoavat yleisölle pääsyn niihin, olisi toteutettava asianmukaiset ja oikeasuhteiset toimenpiteet teosten tai muun aineiston suojan varmistamiseksi, esimerkiksi ottamalla käyttöön tehokasta teknologiaa, jolla mahdollistetaan arvon oikeudenmukainen uudelleenjako oikeudenhaltijoille. Tätä velvoitetta olisi sovellettava myös silloin, kun palveluntarjoajat ovat 14 artiklassa säädetyn vastuuta koskevan poikkeuksen vaatimusten mukaisia.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2000, tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista (EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1)</p>

Perustelu

Komissio toteaa 13 artiklan 3 kohdassa oikeutetusti, että on tärkeää määritellä käytäntöjä sisällön tunnistamista varten.

Tähän liittyy tiiviisti kysymys tunnistettujen teosten luoman arvon uudelleenjaosta oikeudenhaltijoille. Kyseisten kohtien (johdanto-osan 38 kappale ja 13 artiklan 3 kohta) yhdenmukaisuuden parantamiseksi tekstissä olisi nimenomaan mainittava tämä seikka, sillä pelkkä teosten tunnistaminen on vain ensimmäinen vaihe arvoketjussa.

Muutosehdotus 4

Ehdotus direktiiviksi

3 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>1. Jäsenvaltioiden on säädettävä direktiivin 2001/29/EY 2 artiklassa, direktiivin 96/9/EY 5 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdassa ja 7 artiklan 1 kohdassa sekä tämän direktiivin 11 artiklan 1 kohdassa vahvistettuihin oikeuksia koskevasta poikkeuksesta, jota sovelletaan, kun tutkimusorganisaatiot tekstin ja tiedonlouhinnan toteuttamiseksi valmistavat kappaleita ja kopioivat teoksista tai muusta aineistosta, johon niillä on laillinen pääsy tieteellistä tutkimusta varten.</p> <p>2. Kaikki 1 kohdassa säädetyn poikkeuksen vastaiset sopimusmääräykset ovat täytäntöönpanokelvottomia.</p> <p>3. Oikeudenhaltijoiden on voitava soveltaa toimenpiteitä, joilla varmistetaan sellaisten verkkojen ja tietokantojen turvallisuus ja eheys, joissa niiden teoksia tai muuta aineistoa isännöidään. Tällaiset toimenpiteet eivät saa ulottua pidemmälle kuin mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.</p> <p>4. Jäsenvaltioiden on kannustettava oikeudenhaltijoita ja tutkimusorganisaatioita määrittelemään 3 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltamista koskevia yhteisesti sovittuja parhaita toimintatapoja.</p>	<p>1. Jäsenvaltioiden on säädettävä direktiivin 2001/29/EY 2 artiklassa, direktiivin 96/9/EY 5 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdassa ja 7 artiklan 1 kohdassa sekä tämän direktiivin 11 artiklan 1 kohdassa vahvistettuihin oikeuksia koskevasta poikkeuksesta, jota sovelletaan, kun tutkimusorganisaatiot tekstin ja tiedonlouhinnan toteuttamiseksi valmistavat kappaleita ja kopioivat teoksista tai muusta aineistosta, johon niillä on laillinen pääsy tieteellistä tutkimusta varten.</p> <p>2. Kaikki 1 kohdassa säädetyn poikkeuksen vastaiset sopimusmääräykset ovat täytäntöönpanokelvottomia.</p> <p>3. Oikeudenhaltijoiden on voitava soveltaa toimenpiteitä, joilla varmistetaan sellaisten verkkojen ja tietokantojen turvallisuus eheyden, saatavuuden ja luottamuksellisuuden osalta, joissa niiden teoksia tai muuta aineistoa isännöidään. Tällaiset toimenpiteet eivät saa ulottua pidemmälle kuin mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.</p> <p>4. Jäsenvaltioiden on kannustettava oikeudenhaltijoita ja tutkimusorganisaatioita määrittelemään 3 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltamista koskevia yhteisesti sovittuja parhaita toimintatapoja, myös sellaisia, joiden avulla voidaan toteuttaa arvon oikeudenmukainen uudelleenjako oikeudenhaltijoille.</p>

Perustelu

Tietoturvallisuuden klassisessa mallissa määritellään kolme turvallisuustavoitetta: luottamuksellisuuden säilyttäminen, eheys ja saatavuus. Kukin tavoite kattaa tietosuojan varmistavan eri näkökohdan. Komissio voisi tässä kohdassa tarkentaa nimenomaista tavoitetta eli kannustaa sellaisiin toimiin, joiden avulla voidaan poistaa palvelun tarjoajien ja oikeudenhaltijoiden, joiden teoksia hyödynnetään, välille arvon osalta muodostunut kuilu.

Muutosehdotus 5

Ehdotus direktiiviksi

10 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Neuvottelujärjestely</p> <p>Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos osapuolet, jotka haluavat tehdä sopimuksen audiovisuaalisten teosten saatamisesta yleisön saataville tilausvideoalustoilla, kohtaavat oikeuksien lisensointiin liittyviä vaikeuksia, ne voivat saada apua puolueettomalta elimeltä, jolla on asiaankuuluvaa kokemusta. Tällaisen elimen on tarjottava apua neuvotteluissa ja sopimukseen pääsemisessä.</p>	<p>Neuvottelujärjestely</p> <p>Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos osapuolet, jotka haluavat tehdä sopimuksen audiovisuaalisten teosten saatamisesta yleisön saataville tilausvideoalustoilla, kohtaavat audiovisuaalisten oikeuksien lisensointiin liittyviä vaikeuksia, ne voivat saada apua puolueettomalta elimeltä, jolla on asiaankuuluvaa kokemusta. Tällaisen elimen on tarjottava apua neuvotteluissa ja sopimukseen pääsemisessä.</p>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltioiden on ilmoitettava 1 kohdassa tarkoitettujen elimen nimi komissiolle viimeistään [21 artiklan 1 kohdassa mainittu päivä].	Jäsenvaltioiden on ilmoitettava 1 kohdassa tarkoitettujen elimen nimi komissiolle viimeistään [21 artiklan 1 kohdassa mainittu päivä].

Perustelu

Artiklan alkuperäinen muotoilu saattaa olla monitulkintainen, jollei selvennetä, että kyseessä ovat yksinomaan audiovisuaaliset oikeudet eivätkä esimerkiksi audiovisuaalisiin tuotantoihin sisältyvien musiikkiteosten oikeudet. Lisäyksellä poistetaan tällainen artiklassa alun perin oleva monitulkintaisuus.

Muutosehdotus 6

Ehdotus direktiiviksi

13 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Tietoyhteiskunnan palveluiden tarjoajien, jotka tallentavat suuria määriä palveluiden käyttäjiensä verkkoon lataamia teoksia ja muuta aineistoa ja tarjoavat pääsyn niihin, on yhteistyössä oikeudenhaltijoiden kanssa toteutettava toimenpiteitä, jotta varmistetaan oikeudenhaltijoiden kanssa niiden teosten ja muun aineiston käytöstä tehtyjen sopimusten toimivuus tai estetään niiden palveluissa sellaisten teosten ja muun aineiston saanti, jotka oikeudenhaltijat ovat yhteistyössä palveluntarjoajien kanssa nimenneet. Tällaisten toimenpiteiden, kuten tehokkaan sisällöntunnistustekniikan, on oltava asianmukaisia ja oikeasuhteisia. Palveluntarjoajien on toimitettava oikeudenhaltijoille riittävät tiedot toimenpiteiden toimivuudesta ja soveltamisesta ja tarvittaessa asianmukaiset raportit teosten ja muun aineiston tunnistamisesta ja käytöstä.	1. Tietoyhteiskunnan palveluiden tarjoajien, jotka tallentavat suuria määriä palveluiden käyttäjiensä verkkoon lataamia teoksia ja muuta aineistoa ja tarjoavat pääsyn niihin, on yhteistyössä oikeudenhaltijoiden kanssa toteutettava toimenpiteitä, jotta varmistetaan oikeudenhaltijoiden kanssa niiden teosten ja muun aineiston käytöstä tehtyjen sopimusten toimivuus tai estetään niiden palveluissa sellaisten teosten ja muun aineiston saanti, jotka oikeudenhaltijat ovat yhteistyössä palveluntarjoajien kanssa nimenneet. Tällaisten toimenpiteiden, kuten tehokkaan sisällöntunnistustekniikan, on oltava asianmukaisia ja oikeasuhteisia, ja niiden avulla on voitava toteuttaa arvon oikeudenmukainen uudelleenjako oikeudenhaltijoille. Palveluntarjoajien on toimitettava oikeudenhaltijoille riittävät tiedot toimenpiteiden toimivuudesta ja soveltamisesta ja tarvittaessa asianmukaiset raportit teosten ja muun aineiston tunnistamisesta ja käytöstä.

Perustelu

Komissio toteaa 13 artiklan 3 kohdassa oikeutetusti, että on tärkeää määritellä käytäntöjä sisällön tunnistamista varten.

Tähän liittyy tiiviisti kysymys tunnistettujen teosten luoman arvon uudelleenjaosta oikeudenhaltijoille. Kyseisten kohtien (13 artiklan 1 ja 3 kohta) yhdenmukaisuuden parantamiseksi tekstissä olisi nimenomaan mainittava tämä seikka, sillä pelkkä teosten tunnistaminen on vain ensimmäinen vaihe arvoketjussa.

Muutosehdotus 7

Ehdotus direktiiviksi

14 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tekijät ja esiintyjät saavat säännöllisesti ja ottaen huomioon kunkin alan erityispiirteet ajantasaista, asianmukaista ja riittävää tietoa teostensa ja esitystensä hyödyntämisestä niiltä, joille ne ovat lisensoineet tai siirtäneet oikeutensa, erityisesti hyödyntämistapojen, syntyneiden tulojen ja maksettavien korvausten osalta.	1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tekijät ja esiintyjät saavat vähintään kerran vuodessa ja ottaen huomioon kunkin alan erityispiirteet ajantasaista, asianmukaista ja riittävää tietoa teostensa ja esitystensä hyödyntämisestä niiltä, joille ne ovat lisensoineet tai siirtäneet oikeutensa, erityisesti hyödyntämistapojen, syntyneiden tulojen ja maksettavien korvausten osalta.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun velvoitteen on oltava oikeasuhteinen ja tehokas, ja sillä on varmistettava asianmukainen avoimuuden taso kaikilla aloilla. Tapauksissa, joissa velvoitteesta johtuva hallinnollinen rasite olisi suhteeton teoksen tai esityksen hyödyntämisen synnyttämiin tuloihin nähden, jäsenvaltiot voivat mukauttaa 1 kohdan velvoitetta sillä edellytyksellä, että se on edelleen tehokas ja että sillä varmistetaan asianmukainen avoimuuden taso.</p> <p>3. Jäsenvaltiot voivat päättää, että 1 kohdan velvoitetta ei sovelleta, kun tekijän tai esiintyjän panos ei ole merkittävä teoksen tai esityksen kokonaisuuden kannalta.</p>	<p>2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun velvoitteen on oltava oikeasuhteinen ja tehokas, ja sillä on varmistettava asianmukainen avoimuuden taso kaikilla aloilla. Tapauksissa, joissa velvoitteesta johtuva hallinnollinen rasite olisi suhteeton teoksen tai esityksen hyödyntämisen synnyttämiin tuloihin nähden, jäsenvaltiot voivat mukauttaa 1 kohdan velvoitetta sillä edellytyksellä, että se on edelleen tehokas ja että sillä varmistetaan asianmukainen avoimuuden taso.</p> <p>3. Jäsenvaltiot voivat päättää, että 1 kohdan velvoitetta ei sovelleta, kun tekijän tai esiintyjän panos ei ole merkittävä teoksen tai esityksen kokonaisuuden kannalta.</p>

Perustelu

Kohdan 1 ilmaus ”säännöllisesti” saattaa olla epäselvä. Alan käytänteiden pohjalta 12 kuukautta vaikuttaa asianmukaiselta ajalta. Tämä ei sulje pois sitä, että lyhyemmät aikavälit ovat luonnollisesti toivottavampia ja usein toteutuskelpoisia.

Muutosehdotus 8

Ehdotus direktiiviksi

15 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Sopimuksen sopeuttamisjärjestely</p> <p>Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tekijöillä ja esiintyjillä on oikeus hakea asianmukaista lisäkorvausta osapuolelta, jonka kanssa ne ovat tehneet sopimuksen oikeuksien hyödyntämisestä, kun alun perin sovittu korvaus on kohtuuttoman vähäinen verrattuna sittemmin kyseisten teosten tai esitysten hyödyntämisestä syntyneisiin tuloihin ja hyötyihin.</p>	<p>Sopimuksen sopeuttamisjärjestely</p> <p>Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tekijöillä ja esiintyjillä on oikeus hakea asianmukaista lisäkorvausta osapuolelta, jonka kanssa ne ovat tehneet sopimuksen oikeuksien hyödyntämisestä, kun alun perin sovittu korvaus on kohtuuttoman vähäinen verrattuna sittemmin kyseisten teosten tai esitysten hyödyntämisestä syntyneisiin tuloihin ja hyötyihin. Tällaisen mekanismin on varmistettava oikeudenmukainen korvaus ottaen huomioon yksittäisten alojen erityispiirteet.</p>

Perustelu

Tällainen mekanismi saattaa luoda oikeudellista epävarmuutta, jos sitä sovelletaan samalla tavoin kaikkiin luovan alan sektoreihin, kuten komissiokin on jo todennut johdanto-osan kappaleessa 42.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Alustavat huomiot

1. vahvistaa paikallis- ja alueviranomaisten avainroolin ja potentiaalain kansalaisille suunnattujen digitaalisten palvelujen alalla sekä digitaalisen infrastruktuurin luomisessa ja hallinnoinnissa – usein rajatylittävän tai alueiden välisen yhteistyön puitteissa – pyrittäessä poistamaan verkkotoimintojen esteet.

2. suhtautuu myönteisesti sähköisen viestinnän sisämarkkinoita koskeviin toimenpide-ehdotuksiin, joilla voidaan vauhdittaa kaikkien talouden alojen dynaamista ja kestävästä kasvua ja luoda uusia työpaikkoja sekä varmistaa tekijänoikeussääntöjen saattaminen ajan tasalle ottaen huomioon digitaalinen vallankumous ja kuluttajakäyttäytymisen muutokset.

3. kannattaa sellaisten toimien kehittämistä, joiden avulla voidaan parantaa oikeudenhaltijoiden asemaa neuvoteltaessa kyseisten oikeuksien kohteena olevan sisällön hyödyntämisestä etenkin verkkopalvelujen kautta. Verkkopalvelut mahdollistavat pääsyn käsiksi käyttäjien lataamaan sisältöön, mutta ne eivät aina anna oikeudenmukaista korvausta tällaisesta hyödyntämisestä. Komitea korostaa kuitenkin, että alueelliset ja paikalliset toimijat, aloittelevat ja pienet yritykset ovat usein heikommassa asemassa kuin suuret oikeudenhaltijat ja ettei niille saa asettaa aiheettomia rajoitteita.

4. panee merkille, että komissio esittää täysin vakuuttavia perusteita siitä, että tämän alan sääntelevä Euroopan unionin tasolla tuottaa lisäarvoa, ja että tällainen toimi on näin ollen toissijaisuusperiaatteen mukainen. Sama koskee suhteellisuuden osalta esitettyjä perusteita ⁽¹⁾.

Tekijänoikeudet digitaalisilla sisämarkkinoilla

5. on tyytyväinen siihen, että komissio on jättänyt jäsenvaltioille vapauden tehdä poikkeuksia, kun suojattuja teoksia hyödynnetään opetuskäytössä. Tällä tavoin kunnioitetaan kansallista, alueellista ja paikallista identiteettiä sekä erilaisiin poliittisiin ja yhteiskunnallisiin olosuhteisiin perustuvia erityyppisiä lisenssejä.

6. kehottaa tutkimaan perusteellisesti yhteishallinnointiorganisaatioiden roolia varmistettaessa oikeudenmukaisten, nykyaikaisten ja tehokkaiden tekijänoikeuksien täytäntöönpano.

7. korostaa pitävänsä tärkeänä, että digitaalista opetusmateriaalia voidaan hyödyntää myös esimerkiksi etäopiskelussa ja väli aikaisten ulkomaanjaksojen yhteydessä eikä pelkästään siinä jäsenvaltiossa, jossa oppilaitos fyysisesti sijaitsee.

8. kehottaa komissiota erityisesti tuomaan esiin, että ilman ajanmukaistamisvälineisiin kohdennettuja investointeja yhteishallinnointiorganisaatiot estävät markkinoita ja omia jäseniään saamasta palvelua, jolla parannetaan sekä lisenssijärjestelmää että tulojen keräämistä ja jakamista.

9. kannattaa kehotusta edistää avoimuutta markkinoilla, jotka ovat jo kauan kärsineet avoimuuden puutteesta ja edistäneet näin etuoikeutettujen ryhmien intressejä ja johtaneet usein tekijöille haitallisiin sopimusjärjestelyihin.

10. pitää valitettavana sitä, että komissio haluaa ottaa käyttöön poikkeuksen avoimuusvelvoitteeseen tapauksissa, joissa tekijän tai esiintyjän panos ei ole merkittävä. Teosten nykyisten tunnistamis- ja dokumentointitekniikoiden avulla voidaan määrittää riittävän tarkasti teoksen ja asianomaisten eri tahojen kokonaisarvo henkilökohtaisen panoksen tasosta riippumatta.

11. on samaa mieltä siitä, että avoimuuslausekkeen vahvistamisella tekijöiden ja heidän vastapuoliensa välisissä sopimuksissa pyritään ensi sijassa tasapainottamaan uudelleen neuvotteluvoima tekijöiden kannalta haitallisissa tilanteissa. Komitea toteaa, että tällainen toimi ei loukkaa sopimusvapautta ja että näin kunnioitetaan markkinoiden roolia kartoitettaessa asianosaisten tarpeita vastaavia tarjouksia.

12. ehdottaa, että komissio kannustaisi arvoketjun palveluntarjoajia ja organisaatioita kehittämään yhdessä vakiomalleja tiedon vaihtamiseksi teosten käytöstä, jotta varmistetaan hallinnonin tehostaminen ja yhteentoimivuuden parantaminen.

Kulttuuriperinnön säilyttäminen

13. on tyytyväinen siihen, että Euroopan komissio painottaa teknologialle vanhenemiselle alttiiden teosten säilyttämistä ja alkuperäisten tallenteiden tuhoutumisen estämistä. Komitea on vakuuttunut siitä, että tämä poikkeus edistää toimia jäsenvaltioiden kulttuurisen ja taiteellisen rikkauten säilyttämiseksi, ja toivoo, että se kannustaa perustamaan tätä tarkoitusta varten yleisen edun mukaisia kumppanuuksia ja ottamaan kulttuuriperintölaitoksia ja tutkimusorganisaatioita mukaan tähän toimintaan ⁽²⁾.

⁽¹⁾ AK:n toissijaisuusperiaatetta käsittelevän asiantuntijaryhmän kertomus, joka perustuu 4.–14. lokakuuta 2016 järjestettyyn kuulemiseen.

⁽²⁾ Jo vuonna 1996 Milanon yliopiston tietokoneavusteisen musiikintutkimuksen laboratorion (*Laboratorio di Informatica Musicale*, LIM) ja Milanon La Scala -oopperan välisen yhteistyön tuloksena digitalisoitiin yli 5 000 äänitarkistusta olutta magneettinauhaa ja saatettiin ne näin tulevien sukupolvien saataville pysyvästi ja laadukkaassa muodossa.

Euroopan audiovisuaalisten teosten luettelon kasvu

14. panee tyytyväisenä merkille komission aikomuksen parantaa Euroopan audiovisuaalisten teosten luettelon esilläoloa erilaisilla digitaalisilla alustoilla etenkin sellaisten teosten rajallisen esilläolon vuoksi, joilla on vähäisen taloudellisen arvon vuoksi vaikeuksia saada tilaa perinteisissä jakelukanavissa.

15. kannattaa kollektiivisen lisensoinnin laajentamista myynnistä poistuneiden teosten osalta oikeuksia hallinnoivien yhtiöiden ja kulttuuriarvoja säilyttävien laitosten kesken. Komitea kiinnittää etenkin huomiota tällaisten toimien etuihin varmistettaessa asianomainen korvaus oikeudenomistajille sekä oikeusvarmuus laitoksille.

16. pahoittelee kuitenkin sitä, ettei tekstissä mainita näiden teosten paikallista ja alueellista luonnetta. Erityisesti on mainittava, että ilman taiteilijoiden, yrittäjien ja kulttuurialan tukia tarjoavien paikallisten hallintotahojen toistuvaa yhteistyötä monet näistä teoksista eivät koskaan toteutuisi.

Kustantajien rooli

17. kannattaa kustantajien perusluonteisen roolin puolustamista varmistettaessa laadukkaiden julkaisujen levittäminen. Tämä edellyttää huomattavia investointeja kustantajien riippumattomuuden ja koskemattomuuden säilyttämiseksi.

18. on tyytyväinen kustantajille annettuun tukeen, sillä näin varmistetaan, että niillä on asianmukaiset oikeudelliset välineet, jotta ne voivat kilpailla digitaalisella areenalla.

Bryssel 8. helmikuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Televiestintäpaketin tarkistus”

(2017/C 207/15)

Esittelijä:	Mart VÖRKLAEV (EE, ALDE), Raen kunnanjohtaja
Viiteasiakirjat:	Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Verkkoyhteydet kilpailukykyisillä digitaalisilla sisämarkkinoilla – Kohti eurooppalaista gigabittiyhteiskuntaa
	COM(2016) 587 final
	Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – 5G-Eurooppa: toimintasuunnitelma
	COM(2016) 588 final
	Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetusten (EU) N:o 1316/2013 ja (EU) N:o 283/2014 muuttamisesta paikallisyhteisöjen internetyhteyksien parantamisen osalta
	COM(2016) 589 final

I. MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

Uusi muutosehdotus

Johdanto-osan 11 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Ottaen huomioon internetyhteyksien tarpeen unionissa ja sen, että kaikkialla EU:ssa olisi pystyttävä tarjoamaan nopeasti liityntäverkkoja, jotka mahdollistavat hyvin nopeisiin laajakaistapalveluihin perustuvan korkealaatuisen internetyhteyden, rahoitustuki olisi pyrittävä jakamaan maantieteelliseltä kannalta tasavertaisesti.	Ottaen huomioon internetyhteyksien tarpeen unionissa ja sen, että kaikkialla EU:ssa olisi pystyttävä tarjoamaan nopeasti liityntäverkkoja, jotka mahdollistavat hyvin nopeisiin laajakaistapalveluihin perustuvan korkealaatuisen internetyhteyden, rahoitustuki olisi pyrittävä jakamaan maantieteelliseltä kannalta tasavertaisesti. <i>Näin edistetään – todellisuudessa saatujen ehdotusten rajoissa ja varainhoitoasetuksessa määriteltyjen rahoitustukimuotojen periaatteiden mukaisesti – EU:n taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ottamalla erityisesti huomioon paikallisyhteisöjen tarpeet.</i>

Perustelu

Maantieteellisesti tasavertainen jakautuminen on merkityksentöntä, ellei se palvele alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoitetta.

Muutosehdotus 2

Uusi muutosehdotus

Johdanto-osan 11 kappale

Lisätään uusi kohta.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<i>Sen varmistamiseksi, että langattomia liityntäpisteitä asennetaan myös pienempiin kaupunkeihin ja maaseutualueille, on toteutettava nimenomaisesti tätä rahoitustukea koskeva tiedotuskampanja yhdessä jäsenvaltioiden, alueviranomaisten ja asiaankuuluvien paikallisviranomaisten yhteenliittymien kanssa.</i>

Perustelu

On oleellista, että tiedot WiFi4EU-aloitteesta saavuttavat myös pienet kaupungit ja maaseutukunnat.

Muutosehdotus 3

Uusi muutosehdotus

2 artiklan 3 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>3. Muutetaan 5 artikla seuraavasti:</p> <p>a) korvataan 7 kohta seuraavasti:</p> <p>”7. Laajakaistaverkkoihin liittyville rahoitusvälineille varattujen talousarviomäärärahojen kokonaismäärä ei saa ylittää kustannustehokkaiden toimenpiteiden aikaansaamiseen tarvittavaa minimimäärää, joka on määritettävä asetuksen (EU) N:o 1316/2013 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ennakoarviointien perusteella.</p> <p>Kyseinen määrä on enintään 15 prosenttia asetuksen (EU) N:o 1316/2013 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua televiestintäalan rahoituskehystä.”</p> <p>b) lisätään kohta seuraavasti:</p> <p>”5 a Yhteistä etua koskevien hankkeiden edistämistoimia ilmaisten paikallisten langattomien yhteyksien tarjoamiseksi paikallisyhteisöissä on tuettava</p> <p>a) avustuksilla ja/tai</p> <p>b) muilla rahoitustuen muodoilla kuin rahoitusvälineillä.”</p>	<p>3. Muutetaan 5 artikla seuraavasti:</p> <p>a) korvataan 7 kohta seuraavasti:</p> <p>”7. Laajakaistaverkkoihin liittyville rahoitusvälineille varattujen talousarviomäärärahojen kokonaismäärä ei saa ylittää kustannustehokkaiden toimenpiteiden aikaansaamiseen tarvittavaa minimimäärää, joka on määritettävä asetuksen (EU) N:o 1316/2013 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ennakoarviointien perusteella.</p> <p>Kyseinen määrä on enintään 15 prosenttia asetuksen (EU) N:o 1316/2013 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua televiestintäalan rahoituskehystä.”</p> <p>b) lisätään kohta seuraavasti:</p> <p>”5 a Määritettyjen teknisten vähimmäisstandardien mukaisia yhteistä etua koskevien hankkeiden edistämistoimia ilmaisten paikallisten langattomien yhteyksien tarjoamiseksi paikallisyhteisöissä on tuettava</p> <p>a) avustuksilla ja/tai</p> <p>b) muilla rahoitustuen muodoilla kuin rahoitusvälineillä.</p> <p>c) Komissio määrittää 5 a kohdassa tarkoitettujen teknisten vähimmäisstandardit delegoidulla säädöksellä.”</p>

Perustelu

WiFi4EU-verkkoa koskevat tekniset vähimmäisvaatimukset ovat olennaisen tärkeitä. Yhteisten vaatimusten määrittelyllä vältetään tilanne, jossa luodaan vanhentuneeseen teknologiaan perustuva tai laatuongelmista kärsivä verkko.

Muutosehdotus 4

Uusi muutosehdotus

2 artiklan 6 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>6. Lisätään liitteeseen uusi jakso seuraavasti:</p> <p>”4 JAKSO LANGATTOMAT YHTEYDET PAIKALLISYHTEISÖISSÄ</p> <p>Toimille, joiden tarkoituksena on ilmaista paikallisten langattomien yhteyksien tarjoaminen julkisen elämän keskuksissa, julkiset ulkotilat mukaan luettuina, joilla on suuri merkitys paikallisyhteisöille, voidaan hakea rahoitustukea.</p> <p>Rahoitustukea voidaan myöntää julkisen palvelun tehtävää suorittaville yhteisöille, kuten paikallisviranomaisille ja julkisten palvelujen tarjoajille, jotka osallistuvat ilmaista paikallisten langattomien yhteyksien tarjoamiseen asennuttamalla paikallisia langattomia liityntäpisteitä.</p> <p>Hankkeille, jotka koskevat langattomien yhteyksien tarjoamista vapaasti käytettävissä olevien paikallisten langattomien liityntäpisteiden välityksellä, voidaan myöntää rahoitusta, jos</p> <p>1) niiden toteuttamisesta vastaa julkisen palvelun tehtävää suorittava yhteisö, jolla on valmiudet paikallisten langattomien liityntäpisteiden julkisiin sisä- tai ulkotiloihin asentamisen suunnitteluun ja valvontaan;</p> <p>2) ne perustuvat hyvin nopeisiin laajakaistayhteyksiin ja tarjoavat käyttäjille korkealaatuisen internetyhteyden</p> <p>a. joka on ilmainen ja helppokäyttöinen ja perustuu uusimpien laitteiden käyttöön ja</p> <p>b. tukee mm. digitaalipalvelujen infrastruktuurien kautta tarjottavien innovatiivisten digitaalipalvelujen saatavuutta;</p> <p>3) niissä on käytössä komission määrittämä visuaalinen tunniste ja yhteys siihen liittyviin verkkotyökaluihin.</p> <p>Sellainen hanke ei kuulu tuen piiriin, joka on ominaisuusilta ja laadultaan samankaltainen kuin jo käynnistetty yksityinen tai julkinen aloite samalla alueella.</p>	<p>6. Lisätään liitteeseen uusi jakso seuraavasti:</p> <p>”4 JAKSO LANGATTOMAT YHTEYDET PAIKALLISYHTEISÖISSÄ</p> <p>Toimille, joiden tarkoituksena on ilmaista paikallisten langattomien yhteyksien tarjoaminen julkisen elämän keskuksissa, julkiset ulkotilat mukaan luettuina, joilla on suuri merkitys paikallisyhteisöille, voidaan hakea rahoitustukea.</p> <p>Rahoitustukea voidaan myöntää julkisen palvelun tehtävää suorittaville yhteisöille, kuten paikallisviranomaisille ja julkisten palvelujen tarjoajille, jotka osallistuvat ilmaista paikallisten langattomien yhteyksien tarjoamiseen asennuttamalla paikallisia langattomia liityntäpisteitä.</p> <p>Hankkeille, jotka koskevat langattomien yhteyksien tarjoamista vapaasti käytettävissä olevien paikallisten langattomien liityntäpisteiden välityksellä, voidaan myöntää rahoitusta, jos</p> <p>1) niiden toteuttamisesta vastaa julkisen palvelun tehtävää suorittava yhteisö, jolla on valmiudet paikallisten langattomien liityntäpisteiden julkisiin sisä- tai ulkotiloihin asentamisen suunnitteluun ja valvontaan;</p> <p>2) ne perustuvat hyvin nopeisiin laajakaistayhteyksiin, ovat 5 b artiklassa tarkoitettujen teknisten vähimmäisstandardien mukaisia ja tarjoavat käyttäjille korkealaatuisen internetyhteyden</p> <p>a. joka on ilmainen ja helppokäyttöinen ja perustuu uusimpien laitteiden käyttöön ja</p> <p>b. tukee mm. digitaalipalvelujen infrastruktuurien kautta tarjottavien innovatiivisten digitaalipalvelujen saatavuutta;</p> <p>3) niissä on käytössä komission määrittämä visuaalinen tunniste ja yhteys siihen liittyviin verkkotyökaluihin.</p> <p>Sellainen hanke ei kuulu tuen piiriin, joka on ominaisuusilta ja laadultaan samankaltainen kuin jo käynnistetty yksityinen tai julkinen aloite samalla alueella.</p>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Käytettävissä olevat määrärahat osoitetaan maantieteelliseltä kannalta tasavertaisella tavalla ja hanke-ehdotusten saapumisjärjestyksessä niille hankkeille, jotka täyttävät edellä esitetyt edellytykset.”</p>	<p>Käytettävissä olevat määrärahat osoitetaan maantieteelliseltä kannalta tasavertaisella tavalla niille hankkeille, jotka täyttävät edellä esitetyt edellytykset. Näin edistetään – todellisuudessa saatujen ehdotusten rajoissa ja varainhoitoasetuksessa määriteltyjen rahoitustukimuotojen periaatteiden mukaisesti – EU:n taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ottamalla erityisesti huomioon paikallisyhteisöjen tarpeet.”</p>

Perustelu

WiFi4EU-verkkoa koskevat tekniset vähimmäisvaatimukset ovat olennaisen tärkeitä. Yhteisten vaatimusten määrittelyllä vältetään tilanne, jossa luodaan vanhentuneeseen teknologiaan perustuva tai laatuongelmista kärsivä verkko.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. toteaa, että ensimmäistä kertaa peruslaajakaistayhteys luetaan yleispalveluihin. Euroopan kansalaisilla on oikeus kohtuuhintaiseen internetin tarkoituksenmukaisen käytön mahdollisuuteen, jonka ansiosta he voivat osallistua täysimääräisesti digitaalitalouteen ja -yhteiskuntaan koko Euroopan unionin alueella. Kyse on erittäin myönteisestä askeleesta kohti digitaalista osallisuutta, johon liittyy tarve tarjota kansalaisille, joilla on erityistarpeita, erityisiä tariffivaihtoehtoja tai palveluseleitä (vouchereita), sekä kuntien ja kaupunkien tehtävä tarjota julkisia ja ilmaisia WiFi-yhteyspisteitä.
2. katsoo, että peruslaajakaistayhteyden varmistaminen on yleisen edun mukainen tavoite ja sen tunnustaminen yleispalveluksi edellyttää yleispalveluvelvoitteiden täysipainoista tunnustamista. Tämä on erittäin tärkeää alueilla, missä markkinat eivät toimi ja missä julkiset investoinnit ovat ratkaisevassa asemassa.
3. ymmärtää, että merkittäviä muutoksia on tapahtunut sen jälkeen, kun televiestinnän sääntelykehystä EU:ssa tarkistettiin vuonna 2009. Vaikka sääntelykehyksellä edistettiin peruslaajakaistan EU-laajuisen saatavuuden varmistamista, uudet tarpeet ja kulutustavat lisääntyvät valtavasti, ja tämä tulee jatkumaan tulevinakin vuosina. Esineiden internetin, virtuaali- ja vahvennetun todellisuuden, pilvipalveluiden, massadatan hallinnoinnin, jakamistalouden palveluiden ja sovellusten sekä teollisuus 4.0:n kehittäminen tulevat kaikki lisäämään suurten kapasiteettien verkkoihin ja yhteyksiin kohdistuvia vaatimuksia.
4. korostaa, että suunnitellemme nyt tulevaisuuden infrastruktuuria.
5. painottaa, että datan hyödyntämisen ⁽¹⁾ ja samanaikaisten käyttöjen lisääntyminen, suuntaus kohti suuria nopeuksia tietoa verkosta ja verkkoon ladattaessa sekä tarve paikasta riippumattomille ja välittömille siirtoyhteyksille, jotka ovat samalla sekä nopeasti reagoivia että luotettavia, tulevat vaatimaan erittäin korkean kapasiteetin verkkoja, jotka ovat koko Euroopassa yhä lähempänä loppukäyttäjiä. Gigabititason yhteydet ovat jo todellisuutta joissain maissa (Japanissa ja Koreassa), ja myös Euroopan on päästävä tähän kasvun ja työpaikkojen, kilpailukyvyyn ja sisäisen yhteenkuuluvuuden varmistamiseksi.
6. pitää oleellisena, että sosioekonomisilla toimijoilla, kuten kouluilla, korkeakouluilla, tutkimuskeskuksilla, liikennesolmuilla sekä julkisten palveluiden tarjoajilla, kuten sairaaloilla ja julkishallinnolla, sekä yrityksillä on käytettävissä huippunopeat internetyhteydet, jotka mahdollistavat tietojen lataamisen verkosta ja verkkoon vähintään 1 gigabitin sekuntinopeudella.
7. katsoo, että kaikissa EU:n kaupunki- ja maaseutualueiden kotitalouksissa pitäisi olla internetyhteys, jossa verkosta lataamisen nopeus on vähintään 100 Mbit/s ja jossa se pystytään nostamaan yhteen gigabittiin sekunnissa.

⁽¹⁾ Tutkimukset osoittavat, että yritykset, jotka ottavat käyttöön massadatan analysoinnin, voivat lisätä tuottavuuttaan muihin yrityksiin verrattuna 5–10 prosentilla, ja että massadatakäytänteet voisivat aikavälillä 2014–2020 kasvattaa Euroopan bkt:tä 1,9 prosentilla.

8. yhtyy komission kantaan, jonka mukaan kaikilla kaupunkialueilla sekä valtateillä ja rautateiden pääväylillä pitäisi olla katkeamaton 5G-yhteys. Komitea kannattaa välitavoitetta, jonka mukaan 5G-yhteys pitäisi vuoteen 2020 mennessä olla kaupallisesti saatavilla vähintään yhdessä jokaisen EU:n jäsenvaltion suurkaupungissa. Hajanaisten ratkaisujen estämiseksi Euroopan komission on toteutettava tämän langattoman teknologian vielä edellyttämät standardoinnit mahdollisimman nopeasti. Käyttöönottotavoite vuoteen 2020 mennessä on muistakin syistä erittäin kunnianhimoinen: nykyisten juuri asennettujen 4G-verkkojen nopeutta voidaan nostaa siten, että se on pitkälti yli 1 000 Mbit/s, ja televiestintäyritykset ovat tehneet suuria investointeja kyseisten verkkojen laajentamiseksi, joten ne eivät välttämättä ole kovinkaan alttiita siirtymään uuteen teknologiaan, jos sitä varten ei luoda asianmukaisia perusedellytyksiä.

9. kannattaa uutta voucherjärjestelmää ilmaisille WiFi-yhteyksille, laajakaistarahaston käynnistämistä EIP:n kanssa sekä tavoitetta tulevan taloudellisen tuen lisäämiseksi vuoden 2020 jälkeen ja toteaa, että tämä on askel oikeaan suuntaan.

10. pitää tervetulleena komission ajatusta perustaa loppuvuonna 2016 yhdessä alueiden komitean kanssa osallistava laajakaistafoorumi, jolla pyritään takaamaan julkisten ja yksityisten tahojen laaja osallistuminen ja yhteistyö laajakais-tainvestoinneissa sekä edistyminen kansallisten laajakaistasuunnitelmien toimeenpanossa. Komitea on valmis kattavaan käytännön yhteistyöhön foorumin perustamisessa.

11. ehdottaa, että foorumissa keskityttäisiin seuraaviin aiheisiin: **poliittiset toimintalinjat** – on tarkasteltava parhaita poliittisia vaihtoehtoja eri paikallisiin ja alueellisiin toimivaltuuksiin ja paikallis- ja aluetason erityistarpeisiin liittyen; **teknologiavalinnat** – on keskusteltava näille alueille mukautettujen parhaiden teknologioiden soveltamisesta; **taloudelliset mahdollisuudet** – EIP on otettava mukaan keskusteluihin ja on tutkittava rahastojen (Verkkojen Eurooppa -väline, ESIR, ERI-rahastot) synergioita sekä WiFi4EU:ta varten ehdotettua voucherjärjestelmää, ja **muut asiat** – nämä koskevat valmiuksien kehittämistoimia paikallis- ja aluetasolla, IT-investointien ja laajakaistan kattavuuden kartoittamista sekä digitaalisen osaamisen ja sähköisen hallinnon palveluiden edistämistä.

12. katsoo, että **laajakaistafoorumin ensisijaisena tavoitteena** tulisi olla huippunopean laajakaistan entistä nopeamman, paremman ja kestävämmän käyttöönoton edistäminen EU:n maaseutualueilla ja harvaan asutuilla alueilla niillä esiintyvien vakavien rakenteellisten, taloudellisten ja sosiaalisten ongelmien vuoksi, jotta näin edistetään osaltaan digitaalikuilun kaventamista näillä alueilla.

13. toteaa, että komission ehdotukset ovat toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaisia, sillä kyse on jäsenvaltiotason ylittävistä asioista, joita pystytään käsittelemään yhdenmukaisesti, korkealaatuisesti ja tehokkaasti vain EU-tasolla.

14. ymmärtää, että Euroopan digitaalisissa sisämarkkinoissa kyse on lokeroiden murtamisesta ja myös EU:n sisämarkkinoiden digitalisoinnista. Televiestintäpaketin tarkistuksen tavoitteena on parantaa Euroopan taloutta ja kilpailukykyä, kannustaa yhteisöjä olemaan aktiivisesti mukana digitaalisilla sisämarkkinoilla sekä vastata kansalaisten kasvaviin yhteystarpeisiin.

15. toteaa, että maaseutualueet sekä syrjäisimmät, syrjäiset ja harvaan asutut alueet eivät houkuttele yksityisiä investointeja tieto- ja viestintätekniikan infrastruktuuriin. Toisin kuin kaupunkitaajamat ne ovat alueita, joilla on samat laajakaistan käyttöönottoon liittyvät haasteet, kuten rakenteellisesti vähäisempi ja pirstoutunut kysyntä sekä korkeammat yksiköiden käyttöönottokustannukset (esimerkiksi loppukäyttäjää kohden) ja korkeammat infrastruktuurin ylläpitokustannukset.

16. panee merkille, että erityisesti yhteyksien kysyntä on tärkeä kannustin yksityisille investoinneille. Tästä seuraa, että markkinatoimijoilla ei ole taloudellisia kannusteita alueilla, joilla väestötiheys ei riitä takaamaan käyttöönottokustannukset oikeuttavaa palvelukysyntää. Julkisilla viranomaisilla on monitahoinen rooli alueilla, joilla esiintyy markkinoiden toimintapuuotteita ja/tai markkinavääristymiä. Kokemukset ovatkin osoittaneet, että paikallis- ja alueviranomaiset toimivat kaikkialla Euroopassa laajakaistan käyttöönotto- tai päivittämisaloitteiden rahoittajina, riskin kantajina tai alullepanijoina/edistäjinä.

Gigabittiyhteiskunta

17. korostaa seuraavan sukupolven nopeiden laajakaistaverkkojen kehittämisen merkitystä erityisesti haja-asutusalueilla. Kaikki tähän liittyvät – sekä lainsäädännölliset että taloudelliset – toimenpiteet ovat tervetulleita.
18. varoittaa, että nopeiden yhteyksien saatavuuden lisääminen voi johtaa liialliseen ylikuormittumiseen alueilla, jonne on keskittynyt huippuosaamista ja/tai asiantuntemusta. Näille alueille kasaantuisi tuotantotoimintaa ja virtaisi runsaammin väestöä, mistä aiheutuisi alueellisia haittavaikutuksia. Sitä vastoin muilla alueilla etenkin innovatiivinen digitaalinen toiminta ja teknologian ammattilaisten määrä vähenisi merkittävästi. Sen vuoksi nopeiden yhteyksien saatavuutta olisi edistettävä mahdollisimman tasapuolisesti.
19. korostaa, että koko EU:n kehityksen kannalta on tärkeää ratkaista verkon viimeisen osuuden (last mile) ongelma ja että tämä vaatii joustavia toimenpiteitä.
20. ehdottaa, että seuraavasta rahoituskaudesta alkaen määrärahoja suunnattaisiin perusverkon kehittämisen ohella myös liityntäverkkojen rakentamiseen maaseutualueilla ja syrjäisimmillä alueilla.
21. korostaa, että yhteyshinnat tarjoavat hyödyllistä tietoa kilpailusta ja suoritusasoista viestintämarkkinoilla. Näiden hintojen vertailuanalyysi antaa sidosryhmille – mm. teleoperaattoreille, poliittisille päättäjille ja kuluttajille – mahdollisuuden arvioida edistymistä tavoitteiden saavuttamisessa. Voisi olla kiintoisaa hyödyntää indikaattoreita yhteyshintojen vertailemiseksi, kuten OECD tekee raportissaan *Measuring the Digital Economy. A New Perspective* ⁽²⁾.
22. korostaa, että verkon kehittämisessä ja suunnittelussa on tärkeää varmistaa julkisten viranomaisten välitön ja toimiva verkkoyhteys. Laadukkaiden yhteyksien takaamisessa on oleellista valtiollinen ohjaus ja paikallistason neuvonta, jotta investoinnit tehtäisiin parhaalla mahdollisella tavalla ja palveluille saataisiin nopeasti mahdollisimman monia käyttäjiä.
23. panee merkille, että Euroopan unionin vuodeksi 2020 asettamien kattavuutta ja levinneisyyttä koskevien laajakaistatavoitteiden saavuttamiseksi on jo ohjelmakauden 2014–2020 aikana saatavilla noin 22 miljardia euroa EU:n julkisia määrärahoja joko olemassa olevien laajakaistayhteyksien päivittämistä tai uusien rakentamista varten. EU:n määrärahat ovat ratkaisevan tärkeitä paitsi siksi, että ne antavat välittömän panoksen laajakaistainfrastruktuurin rahoittamiseen, myös vipuvaikutuksen vuoksi, jonka niillä odotetaan olevan muista, myös yksityisistä lähteistä tulevien investointien houkuttelemisessa.

5G-toimintasuunnitelma

24. korostaa, että televiestintäjärjestelmien ”viides sukupolvi” eli 5G tulee olemaan digitaalisen yhteiskunnan tärkein rakennuspalikka seuraavalla vuosikymmenellä. Eurooppa on toteuttanut merkittäviä toimia maailmanlaajuisten kehityskulkujen ohjaamiseksi tätä strategista teknologiaa kohti, jossa hyödynnetään samaa infrastruktuuria langallisessa ja langattomassa viestinnässä ja edistetään näin tulevaisuuden yhteiskunnan verkottumista. 5G tulee tarjoamaan paikasta lähes riippumattoman ultralaajakaistayhteyden paitsi yksittäisille käyttäjille myös verkkoon liitetyille esineille (esineiden internet). Näin ollen on odotettavissa, että tuleva 5G-infrastruktuuri palvelee laajaa joukkoa sovelluksia ja aloja ja myös ammattikäyttöä (esimerkiksi ajoneuvojen tietotekniikka-avusteista kuljettamista, sähköistä terveydenhuoltoa, energianhallintaa ja mahdollisesti turvallisuussovelluksia).
25. muistuttaa komission viime huhtikuussa hyväksymästä, tieto- ja viestintätekniikan standardointiprioriteetteja käsittelevästä tiedonannosta ⁽³⁾, jossa esitettiin konkreettisia toimenpiteitä yhteisten standardien kehittämisen nopeuttamiseksi keskittymällä viiteen painopistealueeseen, mm. 5G:hen.
26. korostaa, että joka tapauksessa on vältettävä keskenään yhteensopimattomien 5G-standardien käyttöönotto eri alueilla.
27. toteaa, että paikallistaso voi antaa panoksen verkon kehittämiseen tekemällä hakemuksia ja osallistumalla verkon suunnitteluun. Näin voidaan jo uusien 5G-verkkojen suunnittelussa ja rakentamisessa ottaa huomioon paikallistason suunnitelmat uusien teiden ja muiden perusrakenteiden sijainnille.

⁽²⁾ Julkaistu 8. joulukuuta 2014, <http://www.oecd.org/sti/measuring-the-digital-economy-9789264221796-en.htm>

⁽³⁾ COM(2016) 176 final – Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Tieto- ja viestintätekniikan standardointiprioriteetit digitaalisilla sisämarkkinoilla.

28. pitää tärkeänä muistuttaa siitä, että huippunopeisiin 5G-yhteyksiin pohjautuvien tuotteiden ja palveluiden EU:n laajuinen käyttöönotto onnistuu vain, jos koko EU:ssa on nopeat verkkoyhteydet. Komitea pitää lisäksi tärkeänä, että vältetään 4G-verkon käyttöönotossa tehdyt virheet, joiden seurauksena verkkojen laatu ja nopeus eri jäsenvaltioissa poikkeavat oleellisesti toisistaan. 5G-verkon rakentamisen tulisi tapahtua koko EU:ssa yhtäaikaaisesti ja samalla vauhdilla.

WiFi4EU-aloite

29. pitää tervetulleena aloitetta, joka antaa kaikille asiasta kiinnostuneille paikallisille viranomaisille mahdollisuuden tarjota kansalaisilleen maksuttoman korkealaatuisen WiFi-yhteyden esimerkiksi julkisissa rakennuksissa ja niiden ympäristössä, puistoissa ja julkisissa tiloissa. Komitea panee merkille, että EU:ssa on vielä monia paikkoja, joissa ei ole asianmukaista internetyhteyttä, ja kansalaisia, joilla ei ole sellaiseen varaa. Kyseinen ohjelma tuo asiaan parannusta.

30. pitää tärkeänä huolehtia siitä, että järjestelmän soveltaminen rajoittuu pelkästään uusiin, täydentäviin WiFi-yhteyspisteisiin. Ei ole toivottavaa, että julkisesti rahoitetut aloitteet kilpailevat olemassa olevien yksityisten hankkeiden kanssa.

31. pitää tervetulleena komission ajatusta luoda pikaisesti edellytykset WiFi4EU-ohjelman käyttöönottamiseksi. Ohjelman puitteissa paikallisviranomaiset voisivat nykysuunnitelman mukaan esittää hakemuksia jo vuoden 2017 kesästä alkaen.

32. pitää tervetulleena tähän asti EU-tukien yhteydessä käyttämättä jätettyä julkisen sektorin vouchereihin perustuvaa nopeaa rahoitusvälinettä, jota voidaan soveltaa pikaisesti ja joka antaa nopeita tuloksia ja vähentää byrokratiaa. Komitea toteaa kuitenkin, että voucherjärjestelmän mahdollisia heikkouksia (avoimuuden puute, maksuihin liittyvät viivästykset tai ongelmat, jäsenvaltioiden hankintaehtojen väliset erot) on pyrittävä ennakoimaan asianmukaisesti, jotta yrityksiä ei estettäisi hyödyntämästä järjestelmää hankkeisiinsa.

33. painottaa, että tukien jakamisessa on löydettävä menetelmiä, jotka takaavat, että WiFi4EU:sta voivat hyötyä myös pienemmät paikallisyhteisöt ja maaseutualueet.

34. korostaa, että koska jaettavat resurssit ovat rajallisia ja komission tavoitteena on WiFi4EU-aloitteen mahdollisimman nopea ja kattava toimeenpano, on myös alettava tiedottamaan mahdollisimman pian paikallisviranomaisille suunnitteilla olevasta ohjelmasta ja sen edellytyksistä.

35. toteaa myös, että aikainen tiedotus antaa paikallisviranomaisille mahdollisuuden aloittaa valmistelutyöt, jotta ne voivat hakuajan käynnistyttyä nopeasti hakea määrärahoja ja ottaa tarjotut resurssit käyttöön asukkaidensa, maansa ja laajemmin EU:n eduksi.

36. katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisten osallistamisessa ja tiedon sekä parhaiden käytäntöjen vaihdon edistämässä alueiden komitealla voi varmastikin olla merkittävä rooli.

37. pitää tärkeänä muistaa, että paikallisviranomaisille on tehtävä selväksi niiden velvoite tarjota rakennettavalle WiFi-verkolle asianmukaiset laajakaistayhteydet ja huolehtia verkon päivittäisestä ylläpidosta. Komitea toteaa, että WiFi4EU-aloitteen on oltava kestäväällä pohjalla ja että sen yleiskustannusten on oltava alhaiset, jotta paikallisviranomaiset voivat toteuttaa sen.

38. suosittelee minimivaatimusten laatimista WiFi4EU-verkolle. Yhteisten vaatimusten määrittelyllä vältetään tilanne, jossa luodaan vanhentuneeseen teknologiaan perustuva tai laatuongelmista kärsivä verkko. Komitea suosittelee lisäksi, että luodaan WiFi4EU-aloitetta esittelevä sivusto, jossa tiedotetaan aloitteen yksityiskohdista ja toteuttamispaikoista.

39. kiinnittää huomiota siihen, että suunniteltujen verkkojen on oltava turvallisia käyttäjien kannalta, ja suosittaa siksi eduroam⁽⁴⁾- tai govroam⁽⁵⁾-verkkomallin käyttöä. Tämä malli mahdollistaa jo kerran verkossa tunnistautuneen käyttäjän verkkovierailut koko Euroopassa. Käyttäjien tunnistautumiseen voisi käyttää eIDAS-ratkaisuja⁽⁶⁾.

⁽⁴⁾ eduroam – World Wide Education Roaming for Research & Education <https://www.eduroam.org/>

⁽⁵⁾ Govroam (government roaming) on RADIUS-pohjainen infrastruktuuri <http://govroam.be/>

⁽⁶⁾ Trust Services and eID <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/trust-services-and-eid>

40. toivoo, että käyttäjäystävällisyyden takaamiseksi vältettäisiin kirjautumissivuja (captive portal) ja tarvittaessa käytettäisiin pelkästään käyttäjän tunnistautumisen jälkeistä etusivua (landing page). Se sujuvoittaisi ja nopeuttaisi verkon käyttöä loppukäyttäjän kannalta. Tunnistautumista seuraava etusivu antaa tarvittaessa mahdollisuuden tiedottaa käyttäjille asianomaisen paikallishallinnon tarjoamista palveluista, ja se voi sisältää tiivistelmän WiFi4EU-aloitteen tavoitteista.

41. korostaa, että on vältettävä kaikenlaisten käyttäjätietojen kysymistä, sillä se on epämiellyttävää ja voi aiheuttaa käyttäjissä perusteetonta pelkoa siitä, että tietoja käytetään mainosten lähettämiseen tai muihin epätoivottuihin tarkoituksiin. Sen vuoksi komitea suhtautuu myönteisesti siihen, että henkilötietojen antaminen mainitaan perusteissa, jotka estävät paikallisen langattoman yhteyden luokittelun ilmaiseksi.

42. pitää tervetulleena ajatusta siitä, että WiFi4EU-verkon laatua seurataan jatkuvasti ja että seurannan tulokset ovat julkisia.

43. pitää oleellisena, että koko Euroopassa käytetään yhteistä WiFi4EU-verkkotunnusta (SSID), mikä yhtäältä mainostaisi EU:n aloitetta maksuttomien WiFi-verkkojen luomiseksi ja toisaalta toimisi myös yleiseurooppalaisen nopean ja turvallisen WiFi-yhteyden tunnuksena. Teknisten vähimmäisvaatimusten ja kaikkien muiden WiFi4EU-aloitetta koskevien perusteiden mukaisten nykyisten vastaavien järjestelmien, jotka eivät kuitenkaan ole saaneet rahoitustukea, pitäisi voida osallistua pyynnöstä yhteisen tunnuksen luomiseen, jotta aloitteen soveltamisalaa voidaan laajentaa.

Bryssel 8. helmikuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Tavoitteena kansainvälisiä kulttuurisuhteita koskeva EU:n strategia”

(2017/C 207/16)

Esittelijä: Apostolos TZITZIKOSTAS (EL, EPP), Keski-Makedonian aluejohtaja**Viiteasiakirja:** Yhteinen tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle – Tavoitteena kansainvälisiä kulttuurisuhteita koskeva EU:n strategia,

JOIN(2016) 29 final

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Yleistä

1. suhtautuu myönteisesti yhteiseen tiedonantoon ”Tavoitteena kansainvälisiä kulttuurisuhteita koskeva EU:n strategia”⁽¹⁾ ja siinä esitettyihin toimiin ja katsoo, että se on arvokas perusta laadittaessa kansainvälisiä kulttuurisuhteita varten kattava ja yhdenmukainen strateginen lähestymistapa, jolla pyritään edistämään yhteistyötä kumppanimaiden kanssa ja lujittamaan Euroopan unionin roolia vahvana globaalina toimijana.
2. katsoo, että olisi ollut varsin merkittävää, jos ehdotuksessa olisi esitetty lopullinen strategia eikä tällaiseen strategiaan johtavia vaiheita, sillä käsiteltävä aihe on keskeisen tärkeä. AK kehottaa jäsenvaltioita nopeuttamaan strategian hyväksymisprosessia.
3. korostaa, että kulttuurin tulee olla keskeisellä sijalla EU:n kansainvälisissä suhteissa etenkin, koska nykypäivän globalisoituneessa toimintaympäristössä kansainvälinen diplomatia on saanut uusia vastuualueita ja on ilmaantunut kansainvälisen diplomatian vaihtoehtoisia muotoja ja lähestymistapoja. Niihin kuuluu kulttuuridiplomatia, johon tarkasteltavassa tiedonannossa kiinnitetään vain vähän huomiota.
4. kannattaa sen painottamista, että valtioilla on velvollisuus kunnioittaa, suojella ja edistää oikeutta mielipiteen ja ilmaisunvapauteen, taiteelliset ja kulttuuriset ilmaisumuodot mukaan luettuina. Kulttuuripoliittisella toiminnalla pyritään varmistamaan, että kulttuurilla on mahdollisuus olla vapaa, riippumaton ja haastava voima yhteiskunnassa. Tämän on oltava lähtökohta toiminnassa, jolla edistetään keskinäistä kunnioitusta ja kulttuurienvälistä vuoropuhelua.
5. kehottaa siksi Euroopan komissiota asettamaan etusijalle sen, että kulttuuridiplomatiaa kehitetään edelleen, jotta se sisällytetään osaksi EU:n ulkopoliitiikkaa.
6. arvostaa sitä, että kulttuuri ja kulttuuriperintö tunnustetaan tiedonannossa kauttaaltaan alueellisen ja paikallisen kehityksen välineiksi. Ottamalla käyttöön kattavat puitteet ja johdonmukainen lähestymistapa kulttuuritoiminnan edistämiseksi luodaan merkittävää eurooppalaista lisäarvoa ja toisaalta voidaan kannustaa sellaisten ohjelmien suunnitteluun ja kehittämiseen alue- ja kuntatasolla EU:n jäsenvaltioissa ja kolmansien maiden kumppanien kanssa, joista hyötyvät vastavuoroisesti kaikki osallistuvat tahot.
7. painottaa, että kulttuurinen monimuotoisuus on erottamaton osa EU:n arvoja ja että EU on vakaasti sitoutunut edistämään rauhaan, oikeusvaltioperiaatteen, sananvapauteen, keskinäiseen ymmärrykseen ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen perustuvaa kansainvälistä järjestystä. Yhdistyneiden kansakuntien (YK) keskeisenä kumppanina EU:n tulisi lisäksi jatkossakin tehdä läheistä yhteistyötä Unescon⁽²⁾ kanssa maailman kulttuuriperinnön suojelemiseksi. Vuonna 2005 tehdyn Unescon yleissopimuksen⁽³⁾ osapuolena EU:n tulisi myös noudattaa sitoumustaan edistää kulttuuri-ilmaisujen moninaisuutta kansainvälisten kulttuurisuhteidensa yhteydessä.

⁽¹⁾ JOIN(2016) 29 final.⁽²⁾ Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö.⁽³⁾ http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=31038&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

8. suhtautuu myönteisesti siihen, että kulttuurin rooli tunnustetaan EU:n maantieteellisissä yhteistyöpuiteissa, joihin kuuluvat muun muassa a) laajentumispolitiikka, b) Euroopan naapuruuspolitiikka (ENP), c) kehitysyhteistyö ja d) kesäkuussa 2000 allekirjoitettu Cotonoun kumppanuussopimus⁽⁴⁾.

9. toteaa, että eurooppalaisessa kulttuuridiplomatiassa keskitytään Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden edistämiseen, muun muassa koulutus- ja kulttuurialan vaihtoon. Huomiota kiinnitetään kuitenkin myös kolmansien maiden yleiseen mielipiteeseen ja niiden kansalaisiin ja pyritään siten edistämään myönteistä mielikuvaa Euroopan unionista ja sen jäsenvaltioista. Kulttuuridiplomatian merkitys ulottuu maiden väliseen vuoropuheluun, rauhan ja kulttuurien monimuotoisuuden edistämisen sekä kaupan aloille.

10. toteaa, että osoituksena kulttuuridiplomatian merkityksestä on ollut sen esiin nouseminen viime vuosina nousevan talouden maissa ja idässä. On tärkeää kehittää kulttuuridiplomatiata Euroopan unionissa, jotta EU kykenee näin kilpailemaan kansainvälisesti uusien nousevien talouksien kanssa kaikilla tasoilla, myös kulttuurin tasolla.

11. muistuttaa, että yksi EU:n toimintaa ohjaavista periaatteista kansainvälisten kulttuurisuhteiden alalla on ”varmistaa täydentävyys ja toissijaisuus”⁽⁵⁾. Unionilla on toimivalta toteuttaa toimia kulttuurin alalla jäsenvaltioiden toimien tukemiseksi, yhteensovittamiseksi tai täydentämiseksi⁽⁶⁾. Hiljattain annetussa neuvoston päätelmissä kulttuurista EU:n ulkosuhteissa korostetaan tarvetta parantaa strategiseen eurooppalaiseen lähestymistapaan tähtäävien toimien koordinoitua⁽⁷⁾.

12. toteaa painokkaasti, että tarvitaan entistä vahvempaa ja syvempää yhteistyötä paikallis-, alue- ja jäsenvaltiotasolla käynnistettäessä ja kehitettäessä strategioita, joilla tuetaan kansainvälisiä kulttuurisuhteita ja -toimia. Tavoitteena tulisi olla strategioita yhtenäistämällä luoda muista erottuva, moniarvoinen eurooppalainen kulttuuri-identiteetti, joka tunnustettaisiin sekä kansainvälisesti että EU:n sisällä kaikkien jäsenvaltioiden kansalaisten keskuudessa.

13. pitää tärkeänä, että kansalaisyhteiskunta, valtiovallasta riippumattomat organisaatiot, kerhot, ryhmät, yritykset, taiteilijat, yhdistykset ja organisaatiot osallistuvat entistä aktiivisemmin ja koordinoitusti aloitteiden kehittämiseen kansainvälisiä kulttuurisuhteita koskevan EU:n strategian puitteissa.

Ensisijaiset tavoitteet

14. toteaa, että kansainvälisiä kulttuurisuhteita koskevan EU:n strategian vaikutus on rajallinen, jos se ei johda suoraan yhtenäisiin toimiin ja synnytä konkreettisia hyötyjä tai jos nämä hyödyt toteutuvat vasta kaukaisessa tulevaisuudessa.

15. korostaa taiteellisen ja kulttuurisen tuotannon itseisarvoa ja toteaa, ettei kulttuuria tule pitää vain keinona saavuttaa tavoitteet. Tästä syystä olisi painotettava luovien toimijoiden vaihtoa. Taiteilijoiden sekä kulttuurisisältöjen liikkuvuuden edistäminen on kulttuuripolitiikan alalla tärkeä EU-tason tehtävä, sillä sen avulla luodaan eurooppalaista lisäarvoa.

16. katsoo, että kansainvälisiä kulttuurisuhteita varten ehdotettua EU:n strategiaa on täsmennettävä tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa sisällyttämällä siihen määräyksiä seuraavista seikoista: a) toimintapolitiikan harjoittamista ja toteuttamista koskevat erityiset menettelyt, jotka perustuvat kaikki osapuolet käsittävään yhteiseen koordinoitukehykseen, ja b) erityistavoitteet ja selkeä määräaika strategian käsittämien yksittäisten toimintapolitiikkojen toteuttamiselle. On myös toivottavaa, että voidaan mitata täytäntöön pantavien strategioiden vaikuttavuutta ja tehokkuutta.

17. toistaa aiemmin esittämänsä kannat, joiden mukaan kulttuuriala ja luovat toimialat edistävät kasvua ja työllisyyttä⁽⁸⁾, sekä kehotuksensa yhtäältä siitä, että kulttuuriala ja luovat alat on otettava nykyistä paremmin huomioon Eurooppa 2020 -strategiassa, ja toisaalta siitä, että on tärkeää tunnustaa kyseisten alojen ja muiden politiikanalojen, kuten teollisuuden, matkailun, ympäristön, koulutuksen ja rahoituksen, väliset yhteydet.

⁽⁴⁾ <http://ec.europa.eu/europeaid/node/1584>

⁽⁵⁾ JOIN(2016) 29 final.

⁽⁶⁾ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 6 artikla.

⁽⁷⁾ Neuvoston päätelmät kulttuurista EU:n ulkosuhteissa ja erityisesti kehitysyhteistyössä, 24. marraskuuta 2015.

⁽⁸⁾ CdR 181/2010 fin.

18. katsoo, että jäsenvaltioiden ja EU:n kumppanimaiden on pidettävä ensisijaisena tavoitteenaan sitä, että kulttuuritoiminnasta tehdään aidosti osallistavaa ja että se tuodaan kaikkien ulottuville ihmisten ikään, sukupuoleen, vammaisuuteen, kansallisuuteen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai sosioekonomiseen taustaan katsomatta. Sosiaalisen integroitumisen kannalta on tärkeää rohkaista nuoria osallistumaan entistä aktiivisemmin osallistavan kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja harjoittamiseen.

19. toteaa, että kulttuuriteollisuus (kuten elokuvat, taiteet, kirjallisuus) on yksi niistä aloista, jotka vaikuttavat eniten kulttuuridiplomatiiaan ja jotka levitystapansa ansiosta saavuttavat hyvin erilaisia yleisöjä. Kulttuuridiplomatialla olisi tuettava tuntuvasti näiden alojen levittämistä EU:n ulkopuolella, jotta siten vahvistettaisiin mielikuvaa EU:sta maailmalla.

20. katsoo, että EU:n ja sen kumppanimaiden toimien koordinointi pakolais- ja muuttoliikerekysymyksissä on kansainvälisiä kulttuurisuhteita koskevan EU:n strategian erityinen osa-alue. Viimeaikainen kriisi ja EU:hun suuntautuvien pakolaisvirtojen kasvu asettavat uusia haasteita, joihin on puututtava asianmukaisesti. Kulttuuritoiminnan kehittämisellä voisi olla merkittävä rooli a) torjuttaessa ahdistuneisuutta, levottomuutta ja epäluuloa, b) edistettäessä parempaa ymmärrystä kulttuuri-identiteeteistä ja taustoista, c) vahvistettaessa prosessia, jossa pakolaiset integroidaan yhteiskuntaan, d) lujitettaessa vapautteen, demokratiaan ja suvaitsevaisuuteen perustuvaa EU:n vakiintunutta yhteiskuntamallia ja turvattaessa se, e) edistettäessä keskinäistä kunnioitusta pakolaisten ja vastaanottavien yhteisöjen välillä sekä f) osoitettaessa eurooppalaiselle yhteiskunnalle, millaisen vastaanoton esi-isämme saivat joutuessaan aikoinaan muuttamaan Euroopan ulkopuolelle taloudellisista, poliittisista, uskonnollisista tai sotaan liittyvistä syistä.

21. kiinnittää erityistä huomiota ääriliikkeiden sekä muukalaisvihamielisen ja myös tiettytyyppisenä euroskeptisyytenä ilmenevän populismin viimeaikaiseen kasvuun. AK katsoo, että on kiireellisesti lisättävä kulttuurialan toimia, joissa tavoitteena on parantaa tietämystä taiteellisesta ja kulttuurisesta ilmaisusta sekä Euroopassa olemassa olevasta kulttuuriperinnöstä. Komitea katsoo, että tässä yhteydessä tärkeitä välineitä ovat liikkuvuusohjelmat, kuten Erasmus+, korkeakoulujen välinen yhteistyö ja Horisontti 2020 -puiteohjelma, joka on maailman laajin monenvälinen tutkimus- ja innovointiohjelma, sillä niiden avulla viestintäkanavat pysyvät avoimina ja ajatustenvaihto helpottuu kulttuurisesta, etnisestä tai uskonnollisesta taustasta riippumatta.

Taloudellisen vaikutuksen vahvistaminen

22. suhtautuu myönteisesti kulttuurialan ja luovien toimialojen edistämisen painottamiseen, sillä kyseiset alat tarjoavat laadukkaita työpaikkoja ja edistävät älykästä, kestäväää ja osallistavaa kasvua.

23. muistuttaa näkemyksistä, joita se on esittänyt aiemmin kulttuurialasta ja luovista toimialoista kasvun ja työpaikkojen luomisen kannalta⁽⁹⁾ ja joiden mukaan taloudellisen hyödyn maksimoiminen edellyttää, että helpotetaan kulttuurituotteiden tuotantoa ja kulutusta ja edistetään luovuutta. AK painottaa, että on tärkeää edistää luovia taitoja jo varhaisessa vaiheessa sekä koulussa että vapaa-ajalla, jotta nuorilla sukupolvilla on mahdollisuus hyödyntää täysimittaisesti uusia tapoja nauttia kulttuurista.

24. muistuttaa, että maantieteellisten olosuhteidensa vuoksi tietyt alueet, kuten saaret tai syrjäisimmät alueet, eivät voi kehittää kulttuurialaansa ja luovaa toimialaansa samoin edellytyksin kuin EU:n muut alueet. EU:n raja-alueilla ja syrjäisimmillä alueilla on tärkeä tehtävä, sillä ne tuottavat Euroopan unionille ainutlaatuista lisäarvoa niiden historiallisten, kulttuuristen ja kielellisten yhteyksien ansiosta, joita ne ovat luoneet vuosisatojen kuluessa muiden maanosien kanssa. Tämän vuoksi on edistettävä näiden alueiden ja muun EU:n välistä kulttuurivaihtoa ja -yhteistyötä toteuttamalla toimenpiteitä, joilla helpotetaan taiteilijoiden ja heidän kulttuurituotteidensa liikkuvuutta näiltä alueilta muualle EU:hun ja naapurimaihin sekä tämän liikkuvuuden toteutumista molempiin suuntiin. Tällä tavoin niille annettaisiin mahdollisuus osallistua yhtäläisin kilpailuedellytyksin, joita kulttuuriala ja luovat toimialat voivat tarjota, ennen kaikkea talouden ja työllisyyden kasvuun, kuten AK korostaa lausunnossa CDR2391-2012_00_00_TRA_AC.

25. kiinnittää huomiota seurauksiin, joita poliittisilla valinnoilla on etenkin budjetoinnin ja resurssien kohdentamisen osalta kulttuuriperintöön ja kulttuuripolitiikkaan myös pidemmällä aikavälillä.

⁽⁹⁾ CDR181-2010_FIN_AC.

26. pitää erittäin tärkeänä sitä, että kehitetään lahjakkaille nuorille suunnattu väline, jolla edistetään heidän liikkuvuuttaan ja mahdollisuuksiaan osallistua koulutus- ja vaihto-ohjelmiin joko toisessa EU-maassa tai kolmannessa maassa. Lähtökohtana voitaisiin pitää ajatusta luovien nuorten Erasmus-ohjelmasta, jossa kiinnitetään erityistä huomiota etäisten alueiden, kuten syrjäisimpien alueiden, nuoriin, joiden mahdollisuudet osallistua liikkuvuusohjelmiin samoin edellytyksin kuin mantereella asuvat nuoret ovat usein rajalliset, mikä johtuu heidän asuinalueensa erityispiirteistä.

27. panee merkille, että talous- ja rahoitusvaikeuksien aikoina kulttuurialan investoinnit ovat useissa EU:n jäsenvaltioissa kärsineet merkittävästi ja supistuneet.

28. korostaa, että menojen osoittaminen kulttuurin alalle ei ole ylellisyyttä vaan investointi ja että tämän yli kolme miljoonaa ihmistä työllistävän ja miljoona yritystä EU:ssa käsittävän alan kasvupotentiaalia on tuettava strategisesti.

Paikallis- ja alueviranomaisten rooli

29. toteaa, että useimmissa jäsenvaltioissa paikallis- ja alueviranomaiset ovat vastuussa yhteisessä tiedonannossa mainituista aloista, erityisesti kulttuurista ja kulttuuriperinnöstä, tutkimuksesta, koulutuksesta, matkailusta, kehitysyhteistyöstä ja työllisyydestä.

30. korostaa, että kulttuuriala olisi sisällytettävä alueellisiin ja kansallisiin kansainvälistymissuunnitelmiin ja että olisi panostettava kulttuuriteollisuuden kansainvälistymiseen.

31. kiinnittää huomiota siihen, että on tärkeää vaalia maisemien ja taajamien perinteisiä ominaispiirteitä ja että tällä näkökohdalla on ensisijainen rooli kulttuuriperinnön säilyttämisessä. Jotta taajamista tehtäisiin houkuttelevia, on tuettava ohjelmia, joissa kunnioitetaan arkkitehtonisia perinteitä sekä suunnittelun että materiaalien käytön kannalta ja vastataan samalla nykyisiin tilavaatimuksiin.

32. kiinnittää huomiota siihen, että tuleva strategia voisi osaltaan auttaa luomaan perustan kestäväälle matkailulle EU:n naapurimaissa sekä edistää kulttuuriperinnön paikallis- ja aluetasolla tuottaman merkittävän hyödyn tunnustamista.

33. kehottaa komissiota toissijaisuusperiaatteen mukaisesti osallistamaan alueiden komitean suunnitteluvaiheeseen sekä alue- ja paikallisviranomaiset yhteisessä tiedonannossa ehdotettujen toimintalinjojen ja toimenpiteiden kehittämiseen ja toteuttamiseen.

34. katsoo, että on tärkeää yksinkertaistaa ja nopeuttaa kulttuuritoiminnan rahoittamiseen liittyviä menettelyjä ja varmistaa, että alue- ja paikallisviranomaisilla on nykyistä suurempi pääsy olemassa oleviin yhteistyörakenteisiin ja rahoitukseen sellaisten EU:n temaattisten ohjelmien yhteydessä, joilla pyritään edistämään kansainvälisiä kulttuurisuhteita.

35. suhtautuu myönteisesti ehdotukseen perustaa eurooppalaisen kulttuurin taloja, jotka perustuvat EU:n ja asianomaisten kumppanimaan väliseen yhteistyöhön, katsoo, että tarvitaan tarkempia budjettianalysejä, ja pyytää, että alue- ja paikallisviranomaistahot otetaan mukaan tähän aloitteeseen kulttuuri-instituuttien ja muiden toimijoiden ohella. AK toteaa, että keskuskeskukset voisivat käytännössä olla toimintamuodoiltaan erilaisia ja esimerkiksi toimia digitaalisina tai muunlaisina kirjastoina. Tässä mielessä asianomaisten sidosryhmien jatkuvalla koulutuksella voidaan varmistaa aloitteen onnistuminen vain, jos kumppanimaisissa toimivien EU:n toimijoiden välillä on todellista yhteistyötä eikä kilpailua.

36. ehdottaa, että alueelliset ja paikalliset sidosryhmät otetaan mukaan helmikuussa 2016 perustettuun EU:n kulttuuridiplomatian foorumiin, jossa keskitytään strategiaan kumppaneihin.

37. palauttaa mieleen aiemmat kannanotonsa, joiden mukaan Euroopan kulttuuripääkaupunki -tapahtuma on arvokas aloite, jolla korostetaan Euroopan kulttuurien rikkautta, moninaisuutta ja yhteisiä piirteitä⁽¹⁰⁾. Yhdessä Euroopan kulttuuriperintötunnus -aloitteen kanssa niitä voitaisiin myös käyttää koekenttinä yhteistyötä ja kansalaisten osallistumista varten.

⁽¹⁰⁾ CDR191-2011_FIN_AC.

38. toteaa edelleen kannattavansa sitä, että Euroopan kulttuuripääkaupunki -aloite ulotetaan kattamaan ehdokasmaiden ja mahdollisten ehdokasmaiden kaupunkien lisäksi myös Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvien maiden ja Efta-maiden kaupungit ⁽¹¹⁾. Kulttuuripääkaupunkialoite on mahdollinen panos Euroopan naapuruuspolitiikkaan (ENP) sekä suhteisiin muiden eurooppalaisten valtioiden kanssa, koska se mahdollistaa kulttuurisen yhteistyön vahvistamisen EU:n sisällä, mutta sen lisäksi edistää myös EU:n ja sen itäisten ja eteläisten naapurimaiden välisten suhteiden tiivistämistä tavoitteenaan hyvinvoinnin, vakauden ja turvallisuuden edistäminen EU:n ulkorajoilla.

39. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on huomattavat valtuudet kulttuurienvälisen vuoropuhelun edistämiseen, sillä monia kulttuurienvälisiä aloitteita koordinoidaan paikallisella ja/tai alueellisella tasolla. Koska paikallis- ja alueviranomaiset toimivat lähellä kansalaisia, ne ovat strategisesti hyvässä asemassa vastaamaan eri kulttuuriryhmien tarpeisiin ja vaatimuksiin alueellaan ja mobilisoimaan nämä ryhmät tehokkaasti tiiviimmän kulttuurienvälisen vuoropuhelun edistämiseksi ⁽¹²⁾.

40. odottaa kiinnostuneena komission säädösehdotusta kulttuuriperinnön laittoman kaupan torjumiseksi. Komitea korostaa, että EU:hun suuntautuvan kulttuuriesineiden luvattoman tuonnin lisäksi ehdotuksen tulisi kattaa myös EU:n kulttuuriesineiden luvaton vienti laittoman kaupan torjumiseksi ja taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi. Komitea painottaa kuitenkin, että ehdotuksella ei pidä kohtuuttomasti rajoittaa kulttuuriesineiden laillista kauppaa ja että laillisesti kauppaa harjoittaviin kohdistuva hallinnollinen taakka tulisi rajata vain aivan välttämättömimpään. Komitea pitää olennaisen tärkeänä myös ehdotuksia tiukoista toimista luvattomien kaivauksien torjumiseksi EU:ssa.

41. kannattaa komission ehdotusta nimetä vuosi 2018 kulttuuriperinnön eurooppalaiseksi teemavuodeksi, sillä se tarjoaa muun muassa tilaisuuden edistää kulttuurienvälisiä vuoropuhelua sekä kulttuurin roolia yhteisöjen välisten rauhanoimaisten suhteiden ylläpitäjänä.

Bryssel 8. helmikuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

⁽¹¹⁾ CDR2077-2012_00_00_TRA_AC.

⁽¹²⁾ CDR11-2006_FIN_RES.

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Arktista aluetta koskeva unionin politiikka”

(2017/C 207/17)

Esittelijä: Pauliina HAIJANEN (FI, EPP), Laitilan kaupunginvaltuuston jäsen**Viiteasiakirja:** Yhteinen tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle – Arktista aluetta koskeva Euroopan unionin yhdenmety politiikka

JOIN(2016) 21 final

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. kiittää komissiota ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa näiden 27. huhtikuuta 2016 antamasta yhteisestä tiedonannosta ja pitää oikeasuuntaisina tiedonannossa esitettyjä painopisteitä tulevalle EU:n yhdenmetylle arktiselle politiikalle.
2. korostaa, että arktisen alueen kohtaamat haasteet vaativat paikallisen, alueellisen ja kansainvälisen tason yhteisiä ponnisteluja, ja kiittää komissiota siitä, että maantieteelliset ja demografiset erityispiirteet ovat olleet lähtökohtina alueen tavoitteita ja tarpeita tukevia yhdenmetyjä politiikkalinjoja laadittaessa.
3. toteaa, että kyseessä on kolmas arktista aluetta koskeva tiedonanto. Ensimmäisessä, vuonna 2008 annetussa komission tiedonannossa tehtiin toimintaehdotuksia arktisen alueen suojelusta ja säilyttämisestä mm. erilaisten ympäristösopimusten sekä kansainvälisen yhteistyön kautta. Lisäksi esitettiin toimintaehdotuksia resurssien kestävä käytön ja arktisen alueen monenvälisen hallintomallin edistämiseksi. Tiedonannon tavoitteena oli edistää arktisen alueen kysymysten jäsenmetyä ja johdonmukaista käsittelyä sekä avata uusia yhteistyömahdollisuuksia arktisen alueen valtioiden kanssa.
4. toteaa, että vuonna 2012 komission yhdessä unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan kanssa antamassa tiedonannossa vahvan ympäristönsuojelunäkökulman rinnalle nousivat mm. ilmastonmuutoksen myötä mahdollisesti avautuvat uudet liikenneväylät (mm. Koillisväylä) sekä uuden teknologian ja osaamisen myötävaikutuksella paremmat mahdollisuudet luonnonvarojen kestäväälle hyödyntämiselle. Myös kansainvälisen yhteistyön merkitys rauhan ja turvallisuuden tukemisessa nostettiin tiedonannossa esille.
5. haluaa kiinnittää huomiota viimeisimmässä tiedonannossa tulevalle EU:n yhdenmetylle politiikalle esitettyihin kolmeen painopisteeseen: ilmastonmuutos ja arktisen ympäristön suojelu, kestävä kehitys arktisella alueella ja sen ympäristössä sekä kansainvälinen yhteistyö arktisen alueen asioissa. Yksi suurimmista haasteista on löytää tasapaino ekologisen hyvinvoinnin ja sosioekonomisen kehityksen uusien mahdollisuuksien hyödyntämisen välillä.
6. toteaa, että käsillä oleva tiedonanto seuraa jo aiemmin määriteltyjä linjoja, jotka koskevat ilmastoa ja ympäristöä, kestävä kehitystä sekä alueellista yhteistyötä. Alueiden komitea haluaa lausunnossaan kiinnittää huomiota erityisesti sellaisiin teemoihin, jotka ovat tähänastisissa tiedonannoissa jääneet vähemmälle huomiolle (esim. sosioekonomiset kysymykset) tai ovat nousseet uudistettujen painotusten myötä esille.
7. tukee tiedonannossa esitettyjä tavoitteita alueen turvallisuudesta, vakaudesta, kestävästä kehityksestä ja vauraudesta. Tiedonanto antaa kattavan kuvan EU:n toiminnasta arktisella alueella. Kestävä kehitys säilyy EU:n arktisen ulottuvuuden politiikan keskiössä, mutta yhä enenevässä määrin puhutaan myös sopeutumiskyvystä. Tulevassa toiminnassa halutaan huomioida alueen asukkaiden perinteiset elinympäristöt sekä taloudellisen kehityksen vaikutukset arktisen alueen herkkään ympäristöön. Alueiden komitea näkee positiivisena, että tiedonannossa korostetaan vahvasti tarvetta vahvistaa arktista aluetta koskevien asioiden koordinoitua.

8. haluaa tuoda esille, että tiedonannossa tarkastellaan arktista aluetta kahdesta eri näkökulmasta. Euroopan suunnasta tarkasteltuna arktisella alueella sijaitsevat Euroopan pohjoisimmat alueet, joita leimaa syrjäisyys, haasteelliset olosuhteet sekä harva asutus ja väestön ikääntyminen. Koko Arktiksen näkökulmasta katsottuna nousevat esille luonnon resurssit (mineraalit, metsät, meri- ja kalatalous), pitkälle kehittyneet yhdyskunnat ja vahva osaaminen mm. ympäristön kannalta kestävien teknologisten ratkaisujen kehittämisessä. Lausunnon tarkastelussa pääpaino on eurooppalaisessa näkökulmassa.

9. toteaa, että komission tiedonannossa käsite ”arktinen alue” kattaa pohjoisnavan ympärillä napapiirin (66 astetta 32 minuuttia pohjoista leveyttä) pohjoispuolella sijaitsevan alueen. Siihen sisältyy Pohjoinen jäämeri ja alueita kahdeksasta valtiosta, jotka ovat Yhdysvallat, Islanti, Kanada, Norja, Ruotsi, Suomi, Tanskan kuningaskunta (Grönlanti ja Färsaaret mukaan luettuina) ja Venäjän federaatio. Tanskan kuningaskuntaan muodollisesti kuuluvat mutta laajan itsehallinnon omaavat Grönlanti ja Färsaaret eivät kuulu unioniin, mutta ovat solmineet EU:n kanssa kalastus- ja kauppasopimuksia. Grönlannilla on lisäksi EU:n merentakaisen alueen erityisasema. Arktisella alueella asuu kaikkiaan 4 miljoonaa asukasta, joista noin kolmannes on alkuperäiskansojen edustajia.

10. huomauttaa, että tiedonannossa käytetty arktisen alueen rajausta kohdentuu varsin kapeasti ainoastaan napapiirin pohjoispuolella sijaitsevaan alueeseen. EU:n yhdenmisen politiikan vaikutukset ulottuvat paljon laajemmalle alueelle. Alueiden komitea esittää, että arktisen alueen maantieteellistä rajausta tulee tiedonannon yhteydessä laajentaa kestävä kehityksen edistämisen, ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja Euroopan kilpailukykyyn edistämisen näkökulmien pohjalta paikallisyhteisöjen ja alkuperäiskansojen tarpeet ja mahdollisuudet huomioiden.

Ilmastonmuutos ja arktisen ympäristön suojeleminen

11. pitää tärkeänä, että ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen sekä herkän arktisen ympäristön suojeleminen ovat vahvasti esillä tiedonannossa esitetyissä politiikkatoimissa. Arktisen alueen lämpenemisestä johtuvien, myös EU:n toimintaan vaikuttavien seurauksien lisäksi on huomioitava se, miten eurooppalaiset ja globaalit toimet vaikuttavat alueen ilmastonmuutoksen etenemiseen. Maailmanlaajuisella ilmastopimuksella on merkittävä vaikutus myös arktisen alueen tulevaisuuteen. Tiedonannossa on tuotu esille myös muita kansainvälisiä sopimuksia tai niiden solmimisen tarpeita mm. ympäristönsuojelun alalla.

12. näkee tärkeänä komission esille nostaman arktisen alueen tutkimustoiminnan ja tiedeyhteistyön merkityksen sekä nyt että tulevaisuudessa. Tiedonannossa esitelty EU-PolarNet-aloite on hyvä esimerkki laajasta ja merkittävästä tiedeyhteistyöstä, jossa mukana on yliopistoja ja tutkimuslaitoksia eri puolilta Eurooppaa. Aloite tähtää lyhyen ja pitkän aikavälin tieteellisten kohteiden määrittämiseen sekä poikkitieteellisen yhteistyön vahvistamiseen arktista aluetta koskevassa tutkimuksessa. Tähän liittyen verkosto on esittänyt tavoitteenaan tehdä yhteistyötä laajemmin arktisten toimijoiden kanssa. Alueiden komitea pitää erittäin tärkeänä, että arktisen alueen monimuotoista todellisuutta koskevan tutkimuksen tavoitteista ja keinoista päätettäessä tehdään yhteistyötä myös paikallis- ja aluetasoa edustavien tahojen kanssa.

13. haluaa tuoda vahvemmin esille arktisten kaupunkien roolin kehitystyössä. Kaupungit ovat keskeisiä moottoreita kehitystoimissa ja sopeutumisessa muuttuvaan toimintaympäristöön. Kaupunkien infrastruktuuriin ja esim. energiatehokkaisuuteen ratkaisuihin tehtävät investoinnit sekä toisaalta väestön palveluihin vaadittavat ratkaisut erityisesti harvaan asutuilla alueilla ovat osaltaan synnyttämässä uutta yritystoimintaa. Alueiden komitea kuitenkin muistuttaa, että pitkien etäisyyksien, harvan asutuksen ja väestön ikääntymisen asettamat erityishaasteet tarvitsevat jatkossakin erityishuomiota kehittämispolitiikassa.

Kestävä kehitys arktisella alueella ja sen ympäristössä

14. näkee luonnonvarojen kestävä hyödyntämisen yhtenä keskeisenä osana talouden kestävä kasvua ja hyvinvoinnin lisäämistä arktisella alueella. Tämän edellytyksenä ovat toimivat liikenne- ja tietoliikenneyhteydet. On tärkeää vahvistaa kattavampia pohjois-etelä-suuntaisia liikenneyhteyksiä, kuten mm. TEN-T-verkoston kautta yhteyttä Suomesta Norjan kautta Pohjoiselle jäämerelle, mutta myös itä-länsi-suuntaisia yhteyksiä, jotta voidaan liittää yhteen EU:n liikenneverkkoihin kytkeytyneet alueet pohjoisessa Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa. Arktiselle alueelle suunnatut investoinnit, mm. panostukset teihin, rautateihin, laajakaistayhteyksiin ja sähköverkkoihin, heijastuvat yleensä laajemmalle alueelle ja edistävät näin koko kyseisen maan toimintaedellytyksiä mm. teollisuuden osalta.

15. muistuttaa tässä yhteydessä EU:n sinisen kasvun strategiasta, joka tukee kestävästä merellistä kehitystä pitkänä aikavälinä. Strategian meriosaamiseen, merten aluesuunnitteluun ja yhdenmukaiseen merivalvontaan liittyviä toimenpiteitä viedään eteenpäin myös Pohjoisella jäämerellä. Vesiviljelyn edistämiseen ja merienergian hyödyntämiseen liittyvät kehittämistoimet korostuvat erityisesti arktisella alueella.

16. tähdentää, että arktisen osaamisen hyödyntäminen myös teollisuuden, energian, cleantechin, infrarakentamisen sekä matkailun alalla tukee koko Euroopan kilpailukykyä. Tutkimusyhteistyön edistäminen arktisten yliopistojen ja tutkimuslaitosten välillä on tärkeää. Innovaatioiden synnyn edistäminen sekä niiden tuotteistaminen ja muuttaminen kaupallisiksi palveluiksi ovat vahvasti esillä keinoina edistää myös kestävästä kehityksestä. Liiketoiminnan edellytysten edistäminen arktisella alueella on osa digitaalisten sisämarkkinoiden strategian toteutusta.

17. kiinnittää huomiota siihen, että EU:n koheesiopolitiikan ohjelmakauden 2014–2020 painopisteitä Euroopan arktisella alueella ovat tutkimus ja innovointi, pk-yritysten kilpailukyky ja siirtyminen vähähiiliseen talouteen. Pohjoisten alueiden älykkään erikoistumisen strategiat sekä rajanylittävän yhteistyön osalta Interreg Pohjoinen periferia ja Arktis -ohjelman, Interreg Pohjoinen -ohjelman, Botnia–Atlantica-ohjelman sekä Norja–Ruotsi-ohjelman tavoitteet elinvoimaisten, kilpailukykyisten ja kestävien yhteisöjen luomiseksi luovat vahvan perustan rakennerahastojen rahoittamalle hanketoiminnalle EU:n arktisilla alueilla. Myös EU:n ulkorajaohjelma Kolarctic CBC tulee tukemaan yhteistyötä Suomen, Ruotsin ja Norjan pohjoisten alueiden sekä Barentsin alueen kanssa.

18. korostaa, että myös tulevaisuuden koheesiopolitiikan toteutuksessa on tarjottava arktisen alueen kehittämistyöhön monipuolisia rahoitusvälineitä, joilla pystytään löytämään ratkaisuja paikallisten elinkeinojen edistämiseksi sekä kehittämään koko EU:n kilpailukykyä edistävää osaamista, innovaatioita, tuotteita ja palveluja. Keskeisiä uusia teemoja ovat mm. arktisen kierrätystalouden kehittäminen sekä arktinen muotoilu laajasti ymmärrettyinä. On tärkeää, että EU on vahvasti osallisena tutkimus- ja investointitoiminnassa arktisella alueella myös tulevalla ohjelmakaudella.

19. haluaa tuoda esiin tiedonannossa mainitut uuden teknologian mahdollisuudet sähköiseen yhteydenpitoon mm. paikallisen elinkeinon, osaamisen ja kulttuurin ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Tämä on merkityksellistä erityisesti alkuperäiskansojen edustajille. Tiedonannossa nostetaan esille komission vuotuiset tapaamiset arktisen alueen alkuperäiskansojen edustajien kanssa. Alkuperäiskansojen näkemysten huomioiminen ja päätöksentekoon mukaan ottaminen on erityisen tärkeää myös kansallisessa ja alueellisessa toiminnassa.

20. pitää tärkeänä yhteistyön merkityksen vahvaa korostamista arktisen alueen yhdenmukaisen politiikan toteutuksessa. Myös erilaisten rahoitusvälineiden parempaa hyödyntämistä investointien edistämiseksi arktisella alueella on peräänkuulutettu, ja komissio ehdottaakin väliaikaisen Euroopan arktisen yhteistyöfoorumien (European Arctic stakeholder forum) perustamista. Yhteistyöfoorumiin kutsutaan EU:n toimielinten, jäsenvaltioiden ja alue- ja paikallisviranomaisien edustajia, ja sen tehtävänä on määrittellä EU:n rahoituksen tärkeimmät investointi- ja tutkimusprioriteetit vuoden 2017 loppuun mennessä. Alueiden komitea esittää, että yhteistyöfoorumien tarkempaa kokoonpanoa ja toimeksiantoa on hyvä täsmentää toiminnan ollessa vielä käynnistysvaiheessa.

21. esittää, että osana yhteistyöfoorumien työtä komissio kokoaisi oppaan rahoitusmahdollisuuksista arktisella alueella (kuten mm. EU:n Itämeri-strategian puitteissa on tehty) ja jakaisi tietoa erilaisten tilaisuuksien ja verkostotapaamisten yhteydessä. Euroopan arktisessa yhteistyöfoorumissa toteutettavan toiminnan puitteissa olisi myös luotava perusta vuosittaisille EU:n arktisille foorumeille, joita Euroopan komissio on ehdottanut järjestettäväksi vuodesta 2018 alkaen.

Kansainvälinen yhteistyö arktisen alueen asioissa

22. näkee kansainvälisen yhteistyön edistämisen tiedonannon yhtenä keskeisimpänä teemana. Arktisen alueen kasvava strateginen merkitys voi johtaa ristiriitaisiin intresseihin, jolloin tiiviin kansainvälisen yhteistyön merkitys korostuu. Arktisen alueen yhteistyötä tehdään useiden jo olemassa olevien yhteistyörakenteiden puitteissa. Arktinen neuvosto on

johtava hallitustenvälinen foorumi, joka edistää valtioiden, alkuperäisyhteisöjen ja muiden arktisen alueen asukkaiden yhteistyötä arktisissa teemoissa. Barentsin euroarktinen neuvosto sekä Barentsin alueneuvosto edistävät työssään vakautta ja kestävästä kehitystä Barentsin alueella. Myös EU:n Itämeri-yhteistyö kytkeytyy osaltaan arktisen yhteistyön kokonaisuuteen.

23. korostaa pohjoisen ulottuvuuden yhteistyön jatkuvuuden tärkeyttä suhteessa Venäjään. Yhteistyön puitteissa luodut mahdollisuudet elinkeinoelämän, tutkijoiden sekä kansalaisten kohtaamisille ovat auttaneet rakentamaan konkreettisia ympäristö-, elinkeino- ja kulttuurihankkeita.

24. pitää tärkeänä, että jo olemassa olevia yhteistyörakenteita hyödynnetään tiedonannon tavoitteiden edistämässä. EU on aktiivisesti mukana erilaisten kansainvälisten järjestöjen ja foorumeiden työssä. EU on hakeutunut tarkkailijaksi Arktiseen neuvostoon, ja tämän prosessin loppuunsaattamista on jäsenvaltioiden tärkeä edistää.

25. toteaa lopuksi, että arktisen alueen strateginen merkitys EU:lle lisääntyy koko ajan, samoin tarve EU-tason toiminnalle arktisen alueen luonnonympäristön ja sosioekonomisten erityispiirteiden mukanaan tuomien haasteiden ratkaisemisessa. EU:n tulee osaltaan edistää jäsenvaltioiden ja EU:n ulkopuolisten maiden yhteistyötä, jotta arktisen alueen toimintaympäristö säilyy vakaana. Integroidun lähestymistavan vahvistaminen mm. etsimällä eri rahoitusohjelmien ja muiden rahoitusvälineiden välisiä kytköksiä ja synergioita on tärkeää. Paikallis- ja alueviranomaisten tulee olla osallisina keskeisissä arktisen alueen alueellista yhteistyötä, liikenneyhteyksiä sekä kestävästä taloudellista kehitystä tukevissa ohjelmissa ja projekteissa.

Bryssel 8. helmikuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Life-ohjelman väliarviointi”

(2017/C 207/18)

Esittelijä: Witold Stępień (PL, EPP), Łódzin voivodikunnan aluejohtaja**Viiteasiakirja:** Euroopan komission varapuheenjohtajan 26. syyskuuta 2016 päivätty kirje**POLIITTISET SUOSITUKSET**

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. on tyytyväinen siihen, että Euroopan komissio on pyytänyt suuntaa-antavan lausunnon asiasta, ja pyrkii lausunnon antamaan panoksensa Life-ohjelman 2014–2020 väliarviointiin asetuksen (EU) N:o 1293/2013 (Life-asetus) 27 artiklan 2 kohdan mukaisesti, täytäntöönpanosäädökseen, jolla hyväksytään toinen Life-ohjelman monivuotinen työohjelma vuosiksi 2018–2020 (Life-asetuksen 24 artiklan 4 kohta), ja seuraavan Life-ohjelman kehittelyyn tulevan monivuotisen rahoituskehityksen 2020–2027 puitteissa.

2. on vakuuttunut siitä, että luonnonympäristön suojeleminen ja biologisen monimuotoisuuden vaaliminen on jatkossakin yksi Euroopan unionin keskeisistä tavoitteista. Ympäristöalan Life-ohjelmalla vahvistetaan Euroopan luonnonpääomaa ja siihen liittyviä ekosysteemipalveluja sekä edistetään ”vihreiden” työpaikkojen luomista, paikallista yrittäjyyttä ja älykästä, kestäväpohjaista ja osallistavaa talouskasvua, eli Eurooppa 2020 -strategian tavoitteita ja alueiden komitean poliittisia painopisteitä. Uusien välineiden kuten Ilmastotoimet-alaohjelman perustamista pidetään keskeisen tärkeänä Euroopan uusien ilmastohaasteiden valossa ja myös valmistamassa tietä paikalliselle ja alueelliselle toimintaohjelmalle, joka koskee EU:n strategiaa ilmastomuutokseen sopeutumiseksi ⁽¹⁾, EU:n energia- ja ilmastotavoitteita vuosiksi 2020–2030 ⁽²⁾ ja panostusta Pariisin sopimukseen ⁽³⁾.

3. huomauttaa, että paikallis- ja alueviranomaiset kuuluvat Life-ohjelman pääasiallisiin edunsaajiin ja hyötyvät siitä suoraan toteuttamalla Life-hankkeita sekä muodostamalla paikallisia ja alueellisia kumppanuuksia. Ohjelman houkuttelevuus alue- ja paikallishallinnolle perustuu temaattisten rahoitusprioriteettien monipuolisuuteen, mahdollisuuteen tehdä yhteistyötä monien sidosryhmien kanssa sekä rahoitusmallien moninaisuuteen.

4. toistaa tukevansa vahvasti Life-ohjelmaa: se on riippumaton, suoraan hallinnoitava rahoitusohjelma, jossa keskitytään täysin ympäristöasioihin ja jolla on merkittävä vaikutus työllisyyden ja kasvun parantamiseen. Sitä tulisi jatkaa vuoden 2020 jälkeen ja sen määrärahoja tulisi lisätä tuntuvasti ⁽⁴⁾. Kun otetaan huomioon ympäristö- ja ilmastoalan uudet haasteet ja tarve innovaatioille, tarvitaan erityisiä lähestymistapoja, jotta voidaan puuttua ympäristö- ja ilmastotavoitteiden epätasaiseen huomioon ottamiseen jäsenvaltioiden käytänteissä ja varmistaa lainsäädännön täytäntöönpano.

Luku 1. Muutokset menojen tukikelpoisuuteen*Yhtymäkohdat EU:n painopisteisiin*

5. katsoo, että Life-asetuksen ⁽⁵⁾ liitteessä III asetetut Life-ohjelman alakohtaiset painopisteet ovat edelleen päteviä eikä niitä tarvitse muuttaa delegoidulla säädöksellä väliarviointivaiheessa Life-asetuksen 9 artiklan 2 kohdassa säädetyllä tavalla.

⁽¹⁾ COM(2013) 216 final.

⁽²⁾ COM(2014) 015 final.

⁽³⁾ Ks. myös COR-2016-01412-00-01-AC-TRA.

⁽⁴⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1293/2013, annettu 11. joulukuuta 2013.

6. on edelleen erittäin huolissaan siitä, että Life-painopistealueen ”Luonto ja luonnon monimuotoisuus” määrärahat vuosiksi 2014–2020 ovat yhteensä noin 1,155 miljardia euroa, vaikka komission arvion mukaan Natura 2000 -verkostoon tarvitaan kaikkiaan 5,8 miljardin euron⁽⁶⁾ vuosittaiset investoinnit, jotta EU:n luontoa pystytään suojelemaan riittävästi luontotyyppidirektiivin 8 artiklassa asetettujen vaatimusten mukaisesti. AK odottaa, että yksi parhaillaan tehtävän luontotyyppidirektiivin toimivuustarkastuksen merkittävimmistä tuloksista on rahoituksen riittämättömyys asianmukaiseen täytäntöönpanoon, mitä myös AK on korostanut⁽⁷⁾. AK kehottaaakin komissiota antamaan Life-asetuksen 9 artiklan 4 kohdan nojalla delegoidun säädöksen, jolla lisätään Life-ohjelman puitteissa luonnon ja luonnon monimuotoisuuden suojeeluun myönnettävien toiminta-avustusten määrärahoja ja pidetään määrärahat huomattavasti korkeammalla tasolla vuoden 2020 jälkeen, jotta voitaisiin huomattavasti lisätä Life-ohjelman osuutta Natura 2000 -rahoituksessa.

7. suosittaa voimakkaasti Ilmastotoimet-alaohjelman säilyttämistä ja vahvistamista Life-ohjelman toisessa monivuotisessa työohjelmassa ja vuoden 2020 jälkeen, sillä se valmistaa tietä paikalliselle ja alueelliselle toiminnalle, joka liittyy EU:n ja kansainvälisiin ilmastopoliittisiin tavoitteisiin. Sitä varten voitaisiin lisätä huomattavasti ilmastomuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen osoitettavia määrärahoja ja ottaa huomioon ilmastomuutokseen sopeutumista koskevan EU:n strategian tuleva uudelleentarkastelu⁽⁸⁾. Lisäksi Ilmastotoimet-alaohjelman painopistealueet ja hankkeiden aiheet olisi määriteltävä ja kytkettävä toimintatukiin. Erityisesti ilmastomuutoksen hillitsemiseen liittyvän painopistealueen yhteydessä niissä tulisi viitata EU:n poliittisiin painopisteisiin ja tärkeimpien talouden alojen, kuten energia-alan ja liikenteen, panokseen kasvihuonekaasupäästöjen kehityssuuntauksissa.

8. katsoo, että Life-ohjelmalla on keskeinen rooli ympäristönsuojeeluun ja ilmastoon liittyvien uusien ratkaisujen kehittämisessä, ekoinnovaatioiden edistämässä ja valmiuksien vahvistamisessa uusia välineitä kuten vihreää infrastruktuuria⁽⁹⁾ ja luontoon perustuvia ratkaisuja⁽¹⁰⁾ varten. AK kehottaa komissiota jatkamaan tätä lähestymistapaa sekä kuluvan monivuotisen ohjelman yhteydessä että vuoden 2020 jälkeen.

9. korostaa, että kiertotalouden kehittäminen kiertotaloutta koskevan komission toimintasuunnitelman – jota AK on ilmaissut kannattavansa⁽¹¹⁾ – mukaisesti edellyttää julkisista ja yksityisistä lähteistä saatavaa rahoitusta, jolla parannetaan teknologiaa ja prosesseja ja laajennetaan niitä suurempaan mittakaavaan, kehitetään infrastruktuuria ja lisätään yhteistyötä arvoketjun toimijoiden välillä. AK uskoo, että jätteitä ja resurssitehokkuutta koskevat painopisteet ovat valtaosin samansuuntaisia tämän lähestymistavan kanssa, ja kehottaa jatkamaan tätä työtä toisessa monivuotisessa työohjelmassa, johon olisi kuitenkin lisättävä erikseen maininta kiertotaloudesta. Tulevassa Life-ohjelmassa olisi asetettava etusijalle kysymykset, joita on tarkoitus käsitellä tulevassa muovien asemaa kiertotaloudessa koskevassa strategiassa, sekä rakennusjäte.

10. on tyytyväinen Life-ohjelman tarjoamaan mahdollisuuteen puuttua ympäristölainsäädännön epäyhtenäiseen ja riittämättömään täytäntöönpanoon ja noudattamisen valvontaan jäsenvaltioissa, sillä asia on yksi AK:n painopisteistä⁽¹²⁾. Tämän suuntaista työtä olisi jatkettava ja vahvistettava voimakkaasti seuraavassa ohjelmassa edistämällä integroitujen hankkeiden ja painopistealueen ”Ympäristöhallinto ja -tieto” täytäntöönpanoa.

11. korostaa tässä yhteydessä myös Life-ohjelman panosta EU:n lainsäädännön parantamistavoitteen saavuttamiseen, kestäväen kasvun ja työpaikkojen luomiseen ja unionin ympäristö- ja ilmastonsuojelupolitiikan täytäntöönpanoon asianmukaisten tavoitteiden asettamisen ja mukauttamisen, parannettujen palautemekanismin ja tuetuista hankkeista kerättyjen kokemusten avulla. Komitea korostaa kuitenkin myös, että Life-ohjelman ensisijaisena tavoitteena on jatkossakin oltava ympäristön ja luonnon monimuotoisuuden suojeleminen sen itseisarvon vuoksi, sillä kyse on Euroopan ja ihmiskunnan biologisesta perinnöstä.

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/financing_natura2000.pdf Lukuun ottamatta Kroatiaa.

⁽⁷⁾ COR-2015-02624-00-01-AC-TRA, CDR86-2012_FIN_AC.

⁽⁸⁾ Ks. myös valmisteilla oleva AK:n lausunto, asiakokonaisuus ENVE-VI/015.

⁽⁹⁾ COM(2013) 249 final.

⁽¹⁰⁾ *Towards an EU Research and Innovation policy agenda for Nature-Based Solutions & Re-Naturing Cities*, Euroopan komissio, 2015.

⁽¹¹⁾ COR-2016-01415-00-01-AC-TRA, COM(2015) 614 final.

⁽¹²⁾ COR-2015-05660-00-00-AC-TRA.

Määrärahat ja menojen tukikelpoisuus rakenne

12. on edelleen huolissaan Life-ohjelman suppeista määrärahoista, jotka ovat monivuotisessa työohjelmassa 2014–2020 vain noin 0,3 prosenttia asetuksessa (EU) N:o 1311/2013 mainitusta maksusitoumusmäärärahojen kokonaismäärästä. AK toistaa vuonna 2012 esittämänsä kehotuksen korottaa huomattavasti ohjelman määrärahoja vuoden 2020 jälkeen⁽¹³⁾.

13. toteaa, että Life-ohjelman tavoitteiden saavuttaminen voi vaarantua tavoiteltua heikomman yhteisrahoitusasteen vuoksi⁽¹⁴⁾, sillä tuensaajat ja erityisesti voittoa tavoittelemattomat kumppanitahot saattavat hakea rahoitusta valikoivasti. AK kehottaa komissiota nostamaan yhteisrahoitustasoa seuraavassa Life-ohjelmassa ja soveltamaan Life-ohjelman yhteisrahoitustasot paremmin yhteen muiden suoraan ja yhteisesti hallinnoitavien EU:n rahoitusohjelmien yhteisrahoitustasojen ja vähemmän kehittyneisiin alueisiin sovellettävien poikkeuksien kanssa. Luonnon ja luonnon monimuotoisuuden suojeluun tarkoitettuihin toiminta-avustuksiin voitaisiin soveltaa erityisiä yhteisrahoitustasoja, jotka määräytyisivät suojelualueiden kattavuuteen ja alueen (esim. NUTS-taso 3) taloudelliseen vaurauteen perustuvan muuttajan mukaan luomatta kuitenkaan kehittyneemmille alueille haitallista epätasapainoa.

14. suhtautuu epäilevästi julkisia laitoksia koskevaan 102 prosentin sääntöön, jonka mukaan rahoitusosuuksien kokonaismäärän hankkeen budjetissa on oltava vähintään kaksi prosenttia suurempi kuin virkamiesten kaavailut yhteenlasketut palkkakustannukset. Tällainen sääntö usein vaikeuttaa tai tekee mahdottomaksi julkisten laitosten (erityisesti tiede- ja tutkimuskeskusten ja kansalaisjärjestöjen) osallistumisen hankkeisiin, vaikka niiden sitoutuminen on usein olennaisen tärkeää Life-hankkeiden tavoitteiden saavuttamisen kannalta.

15. kyseenalaistaa rajoitukset, jotka koskevat infrastruktuurirahoitusta Life-ohjelmassa ja erityisesti rahoituksen saantia suurille infrastruktuurihankkeille. Kehottaa Euroopan komissiota kiinnittämään arvioinnissa huomiota siihen mahdolliseen vaaraan, että Life-ohjelman hankkeissa keskitytään enemmän valmiuksien vahvistamiseen kuin toimintaan, jolla on todellisia ympäristö- ja ilmastovaikutuksia.

16. kehottaa hyödyntämään paremmin kiinteämääräisiä ja kertaluonteisia maksuja alv-raportoinnin vähentämiseksi kyseenalaistamatta kuitenkaan arvonlisäveron tukikelpoisuutta⁽¹⁵⁾, kuten nykyisen Life-asetuksen johdanto-osan 38 kappaleessa todetaan. AK toistaa kantansa, että alv:n poistaminen tukikelpoisten kustannusten joukosta saisi monet mahdolliset hakijat luopumaan ehdotuksen laatimisesta. Alv tulisi silti hyväksyä tukikelpoiseksi kustannukseksi, jos tuensaajat pystyvät osoittamaan, ettei sitä saada perittyä takaisin⁽¹⁶⁾.

17. korostaa pitävänsä tarpeellisenä, että maan hankinta säilyy myös tulevaisuudessa Life-ohjelman puitteissa tukikelpoisena (Life-asetuksen 20 artiklan 3 kohta). Tässä yhteydessä on säilytettävä ehtona, että kyseinen maa-alue varataan pitkällä aikavälillä luonnonsuojelutarkoituksiin. Maan hankinta on usein välttämätön edellytys Natura 2000 -alueiden säilyttämiseksi ja pitkäkestoisen luonnonsuojelun varmistamiseksi.

Hallinnoinnin yksinkertaistaminen

18. korostaa, että hankkeiden valmisteluun ja hankehakemusten esittämiseen liittyvät hallinnolliset rasitteet saavat usein alueet luopumaan Life-tuen hakemisesta. Tämä koskee erityisesti suuria (integroituja) hankkeita, joissa hakemusprosessin toteuttamiseen ja onnistuneen hakemuksen tekemiseen tarvitaan merkittäviä aika-, energia- ja henkilöstöresursseja, erityisesti kun on kyse vähemmän kokemusta hankkineista yhteistyökumppaneista. AK onkin jo aiemmassa lausunnossaan⁽¹⁷⁾ todennut, että hakumenettelyä ja hallinnollisia menettelyjä on syytä yksinkertaistaa ja hankkeen rahoitusta koskevan päätöksen odotusaikaa lyhentää.

⁽¹³⁾ COM(2015) 614 final, jota on kannatettu AK:n lausunnossa COR-2016-01415-00-01-AC-TRA.

⁽¹⁴⁾ Perinteiset "Luonto ja luonnon monimuotoisuus" -hankkeet: 60 %:n yhteisrahoitusosuus mutta 75 % hankkeille, jotka kohdistuvat ensisijaisesti suojeltaviin luontotyyppeihin tai lajeihin. Integroidut hankkeet, valmisteluhankkeet ja teknisen tuen hankkeet: 60 %:n yhteisrahoitusosuus. Valmiuksien kehittämishankkeet: 100 %:n rahoitus. Kaikki muut hankkeet, eli perinteiset hankkeet Ilmastotoimet-alaohjelmassa ja perinteiset hankkeet Ympäristö-alaohjelman painopistealueissa "Ympäristö ja resurssitehokkuus" ja "Ympäristöhallinto ja -tieto": 60 %:n yhteisrahoitusosuus ensimmäisessä monivuotisessa työohjelmassa (2014–2017) ja 55 %:n yhteisrahoitusosuus toisessa monivuotisessa työohjelmassa (2018–2020).

⁽¹⁵⁾ CDR86-2012_FIN_AC, CDR6-2011_FIN_AC.

⁽¹⁶⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽¹⁷⁾ CDR112-2010_FIN_AC.

19. Komitea kannustaa Euroopan komissiota harkitsemaan mahdollisuutta toteuttaa perinteisiä hankkeita koskeva Life-ohjelman hakumenettely kahdessa vaiheessa, kuten on tähän asti tehty integroitujen hankkeiden kohdalla. Ensimmäisessä vaiheessa esitettäisiin lyhyt selostus hanke-ehdotuksesta (suunnitelma), ja jos se saa myönteisen arvion, tuensaajahankkeen koordinaattori esittäisi sen jälkeen koko ehdotuksen. Lisäksi komitea kehottaa Euroopan komissiota pohtimaan keinoja yksinkertaistaa hankkeen rahoitusnäkökohtien ja teknisten osa-alueiden lopullisia hyväksymismenettelyjä ja porrastaa ne hankkeen koko keston ajalle. Tämä antaisi talouden toimijoille enemmän joustavuutta ja pienentäisi riskiä, että keskitytään taloudellisiin ja hallinnollisiin näkökohtiin hankkeen teknisen sisällön kustannuksella.

20. suhtautuu myönteisesti siihen, että Life-asetuksen 3 artiklassa ja ensimmäisessä monivuotisessa työohjelmassa 2014–2017 painotetaan Life-ohjelman onnistumisen mittaamista uusilla laadullisilla ja määrällisillä ympäristöön liittyvillä, sosiaalisilla ja taloudellisilla indikaattoreilla. Komitea kehottaa kuitenkin yksinkertaistamaan niitä, sillä monet indikaattorit ovat sellaisia, ettei niitä voi uskottavasti arvioida hankkeiden keston aikana. Niitä olisi myös joustavoitettava ja sopeutettava paikallisiin ja alueellisiin erityispiirteisiin, ja raportointiin kuuluvaa aikaa olisi lyhennettävä.

Luku 2. EU:n rahoittamien ohjelmien rahoitus- ja täytäntöönpanojärjestelmien keskinäinen täydentävyys

Täydentävyys muiden EU:n rahastojen kanssa

21. panee merkille, että Life-rahoituksen täydentävyyttä ja johdonmukaisuutta suhteessa muihin EU:n rahastoihin kuten koheesiopolitiikan rahastoihin (ESR, EAKR, koheesiorahasto), maaseudun kehittämisen maatalousrahastoon ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoon on vahvistettu nykyisessä monivuotisessa työohjelmassa. Komitea vaatii, että määritetään synergiavaikutukset ja järjestelmälliset yhteistyörakenteet muiden EU:n rahastojen kanssa Life-ohjelman kehittämiseksi vuoden 2020 jälkeen⁽¹⁸⁾.

22. toteaa, että Life-ohjelma on pieni mutta joustava ohjelma, jolla tuetaan kunnianhimoisia ympäristö- ja ilmastotavoitteita, joita ei tueta suoraan muilla EU:n ohjelmilla tai joita toteutetaan muilla aloilla. Ohjelmasta tuetaan konkreettisia aluetason hankkeita, ja se on siksi erinomainen katalysaattori muille hankkeille ja kansallisten ja yksityisten varojen mobilisoinnille⁽¹⁹⁾. AK kehottaa komissiota kehittämään mallin, jonka mukaisesti Life-ohjelmaa koordinoidaan laajasti muiden sellaisten EU:n ohjelmien kanssa, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun ja ilmastoon suoraan tai välillisesti.

Rahoituksen käyttö eri jäsenvaltioissa

23. on huolissaan Life-ohjelman hyödyntämisen epätasaisesta jakautumisesta EU:n jäsenvaltioissa ja alueilla. Sekä toisessa monivuotisessa työohjelmassa että tulevassa Life-ohjelmassa tarvitaan vankka toimintasuunnitelma, jolla lisätään Life-ohjelman tunnettuutta niissä maissa, joissa se ei ole niin suosittu, ja herätetään kiinnostus osallistua siihen⁽²⁰⁾. Toimintasuunnitelma voitaisiin ottaa käyttöön rahoituksen käytön tehokkuutta eri jäsenvaltioissa koskevan vuotuisen arvioinnin yhteydessä.

24. ehdottaa edellä esitetyn perusteella, että käynnissä olevaa perinteisiin Life-hankkeisiin suunnattujen maakohtaisten määrärahojen asteittaista poistamista olisi harkittava uudelleen. Maakohtaisten määrärahojen poistaminen voi johtaa Life-rahoituksen käytön maantieteellisten erojen kasvamiseen entisestään ja alentaa vähemmän kokoneiden maiden mahdollisuuksia, vaikka niillä on edelleen ympäristö- ja ilmasto-ohjelmia ratkaistavanaan. AK ehdottaa harkittavaksi järjestelmää, jossa määrärahat myönnetään yhdeksi vuodeksi neljän vuoden sijaan, jotta se olisi joustavampi käytettävissä olevien budjettivarojen ja rahoituksen käyttöä koskevan maantieteellisen jakautumisen suhteen. Komitea korostaa kuitenkin, että hankkeiden, joihin rahoitusta myönnetään, on täytettävä innovointiasetta ja uusittavuutta koskevat kriteerit eurooppalaisen lisäarvon tuottamiseksi. Vaihtoehtoisesti komitea ehdottaa, että osa määrärahoista varataan jaettavaksi kullekin yksittäiselle valtiolle ja että loppuosa asetetaan yhteisesti kaikkien jäsenvaltioiden saataville täysin kilpailullisin perustein.

25. panee merkille, että osa kansallisista yhteyspisteistä on nähnyt erityistä vaivaa uusien hakijoiden houkuttelemiseksi. Komitea kehottaa jäsenvaltioita, joissa rahoitusta hyödynnetään vähemmän, sitouttamaan kansalliset yhteyspisteet tekemään aktiivisesti ohjelmaa tunnetuksi paikallis- ja alueviranomaisille.

⁽¹⁸⁾ COM(2013) 840 final.

⁽¹⁹⁾ CDR86-2012_FIN_AC, CDR6-2011_FIN_AC.

⁽²⁰⁾ Ks. myös GHK et al. (2011), *Combined Impact Assessment and Ex Ante Evaluation of the Review of the Life+ Regulation*.

26. kehottaa Euroopan komissiota jatkamaan toimintaa, jolla varmistetaan koulutustuen myöntäminen jäsenvaltioille, joilla on vähemmän kokemusta ja joissa rahoituksen käyttö on ollut vähäisempää. Tavoitteena tulee olla kansallisten ja alueellisten yhteyspisteiden potentiaalın kasvattaminen ja aktiivisen tuen antaminen hakijoille, jotta korkealaatuisia hakemuksia tulee enemmän erityisesti maissa, joissa ympäristö- ja ilmasto-asteet ovat suuria ja joissa on vähemmän kokemusta Life-varojen hakemisesta.

Luku 3. Sosiaalisen yhteisymmärryksen rakentaminen ja alueellisten ja alueiden välisten kumppanuuksien vahvistaminen

Sidosryhmien väliset suhteet ja yhteiskunnalliset kysymykset

27. toteaa, että Life-ohjelma tarjoaa useita välineitä ja mekanismeja, joilla voidaan edistää ratkaisujen levittämistä ja siirtämistä ja että se on ihanteellinen väline, joka osoittaa paikallis- ja alueviranomaisille ympäristö- ja ilmastoalan investointien hyödyt. Sidosryhmien välisten suhteiden pysyvyys riippuu niiden kokemustasosta, paikallisista ja alueidenvälisistä yhteyksistä, yhteistyöhalukkuudesta ja tietoisuudesta, jonka rakentaminen on pitkäkestoinen prosessi. AK kehottaa jatkamaan investoimista tällaisen potentiaalın rakentamiseen ⁽²¹⁾ rahoittamalla hankkeita, joiden tarkoituksena on vahvistaa valmiuksia, myös vuoden 2020 jälkeen.

28. uskoo, että ympäristön ja luonnon suojelussa sekä ilmastonmuutoksen torjunnassa täytyy aina löytää tasapaino eri tavoitteiden – ihmisten turvallisuuden, ihmishenkien ja omaisuuden suojaamisen – välillä. Tarvitaan toimia ja tukea hankkeille hyväksyttävien kompromissien saavuttamiseksi tällä alalla kaikkien sidosryhmien välillä. Life-hankkeet voivat olla tässä avuksi. AK kannustaa komissiota ottamaan hankehakemusten arvioinnissa huomioon hankkeen mahdollisuudet edistää sellaisten uusien sääntöjen laatimista, joilla sovitetään yhteen ihmisen elämän suojeleminen eräiden lajien aiheuttamalta uhalta sekä uhanalaisten lajien suojeleminen. AK ehdottaa myös, että yksi hankkeille asetettava myönteisen arvioon saamisen edellytys olisi suunnitelma kohdealueen sidosryhmien avointa julkista keskustelua varten ja ehdotusten antaminen tarkasteltavaksi.

Ekoinnovaatiot ja pääsy markkinoille

29. pitää Life-ohjelmaa merkittävänä innovatiivisuuden edistämisessä EU:ssa ja kehottaa harkitsemaan, miten Life-hankkeissa toteutettujen prototyyppien ja ratkaisujen kaupallistamista voitaisiin vahvistaa soveltuvalla rahoitusmallilla. Nopeutetun menettelyn käyttöönotto Life-hankkeiden toteuttamisen päätyttyä tehostaisi Life-hankkeissa kehitettyjen innovaatioiden markkinoille saattamista. Tämä parantaisi EU:n kilpailukykyä maailmanmarkkinoilla ja mahdollistaisi uusien ”vihreiden” työpaikkojen luomisen.

30. toteaa, että on keskeisen tärkeää osallistaa tiede- ja tutkimusala ja yksityinen sektori ekoinnovaatioiden kehittämiseen ja markkinointiin. Komitea kehottaa komissiota jatkamaan mekanismeja, joilla helpotetaan tällaista yhteistyötä. Komitea kehottaa muun muassa tarkistamaan sääntöä, joka mahdollistaa Life-hankkeissa kehitettyjen prototyyppien saattamisen markkinoille vasta hankkeen toteuttamisen päätyttyä. Sääntö rajoittaa kiinnostuneiden yritysten ja tiede- ja tutkimuslaitosten osallistumista innovatiivisiin hankkeisiin.

31. katsoo, että ratkaiseva toisen monivuotisen työohjelman ja tulevan Life-ohjelman haaste, jolla voidaan tehostaa Life-ohjelman vaikutusta EU:n talouden muuntamisessa kohti kiertotaloutta ja hiiletöntä tuotanto- ja kulutusjärjestelmää, on ekoinnovaatioiden ja esittely- ja kokeiluhankkeiden laajentaminen teollisuusmittakaavaan. On tutkittava uusia tapoja tukea innovatiivisten Life-hankkeiden tulosten laajaa levitystä ja pääsyä markkinoille. AK kehottaa komissiota arvioimaan tulevaa Life-ohjelmaa varten vaihtoehtoa, jossa menestyksekkäät hankkeet saavat lisätukea esimerkiksi parhaiden ekoinnovaatioiden mittakaavan laajentamiseen myös muiden rahoitusvälineiden kautta.

Hankkeiden tulosten pysyvyys, toistettavuus ja siirrettävyys

32. panee merkille, että Life-hankkeet tuottavat suuressa määrin pitkäkestoisia myönteisiä vaikutuksia ja toistettavissa ja siirrettävissä olevia tuloksia ⁽²²⁾, mutta parantamisen varaakin on vielä. Toisessa monivuotisessa työohjelmassa ja vuoden 2020 jälkeisessä toiminnassa olisi jatkuvasti kiinnitettävä huomiota siihen, että hankkeiden tuloksia arvioidaan pysyvyyden,

⁽²¹⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽²²⁾ Euroopan komissio, ympäristöasioiden pääosasto (2014): *Life Focus "Long-term impact and sustainability of Life Nature"*; Euroopan parlamentti, sisäasioiden pääosasto (2016).

toistettavuuden ja siirrettävyyden näkökulmasta, sillä tämä on keskeisen tärkeää Life-ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi, varojen tehokkaan käytön varmistamiseksi, ekoinnovaatioiden edistämiseksi ja kestäväpohjaisen ja vastuullisen kasvun tukemiseksi. AK kehottaa komissiota asettamaan selkeät valintakriteerit pysyvyys-, toistettavuus- ja siirrettävyysspotentiaalın arvioimiselle hankehakemusvaiheessa ja indikaattorit näiden näkökohtien toteutumisen arvioimiselle toteutusvaiheessa ja sen jälkeen.

33. pitää erityisen tärkeänä tuen osoittamista hankkeisiin, joissa pyritään tilastollisesti kartoittamaan suojelluiksi luokiteltujen eläinlajien populaatiot ja niiden elintilan koko, sekä hankkeisiin, joissa kartoitetaan suojelluiksi luokiteltujen luontotyyppien uhanalaisuus, uhanalaisuuden syyt ja uhkatekijät.

34. on huolissaan siitä, että luonnonvaraiset eläimet häädetään enenevästi pois niiden luonnollisesta elinympäristöstä, ja kehottaa sen vuoksi kehittämään ja ottamaan yhdennetysti käyttöön innovatiivisia kriisinhallintatoimenpiteitä, joilla pyritään varmistamaan eläinten luonnollisen elinympäristön säilyminen.

35. ehdottaa, että Euroopan komissio laatii Life-ohjelmalle pysyvyys-, toistettavuus- ja siirrettävyyssuunnitelman ohjelman tulosten parantamiseksi edelleen tässä asiassa. Tähän voisivat kuulua muun muassa⁽²³⁾ sellaisen innovaatioalustan (joka perustuu Life-hankkeiden verkkopohjaiseen tietokantaan) kehittäminen edelleen, joka helpottaa toistettavissa olevien ekoideoiden löytämistä, innovaatioita koskevan tiedon levittäminen tehokkaasti ja kohdennetusti, temaattisten foorumien, hankeverkostojen ja -klustereiden muodostaminen painopistealueittain, Life-verkkosivuilla olevien viestintävälineiden⁽²⁴⁾ tehokkaampi hyödyntäminen ja kaikkein parhaiden Life-hankkeiden valinnan ja tulosten levittämisen kehittäminen edelleen.

36. haluaa Life-hankkeiden pysyvyyden lisäämiseksi säilyttää velvoitteen toimittaa hankkeista Life-tuen jälkeinen suunnitelma, jossa osoitetaan rahoituksen jatkuvan hankkeiden tulosten ylläpitämiseksi ja määritetään vastuutaho, joka pitää huolta henkilöstön työn jatkumisesta, viranomaisten virallisesta tuesta ja viestinnästä paikallisten sidosryhmien kanssa.

Tukityypit ja uudet rahoitusvälineet

37. katsoo, että Life-asetuksen 17 artiklassa määritetyt Life-ohjelman rahoitustyypit ovat asianmukaisia ja niillä voidaan tukea monenlaisia alueiden käytettävissä olevia rahoitusvaihtoehtoja, mutta kehottaa arvioimaan kaudella 2014–2017 saatuja tuloksia niiden parantamiseksi seuraavassa Life-ohjelmassa.

38. myöntää, että integroiduilla hankkeilla on tärkeä katalyyttinen vaikutus viranomaisille, sillä ne paikkaavat aukkoja EU:n ympäristöpolitiikan täytäntöönpanossa. Komitea katsoo, ettei tämäntyyppisestä rahoituksesta ole vielä tarpeeksi kokemusta, ja ehdottaa budjetin säilyttämistä toisessa monivuotisessa työohjelmassa Life-asetuksen 17 artiklan 5 kohdan mukaisella tasolla. AK ehdottaa, että integroitujen hankkeiden tuloksia arvioidaan vuoden 2020 lopussa, ja uskoo, että ne voivat olla entistä tärkeämpi väline tulevassa Life-ohjelmassa. Tämä tarkoittaa erityisesti ensisijaisiin Natura 2000 -toimiin liittyvien viitekehysten edistämistä Natura 2000 -hoitosuunnitelmien laatimista koskevien yhdenmukisten hankkeiden avulla.

39. kehottaa säilyttämään tulevassa Life-ohjelmassa teknisen tuen hankkeet, joilla autetaan tuensaajia, jotka eivät ole vielä toteuttaneet integroitua hanketta, sillä hakemuksen valmistelu on monimutkaista ja kysyy aikaa ja resursseja⁽²⁵⁾.

40. suhtautuu myönteisesti kahteen uuteen rahoitusvälineeseen, jotka ovat energiatehokkuuden yksityinen rahoitusväline (PF4EE) ja luonnonpääoman rahoitusjärjestely (NCFE). Ne tarjoavat uusia mahdollisuuksia tuoda yksityisiä sijoittajia rahoittamaan energiatehokkuuteen ja luonnonpääomaan liittyviä hankkeita ja auttavat siirtymään yleisesti kohti ”vihreää” rahoitusta. Komitea katsoo, että kumpikaan väline ei ole vielä saavuttanut koko potentiaaliaan varsinkaan hankkeen uutuuden vuoksi ja koska ensimmäisiin täytäntöönpanokuukausiin liittyy jonkin verran hallinnollisia hankaluuksia. AK

⁽²³⁾ Euroopan tilintarkastustuomioistuin (2014), erityiskertomus 15/2013; Euroopan komissio, ympäristöasioiden pääosasto (2014): *Life Focus "Long-term impact and sustainability of Life Nature"*; Euroopan parlamentti, sisäasioiden pääosasto (2016), parlamentin talousarvion valvontavaliokunta, työasiakirja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksesta (PE 535.987), Life +-loppuarviointi.

⁽²⁴⁾ Life-ohjelma, ympäristöasioiden pääosaston verkkosivusto, viestintävälineistö saatavilla osoitteessa <http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/index.htm>

⁽²⁵⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

kehottaa komissiota seuraamaan ohjelmia edelleen ja laatimaan menetelmiä niiden tehokkuuden arvioimiseksi. Komitea myös pyytää komissiota harkitsemaan olemassa olevien välineiden laajentamista tai uuden, riittävän määrärahoihin varustetun rahoitusvälineen ottamista käyttöön, jotta saataisiin myös houkuteltua investoijia sijoittamaan Ympäristö ja resurssitehokkuus -painopistealueeseen. Komitea kannattaa Euroopan parlamentin kehotusta, jonka mukaan PF4EE-välineen avulla tulee voida taata, että hankkeilla saadaan aikaan asianmukaisia, myönteisiä ja tieteellisesti konkreettisia vaikutuksia biologiseen monimuotoisuuteen.

41. panee merkille PF4EE-välineen tärkeän roolin, sillä sen avulla tuetaan maakohtaisten painopisteiden toteuttamista energiatehokkuuden alalla tarjoamalla rahoitusta sekä teknistä tukea ja asiantuntemusta tuensaajille. PF4EE-välineen potentiaalin hyödyntämiseksi paremmin komitea ehdottaa, että voitaisiin harkita mahdollisuutta pitää tätä mekanismia Life-hankkeiden täydentävänä rahoituksena energiatehokkuuden alalla. Komission tulisi viitata tällaisen täydentävän rahoituksen mahdollisuuteen hakijoille suunnatuissa vuosittaisissa ohjeissa. Mallin käyttöä olisi jatkettava toisen monivuotisen työohjelman loppuun, ja jos sen arvioinnin tulokset ovat myönteiset, myös vuoden 2020 jälkeen.

42. pitää tervetulleena sitä, että NCFE-välineellä tartutaan vaikeaan ja uuteen haasteeseen, joka koskee ekosysteemi-palveluihin liittyvien hankkeiden rahoittamista ja yksityisen sektorin kannustamista investoimaan tälle alalle. Komitea on sitä mieltä, että investoiminen ekosysteemi-palveluihin on Euroopan tulevaisuus, ja on tyytyväinen siihen, että Life-ohjelmassa tartutaan tähän haasteeseen. Komitea kehottaa tutkimaan ja arvioimaan NCFE-mekanismien toimintaa jo saatujen ja odotettavissa olevien tulosten perusteella, jotta voidaan varmistaa, että sitä hyödynnetään asianmukaisesti toisen monivuotisen työohjelman loppuun saakka, ja jos sen arvioidaan olevan myönteinen, myös vuoden 2020 jälkeen.

43. on tyytyväinen Life-ohjelman innovatiiviseen rooliin ja katsoo, että ympäristö- ja ilmastoalan toiminta ei aina edellytä innovatiivisia ratkaisuja vaan riippuu usein jo aloitetun toiminnan jatkuvuudesta tai muissa hankkeissa kehitettyjen innovaatioiden soveltamisesta. AK kehottaa komissiota harkitsemaan kahdenlaisten hankkeiden rahoitusta: sekä innovatiivisten että sellaisten, joissa otetaan huomioon tämänhetkiset ympäristö- ja ilmastotarpeet. Rahoituksen myöntäminen ei edellyttäisi innovaatioiden luomista vaan toiminnan jatkamista hyödyntämällä muissa Life-hankkeissa kehitettyjä innovaatioita ja hyviä käytänteitä.

Bryssel 9. helmikuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

ISSN 1977-1053 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-2490 (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI